

รายงานการวิจัย
การพัฒนาผลสัมฤทธิ์รายวิชา ED1029 วิเคราะห์วรรณกรรมไทยร่วมสมัยของ
นักศึกษาปริญญาบัณฑิตโดยใช้นวนิยายประยุกต์
อิงหลักธรรมทางพุทธศาสนา
ACHIEVEMENT DEVELOPMENT OF ED1029 ANALYSIS OF CONTEMPORARY
THAI LITERATURE FOR BACHELOR'S STUDENTS THROUGH
BUDDHIST NOVELS

กิตติยา คุณารักษ์
บัญชา ธรรมบุตร
มานิช นันทพรหม
ประณิตา จันทรประพันธ์
พรพิมล เพ็ญประภา

รายงานการวิจัยนี้ได้รับอุดหนุนการวิจัยจาก
สถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ประจำปีงบประมาณ 2565

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

รายงานการวิจัย
การพัฒนาผลสัมฤทธิ์รายวิชา ED1029 วิเคราะห์วรรณกรรมไทยร่วมสมัยของ
นักศึกษาปริญญาบัณฑิตโดยใช้นวนิยายประยุกต์
อิงหลักธรรมทางพุทธศาสนา

กิตติยา คุณารักษ์
บัญชา ธรรมบุตร
มานิช นันทพรหม
ประณิตา จันทรประพันธ์
พรพิมล เพ็ญประภา

รายงานการวิจัยนี้ได้รับอุดหนุนการวิจัยจาก
สถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ประจำปีงบประมาณ 2565

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการวิเคราะห์วรรณกรรมไทยร่วมสมัยของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการสอนภาษาไทย ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ ด้วยการปรับรูปแบบการสอนวรรณกรรมไทยโดยใช้นวนิยายอิงหลักธรรมทางพุทธศาสนา 2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการสอนภาษาไทย ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ ด้วยการปรับรูปแบบการสอนวรรณกรรมไทย โดยประยุกต์ใช้นวนิยายอิงหลักธรรมทางพุทธศาสนา ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ปีการศึกษา 2565 และปีการศึกษา 2566 จำนวน 40 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 20 คน ซึ่งได้จากการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) ตัวแปรที่ใช้ศึกษาสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ตัวแปรต้น คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้นวนิยายอิงหลักธรรมทางพุทธศาสนา ตัวแปรตาม คือ 1. ความสามารถด้านการวิเคราะห์วรรณกรรมไทยร่วมสมัย 2. ความคิดเห็นของนักศึกษาปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย ชั้นปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้นวนิยายอิงหลักธรรมทางพุทธศาสนา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องการวิเคราะห์วรรณกรรมไทยร่วมสมัยของนักศึกษาปริญญาบัณฑิตโดยใช้นวนิยายอิงหลักธรรมทางพุทธศาสนา แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการวิเคราะห์วรรณกรรมไทยร่วมสมัยของนักศึกษาปริญญาบัณฑิต และแบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยการวิเคราะห์วรรณกรรมไทยร่วมสมัยของนักศึกษาปริญญาบัณฑิต โดยใช้นวนิยายอิงหลักธรรมทางพุทธศาสนา วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้ค่าเฉลี่ย \bar{X} และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)

ผลการวิจัยพบว่า :

1) คะแนนความสามารถด้านการวิเคราะห์วรรณกรรมไทยร่วมสมัยของนักศึกษาปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย ชั้นปีที่ 3 โดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้นวนิยายอิงหลักธรรมทางพุทธศาสนา ก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 20.20 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.55 และหลังการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 25.50 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.65 แสดงให้เห็นว่าความสามารถด้านวิเคราะห์วรรณกรรมไทยร่วมสมัยของนักศึกษาปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย โดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้นวนิยายอิงหลักธรรมทางพุทธศาสนา หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้

2) ความคิดเห็นของนักศึกษาปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย ชั้นปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้นวนิยายอิงหลักธรรมทางพุทธศาสนา ภาพรวมมีระดับความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยมาก ($X = 4.44$, $SD = 0.70$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นักศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุดเป็นลำดับที่หนึ่ง ($X = 4.60$, $SD = 0.64$) รองลงมาได้แก่ด้านประโยชน์ที่ได้รับ นักศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($X = 4.40$, $SD = 0.76$) และด้านการวัดและประเมินผล นักศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

$\bar{X} = 4.38$, $SD = 0.73$) ส่วนด้านที่นักศึกษาที่มีความคิดเห็นลำดับสุดท้ายคือ ด้านเนื้อหา ($\bar{X} = 4.37$, $SD = 0.67$)

คำสำคัญ : 1. การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ 2. วิเคราะห์วรรณกรรมไทยร่วมสมัย 3. การจัดการเรียนรู้โดยใช้
นวนิยายอิงหลักธรรมทางพุทธศาสนา

ABSTRACT

The objectives of the research were 1) to compare the contemporary literature analysis achievement of the third-year Thai Teaching students before and after adjustment of Thai literature teaching style upon Buddhist novels, 2) to study their opinions on learning activities, based on adjustment of Thai literature teaching style upon Buddhist novels. The sample group was a total of twenty third-year Thai Teaching students, Faculty of Education, Mahamakut Buddhist University, Sri Lanchang Campus, studying in the second semester of the academic year of 2566, and selected through the purposive sampling. The independent variable was the learning by Buddhist novels; the dependent variables were the students' capability of contemporary literature analysis, and their opinions on the Buddhist-novel-based learning activities. The research instrument consisted of lesson plans on Contemporary Thai Literature Analysis, based on Buddhist novels, the test for the Bachelor's students' capability of contemporary Thai literature analysis upon Buddhist novels. The descriptive statistics used for quantitative data comprised arithmetic mean and standard deviation.

The research findings were as follows:

1. The capability of contemporary Thai literature analysis of the third-year Thai Teaching students after the Buddhist-novel-based learning was found higher at a statistical significance level of 0.05. It was met with the hypothesis. Their pretest mean score was equal to 20.20 (S.D. = 0.55), and their posttest mean score was equal to 25.50 (S.D. = .065).

2. The learning activities based on Buddhist novels was, according to the students' opinions, found to be totally at a high level ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = 0.70). Separately considered, the learning activity was found to be at the highest level ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.64), followed by the accepted benefit ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.76), the measurement and assessment ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.73), and the content ($\bar{X} = 4.37$, SD = 0.67).

Keywords : 1. Development Achievement 2. Contemporary Literature Analysis
3. Learning Buddhist Novel

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเรื่องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์รายวิชา ED1029 วิเคราะห์วรรณกรรมไทยร่วมสมัยของนักศึกษาปริญญาบัณฑิต โดยใช้นวนิยายประยุกต์อิงหลักธรรมทางพุทธศาสนา สำเร็จลุล่วงด้วยดี คณะผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ พระสุทิวาชิรเมธี, ดร. ร่องอธิการบดี วิทยาเขตศรีล้านช้าง ขอขอบคุณ ผศ.ดร.ชัชฌนพงศ์ ศรีจันทร์ ที่ปรึกษางานวิจัย ผศ.ดร.จักรกฤษณ์ โปตาพล ผู้เชี่ยวชาญตรวจงานวิจัย ให้คำปรึกษา คำแนะนำ งานงานวิจัยผ่านไปได้ด้วยดี

กราบขอบพระคุณ พระมหาพิเชษฐ์ อดตานุรักษ์ พระมหาศุภชัย สุญาโณ ดร.แมนมิตร อางหาญ ผู้เชี่ยวชาญตรวจคุณภาพเครื่องมือวิจัย แก๊ซ ปรับปรุงเครื่องมือให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณพระคณาจารย์ คณาจารย์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ทุกรูป/คน ที่คอยให้กำลังใจ และคอยให้คำปรึกษา ชี้แนะคณะผู้วิจัยตลอดมา น้ำใจทุกท่านจะจดจำมิรู้ลืม ขอใจนักศึกษาศาขาวิชาการสอนภาษาไทยชั้นปีที่ 3 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการทดลองการวิจัย งานงานวิจัย สำเร็จลุล่วงด้วยดี

วิจัยเล่มนี้ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยเพื่อพัฒนางานด้านการศึกษาจากสถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ประจำปี 2565 คณะผู้วิจัยต้องกราบขอบพระคุณสถาบันวิจัยญาณสังวร และคณะกรรมการพิจารณาทุนเป็นอย่างสูง

ขอบพระคุณทุกท่านที่ไม่ได้เอ่ยนามมา ณ ที่นี้ ไม่ว่าจะบูรพาจารย์ที่ประสิทธิประสาทวิชาความรู้ เจ้าของตำรา หนังสือ เอกสาร สื่อต่าง ๆ งานวิจัย หลักการ ทั้งแนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ ผู้วิจัยจะสำนึก น้อมนำความรู้ดังกล่าวไปใช้ในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติต่อไป

กิตติยา คุณารักษ์ และคณะ

22 ตุลาคม 2567

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	ง
สารบัญ	จ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ซ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 คำถามในการวิจัย	3
1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
1.4 สมมติฐานของการวิจัย	3
1.5 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย/พัฒนา	4
1.6 ขอบเขตของการวิจัย	4
1.7 ประโยชน์ที่ได้รับ	6
2 เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
2.1 หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย	7
2.2 รายวิชา ED1029 วิเคราะห์วรรณกรรมไทยร่วมสมัย	10
2.3 ความรู้เบื้องต้นของวรรณกรรมไทย	10
2.4 วรรณกรรมอิงหลักธรรมทางพุทธศาสนา	16
2.5 การระดมสมอง	17
2.6 แผนผังความคิด	18
2.7 ทฤษฎีความพึงพอใจ	19
2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	20
3 วิธีดำเนินการวิจัย	32
3.1 ระเบียบวิธีดำเนินการวิจัย	32
3.2 วิธีและขั้นตอนการวิจัย	33
3.3 ขั้นตอนการวิจัย	40
3.4 ชั้นวิเคราะห์และสรุปผลข้อมูล	41
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	42
ตอนที่ 1 ผลเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการวิเคราะห์วรรณกรรมไทยร่วมสมัย ของนักศึกษาปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทยชั้นปีที่ 3 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ ด้วยการปรับรูปแบบการสอนวรรณกรรมไทย โดยใช้นวนิยายประยุกต์อิงหลักธรรมทางพุทธศาสนา	43

ตอนที่ 2 ผลศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย ชั้นปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ด้วยการปรับรูปแบบการสอน วรรณกรรมไทย โดยใช้นวนิยายประยุกต์อิงหลักธรรมทางพุทธศาสนา	43
5 สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ	47
5.1 สรุปผลการวิจัย	47
5.2 อภิปรายผล	47
5.3 ข้อเสนอแนะ	51
บรรณานุกรม	52
ภาคผนวก	57
ภาคผนวก ก แผนการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทยชั้นปีที่ 3	58
ภาคผนวก ข แบบทดสอบความสามารถด้านการศึกษาวิเคราะห์ วรรณกรรมไทยร่วมสมัยของนักศึกษาปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทยชั้นปีที่ 3	131
ภาคผนวก ค แบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทยชั้นปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้นวนิยายประยุกต์อิงหลักธรรมทางพุทธศาสนา	139
ภาคผนวก ง รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือเพื่อการวิจัย	142
ภาคผนวก จ หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญ	144
ภาคผนวก ฉ หนังสือรับรองจริยธรรมในคน	148
ภาคผนวก ช หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลการวิจัย	150
ประวัตินักวิจัย	153

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1 แผนการจัดการเรียนรู้การวิเคราะห์วรรณกรรมไทยร่วมสมัย โดยใช้นวนิยายประยุกต์อิงหลักธรรมทางพุทธศาสนา	34
ตารางที่ 3.2 วิเคราะห์เนื้อหาของแบบทดสอบวัดความสามารถด้าน การวิเคราะห์วรรณกรรมไทยร่วมสมัย ที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ นวนิยายอิงหลักธรรมทางพุทธศาสนา	36
ตารางที่ 3.3 มาตรฐานประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert)	39
ตารางที่ 3.4 เกณฑ์การแปลความหมายระดับค่าเฉลี่ยความเห็น เบสท์ (1997:190)	39
ตารางที่ 3.5 การทดลองตามแบบแผนการวิจัยแบบหนึ่งกลุ่ม	40
ตารางที่ 4.1 ผลเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการวิเคราะห์ วรรณกรรมไทยร่วมสมัย ของนักเรียนนักศึกษาปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทยชั้นปีที่ 3 ก่อนเรียนและหลังด้วยการ จัดการเรียนรู้โดยการจัดโดยใช้นวนิยายอิงหลักธรรมทางพุทธศาสนา	43
ตารางที่ 4.2 ผลศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย ชั้นปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ด้วยการปรับปรุงแบบการสอน วรรณกรรมไทยโดยใช้นวนิยายประยุกต์อิงหลักธรรมทางพุทธศาสนา	44

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	4
ภาพที่ 3.1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้นวนิยายอิงหลักธรรมทางพุทธศาสนา	35
ภาพที่ 3.2 การสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการวิเคราะห์วรรณกรรมไทย	38
ภาพที่ 3.3 สร้างแบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ นวนิยายอิงหลักธรรมทางพุทธศาสนา	40

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ทักษะแห่งอนาคตใหม่เป็นการมุ่งให้ผู้เรียนได้ทำได้ คิดเป็น ของการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เน้นให้ผู้เรียนเรียนรู้ตลอดชีวิต ประกอบด้วยการเรียนรู้ การอ่าน การเขียน การคำนวณ การคิด วิเคราะห์ การสื่อสาร การร่วมมือ มีความคิดสร้างสรรค์ ตลอดจนทักษะการใช้ชีวิต ซึ่งการจัดการศึกษาในปัจจุบันมีความสำคัญอย่างมากในการพัฒนาบุคคลให้มีคุณภาพ และเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาชาติบ้านเมืองให้เจริญก้าวหน้า การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพนั้นตามข้อกำหนดของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 24 ที่มีแนวทางในการจัดการศึกษาว่า สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องดำเนินการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล มีการฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น (กระทรวงศึกษาธิการ: 2551)

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ได้เปิดทำการศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มุ่งเน้นผลิตบัณฑิตให้เป็นคนมีคุณธรรม จริยธรรม ควบคู่กับความรู้ พัฒนาระบบการเรียนรู้ให้นักศึกษาให้มีทั้งศาสตร์การสอน องค์ความรู้ทางด้านภาษาและวรรณคดีไทย นอกจากนี้ยังฝึกให้นักศึกษาใช้ทักษะการคิดขั้นสูง ได้แก่ การคิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณ การคิดแก้ปัญหา และการคิดสร้างสรรค์ ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับความเจริญก้าวหน้าในวิทยาการต่าง ๆ เนื่องจากในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจ จึงจำเป็นต้องมีการปรับปรุงหลักสูตรการศึกษา และการพัฒนานวัตกรรม การนำมาใช้เพื่อพัฒนาระดับศักยภาพของประเทศ โดยจะมุ่งเน้นการนำความคิดสร้างสรรค์และการพัฒนานวัตกรรม ทำให้เกิดสิ่งใหม่ที่มีมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ โดยกำหนดวาระการวิจัยแห่งชาติ ให้มีจุดเน้นชัดเจน สอดคล้องกับสาขาเป้าหมายการพัฒนาประเทศ จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษาที่มุ่งเน้นให้เห็นถึงความจำเป็นในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงจุดเน้นในการพัฒนาสังคมให้มีคุณธรรม มีความรอบรู้อย่างเท่าทัน ให้ความสำคัญพร้อมทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และศีลธรรม (ปัญหา ธรรมบุตร และคณะ: 2563)

การพัฒนานักศึกษาให้มีศักยภาพในการพัฒนาตนเองเพื่อนำทักษะต่าง ๆ ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อประยุกต์ในการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและเพื่อเตรียมความพร้อมในวิชาชีพให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน รายวิชาวิเคราะห์วรรณกรรมไทยร่วมสมัย ซึ่งเป็นรายวิชาบังคับเรียนในหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย วรรณคดีเป็นศิลปะแขนงหนึ่งที่มีคุณค่าด้านอารมณ์และสุนทรียภาพภายในจิตใจ ซึ่งบทประพันธ์ล้วนผ่านการคัดสรรถ้อยคำสำนวนภาษาเพื่อถ่ายทอดอารมณ์สะท้อนใจไปยังผู้อ่าน ทำให้ผู้อ่านรับรู้ความรู้สึกเช่นเดียวกับอารมณ์ที่ผู้ประพันธ์ได้รับ นอกจากนี้การศึกษาวรรณคดีเพื่อให้เข้าใจอย่างลึกซึ้งซึ่งเป็นสิ่งที่ทำได้ยาก

เนื่องจากปัญหาต่าง ๆ ในการจัดการเรียนรู้และผู้เรียนเองก็มีความชื่นชอบในวรรณคดีน้อยลง เพราะฉะนั้นเนื้อหาที่ยาวและซับซ้อน และภาษาที่ใช้ในวรรณคดียากแก่การเข้าถึงและเข้าใจได้ง่าย จึงทำให้การเรียนการสอนเป็นไปด้วยความยากและเกิดความเบื่อหน่าย (อรธพงษ์ ผิวเหลือง และคณะ : 2566) จากการสังเกตของอาจารย์ผู้สอนพบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นการบรรยายมากกว่าการให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ ทำให้ผู้เรียนไม่เกิดความกระตือรือร้นในการเรียน ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำกิจกรรมมาใช้ในการจัดการเรียนรู้นักศึกษาได้เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริงและได้รับประสบการณ์ตรง

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์รายวิชา ED1029 วิเคราะห์วรรณกรรมไทยร่วมสมัยของนักศึกษาปริญญาบัณฑิต โดยใช้นวนิยายประยุกต์อิงหลักธรรมทางพุทธศาสนา เรื่องรักอันตราย เป็นการศึกษาวิเคราะห์โครงเรื่อง บทบาทของตัวละคร แก่นเรื่อง ฉากหรือสถานที่ กลวิธีในการเล่าเรื่อง และลีลาการเขียนของผู้แต่ง รวมทั้งศึกษาหลักธรรมคำสอนที่ปรากฏในนวนิยาย ด้วยการศึกษาวรรณกรรมตามแนวคิดโครงสร้างนิยามแล้ว โดยคณะผู้วิจัยเลือกใช้นวนิยายประยุกต์อิงหลักธรรมของนรรัตน์ รักดี ซึ่งเป็นนามปากกาของ พระราชวชิรสุธี (สุพัฒน์ สุวทมน โป.ธ.4) ปัจจุบันดำรงตำแหน่งเจ้าคณะจังหวัดเลย ธรรมยุต และเป็นเจ้าอาวาสวัดศรีสุทธาวาส พระอารามหลวง ลำดับสมณศักดิ์ พ.ศ. 2543 เป็นพระครูสัญญาบัตร เจ้าอาวาสพระอารามหลวงชั้นเอก ในราชทินนามที่พระครูกิตติสารสุนนท์ พ.ศ. 2557 ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์ เป็นพระราชาคณะชั้นสามัญเปรียญที่ พระภัทรธรรมสุธี วันที่ 14 กรกฎาคม พ.ศ. 2564 เป็นพระราชาคณะชั้นราชที่พระราชวชิรสุธี ศรีสังฆคณาทร ยติคณิสสร บวรสังฆาราม คามวาสี (กิตติยา คุณารักษ์: 2565)

วรรณกรรมประยุกต์อิงหลักธรรมของนรรัตน์ รักดี มีภาษาที่งดงาม เนื้อเรื่องมีแง่คิดเกี่ยวกับหลักธรรมคำสอนทางพุทธศาสนา ตัวละครเอกและตัวละครสำคัญมีความศรัทธาเชื่อมั่นในพุทธศาสนา ทั้งเรื่องอำนาจของกฎแห่งกรรม หลักธรรมอริยสัจ 4 และความเชื่อของสังคมไทยโบราณ เพราะเป็นวรรณกรรมที่เกิดในชนบท ความรอบรู้และลุ่มลึกของผู้เสพรับต้องคู่ขนานไปกับอัจฉริยะของผู้สร้างสรรค์ และเป็นแนวทางที่นำมาใช้ในการวิพากษ์วิจารณ์วรรณกรรมไทยได้เป็นอย่างดี เพราะปลายทางแห่งการศึกษาวรรณกรรมวรรณคดี คือเกิดความเข้าใจตัวเอง เข้าใจคนอื่น เข้าใจสังคมและเข้าใจโลก อันเป็นความเจริญใจและเจริญปัญญาไปพร้อมกัน โดยการวิจารณ์วรรณกรรมร่วมสมัยของไทย ทำให้เห็นมุมมองใหม่ในการอ่านวรรณกรรม และเกิดแรงบันดาลใจในการนำไปใช้อ่านตัวบทอื่น ๆ ด้วยการผสมผสาน ตอรอง และเชื่อมโยงหลายแนวคิดเข้าด้วยกันเพื่อทำความเข้าใจตัวบททั้งในแง่ของการประกอบสร้างและความสัมพันธ์กับบริบททางสังคม การเมืองและวัฒนธรรม (รินฤทัย สัจจพันธุ์: 2560)

วรรณกรรมร่วมสมัยคือวรรณกรรมที่ร่วมสมัยกับผู้อ่านผู้ศึกษา ค่านิยมแนวคิดทางด้านปรัชญาชีวิตและสังคมอันปรากฏอยู่ในวรรณกรรมเหล่านี้จึงร่วมแนวคิดเดียวกับผู้อ่านผู้ศึกษา ซึ่งเป็นมโนทัศน์ร่วมของคนส่วนข้างมากของสังคม เพราะเหตุว่าปรัชญาชีวิตและสังคมยังใกล้เคียง รวมถึงเป็นเรื่องราวมีความเกี่ยวพันอย่างใกล้ชิดกับวิถีชีวิตของคนในชนบท เป็นเรื่องการใช้ชีวิตจริงของคนที่แสดงออกในการบอกเล่าประสบการณ์ของชีวิต การถ่ายทอดคติและค่านิยมที่ยึดถือกันมาตั้งแต่โบราณไปจนถึงการใช้ภาษาจากพิธีกรรมต่าง ๆ เหล่านี้มีความสำคัญและมีความน่าสนใจในการศึกษาพุทธศาสนาที่ปรากฏในวรรณกรรมร่วมสมัยของไทย (นิธิ เอียวศรีวงศ์: 2555) และการที่แนวคิดพุทธ

ศาสนาแฝงอยู่ในนวนิยายไทยหลากหลายเรื่องนั้น สาเหตุมาจากการที่คนในสังคมไทยมีความเชื่อถือศรัทธาในหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าและยึดถือเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต นักประพันธ์ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของสังคมได้นำสิ่งที่ตนพบเห็นและอยู่ใกล้ตัวเช่นเรื่องของพุทธศาสนามานำเสนอสอดแทรกผ่านวรรณกรรมในรูปแบบต่าง ๆ (สุมาลี พลขุนทรัพย์: 2563)

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น คณะผู้วิจัยจึงได้พัฒนาผลสัมฤทธิ์รายวิชาวิเคราะห์วรรณกรรมไทยร่วมสมัยของนักศึกษาปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทยชั้นปีที่ 3 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬารามราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้นวนิยายประยุกต์อิงหลักธรรมทางพุทธศาสนา ทั้งนี้เพื่อให้ให้นักศึกษามีแนวทางในการพัฒนาความรู้ความสามารถด้านการวิเคราะห์วรรณกรรมด้านพุทธศาสนา ซึ่งส่งผลให้นักศึกษามีความเชื่อมั่นในหลักธรรมคำสอนของพุทธศาสนา และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้เพื่อแก้ปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตได้

1.2 คำถามในการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์การวิเคราะห์วรรณกรรมไทยร่วมสมัยของนักศึกษาปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทยชั้นปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้ด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณกรรมไทยโดยใช้นวนิยายอิงหลักธรรมทางพุทธศาสนาหลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้หรือไม่

2. นักศึกษาปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทยชั้นปีที่ 3 มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณกรรมไทยโดยประยุกต์ใช้นวนิยายอิงหลักธรรมทางพุทธศาสนา อยู่ในระดับใด

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์รายวิชา ED1029 วิเคราะห์วรรณกรรมไทยร่วมสมัยของนักศึกษาปริญญาบัณฑิต โดยใช้นวนิยายประยุกต์อิงหลักธรรมทางพุทธศาสนา ผู้วิจัยกำหนดวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการวิเคราะห์วรรณกรรมไทยร่วมสมัยของนักศึกษาปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทยชั้นปีที่ 3 ก่อนการจัดการเรียนรู้และหลังการจัดการเรียนรู้ ด้วยการปรับรูปแบบการสอนวรรณกรรมไทย โดยใช้นวนิยายอิงหลักธรรมทางพุทธศาสนา

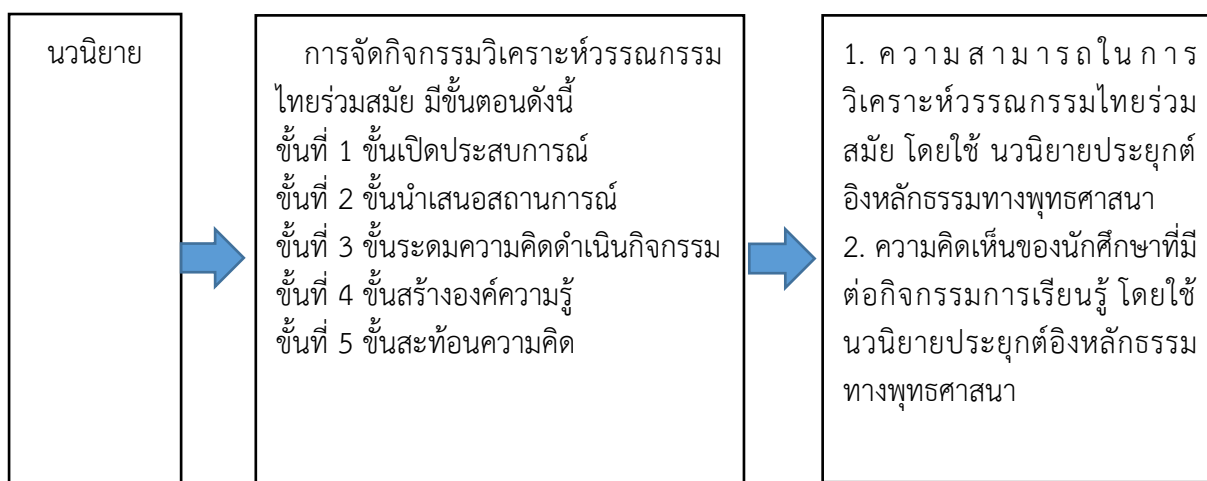
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทยชั้นปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ด้วยการปรับรูปแบบการสอนวรรณกรรมไทย โดยใช้นวนิยายอิงหลักธรรมทางพุทธศาสนา

1.4 สมมติฐานของการวิจัย

ผลสัมฤทธิ์รายวิชา ED1029 วิเคราะห์วรรณกรรมไทยร่วมสมัยของนักศึกษาปริญญาบัณฑิต โดยใช้นวนิยายอิงหลักธรรมทางพุทธศาสนา หลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้

1.5 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย/พัฒนา

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ โดยใช้นวนิยายประยุกต์อิงหลักธรรมทางพุทธศาสนา ซึ่งเป็นการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนทำกิจกรรม เป็นการคิดขั้นสูง คือการวิเคราะห์ การสะท้อนความคิดกลับ ผู้เรียนมีอิสระ ได้ฝึกกิจกรรมที่หลากหลาย มีการเรียนรู้แบบร่วมแรงร่วมใจภายใต้กรอบการวิเคราะห์วรรณกรรมตามแนวโครงสร้างนิยม มีรายละเอียดแสดงภาพ

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

1.6 ขอบเขตของการวิจัย

1.6.1 ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้างที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 20 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling)

1.6.2 ตัวแปร

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

- 1) ตัวแปรต้น คือ นวนิยายประยุกต์อิงหลักธรรมทางพุทธศาสนา
- 2) ตัวแปรตาม คือ

- ความสามารถด้านการวิเคราะห์วรรณกรรมไทยร่วมสมัย

- ความคิดเห็นของนักศึกษาสาขาวิชาการสอนภาษาไทย ชั้นปีที่ 3 ที่มีต่อ

กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้นวนิยายประยุกต์อิงหลักธรรมทางพุทธศาสนา

1.6.3 เนื้อหา

เนื้อหาวิชาที่นำมาใช้ทดลองการวิจัยครั้งนี้ เป็นเนื้อหาที่ปรากฏตามคำอธิบายรายวิชาใน มคอ.3 หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต (สาขาวิชาการสอนภาษาไทย) ชั้นปีที่ 3 รายวิชาวิเคราะห์วรรณกรรมไทยร่วมสมัย หัวข้อการวิเคราะห์วรรณกรรมไทยร่วมสมัยตามแนวโครงสร้างนิยม ได้แก่

โครงเรื่อง ตัวละคร แก่นเรื่อง ฉากและสถานที่ กลวิธีในการเล่าเรื่อง และลีลาการเขียนของผู้แต่ง โดยคณะผู้วิจัยได้นำตัวบทนวนิยายประยุกต์อิงหลักกรรมทางพุทธศาสนาของของนรรัตน์ รักดี นามปากกาของพระราชวชิรสุธี (สุพัฒน์ สุวพัฒน์ ป.ศ.4) มาใช้ในการศึกษาวิเคราะห์ ได้แก่ นวนิยาย เรื่อง รักอันตรราย ตีพิมพ์ปี พ.ศ. 2564

1.6.4 ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง

ผู้วิจัยได้กำหนดระยะเวลาในการทดลอง ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 ใช้เวลาในการทดลอง 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง รวมเป็น 18 ชั่วโมง (นับรวมการทดสอบก่อนและหลังเรียน) เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ประกอบด้วย

- 1) แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องวิเคราะห์วรรณกรรมไทยร่วมสมัยโดยใช้นวนิยายประยุกต์อิงหลักกรรมทางพุทธศาสนา
- 2) แบบทดสอบวัดความสามารถด้านวิเคราะห์วรรณกรรมไทยร่วมสมัยโดยใช้นวนิยายประยุกต์อิงหลักกรรมทางพุทธศาสนา ด้วยการทดสอบก่อนการจัดการเรียนรู้ (Pre-test) และหลังการจัดการเรียนรู้ (Post-test) แบบปรนัย จำนวน 40 ข้อ
- 3) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาภาษาไทยชั้นปีที่ 3 ที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้นวนิยายประยุกต์อิงหลักกรรมทางพุทธศาสนา

1.6.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

1.6.5.1 การจัดการเรียนรู้ด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณกรรมไทยร่วมสมัยโดยใช้นวนิยายอิงหลักกรรมทางพุทธศาสนา หมายถึง ขั้นตอนการสอนวรรณกรรมไทยที่ผู้วิจัยปรับมาจากรูปแบบการสอนวรรณกรรมไทยร่วมสมัยโดยประยุกต์ใช้นวนิยายอิงหลักกรรมทางพุทธศาสนา ชลธิชา หอมฟุ้ง (2557) กล่าวว่า รูปแบบ และขั้นตอนการสอน ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นกระตุ้นการเรียนรู้ หรือขั้นเปิดประสบการณ์ เป็นขั้นตอนการนำเข้าสู่บทเรียน โดยการสนทนาซักถาม การใช้ภาพ การใช้สื่อต่าง ๆ เช่น วิตทัศน์ เพลง ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะเรียน เพื่อกระตุ้นความสนใจของนักศึกษาเกี่ยวกับวรรณกรรมที่จะเรียน
2. ขั้นอ่านเอาเรื่อง หรือขั้นนำเสนอสถานการณ์ เป็นขั้นตอนการสอนโดยให้นักศึกษาอ่านวรรณกรรมที่อาจารย์กำหนดให้มาล่วงหน้าก่อนถึงชั่วโมงเรียน แล้วสรุปสาระสำคัญจากเรื่องทีอ่านเมื่อถึงชั่วโมงเรียนจะ เป็นการอภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับเนื้อหาของวรรณกรรมเรื่องที่กำหนดให้อ่าน
3. ขั้นกิจกรรมกลุ่ม หรือขั้นระดมความคิดเห็นดำเนินกิจกรรม เป็นขั้นตอนที่ใช้รูปแบบการสอนแบบนวนิยายอิงหลักกรรมทางพุทธศาสนา มาปรับใช้โดยให้นักศึกษาปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มและตอบคำถามในใบงานที่อาจารย์กำหนดให้ โดยแบ่งเป็นขั้นตอนย่อยดังนี้ 1) วิเคราะห์สรุปเรื่อง เป็นขั้นตอนที่นักศึกษาร่วมกันวิเคราะห์ความขัดแย้งจากวรรณกรรมที่อ่าน 2) เสนอทางเลือก เป็นขั้นตอนที่นักเรียนช่วยกันคิดเสนอวิธีการแก้ปัญหาวิธีใหม่ที่ แตกต่างจากที่ตัวละครใช้ 3) ข้อคิดและการประยุกต์เป็นขั้นตอนที่นักศึกษาร่วมกันบอกข้อคิดจากการแก้ปัญหา และการนำไปประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาในชีวิตในเรื่องใด
4. ขั้นละครสร้างสรรค์ หรือขั้นสร้างองค์ความรู้ เป็นขั้นตอนการประเมินผลและการนำเสนอผลงานการวิเคราะห์ วรรณกรรมที่อ่าน โดยการให้นักเรียนแต่ละกลุ่มแสดงละครเพื่อนำเสนอวิธีการแก้ปัญหาตามวิธีการที่ กลุ่มนักเรียนเสนอทางเลือก

5. **ขั้นสรุป หรือขั้นสะท้อนความคิด** เป็นขั้นตอนที่ครูให้นักเรียนแต่ละคนสรุปสาระสำคัญตามประเด็นคำถาม ในขั้นวิเคราะห์สรุปเรื่อง เสนอทางเลือก ข้อคิด และการประยุกต์ใช้แผนภาพความคิด

1.6.5.2 ผลสัมฤทธิ์ด้านการศึกษาวรรณกรรมไทย หมายถึง ความสามารถของผู้เรียนที่เกิดขึ้นตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1-6 และจุดประสงค์การเรียนรู้ นักศึกษาปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย ชั้นปีที่ 3 ผู้เรียนสามารถสรุปเนื้อหาของเรื่อง สรุปความรู้ และบอกข้อคิดจากการอ่านเพื่อประยุกต์ไปใช้ในชีวิตจริงได้ โดยวัดได้จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนวรรณกรรมไทยร่วมสมัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

1.6.5.3 ความคิดเห็นของนักศึกษา หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอนโดยประยุกต์ใช้นวนิยายประยุกต์อิงหลักธรรมทางพุทธศาสนา วัดได้จากแบบสอบถามความคิดเห็นซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยมาก เห็นด้วยปานกลาง เห็นด้วยน้อย แบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านเนื้อหา ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านประโยชน์ที่ได้รับ และด้านการวัดและประเมินผล

1.6.5.4 นักศึกษา หมายถึง นักศึกษาปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทยชั้นปีที่ 3 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้างที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 20 คน

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. นักศึกษาได้แนวทางในพัฒนาความรู้ความสามารถด้านการศึกษาวรรณกรรมไทยร่วมสมัยโดยประยุกต์ใช้นวนิยายอิงหลักธรรมทางพุทธศาสนา
2. อาจารย์ได้พัฒนาการสอนด้านการศึกษาวรรณกรรมไทยร่วมสมัย ที่มุ่งเน้นหลักธรรมทางพุทธศาสนา เพื่อนำไปพัฒนาและส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความสนใจของนักศึกษาในครั้งต่อไป
3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณกรรมไทยของนักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย ชั้นปีที่ 3
4. นักศึกษามีความเชื่อมั่นในหลักธรรมคำสอนของพุทธศาสนา และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้เพื่อแก้ปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตได้

บทที่ 2

เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยเรื่องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์รายวิชา ED1029 วิเคราะห์วรรณกรรมไทยร่วมสมัยของนักศึกษาปริญญาบัณฑิต โดยใช้นวนิยายประยุกต์อิงหลักธรรมทางพุทธศาสนา ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้ารวบรวมเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการดำเนินการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

- 2.1 หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย
- 2.2 รายวิชา ED1029 วิเคราะห์วรรณกรรมไทยร่วมสมัย
- 2.3 ความรู้เบื้องต้นของวรรณกรรมไทย
- 2.4 วรรณกรรมอิงหลักธรรมทางพุทธศาสนา
- 2.5 การระดมสมอง
- 2.6 แผนผังความคิด
- 2.7 ทฤษฎีความพึงพอใจ
- 2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง คณะศึกษาศาสตร์ ภาควิชาวิชาการศึกษา หลักสูตรนี้ออกแบบมาเพื่อรองรับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอนภาษาไทยกระตักทักษะการใช้ภาษาไทยของผู้เรียน การผลิตและพัฒนาครูทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ พัฒนาหลักสูตรการผลิตครูที่มีการเตรียมความพร้อมด้านวิชาการและด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ การใช้เทคโนโลยี นวัตกรรมที่สะท้อนสมรรถนะวิชาชีพครู ปรับบทบาทของครูจาก “ผู้สอน” เป็น “โค้ช” ที่อำนวยความสะดวกผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และมุ่งสู่การยกระดับครูสู่วิชาชีพชั้นสูง และบุคลากรทางการศึกษา การแก้ปัญหาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษา พัฒนาบุคลากรด้านภาษาไทย และเทคโนโลยี ยังมีความเหลื่อมล้ำในด้านโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษารวมทั้งปัญหาด้านคุณธรรม จริยธรรม และการขาดความตระหนักถึงความสำคัญของการมีวินัย ความซื่อสัตย์สุจริต และการมีจิตสาธารณะของคนไทย โดยออกแบบให้สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2560 – 2579) ตามแนวคิดการจัดการศึกษา (Conceptual Design) (1) หลักการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน (2) หลักการจัดการศึกษาเพื่อความเท่าเทียมและทั่วถึง (Inclusive Education) (3) หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (4) หลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคม (All for Education) เพื่อให้แต่ละบุคคลได้พัฒนาตามความพร้อมและความสามารถให้บรรลุขีดสูงสุด มีความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการดำรงชีวิต และการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม รวมทั้งมีสมรรถนะในการทำงานเพื่อการประกอบอาชีพตามความถนัดและความสนใจ สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ อันจะนำไปพัฒนาตนเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติ ยิ่งไปกว่านั้น การพัฒนาหลักสูตรยังคำนึงถึงกฎกระทรวง มาตรฐานการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565 ประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการ

อุดมศึกษาเรื่องเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ.2565 และ รายละเอียดผลลัพธ์การเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565 และข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562

จากการสำรวจความต้องการของผู้บริหาร ผู้ใช้บัณฑิต และบัณฑิตพบว่า การพัฒนาทักษะที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและสังคมในปัจจุบัน โดยเน้นการใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษในสถานการณ์จริงเพื่อเตรียมความพร้อมในการทำงาน โดยเน้นการฝึกทักษะในการพูด ฟัง อ่าน และเขียนภาษาไทย อย่างมีประสิทธิภาพด้วยจรรยาบรรณวิชาชีพครูสอดคล้องกับมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ พร้อมกับพัฒนาทักษะด้านการใช้เทคโนโลยี เช่น การใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนการสอนและการทำงาน และมุ่งเน้นพัฒนาทักษะด้านการปรับตัวเข้ากับสังคมและการทำงานที่รวดเร็วและมีคุณภาพ ส่งเสริมกิจกรรมการกล้าแสดงออกและกิจกรรมที่เกี่ยวกับการปฏิบัติจริงในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง เพื่อเพิ่มทักษะและความเชี่ยวชาญของนักศึกษาในสาขาวิชาที่เลือกเรียนในการทำงานจริง โดยให้ความสำคัญกับการเตรียมความพร้อมให้กับนักศึกษาในการปรับตัวกับการทำงานและชีวิตประจำวันในสังคมที่หลากหลายทางวัฒนธรรม

ปรัชญา

หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย (4 ปี) (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2566) จัดการศึกษาที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ในการสร้างครูภาษาไทยที่มีคุณภาพ สามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลทางการศึกษาในการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ให้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถในด้านการเรียนการสอนการวิจัย นวัตกรรมและเทคโนโลยี ภูมิปัญญาท้องถิ่น กอปรด้วยคุณธรรม จริยธรรม สามารถเสริมสร้างความรู้และทักษะวิชาชีพได้ด้วยตนเอง ด้วยกระบวนการจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พัฒนาผู้เรียนตามความต้องการและความแตกต่างของผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยพัฒนาทักษะการคิดและการแก้ปัญหาเชิงวิเคราะห์ และการรู้คิดด้วยการค้นคว้าวิจัยทางการศึกษา เพื่อเพิ่มศักยภาพด้านทักษะการสอนภาษาไทย ด้านการสร้างสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) และพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถทางด้านวิชาชีพครูที่จำเป็นสำหรับการเป็นบัณฑิตที่มีความเป็นเลิศทางวิชาการตามแนวพระพุทธศาสนา สาขาวิชาการสอนภาษาไทยจึงมุ่งตอบสนององวิสัยทัศน์ดังกล่าว โดยการผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ความสามารถเป็นผู้นำด้านวิชาชีพการสอนภาษาไทย

ความสำคัญ/หลักการและเหตุผล

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรได้วางแผนและออกแบบปรับปรุงหลักสูตรใหม่ให้ทันสมัยและตอบโจทย์ความต้องการของประเทศ ในการปรับปรุงหลักสูตรครั้งนี้ คณะกรรมการบริหารหลักสูตรได้นำหลักการจัดการศึกษาแบบ Outcomes Based Education (OBE) เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2565 มาตรฐานหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565 และรายละเอียดผลลัพธ์การเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565 นโยบายมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย และความต้องการ/ข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับหลักสูตรความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (รายละเอียดในภาคผนวก) มาเป็นเกณฑ์หลักในการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตร ดังนี้ คือ ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ.2561 – 2580 มีเป้าหมายในการยกระดับศักยภาพของ

ประเทศในหลากหลายมิติ พัฒนาคคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ

ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ.2566-2570) หมวด
 หมายที่ 12 ที่ต้องการพัฒนาคคนไทยให้มีสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตอบโจทย์การพัฒนา
 แห่งอนาคต รวมถึงนโยบายและยุทธศาสตร์การอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ.
 2563 – 2570 ที่ต้องการเตรียมคนไทยแห่งศตวรรษที่ 21 พัฒนาเศรษฐกิจที่กระจายโอกาสอย่าง
 ทั่วถึง สังคมที่มั่นคง และสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน โดยสร้างความเข้มแข็งทางนวัตกรรมระดับแนวหน้าใน
 สากล นำพาประเทศไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้ว เป็นไปตามเป้าหมายการพัฒนาในระดับชาติและระดับ
 สากลขององค์การสหประชาชาติ เป้าหมายที่ 4 สร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพ
 อย่างครอบคลุมและเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต และมุ่งเน้นผลิตบัณฑิตให้
 มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 (21st Century Skill) เช่น ทักษะการใช้ภาษา ทักษะการสื่อสาร
 และทำงานร่วมกับผู้อื่น เป็นต้น ตามรายงานของ World Economic Forum (WEF) โดยมุ่งเน้นการ
 ดำเนินงานตามกฎกระทรวงการจ้ดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. 2564 ที่มุ่งพัฒนาบัณฑิตให้เป็นผู้มีสติ
 ปัญญา และคุณธรรม ด้วยการจัดการเรียนการสอนที่ผสมผสานหลักศานากับหลักวิชาการ โดยยึด
 นโยบายของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ด้านการผลิตบัณฑิตทางด้านวิชาการพระพุทธศาสนา
 ที่มีคุณภาพและมีมาตรฐาน ทั้งด้านความรู้ ความประพฤติมีสำราณิยธรรมและพรหมวิหารธรรม
 รวมทั้งนำความต้องการของผู้บริหาร/คณาจารย์ผู้ใช้หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต ที่ต้องการให้บัณฑิต
 มีความรู้และมีทักษะในศตวรรษที่ 21 มีความฉลาดทางอารมณ์ สามารถครองตน ครองคน และครอง
 งานได้ สามารถวิเคราะห์และแก้ไขปัญหาโดยใช้กระบวนการคิดอย่างมีเหตุมีผลตามหลักวิชาการ
 โดยผู้ประกอบการ/ผู้ใช้บัณฑิต ต้องการให้บัณฑิตมีทักษะการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ มีความสามารถ
 และมีทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและคอมพิวเตอร์ สามารถสื่อสารด้านภาษาอังกฤษได้ มีความรู้
 ความสามารถในศาสตร์ของตน หรือสามารถทำงานได้หลายหน้าที่ และศิษย์เก่าต้องการให้มีทักษะ
 ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพิ่มขึ้น

หลักสูตรฯ ได้นำความต้องการ/ข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับหลักสูตร
 ความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มากำหนดเป็นผลลัพธ์การเรียนรู้ โดยมุ่งเน้นจัดการเรียนการ
 สอนตามปรัชญาการศึกษาของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย โดยจัดการศึกษาให้ผู้เรียนเกิดผล
 สัมฤทธิ์ทางการเรียน และใช้การศึกษาที่เน้นผลลัพธ์การเรียนรู้มาเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการ
 เรียนการสอน และมีการส่งเสริมให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการตัดสินใจกระบวนการจัดการเรียนการสอน
 ในแต่ละรายวิชา และจบการศึกษาไปเป็นบัณฑิตที่มีความเป็นผู้นำ โดยผสมผสานศาสตร์และศิลป์ ในการ
 สร้างสรรค์คุณค่าสู่สังคม

วัตถุประสงค์ เพื่อผลิตบัณฑิตที่:

1. มีความรู้ด้านหลักการสอนภาษาไทย วรรณคดีไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น สามารถนำความรู้
 ไปใช้ในการประกอบวิชาชีพครูได้อย่างหลากหลายตามบริบทของสถานศึกษา
2. สามารถสื่อสารภาษาไทย ด้านการฟัง พูด อ่าน เขียน รวมทั้งสามารถผลิตสื่อการสอนทาง
 ภาษาไทยโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลได้
3. บูรณาการศาสตร์การสอนเข้ากับวิชาเอกภาษาไทย และสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ด้วย
 พุทธบูรณาการได้อย่างมืออาชีพ

4. มีจิตอาสา มีความคิดสร้างสรรค์ หมั่นแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองและสังคมอยู่เสมอ
5. สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นที่มีความแตกต่างหลากหลายในสังคมพหุวัฒนธรรม

2.2 รายวิชา ED1029 วิเคราะห์วรรณกรรมไทยร่วมสมัย

คำอธิบายรายวิชา

วรรณกรรมไทยปัจจุบัน วิวัฒนาการของวรรณกรรมในแต่ละยุค วรรณกรรมในแบบเรียนไทย วรรณกรรมที่ได้รับรางวัล หลักการทฤษฎีการวิเคราะห์วรรณกรรมไทยร่วมสมัย และวิเคราะห์วรรณกรรมไทยร่วมสมัย

Current Thai literatures; evolution of literary works in each period; literatures in Thai textbooks; rewarded literatures; analytical principles and theories of Thai contemporary literatures; analysis of Thai contemporary literatures.

2.3 ความรู้เบื้องต้นของวรรณกรรมไทย

2.3.1 ความหมายของวรรณกรรม

วรรณกรรมหรือวรรณคดีคืองานเขียนสร้างสรรค์ของมนุษย์ ที่ใช้ภาษาเป็นสื่อในการถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึกนึกคิด จินตนาการ คำว่า วรรณกรรม มีปรากฏเป็นหลักฐานครั้งแรกในพระราชบัญญัติคุ้มครองศิลปะและวรรณกรรม พ.ศ. 2475 ต่อมาได้มีนักวิชาการนิยามความหมายไว้หลายท่าน ดังนี้

สิทธิ พิณีจิววอล (2515: 34-35) ได้กล่าวว่า วรรณกรรม เป็นคำที่ใช้ให้ตรงกับภาษาอังกฤษว่า literary work หรือ general literature หมายถึง งานเขียนทุกชนิด วรรณกรรม หมายถึง งานเขียนในรูปกวีนิพนธ์ ร้อยกรองและข้อเขียนทั้งหมดที่ใช้ภาษาร้อยแก้ว โดยมีเนื้อหาและความหมายประกอบด้วย ได้แก่ บทความ สารคดี นวนิยาย เรื่องสั้น เรียงความ บทละคร บทภาพยนตร์ บทโทรทัศน์ คอลัมน์ต่างๆ ในหนังสือพิมพ์ ตลอดจนข้อเขียนอื่นๆ ซึ่งมีเนื้อหาและความหมายเป็นที่เข้าใจได้สื่อความหมายได้ด้วย

กุหลาบ มัลลิกะมาส (2519: 5) ให้ความหมายวรรณกรรมว่า คำนี้ใกล้เคียงกับคำว่าวรรณคดี แต่คำว่าวรรณกรรมนั้นหมายถึงสิ่งซึ่งเขียนขึ้นทั้งหมดไม่ว่าจะเป็นรูปใด หรือเพื่อความมุ่งหมายใด เช่น คำอธิบายวิธีใช้กล้องถ่ายรูป รวมทั้งใบปลิว หนังสือพิมพ์ นวนิยายก็ล้วนแล้วแต่เรียกว่าวรรณกรรมทั้งสิ้น วรรณกรรมจึงมีความหมายอย่างกว้าง วรรณกรรมที่แต่งดีได้รับยกย่องจากคนทั่วไปจึงจะเรียกว่า วรรณคดี คุณสมบัติที่ทำให้วรรณกรรมและวรรณคดีต่างกันก็คือ วรรณศิลป์ หรือ ศิลปะแห่งการเรียบเรียง

บุญเหลือ เทพยสุวรรณ (2518: 3) ได้อธิบายความหมายของวรรณกรรมไว้ว่า ทั้งวรรณคดีและวรรณกรรม คือ ศิลปกรรมประเภทหนึ่ง เปรียบได้กับจิตรกรรมหรือประติมากรรม วรรณกรรมมีรูปเป็นหนังสือ ซึ่งอาจเขียนอยู่ในสมุดไทย หรือพิมพ์ในสมุดฝรั่ง ซึ่งปัจจุบันเรียกว่า หนังสือเล่มหนึ่งหรือเป็นบทความออกอากาศทางวิทยุ เป็นบทความในหนังสือพิมพ์หรือนิตยสาร วัสดุซึ่งประกอบขึ้นเป็นวรรณกรรม คือ ภาษา วรรณกรรมเป็นการสื่อสารอย่างหนึ่ง คือมี “สาร” ได้แก่ ความคิดหรือความหมายที่ผู้เขียนต้องการส่งถึงผู้อ่าน การสื่อสารทางวรรณกรรมอาจผ่านจักขุ ประสาท คือ ผู้อ่าน

อ่านเอง หรือผ่านโสตประสาทก็ได้ เบญจมาศ พลอินทร์ และ เศรษฐ์ พลอินทร์ (2524: 5) อธิบายความหมายของคำว่า วรรณกรรมไว้ว่า วรรณกรรม คือ งานสร้างสรรค์ทางศิลปะที่ใช้ภาษาเป็นสื่อกลาง ไม่ว่าจะมึเนื้อหาแบบใดก็ตาม มีขอบเขตถึงงานเขียนทุกชนิด เช่น วรรณคดี นวนิยาย เรื่องสั้น บทกวี รวมทั้ง วรรณกรรมที่เล่าสืบต่อกันมาด้วยปาก เช่น นิทานพื้นบ้าน บทเพลงต่าง ๆ เป็นต้น วรรณกรรมจึงมีความหมายกว้างที่สุด และวรรณกรรมที่แต่งดีได้รับการยกย่องจากคนทั่วไป จึงจะเรียกว่า วรรณคดี โดยที่มีคุณสมบัติที่ทำให้วรรณกรรม และวรรณคดีต่างกัน คือวรรณศิลป์ หมายถึงศิลปะของ การเรียบเรียงถ้อยคำ หรือศิลปะในการแต่งหนังสือที่มีความประณีตงดงาม

การสัมมนาของชุมนุมวรรณศิลป์ 6 สถาบันอุดมศึกษา เมื่อ พ.ศ. 2518 ที่ประชุมได้กำหนดความหมายของวรรณกรรมไว้ว่า วรรณกรรม คือ งานสร้างสรรค์ทางศิลปะที่ใช้ภาษาเป็นสื่อกลาง ไม่ว่าจะมึเนื้อหาแบบใดก็ตาม มีขอบเขตถึงงานเขียนทุกชนิด เช่น วรรณคดี นวนิยาย เรื่องสั้น บทกวี รวมถึงวรรณกรรมที่เล่าสืบต่อกันมาด้วยปาก เช่น นิทานพื้นบ้าน บทเพลงพื้นบ้านต่าง ๆ (ธวัช ปุณโณทก, 2527: 2) นอกจากนี้จิตรลดา สุวัตติกุล (2527: 1) ที่ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับวรรณกรรมไว้ โดยสรุปว่าเป็นงานประพันธ์ที่มีคุณค่า อันเกิดจากศิลปะแห่งการใช้ถ้อยคำและมีจินตนาการสามารถโน้มน้าวให้อ่านเกิดอารมณ์สะเทือนใจ และเกิดความเพลิดเพลินเป็นสำคัญ ทั้งยังสามารถแสดงให้เห็นบุคลิกของผู้ประพันธ์อีกด้วย

กระแสร มาลาภรณ์ (2530: 3) ได้อธิบายความหมายของคำว่า วรรณกรรม ไว้หลายแง่มุม เพื่อให้เข้าใจความหมายได้ชัดเจน ได้แก่ วรรณกรรม หมายถึง ข้อเขียน ข้อพูด หรือข้อทำอย่างใด ๆ ก็ตามและอยู่ในแขนงวิชาใด ๆ ก็ได้ วรรณกรรมย่อมกินความคลุมไปถึงวรรณคดีและที่มีใช้วรรณคดี วรรณกรรมกินความถึงข้อเขียน แสดงออกทุกชนิด ถ้าชิ้นใดที่มีค่านิยมสูงมีวรรณศิลป์ก็อาจเป็นวรรณคดีได้ วรรณกรรมอาจเป็นวรรณคดีหรือไม่เป็นก็ได้ แต่วรรณคดีนั้นต้องเป็นวรรณกรรม วรรณกรรมคือภาษาศิลป์ ที่สร้างจินตนาการ ให้อารมณ์ ให้ความรู้และความเพลิดเพลิน สอดคล้องกับไพเราะ เลิศพิริยภม (2542: 1) ที่กล่าวว่า วรรณกรรม เป็นคำที่ใช้เรียกงานเขียนทั่วไป ที่เราพบเห็น ไม่ว่าจะปรากฏออกมาเป็นรูปเล่มที่พิมพ์เรียบร้อยแล้ว หรือจะเขียนบนแผ่นปลิว หรือรูปแบบอื่นๆ หากปรากฏเป็นตัวหนังสือที่อ่านได้ความ ถือว่าเป็นวรรณกรรมทั้งสิ้น

วิภา กงกะนันท์ (2533: 174) กล่าวว่า คำว่าวรรณคดีและวรรณกรรม ต่างก็เป็นคำที่คนไทยใช้สมมุติเรียกผลงานของมนุษย์ประเภทเดียวกันคือประเภทที่สร้างด้วยภาษา มีความหมายเดียวกัน เมื่อหมายถึงศิลปะประเภทหนึ่งที่ใช้ภาษาเป็นเครื่องสื่อสาร กล่าวคือ เป็น ผลงานสร้างสรรค์ประเภทหนึ่งของมนุษย์ และที่มนุษย์สร้างสรรค์ขึ้นก็ด้วยมีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อ บรรยายความรู้สึก ความคิด ความฝัน อารมณ์ จินตนาการ หรือประสบการณ์ส่วนตัวออกมาให้ ปรากฏในรูปแบบอย่างหนึ่ง อาจเพียงเพื่อแสดงนามธรรมต่าง ๆ ข้างต้น ออกมาให้ปรากฏเพื่อ ตัวของมันเป็นเองเท่านั้นหรืออาจเพื่อให้เกิดประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่งก็ได้ คนไทยใช้คำว่าวรรณคดีและ วรรณกรรมเมื่อหมายถึง สิ่งที่มีลักษณะพื้นฐานจำเป็นร่วมกัน 3 ประการ คือ 1.เป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นโดยใช้ภาษาเป็นเครื่องมือ 2.มีเนื้อหาที่เป็นเรื่องราวให้ข้อคิด 3.อยู่ในรูปแบบใดก็ได้ และงานที่มี องค์ประกอบดังกล่าวนี้ได้รับการบันทึกไว้แล้ว

นภลัย สุวรรณธาดา (2541: 8) อธิบายความหมายของคำว่าวรรณคดีและวรรณกรรม ไว้ว่า คำว่าวรรณคดี ปรากฏในหนังสือภาษาไทยครั้งแรกใน พ.ศ. 2457 มีความหมายตรงกับ ภาษาอังกฤษ

ว่า Literature ซึ่งคำว่า Literature ในพจนานุกรม New Webster Dictionary of English Language College Edition คืองานเขียนซึ่งเกิดจากจินตนาการ ในรูปแบบสุนทรียะ มีความคิดเป็นสากล และมีความคงทนถาวรในรูปลักษณะ เช่น นวนิยาย กวีนิพนธ์ เรื่องประโลมโลก และบทละคร

รีนฤทัย สัจจพันธุ์ (2549: 58) อธิบายความหมายของคำว่าวรรณคดีและวรรณกรรม ไว้ว่า วรรณคดีหรือวรรณกรรม คือ งานประพันธ์ที่แสดงความรู้สึกรู้สึกนึกคิดของมนุษย์อย่างมีศิลปะ สืบทอดกันมาช้านาน มีเวลาเป็นเครื่องตัดสิน และมีผู้ยกย่องคุณค่าเป็นที่ประจักษ์อย่างกว้างขวาง มักได้รับการเรียกขานว่า วรรณคดี ส่วนงานประพันธ์ในรูปแบบอย่างใหม่ ซึ่งปรากฏนับแต่สมัย รัชกาลที่ 5 เป็นต้นมา มีคุณค่าในฐานะเป็นงานประพันธ์ร่วมสมัย เรียกว่า วรรณกรรม แม้จะเรียกต่างกันแต่ วรรณคดีและวรรณกรรมมีคุณลักษณะสำคัญคือเป็นศิลปกรรมที่ถ่ายทอดความรู้สึกรู้สึกนึกคิด ของมนุษย์ ด้วยภาษา ทั้งภาษาพูดและภาษาเขียน

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2556: 1100) ให้ความหมายของคำว่า วรรณกรรม ว่า หมายถึง น. งานหนังสือ, งานประพันธ์, บทประพันธ์ทุกชนิดทั้งที่เป็นร้อยแก้วและร้อยกรอง เช่น วรรณกรรมสมัยรัตนโกสินทร์ วรรณกรรมของเสถียรโกเศศ วรรณกรรมฝรั่งเศส วรรณกรรมประเภทสื่อสารมวลชน วรรณกรรมเป็นเครื่องมือสื่อสารที่สามารถแสดงออกถึงศิลปะอันประณีต การศึกษา หรือการอ่านวรรณกรรมจะทำให้ผู้อ่านมองสภาพสังคม วัฒนธรรม การเมือง และเศรษฐกิจ ที่บรรดานักเขียนได้บรรจุถ่ายทอดออกมาในแต่ละยุคสมัย วรรณกรรมไทยมีศัพท์ที่มีความหมายใกล้เคียงกันอยู่หลายคำ เช่น คำว่า วรรณกรรม วรรณคดี วรรณศิลป์ วรรณกรรมไทยปัจจุบัน วรรณกรรมไทยร่วมสมัย (จรรยาบรรณ เทพศรีเมือง: 2560)

จากนิยามความหมายของคำว่าวรรณกรรมดังกล่าวข้างต้น วรรณกรรมคือ 1) งานเขียนทั่วไป เป็นงานที่ไม่จำเป็นต้องใช้ศิลปะหรือกลวิธีในการเขียนเพื่อโน้มน้าวให้ผู้อ่านคล้อยตาม เช่น ตำรา เอกสารทางวิชาการ เป็นต้น 2) งานเขียนที่มีคุณค่าทางวรรณศิลป์ จะเป็นงานเขียนประเภทใดก็ได้ แต่ต้องแต่งอย่างมีศิลปะ มีความประณีตงดงาม มีกลวิธีในการสร้างอารมณ์สะท้อนใจและทำให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์คล้อยตามได้ เช่น นวนิยาย เรื่องสั้น บทละคร บทความ สารคดี และบทร้อยกรอง

สรุปได้ว่า วรรณกรรม หมายถึง งานเขียนเชิงสร้างสรรค์ของมนุษย์ที่ใช้ภาษาเป็นสื่อในการถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึก ความนึกคิด จินตนาการของมนุษย์อย่างมีศิลปะ ให้เข้าใจได้ เช่น นิทาน เรื่องสั้น นวนิยาย บทละคร

2.3.2 ความหมายของวรรณกรรมร่วมสมัย

สารานุกรมฝรั่งเศส ได้สรุปความหมายไว้ 3 ประเด็น คือ 1) อยู่ในสมัยเดียวกัน คือ มีชีวิตอยู่ในสมัยเดียวกับบุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง 2) เป็นของสมัยปัจจุบัน คือ มีชีวิตอยู่ในสมัยเดียวกับเราขณะนี้ 3) เป็นประวัติศาสตร์ร่วมสมัย คือ เหตุการณ์ตอนที่เกี่ยวกับเรื่องราวในปัจจุบัน นับตั้งแต่ ค.ศ. 1789 เป็นต้นมา "เกิดขึ้น มีชีวิตอยู่ หรือเข้ามาในเวลาเดียวกัน ในปีเดียวกัน ในทศวรรษ ศตวรรษ หรือสมัยเดียวกัน"

คำว่า ร่วมสมัย เป็นคำใช้คำประกอบคำอื่นเพื่อบอกลักษณะ เช่น เพลงร่วมสมัย ภาพเขียนร่วมสมัย ศิลปะร่วมสมัย วรรณกรรมร่วมสมัย กวีร่วมสมัย ส่วนใหญ่ใช้กับงานศิลปะมากกว่าด้านวิทยาศาสตร์ เพื่อให้ความหมายของคำร่วมสมัยข้างต้นชัดเจนยิ่งขึ้น มีการอธิบายลักษณะของวรรณกรรมร่วมสมัยเป็น 2 ลักษณะ คือ ลักษณะทั่วไปและลักษณะพิเศษ

ลักษณะทั่วไป ได้แก่

1) ร่วมสมัยในเวลา วรรณกรรมสมัยเดียวกันทั้งหมดถือเป็นวรรณกรรมร่วมสมัย ส่วนการกำหนดเวลาอาจเป็น 50 ปี หรือ 100 ปี หรือนับตามเวลาของการปกครอง หากถือผู้เขียนเป็นเกณฑ์ก็หมายถึงผู้เขียนที่ยังมีชีวิตอยู่ หรือมีอยู่ในช่วงเวลาที่กำหนด วรรณกรรมที่ร่วมสมัยกันอาจมิใช่ในปัจจุบัน แต่เป็นสมัยเดียวกันในอดีตก็ได้ เช่น สามก๊กร่วมสมัยกับราชาธิราช ขุนช้างขุนแผนร่วมสมัยกับพระอภัยมณี เป็นต้น

2) ร่วมสมัยในเหตุการณ์ วรรณกรรมเกิดขึ้นในช่วงเหตุการณ์เดียวกัน ซึ่งในกรณีนี้มักใช้เหตุการณ์ทางการเมืองเป็นเครื่องกำหนด เช่น วรรณกรรมในยุคหัวเลี้ยวหัวต่อที่ไทยได้รับอิทธิพลจากต่างประเทศรัชกาลที่ 3-5 วรรณกรรมยุคได้รับอิทธิพลต่างประเทศหลังรัชกาลที่ 5 วรรณกรรมยุคการต่อต้านของนักศึกษาที่เรียกว่า เหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516

3) ร่วมสมัยในรูปแบบ คือ ใช้รูปแบบเป็นเครื่องกำหนด เช่น ในระยะหนึ่งมีการนิยมกลอนเปล่าที่เป็นบทประพันธ์คล้ายร้อยแก้ว หรือวรรณรูปที่จัดวางคำเป็นรูปภาพต่าง ๆ และบทกวีที่ไม่เคร่งครัดฉันทลักษณ์ เป็นต้น *หากใครที่เขียนบทประพันธ์รูปแบบดังกล่าวก็จัดเป็นกวีร่วมสมัย

4) ร่วมสมัยในเนื้อหา คือ วรรณกรรมที่มีเนื้อหาเรื่องราวในสมัยเดียวกัน เช่น ในยุควิทยาศาสตร์ก้าวหน้า ก็นิยมเขียนนวนิยายวิทยาศาสตร์เรื่องอวกาศ หากใครที่เกิดในยุคนี้แต่ชอบเขียนเรื่องที่มีฉากและตัวละครอยู่ในสมัยเก่า เช่น นางนพมาศ ก็ไม่นับว่าเป็นนักเขียนร่วมสมัยในข้อนี้

5) ร่วมสมัยในแนวคิด คือ วรรณกรรมที่มีแนวคิดเดียวกันตามความนิยม มักเน้นแนวคิดทางสังคมและการเมือง เช่น วรรณกรรมร่วมสมัยในยุคหนึ่งจะต้องเป็นประเภทรับใช้มวลชน คือการต่อต้านลัทธิทุนนิยม ยกย่องผู้ใช้แรงงาน และโจมตีวรรณกรรมประเภทรัก ๆ ใคร่ ๆ หรือเรื่องเกี่ยวกับสังคมผู้ดีว่าเป็นวรรณกรรมน้ำเน่า วรรณกรรมศักดินา เป็นต้น

ลักษณะพิเศษ ได้แก่

1) ร่วมสมัยในความเป็นอมตะ หมายถึง วรรณกรรมที่มีได้เกิดในช่วงเวลาที่กำหนดไว้ว่าจะแต่งไว้นานนับร้อยปีมาแล้ว แต่ยังมีผู้กล่าวถึงหรือนำมาเสนอใหม่ในรูปแบบอื่นให้เป็นที่รู้จักแพร่หลายกว่าเดิม เช่น เรื่องเงาะป่าที่นำมาสร้างเป็นภาพยนตร์ หรือบทกลอนของสุนทรภู่ เป็นเรื่องที่กลับมาได้รับความนิยมในปัจจุบัน

2) ร่วมสมัยในการเป็นมรดกทางวัฒนธรรม ในลักษณะนี้หมายถึงวรรณกรรมที่ได้รับความนิยมอย่างสูง และถือเป็นวรรณกรรมแบบฉบับ หรือที่เรียกว่าวรรณกรรมมรดก เป็นสมบัติทางวัฒนธรรมของชาติ ไม่ว่าจะแต่งในสมัย รูปแบบ เนื้อหา และแนวคิดจะทันสมัยหรือไม่ก็ตาม เช่น ลิลิตพระลอ อิเหนา ขุนช้างขุนแผน เป็นต้น

การอภิปรายเรื่องบทบาทของวรรณกรรมร่วมสมัยต่อคนรุ่นใหม่ในวารสารโลกหนังสือ มีผู้ให้คำจำกัดความของคำว่าวรรณกรรมร่วมสมัยไว้หลายท่าน เช่น เสนีย์ เสาวพงศ์ ที่ว่า วรรณกรรมร่วมสมัยน่าจะหมายถึงวรรณกรรมที่เขียนขึ้นในช่วงเวลาเดียวกันหรือใกล้เคียงกัน เพราะคำว่าร่วมสมัยคือ ร่วมเวลา มีผู้รู้ทางวรรณกรรมหลายท่านกล่าวถึงคำว่าร่วมสมัยไว้ต่างกัน บางท่านกล่าวว่า ถ้านับตามฝรั่ง 25 ปีขึ้นไป ก็นับว่าเป็นคนละรุ่น นั่นคือการนับสมัยกันจากเวลาที่เขียน สอดคล้องกับธวัช ปุณโณทก (2527) ให้ความหมายของวรรณกรรมร่วมสมัยว่าวรรณกรรมที่ร่วมสมัยกับผู้อ่านผู้ศึกษาค่านิยมแนวคิดทางด้านปรัชญาชีวิตและสังคมอันปรากฏอยู่ในวรรณกรรมเหล่านี้ จึงร่วมแนวคิด

เดียวกับผู้อ่านผู้ศึกษา ซึ่งเป็นมโนทัศน์ร่วมของคนส่วนข้างมากของสังคม ถึงแม้ว่าวรรณกรรมบางเรื่องอาจจะเกิดก่อนผู้อ่านในปัจจุบันก็ตาม

2.3.3 ประเภทของวรรณกรรมไทย

นับแต่รัชกาลที่ 5 เป็นต้นมา อิทธิพลของวรรณกรรมตะวันตกส่งผลให้เกิดความเปลี่ยนแปลงกับวรรณกรรมไทยในหลายด้านด้วยกัน ด้านหนึ่งคือรูปแบบความนิยมเขียนร้อยกรองค่อย ๆ ลดลง ทั้งยังมีการเปลี่ยนแปลงการเขียนจากรูปแบบเก่ามาสู่รูปแบบใหม่ ๆ วรรณกรรมร้อยแก้วได้รับความนิยมอย่างมากและขยายตัวจากการเขียนในรูปของนิทาน พงศาวดาร ประวัติศาสตร์ และกฎหมาย

วรรณกรรมประเภทร้อยแก้ว

1. สารคดี (Non Fiction) คือ วรรณกรรมที่มีเนื้อหาสาระที่มุ่งจะให้ความรู้ ความคิด ความจริงบางประการแก่ผู้อ่าน อาจเขียนเชิงอธิบาย เชิงวิจารณ์ เชิงแนะนำสั่งสอน ผู้อ่านอาจได้รับความบันเทิงจากการอ่านด้วยแต่เป็นความบันเทิงด้านภูมิปัญญา

1.1 ความเรียง เป็นงานเขียนที่ถ่ายทอด ความรู้ ความคิด ซึ่งได้จากประสบการณ์ หรือการค้นคว้า ให้แง่คิดเชิงปรัชญาเกี่ยวกับโลกและชีวิต บางครั้งมีผู้เรียกว่า “สารคดีวิชาการ”

1.2 บทความ เป็นงานเขียนที่แสดงความรู้ ความคิดเห็น หรือความรู้สึกของผู้เขียน ต่อสภาพแวดล้อมทางสังคมที่ดำรงชีวิตอยู่

1.3 สารคดีท่องเที่ยว เป็นงานเขียนที่ถ่ายทอดประสบการณ์จากการท่องเที่ยวสู่ผู้อ่าน โดยมุ่งให้ความรู้แก่ผู้อ่านและความเพลิดเพลิน

1.4 สารคดีชีวประวัติ เป็นงานเขียนที่กล่าวถึงประวัติชีวิตของบุคคลที่น่าสนใจและเป็นบทเรียนแก่ผู้อื่นได้

1.5 อนุทิน เป็นการจดบันทึกประจำวันเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิต พร้อมความคิดเห็นของผู้จดบันทึก โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเตือนความจำ

1.6 จดหมายเหตุ เป็นบันทึกเหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์ ของหน่วยงาน ส่วนราชการหรือองค์กร เพื่อเป็นหลักฐานเชิงประวัติ เป็นเหตุการณ์ของชาติหรือสถาบัน

2. บันเทิงคดี (Fiction) หรือเรื่องสมมุติ เป็นงานเขียนที่มุ่งให้ผู้อ่านได้รับความเพลิดเพลินเป็นหลัก ส่วนความรู้เป็นสิ่งสำคัญรองลงมา โดยมีจุดมุ่งหมายให้ความบันเทิงเป็นหลัก และให้ข้อคิด คตินิยม หรือสอนใจ ฯลฯ แก่ผู้อ่าน แบ่งเป็นประเภทย่อย ๆ ดังนี้

2.1 นวนิยาย (Novel) เป็นการผูกเรื่องราวเกี่ยวกับชีวิตและพฤติกรรมของมนุษย์ในลักษณะที่สมจริงและอาจเกิดขึ้นได้ในชีวิตจริง ในลักษณะจำลองสภาพชีวิตของสังคมส่วนใดส่วนหนึ่งที่มีจุดมุ่งหมายให้ความบันเทิงใจแก่ผู้อ่าน

2.2 เรื่องสั้น (Short Story) เป็นงานเขียนที่มีลักษณะเดียวกับนวนิยาย แต่มีขนาดสั้นกว่า จะเสนอพฤติกรรมหรือเหตุการณ์มาโดยมุมหนึ่งของชีวิต หรือเหตุการณ์หนึ่ง หรือช่วงชีวิตหนึ่งเท่านั้นเพื่อให้เกิดความสะเทือนใจแก่ผู้อ่าน

2.3 บทละคร (Drama) เป็นงานเขียนที่ผูกเรื่องราวขึ้นจากพฤติกรรมของมนุษย์ เช่นเดียวกับนวนิยายและเรื่องสั้น แต่มีจุดมุ่งหมายในการเขียนต่างกัน บทละครเขียนขึ้นเพื่อนำไปแสดง ส่วนนวนิยายและเรื่องสั้นเขียนขึ้นเพื่ออ่านบทละครแบบนี้ยังต่างจากวรรณคดีการละคร

แสดงโดยเฉพาะ บทละครแบบใหม่นี้ครอบคลุมไปถึงบทละครวิทยุบทละครโทรทัศน์บทละครเวทีและ
ทบทภาพยนตร์

วรรณกรรมประเภทร้อยกรอง

1. ร้อยกรองตามฉันทลักษณ์เดิม การเขียนร้อยกรองตามฉันทลักษณ์เดิม ประกอบด้วยคำ
ประพันธ์ โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอนร้อย โดยเน้น "ข้อคิด" หรือ "ความคิด" มากขึ้น มีความนิยมในการ
ตกแต่งถ้อยคำด้วยความประณีตบรรจง เพื่อความไพเราะอย่างกวีในยุคเดิมอาจลดลง และมึ
ความสำคัญรองจากความคิด แม้ว่าจะมีกวีในปัจจุบันบางกลุ่มใช้ร้อยกรองรูปแบบเดิม แต่จะไม่
เคร่งครัดในฉันทลักษณ์ตามแบบแผนมากนัก การใช้ถ้อยคำมีลักษณะกร้าวแกร่งมากขึ้น จนบางครั้ง
ถึงขั้นก้าวร้าวก็มี

2. ร้อยกรองตามฉันทลักษณ์ที่กำหนดใหม่ ฉันทลักษณ์ที่กำหนดขึ้นใหม่ ส่วนใหญ่จะยึดหลัก
ความเรียบง่าย ชัดเจนและมีกรอบเพียงเล็กน้อย ทั้งนี้เพื่อสื่อความคิดมากกว่าความไพเราะ ร้อยกรอง
รูปแบบใหม่นั้นมีทั้งที่เป็น "กลอนเปล่า" หรือกลอนปลอดสัมผัส ไปจนถึงร้อยกรองแบบ "รูปธรรม"
หรือ "วรรณรูป" ซึ่งมีวิธีการแต่งโดยการจัดวางถ้อยคำ หรือข้อความเป็นภาพ ซึ่งกวีกลุ่มนี้เชื่อว่าการ
สื่อความคิดโดยผ่าน "ภาพ" จะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจความคิดของผู้แต่งชัดเจนขึ้น

2.3.4 ความรู้เกี่ยวกับการศึกษาด้านวรรณกรรมไทย

การศึกษาวรรณกรรม มีความสำคัญต่ออิทธิพลของโลกโลกาภิวัตน์ที่ส่งผลต่อสังคมไทยใน
ระดับกายภาพและระดับจิตใจ ที่นอกจากกระตุ้นให้เกิดกระบวนการเปลี่ยนแปลงอันซับซ้อนผ่าน
กระบวนการกลายเป็นพื้นที่เมืองแล้ว โลกาภิวัตน์ยังเปลี่ยนแปลงวิธีการที่คนไทยพิจารณา
ปรากฏการณ์ทางสังคมโดยรอบ นวนิยายไทยร่วมสมัยเป็นประจักษ์พยานต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว
ในระดับหนึ่ง การดำเนินเรื่องในวรรณกรรมกลุ่มนี้มักจะมีตัวละครที่เดินทางข้ามชาติและได้มี
ประสบการณ์เกี่ยวกับความแตกต่างทางวัฒนธรรมมาสู่ภูมิทัศน์ทางกายภาพในบ้านเกิดเมืองนอน ไม่
ว่าจะเป็นภูมิทัศน์ในชนบทหรือในเมือง ซึ่งส่งผลทางจิตใจต่อคนในท้องถิ่น วรรณกรรมดังกล่าว
เกี่ยวพันกับกระบวนการทำให้เป็นอุปลักษณ์ (metaphorization) อันเป็นการถ่ายทอด
ประสบการณ์และความรู้สึกต่าง ๆ ผ่านสัญลักษณ์ต่าง ๆ ในโลกของวรรณกรรม (สุรเดช โชติอุดมพันธ์,
2559: 99)

สุจิตรา จรจิตร (2547) กล่าวใน มนุษย์กับวรรณกรรมว่า ในทศวรรษมืองค์ประกอบ
พื้นฐานทั้งหมด 6 อย่าง ประกอบด้วย เนื้อเรื่อง โครงเรื่อง ตัวละคร ฉาก และแก่นเรื่อง ซึ่งใน
องค์ประกอบทั้งหมดมีความสำคัญต่อวรรณกรรมอย่างมากต่อการสร้างอารมณ์ในการรับรู้ของผู้อ่าน
สำหรับฉาก (setting) หมายถึง สถานที่ เวลา และบรรยากาศ เป็นที่เกิดพฤติกรรมของตัวละคร หรือ
เหตุการณ์ ช่วยให้พฤติกรรมของตัวละครน่าเชื่อถือยิ่งขึ้น หรือกระทั่งช่วยส่งเสริมจุดประสงค์ของเรื่อง
หรือของผู้เขียนที่ต้องการให้ผู้อ่านรับรู้ให้ชัดเจนขึ้น ฉากในเรื่องได้แก่ สถานที่หรือพื้นที่ที่ปรากฏใน
เรื่องนั้นสามารถสร้างขึ้นจากจินตนาการหรืออ้างอิงจากสถานที่จริงได้เช่นเดียวกัน แต่หากใช้สถานที่
จริงมาเป็นฉากของเรื่อง สถานที่นั้นจะต้องใส่ข้อมูลของที่แห่งนั้นให้ถูกต้องตามความเป็นจริง
การเขียนฉากโดยอ้างอิงจากสถานที่จริงก็เพื่อสร้างอารมณ์ให้แก่ผู้รับสารได้เข้าใจเนื้อเรื่องที่คุณเขียน
ต้องการจะสื่อมากขึ้นเนื่องจากฉากและตัวละครในเรื่องมีความสัมพันธ์กัน หากเป็นสถานที่ที่ผู้อ่าน

เคยมีประสบการณ์ร่วมด้วยจะยิ่งทำให้ผู้อ่านเข้าใจในเนื้อหาและความรู้สึกที่สื่อออกมาจากวรรณกรรมมากยิ่งขึ้น

ัญญา สังขพันธานนท์ (2539: 191-193) แบ่งฉากออกเป็น 5 ประเภท คือ 1) ฉากที่เป็นธรรมชาติ 2) ฉากที่เป็นสิ่งประดิษฐ์ ได้แก่อาคารบ้านเรือน วัตถุข้าวของเครื่องใช้ที่มนุษย์เป็นผู้ประดิษฐ์ขึ้นมา 3) ฉากที่เป็นเวลาหรือยุคสมัย 4) ฉากที่เป็นสภาพการดำเนินชีวิตของตัวละคร 5) ฉากที่เป็นสภาพแวดล้อมเชิงนามธรรม เช่น ศาสนา จารีตประเพณี ค่านิยม รวมไปถึงสภาพอารมณ์และความรู้สึกของตัวละคร สอดคล้องกับปวิวัฒน์ คำเจริญ (2543: 64) ที่กล่าวว่า ประเภทของฉากจากความเห็นของ ฌ็อง-ปีแยร์ โกลเด็นชไตน์ แบ่งได้อีกลักษณะ คือ 1) ฉากปิด หมายถึง ฉากที่ถูกจำกัดถูกล้อมรอบหรือปิดบังด้วยอะไรบางอย่าง หรือติดต่อสื่อสารกับภายนอกไม่ได้ หรือฉากที่ตัวละครคับข้องใจ ตัวละครจึงมีความปรารถนาจะไปอยู่ที่อื่นไม่สามารถข้ามขอบเขตของฉากที่กำหนดไว้ได้ 2) ฉากเปิด หมายถึง ฉากที่ไม่จำกัดขอบเขตและบริเวณ ตัวละครมีอิสระที่จะไป ๆ มา ๆ เดินทางหรือแม้แต่ร่อนเร่พเนจร 3) ฉากที่เล่าถึง หรือฉากในจินตนาการ ขณะที่ตัวละครอยู่ในฉากปิดหรือฉากเปิด ตัวละครอาจคิดคำนึงหรือจินตนาการไปถึงสถานที่อีกแห่งหนึ่ง อาจเป็นการระลึกถึงสถานที่ที่ตัวละครเคยอยู่อาศัยในอดีต หรือเป็นการคาดการณ์ล่วงหน้าว่าจะทำอะไรได้อีกในอนาคตในสถานที่ที่จินตนาการถึง ในนวนิยายจึงมีทั้ง “ที่นี่” และ “ที่อื่น” ที่นี่ คือฉากที่ตัวละครแสดงบทบาทตามโครงเรื่อง “ที่อื่น” คือฉากในความคิดคำนึงหรือความใฝ่ฝันของตัวละคร ฉากที่เป็น “ที่อื่น” นี้จึงเป็นฉากที่เกิดซ่อนในกรอบของเหตุการณ์

2.4 วรรณกรรมอิงหลักธรรมทางพุทธศาสนา

ลักษณะวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนา ผู้เขียนวรรณกรรมในเรื่องนั้น ๆ จะนำเอา เรื่องราวต่าง ๆ ที่ปรากฏอยู่ในคำสอนทางพระพุทธศาสนาแต่ดั้งเดิม (ยกเว้นพระไตรปิฎก) เป็นคำประพันธ์ชนิดต่าง ๆ เรื่องที่แต่งขึ้นใหม่มีต้นเค้าของเรื่องเดิมอยู่ในคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนา บางครั้งผู้แต่งอาจจะเพิ่มเติมเรื่องราวกว้างขวางเกี่ยวกับวัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อของสังคมที่ผู้แต่ง เข้าไปปฏิสัมพันธ์อยู่ด้วยมาไว้ในวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนาในภายหลัง โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อที่จะอธิบายหลักการทางพระพุทธศาสนาให้คนในสังคมนั้น ๆ เข้าใจได้ง่ายขึ้นเรื่องราวเหล่านี้จะ มีความสัมพันธ์กับพระพุทธศาสนาไม่ด้านใดด้านหนึ่งตามความเหมาะสม วรรณคดีที่นำแนวคิดทางพระพุทธศาสนามาแต่ง เพื่อแสดงความเลื่อมใสศรัทธา ในพระพุทธศาสนา หรือบันทึกเหตุการณ์บางอย่างแทรกความรู้สึกนึกคิด และจินตนาการของกวีลง ไป เช่น โคลงชะลอพระพุทธไสยาสน์ แต่งขึ้นเพราะความเลื่อมใสศรัทธาในพระพุทธศาสนา เพื่อที่จะ บันทึกเหตุการณ์ที่สามารถชะลอพระพุทธไสยาสน์ได้สำเร็จ (พระมหาไธ้ ธมฺมเมธี (แช่มฉั่ว), 2563: 18)

วรรณกรรมกับสังคมเป็นภาพสะท้อนซึ่งกันและกันชนิดที่แยกกันไม่ออก เพราะผู้แต่งวรรณกรรมไม่ได้เกิดขึ้นมาท่ามกลางความว่างเปล่าของสังคม หากแต่ถูกหล่อหลอมด้วยความคิดความเชื่อจากสังคมอยู่อย่างต่อเนื่อง ดังนั้น นักประพันธ์จะผลิตวรรณกรรมขึ้นสักชิ้นหนึ่ง ย่อมมีคำถามอยู่ในใจเสมอว่า เนื้อหาที่จะเขานำมาเสนอนั้นคืออะไร เขากำลังจะผลิตวรรณกรรมเพื่อสื่อกับคนในสังคม (ผู้เสพ) ที่มีค่านิยมความเชื่อแบบใด คำถามเหล่านี้ล้วนมีบทบาทในการกำหนดรูปแบบและการตีความเนื้อหาที่เสนอผ่านงานวรรณกรรม วรรณกรรมทางพระพุทธศาสนา เช่น พระไตรปิฎก อรรถกถา

วิสุทธิมรรค และไตรภูมิพระร่วง เป็นต้น ล้วนมีร่องรอยที่สะท้อนให้เห็นความพยายามในการนำเอาหลักพุทธธรรมมาออกแบบ ตีความ และหาทางสร้างคำอธิบายใหม่ ๆ เพื่อตอบสนองกระแสแนวโน้มของสังคมในยุคนั้น ๆ วรรณกรรมพระพุทธศาสนาในช่วงรอยต่อระหว่างยุคเก่ากับยุคใหม่ในสังคมไทย หรือตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ ๔ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ เป็นต้นมา ล้วนเป็นภาพสะท้อนให้เห็นโลกทัศน์แบบเก่า (ไตรภูมิ) ที่กำลังสูญเสียบรรณภูมิในสังคม และในขณะเดียวกันก็ได้สะท้อนให้เห็นการเข้ามาแทนที่ของโลกทัศน์แบบใหม่ที่ตั้งอยู่บนฐานของเหตุผลนิยมแบบวิทยาศาสตร์ตะวันตก โลกทัศน์แบบใหม่ในบริบทสังคมยุคใหม่ดังกล่าวมานี้ ถือว่าเป็นกระแสสังคมที่มีบทบาทสำคัญในการสร้างแนวโน้มวรรณกรรมพระพุทธศาสนาให้มีเอกลักษณ์พิเศษที่แตกต่างจากวรรณกรรมในสังคมยุคเก่า (พระมหาสมปурณ์ วุฑฒิกโร, 2548)

วรรณกรรมทางพระพุทธศาสนาเน้นมิติทางสังคม เช่น วรรณกรรมที่ชื่อว่า “พระพุทธศาสนาในความเปลี่ยนแปลงของสังคมไทย” และวรรณกรรมที่ชื่อว่า “ก่อนยุคพระศรีอริย์ ว่าด้วยศาสนา ความเชื่อ และศีลธรรม” เป็นต้น ในทัศนะของนิธิ พระพุทธศาสนาไม่ได้ขาดมิติทางสังคมแต่อย่างใด หากแต่พระพุทธศาสนาที่เราับถือกันในประเทศไทยเป็นพระพุทธศาสนาที่เน้นหนักมิติเชิงปัจเจกบุคคลเพียงด้านเดียว เช่นเวลาที่เราอธิบายถึงคนที่กำลังอยู่ในภาวะเจริญขึ้นหรือเสื่อมลง เรามักจะมองเพียงแค่ว่าเป็นเรื่องพฤติกรรมหรือกรรมส่วนบุคคล โดยไม่สนใจตั้งคำถามในระดับโครงสร้างหรือสภาพแวดล้อมทางสังคมว่ามีความบกพร่องอย่างไร นี่คือนิติทางพระพุทธศาสนาที่นิธิมองว่าสังคมไทยไม่ได้หยิบยกขึ้นมาเน้นย้ำ “ในส่วนของความหมายในเชิงสังคมของพระพุทธศาสนานั้น นับตั้งแต่โบราณมา ไม่ค่อยได้เน้นในสังคมไทย เพราะศาสนาผีรับหน้าที่รักษาฐานะเปียบทางสังคมอยู่แล้ว พระพุทธศาสนาไทยจึงให้ความสำคัญแก่การพัฒนาจิตใจของบุคคลมากกว่า” ด้วยเหตุดังนี้ “พระพุทธศาสนาไทยจึงมักถูกโจมตีเสมอว่า ไม่ค่อยมีมิติทางสังคมในคำสอน แต่ที่จริงแล้วพระพุทธศาสนาเถรวาทไม่ได้ขาดมิติทางสังคมแต่อย่างใด เพียงแต่ในเมืองไทย มิติด้านนี้ถูกละเลยไปเองต่างหาก” (นิธิ เอียวศรีวงศ์ : 2553)

2.5 การระดมสมอง

การระดมสมอง คือ การใช้กระบวนการกลุ่มในการคิดแก้ปัญหา หากคำตอบ ซึ่งสมาชิกจะต้องสนับสนุน ยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกัน (วีชรา เล่าเรียนดี, 2549: 44)

การระดมสมองเป็นเทคนิคที่มีความสำคัญมากในการใช้รูปแบบการคิดแก้ปัญหาอนาคต เพราะจะต้องใช้การระดมสมองทุกขั้นตอน ตั้งแต่ระดมสมองเพื่อค้นพบปัญหา คิดหาวิธีแก้ปัญหา เลือกลงมือ ซึ่งนักเรียนต้องมีความสามารถในการใช้อย่างคล่องแคล่วและมีประสิทธิภาพ (หงส์สุนีย์ เอื้อรัตนรักษา, 2536:21)

1. หลักของการระดมสมอง

1. การยอมรับ ไม่วิพากษ์วิจารณ์ ทุกคนมีสิทธิแสดงความคิดเห็น
2. ให้ทุกคนคิดอย่างอิสระ และให้ได้ปริมาณมากที่สุด
3. การผสมผสานความคิดของคนอื่น ๆ แล้วนำมาสร้างความคิดใหม่และนำเสนอ
4. ถ้าต้องการให้ผู้เรียนเรียนรู้เร็วขึ้น ควรกำหนดประเด็นที่ใช้ระดมสมองให้ชัดเจนขึ้น

2. วิธีการระดมสมอง

1. ในการระดมสมองทุกคนต้องเตรียมกระดาษ ดินสอของตนเอง เพื่อจดบันทึกคำข้อความสั้น ๆ ที่ได้จากการระดมสมอง โดยไม่ต้องใส่ใจข้อความที่เขียนถูกต้องตามหลักภาษา

2. ทุกคนต้องเสนอคำตอบ แนวคิด โดยพูดออกมาให้ทุกคนได้ยิน และเขียนกระดาษของตนเอง หรือให้สมาชิกคนใดคนหนึ่งเป็นผู้เขียน

3. หลังการระดมสมอง ได้คำหรือคำตอบมากพอสมควรในเวลาจำกัด แล้วแต่เรื่องที่จะให้ระดมสมองอาจจะใช้ประมาณ 10-15 นาที อาจให้นักเรียนจัดกลุ่มคำหรือคำตอบ พร้อมกับให้เหตุผลประกอบ (วัชรา เล่าเรียนดี, 2555: 51)

3. ประโยชน์ของการระดมสมอง

1. ฝึกคิดคล่อง คิดเร็ว คิดได้หลากหลาย

2. เป็นพื้นฐานไปสู่การคิดที่ลึกซึ้ง หรือการคิดในระดับสูง

3. วิธีระดมสมอง อาจใช้เพื่อสร้างความสนใจ นำไปสู่ความอยากเรียน นำสู่เรื่องหรือเพื่อให้ได้ปัญหาอื่น ๆ ที่จะนำไปสู่การฝึกการแก้ปัญหาด้วยข้อต่าง ๆ (วัชรา เล่าเรียนดี, 2555: 51)

สรุปเทคนิคการระดมสมอง เป็นกระบวนการกลุ่มที่ใช้ในการคิดแก้ปัญหา การหาคำตอบเพื่อให้นักศึกษาจะได้ฝึกความคิดคล่อง คิดยืดหยุ่น และคิดริเริ่ม ซึ่งเป็นองค์ประกอบในการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ เทคนิคการระดมสมองเป็นกระบวนการที่สำคัญมากในการนำไปใช้ในเทคนิคการคิดวิเคราะห์ได้ในอนาคต

2.6 แผนผังความคิด

แผนผังความคิด (Mind Mapping) มีลักษณะเป็นแผนผังหรือแผนภาพที่สร้างขึ้น จากความเข้าใจหรือความสามารถในการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างมโนทัศน์หลักกับมโนทัศน์ย่อย เป็นการแสดงโครงสร้างของการคิด กระบวนการคิดและความสัมพันธ์ของกระบวนการคิดตั้งแต่ต้นจนจบ ช่วยให้เห็นภาพรวมของความคิดและเค้าโครงของความคิดในเรื่องที่กำลังคิด

สมศักดิ์ สินธุระเวช (2544: 21) กล่าวถึงประโยชน์ของแผนที่ความคิด (Mind Mapping) กับการใช้งานด้านการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

1. ด้านผู้เรียน ผู้เรียนสามารถนำแผนผังความคิดมาใช้สำหรับการจดบันทึกความรู้ การสรุป การอภิปราย ทบทวนความรู้เดิม การจัดระบบข้อมูลที่จัดกระจายให้เป็นระเบียบ ตลอดจนการวางแผนการทำงาน การเสนอผลงาน และการเขียนรายงาน

2. ด้านผู้สอน ครูผู้สอนสามารถนำแผนผังความคิดมาใช้เป็นเครื่องมือในการวางแผนการสร้างหลักสูตร แผนการสอน การประเมินผลการเรียนรู้ การประเมินโครงการ การเตรียมบทเรียน การเสนอผลงาน การบันทึกการประชุม การสรุป การอภิปราย ใช้ในการระดมความคิด การตรวจสอบความรู้ของผู้เรียนและให้ผู้เรียนสรุปความเข้าใจจากบทเรียน

น้ำผึ้ง มีนิล (2546: 30) กล่าวถึงประโยชน์ของแผนผังความคิดในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. เป็นเครื่องมือที่ใช้สำรวจความรู้เดิมของผู้เรียน ทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์สำหรับครูผู้สอน

2. เป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดทักษะการคิดและแสดงแบบของการคิดที่เข้าใจง่าย สามารถอธิบายและมองเห็นได้อย่างเป็นระบบชัดเจน

3. เป็นเครื่องมือสำหรับการเรียนรู้ โดยใช้แผนที่ความคิดสรุปสิ่งที่เรียนเพื่อจะก่อให้เกิดความคงทนของการเรียนรู้ เพราะผู้เรียนจะเห็นถึงความสัมพันธ์ของสิ่งที่เรียนไปทั้งหมด

ชัยฤทธิ์ ศิลาเดช (2545 : 219) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของแผนผังความคิด ไว้ดังนี้

1. ช่วยทำให้เกิดความรวดเร็วในการเขียนข้อมูลที่ซับซ้อนหรือเป็นประโยชน์ให้เร็วขึ้น
2. ช่วยให้ผู้มองทั้งสองข้างใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ สมองซีกซ้ายเป็นเรื่องเกี่ยวกับภาษา ตรรกะ การเรียงลำดับ การวิเคราะห์ ซีกขวาเป็นเรื่องเกี่ยวกับการมองเห็นภาพรวม จินตนาการสีสัน และมีติต่าง ๆ

3. ช่วยในการระลึกถึงข้อมูลต่าง ๆ เพราะข้อมูลได้มีการบันทึกความจำไว้อย่างมีโครงสร้างเป็นระบบ

4. ช่วยในการจัดเก็บข้อมูล ข่าวสาร เป็นรูปโครงสร้างและมีความสัมพันธ์กัน

5. ช่วยในการพัฒนาสมองซีกขวาเกี่ยวกับการใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มากขึ้น

จากประโยชน์ของแผนผังความคิดที่กล่าวมา สรุปได้ว่า แผนผังความคิด ช่วยในการจัดข้อมูลที่กระจัดกระจายให้เป็นระเบียบ ใช้ในการระดมความคิด และนำเสนอผลงาน เพื่อทำให้เกิดความรวดเร็วในการเขียนข้อมูลที่ซับซ้อน

2.7 ทฤษฎีความพึงพอใจ

1. นิยามความพึงพอใจ

ความพึงพอใจเป็นปัจจัยที่มนุษย์ทุกคนปรารถนา เมื่อคนเราเกิดความพอใจต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งย่อมทำให้มีความรู้สึกที่ดีและส่งผลต่อความสำเร็จของงาน มีนักการศึกษาให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ดังนี้ นางลักษณ์ วาณิช (2545) กล่าวว่า ความพึงพอใจหมายถึงความรู้สึกที่ดีของบุคคลต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ซึ่งเป็นความรู้สึกที่ดีที่เกิดจากการตอบสนองทั้งทางร่างกายและจิตใจ

ณัฐสิทธิ์ วงศ์ตลาด (2544) กล่าวว่าความพึงพอใจหมายถึงความรู้สึกหรือทัศนคติของบุคคลที่มีต่อการปฏิบัติงาน และการที่บุคคลปฏิบัติงานด้วยความเป็นสุข จนเป็นผลให้การทำงานนั้นประสบความสำเร็จ สนองนโยบายและบรรลุวัตถุประสงค์

นิธิมา คงสวัสดิ์ (2544) กล่าวว่าความพึงพอใจ หมายถึงผลของความสนใจเอาใจใส่ในเรื่องนั้น ๆ ความรู้สึกในทางที่ดี มีความสุข มีความชอบ มีความพอใจของบุคคลที่มีปัจจัยต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการทำงานหรือการเรียนซึ่งความรู้สึกมีแรงจูงใจเหล่านั้นได้รับการตอบสนองทำให้มีการปฏิบัติงาน Wallerstein. (1971) (อ้างถึงใน จิรนุช วงษ์อารักษ์, 2558: 11) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นเมื่อได้รับผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย ความพึงพอใจเป็นกระบวนการทางจิตวิทยาไม่สามารถมองเห็นได้ชัดเจน แต่สามารถคาดคะเนได้ว่ามีหรือไม่ จากการสังเกตพฤติกรรมของคน

จิรนุช วงษ์อารักษ์ (2558: 12) ได้ให้ความหมายความพึงพอใจไว้ว่า ความรู้สึกในทางที่ดีหรือในทางบวกต่อสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นหรือผ่านเข้ามาในชีวิตและตอบสนองความต้องการทั้งร่างกายจิตใจทำให้มนุษย์มีความสุขมีความรู้สึกชอบ มีความรู้สึกดี มีความรู้สึกสมหวัง รู้สึกสบายทั้งกายและ

ใจ ความพึงพอใจของแต่ละคนขึ้นอยู่กับความสามารถที่จะปรับตัวต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างความต้องการและการได้รับการตอบสนองต่อสิ่งต่าง ๆ

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า ความพึงพอใจหมายถึง ความรู้สึกที่ดีที่มีต่อการทำงานหรือทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งแล้วมีความสุข ความสบายใจ ความพอใจมาจากทัศนคติระหว่างบุคคลที่ไม่สามารถวัดได้เป็นปริมาณที่มองเห็นอย่างเป็นรูปธรรม ความพึงพอใจเกิดจากความคิดด้านบวก ความพอใจในความต้องการของแต่ละบุคคล ซึ่งการทำให้เกิดความพอใจ ต้องมีแรงจูงใจให้เกิดความสุข ซึ่งสามารถแบ่งระดับความพึงพอใจได้ 5 ระดับ คือ 1) เห็นด้วยมากที่สุด 2) เห็นด้วยมาก 3) เห็นด้วยปานกลาง 4) เห็นด้วยน้อย และ 5) เห็นด้วยน้อยที่สุด

2. การวัดความพึงพอใจตามมาตราวัดของลิเคิร์ต

สงวนศรี วิรัชชัย (2527: 64) การวัดความพึงพอใจ เป็นการวัดความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง และเป็นส่วนหนึ่งของเจตคติของแต่ละบุคคล ไม่สามารถวัดเป็นปริมาณได้อย่างชัดเจนหรือวัดจากเครื่องวัดได้ ต้องอาศัยการสังเกตพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกต่อเหตุการณ์ที่ต้องการวัดความพึงพอใจ มาตราวัดของลิเคิร์ต (Likert's summated rating scale) มาตราวัดของลิเคิร์ตเป็นการจัดให้มีข้อความที่แสดงเจตคติเพียงทิศทางใดทิศทางหนึ่ง (ข้อความหนึ่ง ๆ จะแสดงทิศทางของเจตคติเพียงทิศทางเดียว คือ นิมาน หรือนิเสธ) แล้วให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็น หรือตอบว่าเห็นด้วยไม่เห็นด้วยกับข้อความนั้น ๆ มากน้อยเพียงใด คำตอบของแต่ละข้อความจะมีให้เลือก 5 ช่วง ตั้งแต่เห็นด้วยอย่างมาก เห็นด้วย เฉย ๆ หรือยังไม่ได้ตัดสินใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยมาก มาตราวัดเจตคติแบบนี้นิยมใช้กันมาก เพราะสร้างได้ง่าย

2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.8.1 งานวิจัยในประเทศ

2.8.1.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

วินิตา สร้อยเพชรประภา (2557) ศึกษาการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง คำภาษาต่างประเทศในภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน เรื่อง คำภาษาต่างประเทศในภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย 2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย เรื่อง คำภาษาต่างประเทศในภาษาไทยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/2 จำนวน 30 คน ได้มาด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (sample random sampling) ด้วยวิธีการจับสลากโดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง แบบกลุ่มเดียวสอบ ก่อนและสอบหลัง (the one-group pretest-posttest design) โดยมีนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนคลองบ้านพร้าวเป็นหน่วยวิเคราะห์ (unit of analysis) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย จำนวน 4 แผน 2) สื่อมัลติมีเดีย เรื่อง คำภาษาต่างประเทศในภาษาไทย 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน (pretestposttest) เรื่อง คำภาษาต่างประเทศในภาษาไทย จำนวน 2 ฉบับ และ 4) แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อ การจัดการเรียนรู้ เรื่อง คำ

ภาษาต่างประเทศในภาษาไทย ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติค่าเฉลี่ย(X) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)การทดสอบค่าที่ แบบไม่ เป็นอิสระต่อกัน (dependent t-test) และการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) ผลการวิจัย พบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องคำภาษาต่างประเทศในภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับสื่อมัลติมีเดียหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .05 2) ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อวิธีการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย โดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

สมฤดี พิพิธกุล (2559) ศึกษาเรื่องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาเศรษฐกิจของไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้แผนจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับสื่อประสม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาเศรษฐกิจของไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่พัฒนาขึ้นให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) ศึกษาค่าดัชนีประสิทธิผลของกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้แผนจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับสื่อประสม ที่พัฒนาขึ้น 3) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับเกณฑ์ ร้อยละ 80 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/9 จำนวน 34 คน โรงเรียนโกสุมพิสัย อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ภาคเรียนที่ 2 ปี การศึกษา 2558 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้สาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาเศรษฐกิจของไทย โดยใช้การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาเศรษฐกิจของไทย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน คือ t - test (One Sample Group) ผลการวิจัยพบว่า 1) แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาเศรษฐกิจของไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5โดยใช้แผนจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิคSTADร่วมกับสื่อประสม ที่พัฒนาขึ้น มีประสิทธิภาพเท่ากับ 85.07/84.02 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้ 2) การศึกษาค่าดัชนีประสิทธิผล มีค่าเท่ากับ 0.7429 แสดงว่านักเรียนที่เรียนด้วยแผนการเรียนรู้เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาเศรษฐกิจของไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้แผนจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิคSTAD ร่วมกับสื่อประสม มีความก้าวหน้าทางการเรียนรู้เพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 74.29 3) การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนโดยใช้แผนจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิคSTADร่วมกับสื่อประสมกับเกณฑ์ ร้อยละ 80 ซึ่งมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ธนพร ดวงพรชกร (2559) ศึกษาการพัฒนาผลสัมฤทธิ์การเขียนสะกดคำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ด้วยการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ร่วมกับแบบฝึก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพัฒนาผลสัมฤทธิ์การเขียนสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังเรียนที่จัดการเรียนรู้ด้วยการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ร่วมกับแบบฝึก 2) ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ร่วมกับแบบฝึก กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดดอนยายหอม (หลวงพ่อบุญอุบลรัตน์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 นักเรียนจำนวน 30 คนโดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ร่วมกับแบบฝึก แบบทดสอบพัฒนาผลสัมฤทธิ์การเขียนสะกดคำทางการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียน และแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ร่วมกับแบบฝึก การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การทดสอบค่าที (t-test) แบบ dependent และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์การเขียนสะกดคำ หลังการจัดการเรียนรู้ด้วยการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ร่วมกับแบบฝึก สูงกว่าก่อนจัดการเรียนรู้ด้วยการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ร่วมกับแบบฝึก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) นักเรียนมีความคิดเห็น ต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ร่วมกับแบบฝึก ในภาพรวมมีความเห็นเชิงบวกอยู่ในระดับมากที่สุด

สุริยะ หาญพิชัย (2563) ศึกษาเรื่องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้การเรียนรู้ด้วยกระบวนการกลุ่มในรายวิชาสถานการณ์โลกปัจจุบัน มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้การเรียนรู้ด้วยกระบวนการกลุ่ม และศึกษาความพึงพอใจต่อการเรียนโดยใช้การเรียนรู้ด้วยกระบวนการกลุ่มในรายวิชาสถานการณ์โลกปัจจุบัน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ นักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทยที่เรียนในรายวิชาสถานการณ์โลกปัจจุบัน ภาคเรียนที่ 2/2560 จำนวน 53 คน ได้จากการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกลุ่ม แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจในการเรียนของนักศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษามีผลการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้การเรียนรู้ด้วยกระบวนการกลุ่มในรายวิชาสถานการณ์โลกปัจจุบันหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความพึงพอใจในการเรียนโดยใช้การเรียนรู้ด้วยกระบวนการกลุ่มโดยรวมอยู่ในระดับมาก

นุริมาน สือรี (2563) ศึกษาเรื่องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องเลขยกกำลัง โดยใช้แบบฝึกทักษะสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยมีวัตถุประสงค์ 1) ศึกษาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะ เรื่องเลขยกกำลังสำหรับระดับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์เท่ากับ 80/80 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะ เรื่องเลขยกกำลังสำหรับระดับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะ เรื่องเลขยกกำลัง สำหรับระดับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยประชากร ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 โรงเรียนนราธิวาส อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส จำนวน 11 ห้องเรียน รวมทั้งสิ้น 337 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 /11 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 โรงเรียนนราธิวาส อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส จำนวน 31 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยใช้หน่วยการสุ่มเป็นห้องเรียนผู้วิจัยดำเนินการกับรวบรวมข้อมูลโดยใช้เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

1) เครื่องมือที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ ได้แก่

1.1 แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องเลขยกกำลัง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 5 แผน เวลา 16 ชั่วโมง

1.2 แบบฝึกทักษะวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องเลขยกกำลัง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 แบ่งเป็น 5 ชุด
2) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่

2.1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องเลขยกกำลัง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

2.2 แบบทดสอบก่อนเรียนหลังเรียนของแบบฝึกทักษะเรื่องเลขยกกำลัง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 แบ่งเป็น 5 ชุด

2.3) แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะ เรื่องเลขยกกำลัง เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ มีคำถามรวม 10 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะ การวิเคราะห์ความแตกต่างคะแนนสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการศึกษาประสิทธิภาพแบบฝึกทักษะวิชาคณิตศาสตร์สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เรื่องเลขยกกำลัง มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ 80.84/80.11 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องเลขยกกำลัง สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แบบฝึกทักษะผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนมีค่าสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) ความพึงพอใจสูงสุดของนักเรียนที่มีต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องเลขยกกำลัง สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แบบฝึกทักษะ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

วัชพร แยมอ้อม (2564) ศึกษาเรื่องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยรูปแบบการเรียนรู้แบบสอบสวนโดยใช้กระบวนการกลุ่ม โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อ 1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียน เรื่องความขัดแย้งและปัญหาสังคมไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยรูปแบบการเรียนรู้แบบสอบสวนโดยใช้กระบวนการกลุ่ม 2) เปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยรูปแบบการเรียนรู้แบบสอบสวนโดยใช้กระบวนการกลุ่ม 3) ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้แบบสอบสวนโดยใช้กระบวนการกลุ่ม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/1 จำนวน 29 คน ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการเรียนรู้แบบสอบสวนโดยใช้กระบวนการกลุ่ม เรื่อง ความขัดแย้งและปัญหาสังคมไทย 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ความขัดแย้งและปัญหาสังคมไทย เป็นแบบทดสอบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ 3) แบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์แบบอัตนัย จำนวน 3 ข้อ 4) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้สถิติทดสอบค่าทีแบบไม่เป็นอิสระต่อกัน ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ความขัดแย้งและปัญหาสังคมไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยรูปแบบการเรียนรู้แบบสอบสวนโดยใช้กระบวนการกลุ่ม หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนด้วยรูปแบบการเรียนรู้แบบสอบสวนโดยใช้กระบวนการกลุ่ม หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

และ 3) ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้แบบสอบสวนโดยใช้กระบวนการกลุ่ม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ฉัตรธิดา ศัพท์เสวี และสิริพัชร์ เจษฎาวิโรจน์ (2564) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่องการเขียนมาตราตัวสะกดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดราชปักษ์ที่สอนโดยใช้หนังสือเสริมประสบการณ์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างและหาประสิทธิภาพของหนังสือเสริมประสบการณ์ เรื่อง การเขียนมาตราตัวสะกด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดราชปักษ์ ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนวิชาภาษาไทย เรื่อง การเขียนมาตราตัวสะกด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่3 โรงเรียนวัดราชปักษ์ ที่สอนโดยใช้หนังสือเสริมประสบการณ์ และ 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดราชปักษ์ ที่มีต่อการเรียนโดยใช้หนังสือเสริมประสบการณ์ เรื่องการเขียนมาตราตัวสะกดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยมีกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 15 คน มีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) หนังสือเสริมประสบการณ์ 2) แผนการจัดการเรียนรู้ที่สอนโดยใช้หนังสือเสริมประสบการณ์ 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย 4) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการสอนโดยใช้หนังสือเสริมประสบการณ์ และมีสถิติในการวิจัย คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าที่แบบ Dependent Samples

สรุปผลการวิจัยพบว่า 1) ประสิทธิภาพของหนังสือเสริมประสบการณ์ เรื่อง การเขียนมาตราตัวสะกดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดราชปักษ์มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 80.33/82.78 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 ที่กำหนดไว้ 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน วิชาภาษาไทย เรื่องการเขียนมาตราตัวสะกดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดราชปักษ์ ที่สอนโดยใช้หนังสือเสริมประสบการณ์ แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดราชปักษ์ ที่มีต่อการเรียนโดยใช้หนังสือเสริมประสบการณ์ เรื่องการเขียนมาตราตัวสะกด อยู่ในระดับมากที่สุด

นาถนภา บริบูรณ์เกษตร (2562) การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนวรรณกรรมไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้อริยสัจสี่ มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนวรรณกรรมไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนการจัดการเรียนรู้และหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้อริยสัจสี่ และเพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยการ ปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้อริยสัจสี่ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/7 โรงเรียนสิรินธรราชวิทยาลัย ภาคเรียนที่ 1 ปี การศึกษา 2562 จำนวน 40 คนได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ 1. แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอน วรรณคดีไทยโดยการประยุกต์ใช้อริยสัจสี่ 2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนวรรณกรรมไทย 3. แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยการปรับใช้ รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้อริยสัจสี่การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที่แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน ผลการวิจัย

พบว่า 1. ผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนวรรณกรรมไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้ด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้อริยสัจสี่ หลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 2. ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยการปรับใช้ รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้อริยสัจสี่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

เกศินี เนาสวรรณ์ (2563) การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้ใบกิจกรรมฝึกทักษะ รายวิชาการออกแบบและเทคโนโลยี ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสวัสดีรัตนานิมุข มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้ใบกิจกรรมฝึกทักษะ รายวิชาการออกแบบและเทคโนโลยีกลุ่มตัวอย่างคือ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 84 คน ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ ใบกิจกรรมฝึกทักษะ รายวิชาการออกแบบและเทคโนโลยีผลการศึกษา ค้นคว้าพบว่า วิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้ใบกิจกรรมฝึกทักษะ รายวิชาการออกแบบและเทคโนโลยีมี ประสิทธิภาพเท่ากับ $80.32/85.89$ ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้คือ $80/80$ ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ จากผลการทดสอบก่อนเรียนจากคะแนนเต็ม 20 คะแนนได้คะแนนเฉลี่ย 10.27 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.28 คิดเป็นร้อยละ 60.48 ผลการทดสอบหลังเรียนจากคะแนนเต็ม 20 คะแนน ได้คะแนนเฉลี่ย 17.17 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.07 ซึ่งพบว่าผลการเรียนรู้หลังเรียนสูงกว่าผลการเรียนรู้อ่อนเรียน เมื่อ นำไปคำนวณหาค่า T ในตารางนั้นคะแนนทดสอบหลังเรียนมีค่ามากกว่า ทดสอบก่อนเรียน มีค่าสถิติที่ได้เท่ากับ 28.36 สรุปได้ว่า ใบกิจกรรมฝึกทักษะ ในรายวิชาการออกแบบและเทคโนโลยีระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพสามารถนำไปใช้ในการเรียนการสอนได้

กัณฑณ ชื่นกลิ่นรูป (2564) ศึกษาการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องหลักกรรมทางพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยการสอนแบบอริยสัจ 4 โดยใช้กรณีตัวอย่าง โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ 1) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง หลักกรรมทางพระพุทธศาสนา ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยการสอนแบบ อริยสัจ 4 โดยใช้กรณีตัวอย่าง 2) เพื่อศึกษาพัฒนาการการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยการสอนแบบอริยสัจ 4 โดยใช้กรณีตัวอย่าง 3) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการการสอนแบบอริยสัจ 4 โดยใช้กรณีตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/1 จำนวน 32 คน โรงเรียนสถาพรวิทยา อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม ซึ่งกำลังเรียน อยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 เป็นหน่วยวิเคราะห์ ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือ ที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้การสอนแบบอริยสัจ 4 โดยใช้กรณีตัวอย่าง 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน่วยการเรียนรู้เรื่อง หลักกรรมทางพระพุทธศาสนา 3) แบบทดสอบการคิดวิเคราะห์และ 4) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มี ต่อการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการสอนแบบอริยสัจ 4 โดยใช้กรณีตัวอย่าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่า t แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน แบบ Dependent ผลการวิจัยพบว่า 1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง หลักกรรมทางพระพุทธศาสนา ของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนด้วยการสอนแบบอริยสัจ 4 โดยใช้กรณีตัวอย่าง สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2. พัฒนาการการคิด

วิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนด้วยการสอน แบบอริยสัจ 4 โดยใช้กรณีตัวอย่าง สูงขึ้น 3. ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการการสอนแบบอริยสัจ 4 โดยใช้ กรณีตัวอย่างโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

อรรถพงษ์ ผิวเหลือง และคณะ (2566) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชา ED1028 วิเคราะห์วรรณกรรมไทยร่วมสมัยของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการสอน ภาษาไทย โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ RASEP Model ร่วมกับทักษะการคิดแก้ปัญหา การ วิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้รายวิชา ED1028 วิเคราะห์วรรณกรรม ไทยร่วมสมัย ของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 2) เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชา ED1028 วิเคราะห์วรรณกรรมไทยร่วมสมัย ของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 3) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาชั้นปี ที่ 3 สาขาวิชาการสอนภาษาไทย ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ RASEP Model ร่วมกับ ทักษะการคิดแก้ปัญหา รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) มีวงจร ปฏิบัติการ 3 วงจร กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการสอนภาษาไทย จำนวน 52 รูป/คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำแนกตามลักษณะของการใช้ 3 ประเภท 1) เครื่องมือที่ใช้ในการ ทดลองปฏิบัติ 2) เครื่องมือที่ใช้ในการสะท้อนผลการปฏิบัติ 3) เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าร้อยละ

ผลการวิจัยดังนี้ 1) ผลการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ RASEP Model ร่วมกับทักษะการคิดแก้ปัญหา พบว่า สามารถตอบสนองความต้องการของนักศึกษา กลุ่มตัวอย่างได้อย่างเหมาะสมและสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ได้อย่างมีความสุข 2) ผลการพัฒนา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผ่านเกณฑ์รอบรู้ คิด เฉลี่ยเป็นร้อยละ 90.60 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 3) นักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการสอน ภาษาไทย มีความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ RASEP Model ร่วมกับทักษะการคิด แก้ปัญหา ในระดับมากที่สุด

2.8.1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์วรรณกรรมไทย

กัญจน์ปภัสส์ สุวรรณวิหค (2558) ศึกษาเรื่อง "น้ำ" ในวรรณกรรมนิทานสมัยรัตนโกสินทร์ ตอนต้น (รัชกาลที่ 1-3) โดยมีจุดประสงค์มุ่งศึกษาบทบาทของน้ำต่อการสร้างสรรค์วรรณกรรมนิทาน ของไทย และความเปรียบ และสัญลักษณ์เกี่ยวกับน้ำในวรรณกรรมนิทานของไทย ผลการศึกษาพบว่า น้ำมีบทบาทต่อการ สร้างสรรค์วรรณกรรมนิทานของไทย ทั้งการเป็นฉากของเรื่อง การสร้างอารมณ์ สะเทือนใจ การประกอบพิธีกรรม การแสดงทัศนคติของกวี การเสริมสร้างลักษณะของตัวละครเอก และการ เชื่อมโยงเหตุการณ์ กวีใช้ลักษณะของน้ำทั้งความกว้างใหญ่ ความเชี่ยวชาญ ความเย็น ตลอดจนใจ ความผูกพันระหว่างมนุษย์กับสายน้ำมาเชื่อมโยงความสัมพันธ์เพื่อสร้างความสำคัญให้ เหตุการณ์ต่างๆ ในวรรณกรรมนิทานของไทย ในส่วนความเปรียบและสัญลักษณ์เกี่ยวกับน้ำพบว่าน้ำ มีความสำคัญต่อ การสร้างความเปรียบทั้งการทำให้ผู้อ่านเกิดจินตภาพและการขยายแนวคิดของกวีให้ ผู้อ่านได้เข้าใจ โดยความเปรียบเกี่ยวกับน้ำปรากฏทั้งการสร้างประสาทสัมผัส ความเปรียบเกี่ยวกับ อารมณ์พื้นฐานของมนุษย์ ความเปรียบเกี่ยวกับความยิ่งใหญ่ของกองทัพ และความเปรียบอื่นๆ

นอกจากนี้ก็ยังใช้น้ำเป็นสัญลักษณ์เพื่อแสดงให้เห็นพฤติกรรมทางเพศในบทอัศจรรย์ในวรรณกรรมนิทานของไทย

สุประวีณ แสงอรุณเฉลิมสุข (2560) ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์การสร้างภาวะเหนือธรรมชาติในนวนิยายชุดผ้าของพงศกร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์การสร้างภาวะเหนือธรรมชาติในนวนิยายชุดผ้าของพงศกร 3 ประเด็น ได้แก่ ด้านโครงเรื่อง ด้านตัวละคร และด้านฉากและบรรยากาศ ผลการวิจัยพบว่า การสร้างภาวะเหนือ ธรรมชาติในนวนิยายชุดผ้าของพงศกร ด้านโครงเรื่อง ผู้เขียนสร้างความขัดแย้ง 3 วิธี คือความขัดแย้งระหว่างมนุษย์ กับมนุษย์ มนุษย์กับสิ่งเหนือธรรมชาติ และสิ่งเหนือธรรมชาติกับสิ่งเหนือธรรมชาติ การเปิดเรื่องนิยมการเปิดเรื่อง โดยการพรรณนาฉาก กลวิธีในการดำเนินเรื่องนิยมกลวิธีกล่าวเรื่องราวตามปฏิทิน การสร้างความสนใจใคร่รู้ พบ 2 วิธี คือการสร้างปมปัญหา และการใช้ฉากบอกเหตุกลวิธีในการปิดเรื่อง นิยมจบลงด้วยความสุข ด้านตัวละครพบตัวละคร 2 ประเภท คือ ตัวละครที่เป็นมนุษย์ที่มีความสามารถเหนือธรรมชาติและตัวละครที่เป็นอมมนุษย์ด้านฉาก และบรรยากาศ พบ 4 ประเภท คือ ฉากและบรรยากาศที่เน้นความแปรปรวนของสภาพอากาศ บรรยากาศที่เน้น การรับรู้ด้วยประสาทสัมผัส บรรยากาศที่เกิดจากความเชื่อตามจินตนาการของผู้เขียน และบรรยากาศที่เน้นความลึกซึ้งของสถานที่

พระมหาชนบ สหายปัญญา และคณะ (2562) ศึกษาการวิเคราะห์วรรณกรรมลายลักษณ์ เรื่องท้าวชมพูฉบับภาคใต้ โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาประวัติและพัฒนาการของวรรณกรรมลายลักษณ์ ภาคใต้เรื่องท้าวชมพู 2) เพื่อวิเคราะห์วรรณกรรมลายลักษณ์เรื่องท้าวชมพูฉบับภาคใต้ 3) เพื่อวิเคราะห์ หลักธรรมที่ปรากฏในวรรณกรรมลายลักษณ์เรื่องท้าวชมพูฉบับภาคใต้ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงเอกสาร และการสัมภาษณ์ การวิจัยพบว่า วรรณกรรมเรื่องนี้เป็นวรรณกรรมพระพุทธรูปประเภทหนังสือชุด เขียนด้วยตัวอักษรไทยแบบโบราณสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น (รัชกาลที่ 2) ซึ่งเรียกว่าอักษร ไทยย่อ วรรณกรรมเรื่องนี้มีพัฒนาการมาจากพระสูตรเรื่อง ชมพูปติสูตร หรือชมพูปติสูตร พระสูตรนี้เผยแพร่ เข้าสู่ประเทศไทยโดยพระภิกษุชาวทิเบต และจากประเทศไทยได้เผยแพร่เข้าไปยังประเทศศรีลังกา ในสมัยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศประมาณปี พ.ศ. 2298-2299 และหลังจากนั้นได้กระจาย ไปทั่วทุกภาคของประเทศไทย วรรณกรรมเรื่องนี้เขียนด้วยคำประพันธ์ชนิดต่าง ๆ เช่น กาพย์ยานี กาพย์ฉับ และกาพย์สุรางคนางค์ ซึ่งเป็นที่นิยมในภาคใต้ ด้านหลักธรรม ผู้แต่งได้นำหลักธรรม เช่น อุกุศลมูล ไตรลักษณ์ และโลกุตระธรรม เสนอผ่านทางพฤติกรรมของตัวละครเอกคือท้าวชมพู ถึงแม้ว่าวรรณกรรมนี้จะไม่ได้อธิบายหลักธรรมดังกล่าวโดยตรง แต่ผู้อ่านก็สามารถเข้าใจหลักธรรมนั้นได้ นอกจากนี้วรรณกรรมเรื่องนี้ยังแทรกคติความเชื่อด้านต่างๆ เช่น คติความเชื่อทางพระพุทธศาสนา คติความเชื่อในสิ่งเหนือธรรมชาติ ตลอดจนถึงสภาพสังคมในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นอีกด้วย

พิมพ์วัลย์ พลหงส์ (2565) ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์วรรณกรรมเรื่องสินไซเพื่อกำหนดแนวความคิดในการสร้างสรรค์ ผลงานนาฏศิลป์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดแนวความคิดในการสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์จากการวิเคราะห์วรรณกรรมเรื่องสินไซ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์ การสังเกต และนำเสนอแบบพรรณนาวิเคราะห์ ผลการวิจัยพบว่า วรรณกรรมสินไซเป็นศิลปะที่มีคุณค่าควรแก่การอนุรักษ์และนำมาพัฒนาต่อยอดเผยแพร่ในรูปแบบผลงานสร้างสรรค์ทางนาฏศิลป์ เนื้อหาของวรรณกรรมเรื่องนี้ที่สามารถนำมา

กำหนดเป็นแนวความคิดในการสร้างสรรค์ผลงานทางนาฏศิลป์ ได้แก่ 1) ด้านความรัก ประกอบไปด้วย ความรักระหว่างชาย-หญิง ความรักระหว่างพี่-น้องและความรักระหว่างแม่-ลูก 2) ความกตัญญู 3) ความอิจฉาริษยา 4) ตัวละคร 5) บทตอน ผู้สร้างสรรค์ผลงานนำแนวคิดดังกล่าวเป็นตัวกำหนดทิศทางในการสร้างสรรค์โดยกระบวนการทางนาฏศิลป์ ได้แก่ 1) สร้างกรอบแนวคิด 2) คัดเลือกนักแสดง 3) กลวิธีการรำ 4) ดนตรีประกอบ 5) การออกแบบเครื่องแต่งกาย 6) รูปแบบการแสดงและการใช้พื้นที่ 7) อุปกรณ์ประกอบการแสดงให้มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการสร้างสรรค์ผลงาน

2.8.1.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาวรรณกรรมด้านหลักธรรมพุทธศาสนา

อภิรักษ์ณ เกษมผลกุล (2552) ศึกษาเรื่องวรรณกรรมไทยพระพุทธรูปศาสนาในสมัยรัตนโกสินทร์: การจำแนกประเภทและความสำคัญ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความหลากหลายทั้งในด้านรูปแบบและเนื้อหาของวรรณกรรมไทยพุทธศาสนาในสมัยรัตนโกสินทร์ ว่าวรรณกรรมเหล่านั้นจัดประเภทได้อย่างไรบ้าง และวรรณกรรมไทยพระพุทธรูปศาสนาแต่ละประเภทมีความสำคัญหรือมีบทบาทอย่างไร ผลการศึกษาพบว่า ในการสร้างวรรณคดีหากกวีเลือกประเภทของงานเขียนแล้ว ก็เท่ากับกวีได้เลือกรูปแบบหรือ สีสายบางอย่าง ซึ่งเป็นเสมือน “เงา” ของงานเขียนประเภทนั้นๆ ในขณะเดียวกัน เมื่อผู้เสพเลือกจะเสพวรรณคดีประเภทใด ก็ย่อมสามารถคาดเดาได้ล่วงหน้าว่าเรื่องจะมีทิศทาง หรือสีลาอย่างไร ดังนั้นการเลือกประเภทของงานเขียนจึงมีความสำคัญ ซึ่งสะท้อนให้เห็นจากการศึกษา การจัดประเภทของวรรณกรรมไทยพุทธศาสนาสมัยรัตนโกสินทร์ นอกจากนี้การแบ่งประเภทของวรรณกรรมไทยพุทธศาสนาในสมัยรัตนโกสินทร์ยังช่วยสนับสนุนความคิดที่ว่า การสร้างและเสพวรรณกรรมพุทธศาสนาเป็นหนทางหนึ่งในการบำเพ็ญบารมี เป็นเครื่องมือขัดเกลาและชำระจิตให้บริสุทธิ์ ช่วยบ่มเพาะศรัทธาและปัญญา อันมีนัยน้อมนำไปสู่การหลุดพ้นจากสังสารวัฏ ตามหลักการของพุทธศาสนา นอกจากนี้ยังถือเป็นการสืบทอดอายุพระธรรม และถ่ายทอดประวัติศาสตร์ศาสนา และรักษาพระพุทธรูปศาสนาให้ยืนยาวต่อไป

ปนิดา ทองบุญชม (2661) ศึกษาเรื่องหลักธรรมทางพระพุทธรูปศาสนาในนวนิยายเหนือธรรมชาติของชลนิล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษานวนิยายเหนือธรรมชาติของชลนิลจำนวน 11 เรื่อง ในด้านหลักธรรมทางพระพุทธรูปศาสนาและกลวิธีการนำเสนอหลักธรรม ผลการศึกษาพบว่า ชลนิลได้นำเสนอหลักธรรมสำคัญทางพระพุทธรูปศาสนาไว้ 4 ประการ คือ 1. ไตรลักษณ์ ประกอบด้วยอนิจจตา ทุกขตา อนัตตตา 2. กรรม ประกอบด้วยอกุศลกรรม และกุศลกรรม 3. อริยสัจ ประกอบด้วยทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค และ 4. ปฏิจจสมุปบาท ประกอบด้วยการแสดงกระบวนการความเป็นไปในชีวิตของ มนุษย์ และการแสดงวิวัฒนาการของโลกและชีวิต ในด้านกลวิธีการการนำเสนอหลักธรรมพบว่า ชลนิลใช้กลวิธีการนำเสนอ 5 กลวิธี ได้แก่ 1. การสร้างตัวละคร ประกอบด้วยตัวละครเหนือธรรมชาติ และตัวละครมนุษย์ทั่วไป 2. การสร้างฉาก ประกอบด้วยฉากเหนือธรรมชาติและฉากทั่วไป 3. การใช้ กลวิธีการเล่าเรื่องแบบผู้แต่งเล่าในฐานะผู้รู้แจ้ง 4. การใช้ชื่อเรื่องและชื่อตัวละคร และ 5. การใช้ ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ การนำเสนอหลักธรรมทางพระพุทธรูปศาสนาในนวนิยายเหนือธรรมชาติของชลนิลแสดงให้เห็นว่าผู้เขียนมีความรู้ความเข้าใจเรื่องหลักธรรมอย่างลึกซึ้ง อีกทั้งผู้เขียนยังสร้างจินตนาการ ผสมผสานกับหลักธรรม นำเสนอด้วยวิธีการต่าง ๆ อย่างมีชั้นเชิง ทำให้ผู้อ่านได้รับทั้งความบันเทิง และหลักธรรมที่เป็นสารประโยชน์แก่ชีวิต

พระไพรวัด มาลาวง และพระมหาดาวสยาม วชิรปัญญา (2563) ศึกษาเรื่องวิเคราะห์หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่ปรากฏในวรรณกรรมลาวเรื่อง เสียวสะหวาด และอิทธิที่มีต่อวิถีชีวิตประชาชนลาว มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาความรู้วรรณกรรมลาว เรื่องเสียวสะหวาด 2) เพื่อศึกษาวิเคราะห์หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่ปรากฏใน วรรณกรรมลาวเรื่องเสียวสะหวาด 3) เพื่อวิเคราะห์อิทธิพลวรรณกรรมเรื่องเสียวสะหวาดต่อ วิถีชีวิตประชาชนชาวลาว การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงเอกสารโดยการศึกษาค้นคว้าจาก เอกสาร ตำราวิชาการ หนังสือ งานวิทยานิพนธ์ งานวิจัยต่าง ๆ รวมทั้งทำการวิจัยภาคสนาม โดยการลงพื้นที่เก็บข้อมูลทั้งเป็นการสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการพรรณนา ผลการวิจัยพบว่า วรรณกรรมลาวเรื่องเสียวสะหวาดเป็นหนังสือประเภทประพันธ์ ร้อยกรอง ในสมัยก่อนจะนิยมเขียนเป็นร้อยกรองมากกว่าร้อยแก้ว ซึ่งเป็นการบันทึกเรื่องราว ชีวิตที่ผ่านกระบวนการที่ได้ปฏิบัติมาตลอดหลายชั่วอายุคน วรรณกรรมจะเกิดขึ้นตามสภาวะ ที่เป็นธรรมชาติของมนุษย์เพื่อสนองความต้องการของจิตใจ จะเห็นว่าวรรณกรรมที่เขียนขึ้นนั้นมีได้มุ่งเพียงสุนทรียศาสตร์หรือความไพเราะเท่านั้น แต่วรรณกรรมยังสะท้อนให้เห็นถึง ชีวิต และความเป็นอยู่ของมนุษย์ยุคนั้น ๆ อีกด้วย เป็นที่เก็บอารมณ์ ความคิด ความรู้สึกของมนุษย์

พระณัฐวุฒิ มหาวิริโย (ก้อนจา) และคณะ (2563) ศึกษาเชิงวิเคราะห์หลักพุทธธรรมที่ปรากฏในธรรมนิยายเรื่องลีลาวตี โดยมีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาสาระสำคัญของธรรมนิยายเรื่องลีลาวตี 2) เพื่อศึกษาสาระธรรมที่ปรากฏในธรรมนิยายเรื่องลีลาวตี และ 3) เพื่อศึกษาคุณค่าของหลัก พุทธธรรมที่ปรากฏในธรรมนิยายเรื่องลีลาวตี เป็นการวิจัยเชิงเอกสาร โดยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ขอบเขตด้านเนื้อหา ได้แก่ ระเบียบวาระ 4 กฎแห่งกรรม ความตาย การเวียนว่ายตายเกิด ความรัก และคุณค่าของพุทธธรรมที่ปรากฏในธรรมนิยายเรื่องลีลาวตี โดยวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา ผลวิจัยพบว่า 1) ธรรมนิยายเรื่องลีลาวตี กล่าวถึงเรื่องราวอิงประวัติศาสตร์ในสมัยพุทธกาล อันมีการดำเนินเรื่องราวผ่านตัวละครเอกคือ พระเวรัตตะและลีลาวตี ผูกเรื่องราวจากความรักและอุปสรรคจากความแตกต่างของชนชั้นวรรณะ เป็นนวนิยายที่สอดแทรกคำสอน สะท้อนถึงหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาและนิพพาน ผ่านตัวละคร ด้วยการบรรยายเชิงพรรณนา เทศนาและอุปมาโวหาร 2) หลักพุทธธรรมที่ปรากฏในธรรมนิยายเกี่ยวข้องกับปฏิบัติตนของ มนุษย์ต่อสังคม เช่น ความรักความเมตตา ความกตัญญูความเสียสละ กัลยาณมิตร และหลักพุทธ ธรรม หมวดอื่นๆ เช่น ชั้นที่ 5 สติปัญญา 4 ไตรลักษณ์และปฏิจางสมุบาท 3) คุณค่าของหลักพุทธ ธรรมที่ปรากฏ เป็นการให้ความรู้ทั้งต่อผู้อ่านเองและการปฏิบัติต่อผู้อื่น สะท้อนถึงความเชื่อเกี่ยว กับการเวียนว่ายตายเกิดและหลักกรรม ที่ให้ผู้อ่านได้รับความเพลิดเพลินในรสวรรณกรรมและ หลักการดำเนินชีวิต

พระมหาเฉลิมชัย ชยเมธี (2565) ศึกษาเกี่ยวกับการศึกษาเชิงวิเคราะห์คุณค่าวรรณกรรมและหลักพุทธธรรมที่ปรากฏในกวีนิพนธ์เรื่อง “สามัคคีเภทคำฉันท์” โดยมีวัตถุประสงค์ (๑) เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาของบทกวีนิพนธ์เรื่องสามัคคีเภทคำฉันท์ (๒) เพื่อศึกษาค้นคว้าทฤษฎีการวิจารณ์ร้อยกรองร่วมสมัย (๓) เพื่อวิเคราะห์คุณค่าวรรณกรรม และหลักพุทธธรรมจากบทกวีนิพนธ์เรื่องสามัคคีเภทคำฉันท์ตามแนวทฤษฎีการวิจารณ์ร้อยกรองร่วมสมัย และ (๔) เพื่อสังเคราะห์หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่ปรากฏในกวีนิพนธ์เรื่องสามัคคีเภทคำฉันท์มา ประยุกต์ใช้กับสังคมไทยในปัจจุบัน วิธีการดำเนินการศึกษาและวิเคราะห์คือ ศึกษาวิเคราะห์พระไตรปิฎก อรรถกถา ฎีกา บทกวีนิพนธ์เรื่องสามัคคีเภทคำฉันท์ ของชิต บุรทัต และตำราเกี่ยวกับทฤษฎีการวิจารณ์ วรรณคดีร้อยกรอง

ร่วมสมัย และเอกสารเกี่ยวกับการประพันธ์ฉันท์ลักษณะของไทย แล้วนำสิ่งที่ได้มา สังเคราะห์และ
 วิจารณ์ตามทฤษฎีการวิจารณ์วรรณคดีร้อยกรองร่วมสมัย ผลการศึกษาพบว่า (๑) บทกวีนิพนธ์เรื่อง
 สามัคคีเภทคำฉันท์ มีเค้าโครงเรื่องมาจากชาดก (เรื่องเล่า, เรื่องที่เกิดแล้ว) ในมหาปรินิพพานสูตร
 พระไตรปิฎก และอรรถกถาสุมังคลวลลิตินี ที่ฉนิกาย มหาวรรค ซึ่งชิต บุรทัต ได้แต่งเรื่องสามัคคีเภท
 คำฉันท์ขึ้น เพื่อมุ่งชี้ความสำคัญของความสามัคคี (๒) ทฤษฎี การวิจารณ์วรรณคดีร้อยกรองร่วมสมัย
 มีวิธีการวิจารณ์ ๓ วิธี คือ การวิจารณ์โดยใช้ศาสตร์ การวิจารณ์ โดยจัดกลุ่มร้อยกรอง และการ
 วิจารณ์แบบผสมผสาน ซึ่งเป็นการวิจารณ์เนื้อหาและแนวคิดในบทร้อยกรอง

กิตติยา คุณารักษ์ และมาโนช นันทพรหม (2565: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง กลวิธีการประพันธ์
 และแนวคิดพุทธศาสนาในนวนิยายประยุกต์อิงหลักธรรม เรื่อง “รักอันตรราย” ของนรรัตน์ รักดี โดย
 ใช้แนวคิดกลวิธีการวิเคราะห์วรรณกรรมตามแนวโครงสร้างนิยมและแนวคิดด้านพุทธศาสนาเป็น
 กรอบในการศึกษา ซึ่งเลือกศึกษา 6 ประเด็น ได้แก่ 1) ความสมจริงของนวนิยาย พบว่า มีความ
 สมจริงในการใช้ภาษาร่วมสมัย ทั้งด้านการใช้คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษในบทบรรยายหรือบทสนทนา
 2) บทบาทของตัวละคร พบว่า ตัวละครพระนางและตัวละครสำคัญในนวนิยายมีลักษณะอ่อนโยนแต่
 ไม่อ่อนแอ สื่อให้เห็นพลวัตของตัวละครตามเหตุการณ์ที่เลื่อนไหลตามบริบทแวดล้อมทางวัฒนธรรม
 ของคนไทยในอดีต 3) อุดมการณ์หลักของตัวละคร พบว่า ตัวละครสำคัญนำความรู้ไปพัฒนาชนบท
 ด้วยการทำฟาร์มปลูกพืชเลี้ยงสัตว์ ฝึนดินที่รกร้างกลายเป็นแหล่งผลิตพืชผลทางการเกษตรที่ครบ
 วงจร 4) ฉากและบรรยากาศในนวนิยาย พบว่า ผู้ประพันธ์ให้รายละเอียดของฉากและบรรยากาศที่
 นำไปสู่ความเข้าใจในปัญหาของเรื่อง มีการใช้ถ้อยคำพรรณนาให้เกิดสีสันและภาพพจน์ต่าง ๆ ที่
 สร้างอารมณ์และบรรยากาศแวดล้อมของกลิ่นอายพื้นที่ชนบท 5) สติลาการเขียนของผู้ประพันธ์ พบว่า
 ผู้ประพันธ์ใช้ศิลปะและสติลาการเขียนแบบเฉพาะที่สะท้อนความจริง ความงาม และความสงบผ่าน
 ภาษาย่างโดดเด่นในทางวรรณศิลป์ 6) แนวคิดพุทธศาสนาในนวนิยาย พบว่า สื่อถึงหลักธรรมทาง
 พระพุทธศาสนา คือความเชื่อเรื่องกรรม การเวียนว่ายตายเกิด และสอดแทรกเรื่องราวอิง
 ประวัติศาสตร์ในสมัยพุทธกาล ทำให้ผู้อ่านได้รับความเพลิดเพลินในรสวรรณกรรมและหลักการ
 ดำเนินชีวิต

กิตติยา คุณารักษ์ และประณิตา จันทรประพันธ์ (2566: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง “หลักธรรม
 คำสอนที่ปรากฏในนวนิยายประยุกต์อิงหลักธรรมเรื่อง “รักบริสุทธิ์” ของนรรัตน์ รักดี” โดย
 การศึกษาตัวบท (text) ในทางวรรณกรรมไทยร่วมสมัย ผลการศึกษาพบว่า หลักธรรมคำสอน
 ในนวนิยายประยุกต์อิงหลักธรรมเรื่องรักบริสุทธิ์ ของนรรัตน์ รักดี ปรากฏใน 3 ประเด็น ได้แก่ 1)
 หลักธรรมในการดำเนินชีวิตที่เป็นพุทธพจน์ เช่น “สติสัมปตถ สมปทา การมีสติทุกเมื่อ ประมาท
 ไม่ได้” และ “ทนโศก เสฏโฐ มนุสเสสุ ในหมู่มนุษย์ผู้ฝึกตนได้แล้วจะประเสริฐที่สุด” 2) หลักธรรมคำสอน
 ทางพุทธศาสนา ได้แก่ คำสอนเรื่องกฎแห่งกรรม เช่น “ตามหลักพระพุทธศาสนา พระพุทธเจ้าตรัสว่า
 เรื่องกฎแห่งกรรมนั้นเที่ยงตรงไม่มีเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างอื่น” คำสอนในการทำความดี เช่น “ที่เชื่อคำ
 สอนของพระพุทธเจ้า พระองค์ตรัสว่าทำดีจะได้ดี แม้ทำดีแล้วไม่มีใครรู้เห็น แต่ผลของมันก็เป็นความ
 ดีอยู่นั่นเอง” คำสอนในการครองเรือน เช่น “และเธอต้องมีคุณสมบัติเหล่านี้คือ มีเรือนสามน้ำสี่ เรือน
 สามคือเรือนกาย เรือนใจ และเรือนอน น้ำสี่คือน้ำคำ น้ำใจ และน้ำดื่ม” และคำสอนในการดำเนิน
 ชีวิต เช่น “ชีวิตต้องการเรียนรู้ แต่ในขณะที่เรียนรู้ต้องมีความสุขคือความพอใจ ไม่กดดัน ต้องสร้าง

แรงจูงใจโดยใช้ฉันทะธรรมของพุทธเจ้า เมื่อมีฉันทะ วิริยะ จิตตะ และวิมังสาจะตามมา” 3) คำสอนเกี่ยวกับสำนวนสุภาษิตไทย เช่น ปลาตายน้ำตื้น, กิ่งก้อยยังตกบ่อรูปหล่ออย่างพลาดรัก, ดูวัวให้ดูหาง ดูนางให้ดูแม่ และเดินตามหลังผู้ใหญ่หมาไม่กัด เป็นต้น

2.8.2 งานวิจัยต่างประเทศ

งานวิจัยต่างประเทศเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์การเรียนวรรณกรรม พบงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

Gerber (1990: 199-202, อ้างถึงใน นฤมล ตันติชาติ, 2556: 50) ศึกษาการใช้ กิจกรรมบทบาทสมมติในการสอนวรรณกรรมสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในประเทศ สวิสเซอร์แลนด์ จำนวน 17 คน ใช้เวลาในการทดลองจำนวน 4 คาบเรียน วรรณกรรมที่นำมาใช้ ประกอบการทดลองคือ Lucky Jim ของ Kingsley Amis บทที่ 6 ซึ่งในคาบเรียนก่อนหน้านั้นนักเรียน ได้อ่านบทที่ 1-5 ไปแล้ว ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความรู้สึกดีต่อกิจกรรมบทบาทสมมติ ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวช่วยให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหา และอารมณ์ความรู้สึกของตัวละครในวรรณกรรม ได้ดียิ่งขึ้น

Elliot (1990: 191-198, อ้างถึงใน นฤมล ตันติชาติ, 2556: 50) ศึกษาการนำกิจกรรมบทบาทสมมติ และกิจกรรมการเขียนเพื่อการสร้างสรรค์ เช่น เขียนจดหมาย มาใช้สอนวรรณกรรมจำนวน 20 บทเรียน สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยบรูไน จำนวน 20 คน โดยวรรณกรรมที่ใช้ในการทดลองคือ Lord of The Flies ของ William Goldings กับ Animal Farm ของ George Orwell ผลการวิจัยพบว่านักเรียนมีความเข้าใจในการอ่านวรรณกรรม และมีทัศนคติต่อกิจกรรมที่ใช้ในการเรียนดังกล่าว

Stein and Glenn (1975: 68, อ้างถึงใน บุญญาริน บุญยบริรักษ์, 2558: 67) ศึกษา การใช้เรื่องเล่าที่มีผลต่อความเข้าใจและความจำของนักเรียนเกรด 1 และเกรด 5 เทียบได้กับนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาในประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนสามารถจำฉากสำคัญเรื่องได้มากที่สุด รองลงมาคือเหตุการณ์เริ่มเรื่องและผลที่ตามมา แต่นักเรียนจำการตอบสนองได้น้อยที่สุด เนื่องจากการตอบสนองของตัวละครนักเรียนจะต้องใช้การคิดวิเคราะห์ร่วมด้วย และ Miall (2001: 55) ศึกษา โครงสร้างเรื่องเล่า ซึ่งประกอบด้วยบทอ่านต่างๆ เช่น เรื่องสั้น นวนิยาย ที่มีผลต่อการอ่านเพื่อความเข้าใจและความรู้สึกทางจิตใจโดยให้กลุ่มตัวอย่างอ่านเรื่องสั้น พบว่าการใช้โครงสร้างเรื่องเล่าช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องได้มากขึ้น

จากการศึกษางานวิจัยในประเทศและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องดังกล่าวสรุปได้ว่า งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนวรรณกรรมไทยสามารถใช้รูปแบบการสอนได้หลากหลายรูปแบบ ซึ่งทำให้นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประยุกต์ใช้นวนิยายอิงหลักธรรมทางพุทธศาสนาสามารถนำมาพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้นได้ อีกทั้งยังสามารถพัฒนา ทักษะการอ่าน การคิดอย่างมีวิจารณญาณ ทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ และการแก้ปัญหาของนักศึกษาได้ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ด้านการวิเคราะห์วรรณกรรมไทยร่วมสมัยของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต โดยใช้นวนิยายประยุกต์อิงหลักธรรมทางพุทธศาสนา

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์รายวิชา ED1029 วิเคราะห์วรรณกรรมไทยร่วมสมัยของนักศึกษาปริญญาบัณฑิต โดยใช้นวนิยายประยุกต์อิงหลักกรรมทางพุทธศาสนา เป็นการศึกษาเชิงทดลอง (Experimental Research) แบบแผนการวิจัยแบบหนึ่งกลุ่มสอบก่อนและหลังเรียน (One Group Pretest-Posttest Design) โดยผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดและแสดงขั้นตอน ซึ่งมีรายละเอียดของการดำเนินการวิจัยดังนี้

3.1 ระเบียบวิธีดำเนินการวิจัย

เพื่อให้การวิจัยเกิดประสิทธิภาพตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ จึงกำหนดรายละเอียดของการดำเนินการวิจัยไว้ 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการวิจัย

เป็นขั้นที่เป็นการเตรียมโครงการวิจัยเพื่อให้เกิดระบบการดำเนินการตามโครงการ โดยเริ่มต้นจากการนิยามปัญหา โดยการศึกษาจากเอกสาร ตำรา ข้อมูลสารสนเทศ รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการศึกษาและการวิจัย เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือพัฒนาเครื่องมือ ตลอดจนปรับปรุงเครื่องมือให้มีประสิทธิภาพ

ขั้นที่ 2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ได้แก่ แผนจัดการเรียนรู้ เรื่องการวิเคราะห์วรรณกรรมไทยร่วมสมัย แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการศึกษาวิเคราะห์วรรณกรรมไทยร่วมสมัยของนักศึกษาสาขาวิชาการสอนภาษาไทย ระดับปริญญาบัณฑิต และแบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้นวนิยายประยุกต์อิงหลักกรรมทางพุทธศาสนา

ขั้นที่ 3 ขั้นสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ขั้นการสร้างเครื่องมือและการตรวจสอบคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องการวิเคราะห์วรรณกรรมไทยร่วมสมัยโดยใช้นวนิยายประยุกต์อิงหลักกรรมทางพุทธศาสนา แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการวิเคราะห์วรรณกรรมไทยร่วมสมัยของนักศึกษาสาขาวิชาการสอนภาษาไทย และแบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้นวนิยายประยุกต์อิงหลักกรรมทางพุทธศาสนา

ขั้นที่ 4 ขั้นดำเนินการวิจัย

เป็นขั้นตอนการนำเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปทดลอง และเก็บรวบรวมข้อมูล ตลอดจนตรวจสอบสมมติฐาน

ขั้นที่ 5 ขั้นวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล

เป็นขั้นตอนการนำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดมาวิเคราะห์ทางสถิติ เพื่อทดสอบสมมติฐานและเพื่อสรุปผลการทดลอง

3.2 วิธีและขั้นตอนการวิจัย

รายละเอียดของการดำเนินการทดลองตามขั้นตอน ดังนี้

3.2.1 ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ที่ศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 และปีการศึกษา 2566 จำนวน 40 คน

2) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 20 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling)

3.2.4 ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง

ผู้วิจัยได้กำหนดระยะเวลาในการทดลอง ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 ใช้เวลาในการทดลอง 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง รวมเป็น 18 ชั่วโมง (นับรวมการทดสอบก่อนและหลังเรียน)

3.2.4.1 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ประกอบด้วย

1) แผนการจัดการเรียนรู้การวิเคราะห์วรรณกรรมไทยร่วมสมัยโดยใช้นวนิยายประยุกต์อิงหลักกรรมทางพุทธศาสนา

2) แบบทดสอบวัดความสามารถด้านวิเคราะห์วรรณกรรมไทยร่วมสมัยโดยใช้นวนิยายประยุกต์อิงหลักกรรมทางพุทธศาสนา ด้วยการทดสอบก่อนการจัดการเรียนรู้ (Pre-test) และหลังการจัดการเรียนรู้ (Post-test) แบบปรนัย จำนวน 40 ข้อ

3) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาสาขาวิชาการสอนภาษาไทยชั้นปีที่ 3 ที่มีต่อกิจกรรมการวิเคราะห์วรรณกรรมไทยร่วมสมัยโดยใช้นวนิยายอิงหลักกรรมทางพุทธศาสนา

3.2.5 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์รายวิชา ED1029 วิเคราะห์วรรณกรรมไทยร่วมสมัย โดยใช้นวนิยายอิงหลักกรรมทางพุทธศาสนา มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

1) ศึกษาเอกสารคำอธิบายรายวิชา ED1029 วิเคราะห์วรรณกรรมไทยร่วมสมัย ตามหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย ชั้นปีที่ 3

2) ศึกษาหนังสือ ตำรา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์วรรณกรรมไทยร่วมสมัย

3) ศึกษาหนังสือ ตำรา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยวิเคราะห์วรรณกรรมไทยร่วมสมัยของนักศึกษาปริญญาบัณฑิต โดยใช้นวนิยายอิงหลักกรรมทางพุทธศาสนาและการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาปริญญาบัณฑิต

4) กำหนดเนื้อหาและระยะเวลาในการทดลอง เพื่อสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง วิเคราะห์วรรณกรรมไทยร่วมสมัยโดยใช้นวนิยายอิงหลักกรรมทางพุทธศาสนา จำนวน 6 แผน แผนละ 3 ชั่วโมง รวม 18 ชั่วโมง ดังตารางของแผนการจัดการเรียนรู้

ตารางที่ 3.1 แผนการจัดการเรียนรู้การวิเคราะห์วรรณกรรมไทยร่วมสมัยโดยใช้นวนิยายประยุกต์
อิงหลักกรรมทางพุทธศาสนา

แผนการจัดการเรียนรู้ที่	เนื้อหา	เวลา (ชั่วโมง)
1	ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับวรรณกรรมไทย	3
2	การวิเคราะห์โครงเรื่องในวรรณกรรมไทย	3
3	การวิเคราะห์แก่นเรื่องในวรรณกรรมไทย	3
4	การวิเคราะห์ฉากและสถานที่ในวรรณกรรมไทย	3
5	การวิเคราะห์ตัวละครในวรรณกรรมไทย	3
6	การวิเคราะห์ลีลาการเขียนของผู้แต่งในวรรณกรรมไทย	3
	รวม	18

กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มี 5 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นเปิดประสบการณ์ เป็นขั้นที่ผู้สอนกระตุ้นผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ ให้เกิดแรงจูงใจในการเรียน โดยใช้การสนทนา การตั้งคำถามหรือนำเสนอข้อสงสัยใดสิ่งหนึ่ง และทบทวนความรู้เดิมที่จำเป็นสำหรับความรู้ใหม่ แจกจุดประสงค์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนทราบ

ขั้นที่ 2 ขั้นนำเสนอสถานการณ์ เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนนำเสนอสถานการณ์ที่ท้าทายความสามารถของผู้เรียน และสถานการณ์นั้นสามารถเปิดประสบการณ์ความรู้เชื่อมโยงประสบการณ์เดิม เป็นขั้นการสร้างกตึกาหรือเงื่อนไขการนำไปสู่การคิดต่อไป โดยขั้นนี้จะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนซักถามข้อสงสัย

ขั้นที่ 3 ขั้นระดมความคิดดำเนินกิจกรรม เป็นขั้นที่ผู้เรียนอ่าน หรือรับสถานการณ์ ข้อมูลมาแล้ว ร่วมกันลงมือคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่าสิ่งที่กำลังศึกษาหรือร่วมกันแก้ไขปัญหา อภิปรายภายในกลุ่ม โดยผู้เรียนสามารถอภิปรายสะท้อนผลความคิดของตนเองได้อย่างเต็มที่

ขั้นที่ 4 ขั้นสร้างองค์ความรู้ เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนออกมานำเสนอแนวคิดของตนเอง หรือแนวคิดของกลุ่ม จากนั้นผู้เรียนจะได้รับแนวคิดที่กลุ่ม ๆ ร่วมกันนำเสนอ รวมทั้งได้แลกเปลี่ยนข้อแตกต่าง เปรียบเทียบความเหมือนและต่างระหว่างกลุ่ม โดยทุกคนต้องมีส่วนร่วมภายในกลุ่ม โดยผู้สอนจะคอยสังเกตแนวคิดของนักเรียน

ขั้นที่ 5 ขั้นสะท้อนความคิด เป็นขั้นที่ผู้เรียนร่วมกันสรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการเรียน เพื่อสะท้อนความคิดหรือความรู้ที่ได้รับ และตรวจสอบคลาดเคลื่อนของข้อมูลในระหว่างการสรุป ผู้สอนกระตุ้นให้ผู้เรียนพูดหรือเขียนสรุปความรู้ และช่วยอำนวยความสะดวกในการเรียน

3.2.5.2 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย 1 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 1 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 1 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือ (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยกำหนดเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

- +1 หมายถึง แนใจว่าแผนการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้
 0 หมายถึง ไม่แนใจว่าแผนการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้
 -1 หมายถึง แนใจว่าแผนการจัดการเรียนรู้ไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

โดยคำนวณจากสูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

IOC หมายถึง ดัชนีความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น

$\sum R$ หมายถึง ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

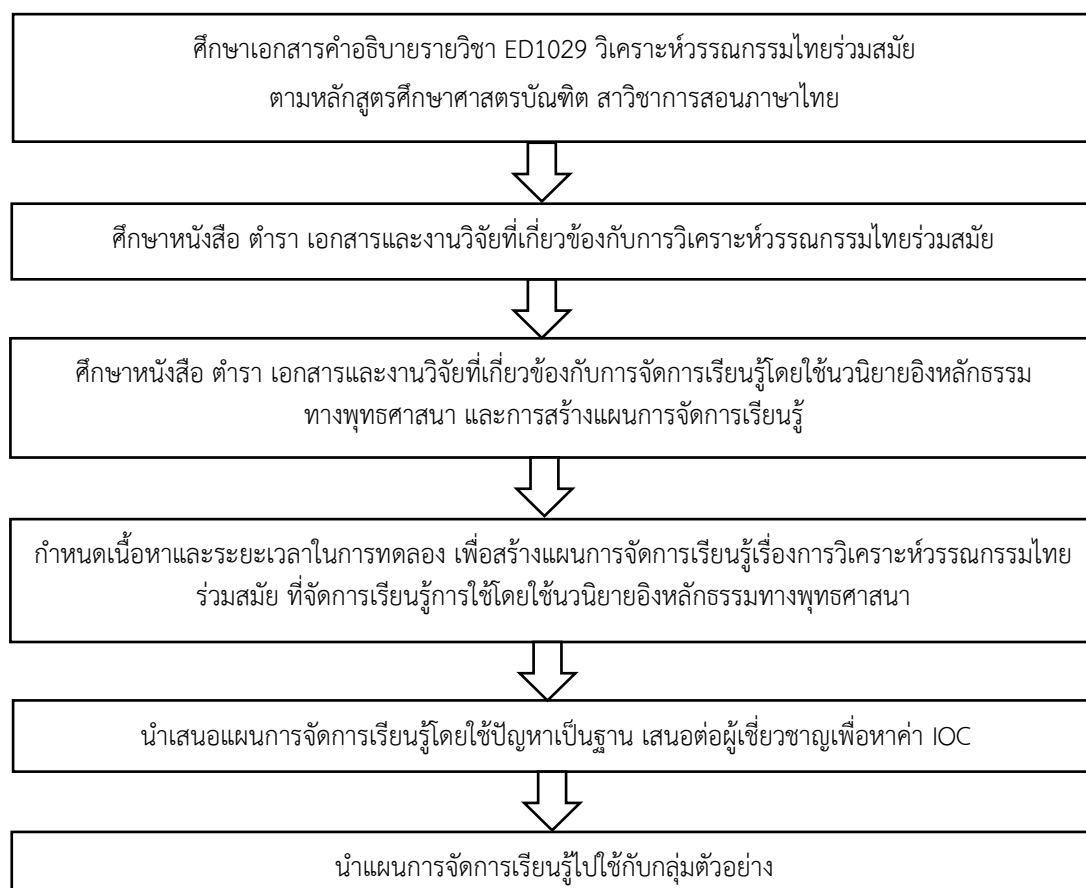
R หมายถึง คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N หมายถึง จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

ผลการทดสอบความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์ เนื้อหา การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้ค่าดัชนี

3.2.5.3 นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

สรุปการสร้างและพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องการวิเคราะห์วรรณกรรมไทยของ นักศึกษาศาขาวิชาการสอนภาษาไทย ชั้นปีที่ 3 ที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้นวนิยายอิงหลักธรรม ทางพุทธศาสนา มีขั้นตอนดังภาพที่ 3.1

ภาพที่ 3.1 ภาพจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้นวนิยายอิงหลักธรรมทางพุทธศาสนา

3.2.5.4. แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการวิเคราะห์วรรณกรรมไทยร่วมสมัย โดยใช้นวนิยายอิงหลักธรรมทางพุทธศาสนาเป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ เพื่อใช้ทดสอบก่อนการจัดการเรียนรู้และหลังการจัดการเรียนรู้ เป็นแบบทดสอบชุดเดียวกัน แต่สลับข้อสอบสลับตัวเลือก โดยมีขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพ ดังนี้

3.2.5.4.1 ศึกษาเอกสารคำอธิบายรายวิชา ED1029 วิเคราะห์วรรณกรรมไทยร่วมสมัยตามหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย

3.2.5.4.2 ศึกษาทฤษฎี หลักการ และวิธีสร้างเครื่องมือ และวิธีวัดผลทางการศึกษาศึกษา

3.2.5.4.3 วิเคราะห์เนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้ที่มีสาระเกี่ยวกับวิเคราะห์วรรณกรรมไทย

3.2.5.4.4 จัดทำตารางวิเคราะห์ข้อสอบ (Test Blueprint)

ตารางที่ 3.2 วิเคราะห์เนื้อหาของแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการวิเคราะห์วรรณกรรมไทยร่วมสมัย ที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้นวนิยายอิงหลักธรรมทางพุทธศาสนา

แบบทดสอบความสามารถด้านการศึกษาวิเคราะห์วรรณกรรมไทยร่วมสมัย ของนักศึกษา ระดับปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทยชั้นปีที่ 3 ที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้นวนิยายอิงหลักธรรมทางพุทธศาสนา

เนื้อหา	รูปแบบข้อสอบ	ความรู้ ความจำ	ความเข้าใจ	การนำไปใช้	การวิเคราะห์	การสังเคราะห์	การประเมิน ค่า	รวม
ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับวรรณกรรมไทย	ปรนัย 4 ตัวเลือก	4	2	-	2	1	1	10
การวิเคราะห์โครง	ปรนัย 4 ตัวเลือก	3	-	-	3	-	1	7
การวิเคราะห์แก่น	ปรนัย 4 ตัวเลือก	1	1	-	4	1	1	8
การวิเคราะห์ฉาก	ปรนัย 4 ตัวเลือก	2	2	1	3	-	1	9
การวิเคราะห์ตัว	ปรนัย 4 ตัวเลือก	-	1	-	2	-	1	4
การวิเคราะห์ลีลา การเขียน	ปรนัย 4 ตัวเลือก	1	-	-	1	-	-	2
จำนวนข้อสอบ		11	6	1	15	2	5	40
จำนวนเวลาที่ใช้ในการสอบ		1 ชั่วโมง						

3.2.5.4.5 สร้างแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการวิเคราะห์วรรณกรรมไทย ที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้นวนิยายอิงหลักธรรมทางพุทธศาสนา แบบทดสอบชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ ให้ครอบคลุมตารางวิเคราะห์ข้อสอบ

3.2.5.4.6 เสนอแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการวิเคราะห์วรรณกรรมไทย ที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้นวนิยายอิงหลักธรรมทางพุทธศาสนาต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงของเนื้อหา แล้วนำความคิดของผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาของข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ (Index of Item Objective Congruence:IOC) นำผลจากการวิเคราะห์ค่า IOC ของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่านมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง และคัดเลือกข้อสอบที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 ขึ้นไป

3.2.5.4.7 นำแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการวิเคราะห์วรรณกรรมไทยไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักศึกษาสาขาวิชาการสอนภาษาไทย ชั้นปีที่ 3 จำนวน 20 คน ที่เคยเรียนเรื่องนี้แล้ว และนำผลการทดสอบมาวิเคราะห์ทางสถิติรายข้อเพื่อหาประสิทธิภาพของบททดสอบให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ โดยพิจารณาจากค่าความยาก (p) ระหว่าง 0.2–0.8 และค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง 0.20–1.00 และคัดเลือกข้อสอบไว้จำนวน 40 ข้อ

3.2.5.4.8 นำแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการวิเคราะห์วรรณกรรมไทยไปหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตร KR20 ของคูเดอร์ และริชาร์ด (Kuder and Richardson)

3.2.5.4.9 นำแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการวิเคราะห์วรรณกรรมไทยร่วมสมัย จำนวน 40 ข้อ ที่ได้ปรับปรุงเกณฑ์แล้วไปใช้ทดสอบก่อนการจัดการเรียนรู้และหลังการจัดการเรียนรู้กับนักศึกษาสาขาวิชาการสอนภาษาไทย ชั้นปีที่ 3 ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง

การสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและคิดแก้ปัญหา มีขั้นตอนการพัฒนา ดังภาพที่ 3.2

ภาพที่ 3.2 การสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการวิเคราะห์วรรณกรรมไทย

3.2.5.5. แบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีการจัดการเรียนรู้โดยใช้นวนิยายอิงหลักธรรมทางพุทธศาสนา มีขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพ ดังนี้

3.2.5.5.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นจากตำรา เอกสารเกี่ยวกับการสร้างแบบสอบถาม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.2.5.5.2 สร้างแบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้นวนิยายอิงหลักธรรมทางพุทธศาสนาเป็นแบบมาตราประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert) จำนวน 40 ข้อ แบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านระยะเวลา ด้านเนื้อหา ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านประโยชน์ที่ได้รับ โดยกำหนดค่าความคิดเห็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มากปานกลาง น้อย น้อยที่สุดดังตาราง

ตารางที่ 3.3 มาตรฐานประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert)

คะแนน	ระดับคุณภาพ
5	มากที่สุด
4	มาก
3	ปานกลาง
2	น้อย
1	น้อยที่สุด

ตารางที่ 3.4 เกณฑ์การแปลความหมายระดับค่าเฉลี่ยความเห็น เบสท์ (1997:190)

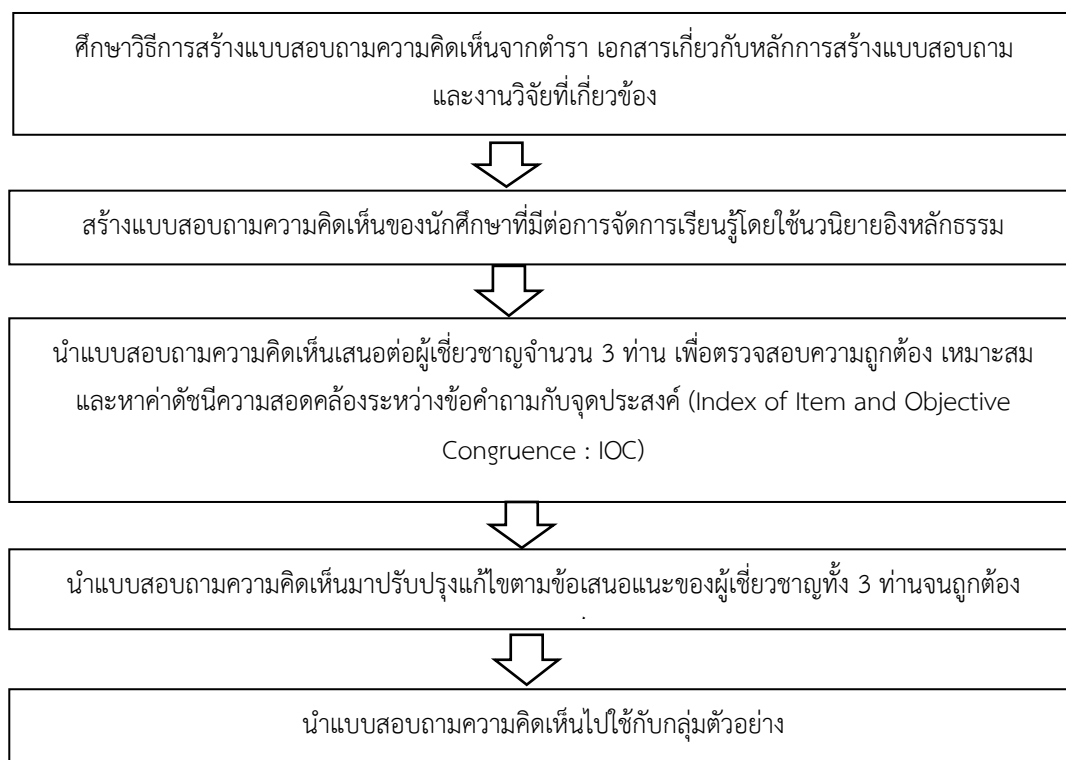
ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
4.50 – 5.00	มากที่สุด
3.50 – 4.49	มาก
2.50 – 3.49	ปานกลาง
1.50 – 2.49	น้อย
1.00 – 1.49	น้อยที่สุด

3.2.5.5.3 นำแบบสอบถามความคิดเห็นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนวิชาภาษาไทย 1 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน 1 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล 1 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสม และหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ (Index of Item and Objective Congruence:IOC) โดยกำหนดเกณฑ์ว่า ถ้าได้ค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไปแสดงว่าข้อคำถามนั้นมีความถูกต้อง เหมาะสม และสอดคล้องกับเนื้อหา ผลการตรวจสอบปรากฏว่า ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์

3.2.5.5.4 นำแบบสอบถามความคิดเห็นมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน จนถูกต้องสมบูรณ์

3.2.5.5.5 นำแบบสอบถามความคิดเห็นไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานสามารถสรุปได้ดังภาพที่ 3.3 ดังนี้

ภาพที่ 3.3 สร้างแบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วินัยอิงหลักธรรมทางพุทธศาสนา

3.3 ขั้นตอนการวิจัย

3.3.1 แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองตามแบบแผนการวิจัยแบบหนึ่งกลุ่ม สอบก่อนเรียนและหลังเรียน (One Group Pre-test and Post-test Design) (มาเรียม นิลพันธุ์, 2547: 144) ดังตาราง

ตารางที่ 3.5 การทดลองตามแบบแผนการวิจัยแบบหนึ่งกลุ่ม

ทดสอบก่อนเรียน	ทดลอง	ทดสอบหลังเรียน
T1	X	T2

จากตารางข้างต้นสัญลักษณ์ที่ใช้ในแบบแผนการวิจัย

T1 หมายถึง การทดสอบก่อนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วินัยอิงหลักธรรมทางพุทธศาสนา

X หมายถึง การจัดการเรียนรู้โดยใช้วินัยอิงหลักธรรมทางพุทธศาสนา

T2 หมายถึง การทดสอบหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้วินัยอิงหลักธรรมทางพุทธศาสนา

3.3.2 การดำเนินการทดลอง

3.3.2.1 ก่อนดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ทำแบบทดสอบวัดความรู้ด้านการวิเคราะห์วรรณกรรมไทยโดยใช้นวนิยายอิงหลักธรรมทางพุทธศาสนา ก่อนการจัดการเรียนรู้ (Pre-test) จำนวน 40 ข้อ ใช้เวลา 60 นาที เพื่อวัดพื้นฐานทางด้านการวิเคราะห์วรรณกรรมไทย

3.3.2.2 ตรวจสอบให้คะแนนการทำแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการวิเคราะห์วรรณกรรมไทยโดยใช้นวนิยายอิงหลักธรรมทางพุทธศาสนา ก่อนเรียน และหาค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถด้านการวิเคราะห์วรรณกรรมไทยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3.3.2.3 ผู้วิจัยดำเนินการสอนกลุ่มตัวอย่าง ตามแผนการจัดการเรียนรู้

3.3.2.4 ระยะเวลาในการทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 โดยใช้เวลาในการทดลอง 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง รวมเป็น 18 ชั่วโมง (นับรวมทดสอบก่อนและหลังเรียน)

3.3.2.5 นักศึกษากลุ่มตัวอย่าง ทำแบบทดสอบหลังการจัดการเรียนรู้ Post-test ด้วยแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการวิเคราะห์วรรณกรรมไทยโดยใช้นวนิยายอิงหลักธรรมทางพุทธศาสนา ซึ่งเป็นแบบทดสอบชุดเดียวกับทดสอบก่อนการจัดการเรียนรู้ แต่สลับข้อ สลับตัวเลือก

3.3.2.6 ตรวจสอบให้คะแนนการทำแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการวิเคราะห์วรรณกรรมไทยโดยใช้นวนิยายอิงหลักธรรมทางพุทธศาสนา หลังการจัดการเรียนรู้ จากนั้นจึงนำมาหาค่าเฉลี่ย \bar{X} ของคะแนนความสามารถด้านการวิเคราะห์วรรณกรรมไทยโดยใช้นวนิยายอิงหลักธรรมทางพุทธศาสนา และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D$)

3.3.2.7 นักศึกษากลุ่มตัวอย่าง ทำแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ โดยใช้นวนิยายอิงหลักธรรมทางพุทธศาสนา

3.3.2.8 หาค่าเฉลี่ย \bar{X} และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D$) ของแบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้นวนิยายอิงหลักธรรมทางพุทธศาสนา และแปลผลค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์

3.4 ชั้นวิเคราะห์และสรุปผลข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดมาวิเคราะห์ทางสถิติ เพื่อทดสอบสมมติฐานและเพื่อสรุปผลการทดลอง ดังนี้

3.4.1 การวิเคราะห์ความสามารถด้านการวิเคราะห์วรรณกรรมไทยของนักศึกษาสาขาวิชาการสอนภาษาไทยที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้นวนิยายอิงหลักธรรมทางพุทธศาสนา ใช้สถิติวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D$) และนำคะแนนมาเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนการจัดการเรียนรู้ และหลังการจัดการเรียนรู้ จากนั้นวิเคราะห์ความแตกต่างโดยการทดสอบค่า t แบบไม่อิสระ (t -test dependent)

3.4.2 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาสาขาวิชาการสอนภาษาไทย ชั้นปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้นวนิยายอิงหลักธรรมทางพุทธศาสนา โดยใช้สถิติวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D$) แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบของตารางและความเรียง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์รายวิชา ED1029 วิเคราะห์วรรณกรรมไทยร่วมสมัยของนักศึกษาปริญญาบัณฑิต โดยใช้นวนิยายประยุกต์อิงหลักธรรมทางพุทธศาสนา เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) แบบแผนการวิจัยแบบหนึ่งกลุ่มสอบก่อนและหลังเรียน (One Group Pretest-Posttest Design) กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการสอนภาษาไทย ที่กำลังศึกษาภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 20 คน ผู้วิจัยได้นำเสนอ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 ผลเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการวิเคราะห์วรรณกรรมไทยร่วมสมัยของนักศึกษาปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทยชั้นปีที่ 3 ก่อนการจัดการเรียนรู้และหลังการจัดการเรียนรู้ ด้วยการปรับรูปแบบการสอนวรรณกรรมไทย โดยใช้นวนิยายประยุกต์อิงหลักธรรมทางพุทธศาสนา

ตอนที่ 2 ผลศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทยชั้นปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ด้วยการปรับรูปแบบการสอนวรรณกรรมไทย โดยใช้นวนิยายประยุกต์อิงหลักธรรมทางพุทธศาสนา

ตอนที่ 1 ผลเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการวิเคราะห์วรรณกรรมไทยร่วมสมัยของ นักศึกษานักศึกษาปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทยชั้นปีที่ 3 ก่อนเรียนและหลังการ เรียนรู้จัดการเรียนรู้โดยใช้นวนิยายประยุกต์อิงหลักกรรมทางพุทธศาสนา จำนวนนักศึกษา 20 คน ปรากฏตารางดังนี้

ตารางที่ 4.1 ผลเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการวิเคราะห์วรรณกรรมไทยร่วมสมัยของนักศึกษานักศึกษาปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทยชั้นปีที่ 3 ก่อนเรียนและหลัง ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยการจัดการโดยใช้นวนิยายประยุกต์อิงหลักกรรมทางพุทธ ศาสนา

กลุ่มทดลอง	จำนวนนักศึกษา	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	t	p
ทดสอบก่อนเรียน	20	40	20.20	0.55	-12.30	.000
ทดสอบหลังเรียน	20	40	25.50	0.65	-20.20	

จากตารางที่ 4.1 พบว่าคะแนนความสามารถด้านการวิเคราะห์วรรณกรรมไทยร่วมสมัยของ นักศึกษานักศึกษาปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทยชั้นปีที่ 3 โดยการจัดการโดยใช้นวนิยาย ประยุกต์อิงหลักกรรมทางพุทธศาสนา ก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 20.20 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.55 และหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 25.50 ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.65 แสดงให้เห็นว่าความสามารถด้านการวิเคราะห์วรรณกรรมไทยร่วม สมัยของนักศึกษานักศึกษาปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทยชั้นปีที่ 3 โดยการจัดการโดย ใช้นวนิยายประยุกต์อิงหลักกรรมทางพุทธศาสนา หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้

ตอนที่ 2 ผลศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษานักศึกษาปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาการสอน ภาษาไทย ชั้นปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ด้วยการปรับรูปแบบการสอน วรรณกรรมไทย โดยใช้นวนิยายประยุกต์อิงหลักกรรมทางพุทธศาสนา

ผลการศึกษาความคิดเห็นของของนักเรียนนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการสอนภาษาไทย ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้นวนิยายประยุกต์อิงหลักกรรมทางพุทธศาสนา จำนวน นักศึกษา 20 คน ซึ่งจำแนกเป็นภาพรวมและรายด้าน จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านเนื้อหา 2) ด้าน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3) ด้านประโยชน์ที่ได้รับ 4) ด้านการวัดและประเมินผล โดยวิเคราะห์ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และระดับความคิดเห็น ดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 ผลศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย
ชั้นปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ด้วยการปรับรูปแบบการสอน
วรรณกรรมไทยโดยใช้นวนิยายประยุกต์อิงหลักธรรมทางพุทธศาสนา

ข้อที่	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D	ระดับ ความเห็น	ลำดับที่
ด้านเนื้อหา					
1	วรรณกรรมนวนิยายแต่ละตอนที่ยกมามีความ ยาวเหมาะสม	4.27	0.80	มาก	4
2	วรรณกรรมนวนิยายมีกลวิธีการดำเนินเรื่อง น่าสนใจ	4.27	0.80	มาก	4
3	วรรณกรรมนวนิยายมีเนื้อหาเหมาะสมกับวัย ของนักศึกษา	4.33	0.72	มาก	3
4	วรรณกรรมนวนิยายมีสาระความรู้ที่เป็น ประโยชน์กับนักศึกษา	4.60	0.74	มากที่สุด	1
5	วรรณกรรมนวนิยายมีการใช้ภาษาที่ถูกต้อง ตามหลักไวยากรณ์	4.27	0.80	มาก	5
6	วรรณกรรมนวนิยายมีการใช้สำนวนโวหารที่ งดงามสละสลวย	4.47	0.74	มาก	2
รวมด้านเนื้อหา		4.37	0.67	มาก	
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้					
1	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีลำดับขั้นตอนที่ เหมาะสม	4.47	0.74	มาก	5
2	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีบรรยากาศที่ สนุกสนาน	4.73	0.59	มากที่สุด	2
3	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีการใช้สื่อประกอบ ที่หลากหลาย	4.55	0.85	มากที่สุด	4
4	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักศึกษา กล้าแสดงออก	4.27	0.80	มาก	6
5	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักศึกษา ได้เรียนรู้ร่วมกัน	4.67	0.62	มากที่สุด	3
6	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับ เนื้อหารายวิชา	4.93	0.26	มากที่สุด	1
รวมด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้		4.60	0.64	มากที่สุด	
ด้านประโยชน์ที่ได้รับ					
1	มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เพิ่มมากขึ้น	4.40	0.74	มาก	3

ข้อที่	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D	ระดับ ความเห็น	ลำดับที่
2	มีประสบการณ์ในการอ่านเพิ่มมากขึ้น	4.27	0.80	มาก	4
3	มีความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์วรรณกรรมเพิ่มมากขึ้น	4.60	0.74	มากที่สุด	1
4	มีความรู้ด้านหลักธรรมคำสอนทางพุทธศาสนา	4.27	0.80	มาก	4
5	สามารถนำความรู้ ข้อคิด ที่ได้จากการอ่าน นวนิยายไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต	4.47	0.74	มาก	2
6	การวิเคราะห์วรรณกรรมไทยโดยประยุกต์ใช้ นวนิยายอิงหลักธรรมทางพุทธศาสนาทำให้นักศึกษาสามารถอ่านวรรณกรรมได้อย่างมี จุดมุ่งหมาย	4.40	0.74	มาก	3
รวมด้านประโยชน์ที่ได้รับ		4.40	0.76	มาก	
การวัดและประเมินผล					
1	การวัดและประเมินผลใช้เครื่องมือที่ หลากหลาย	4.40	0.74	มาก	2
2	เกณฑ์การวัดและประเมินผลถูกต้อง แม่นยำ	4.27	0.70	มาก	3
3	การวัดและประเมินผลตามสภาพความจริง	4.47	0.74	มาก	1
รวมด้านการวัดและประเมินผล		4.38	0.73	มาก	
รวมทุกด้าน		4.44	0.70	มาก	

จากตารางที่ 4.2 พบว่าความคิดเห็นของนักศึกษาปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย ชั้นปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ด้วยการปรับปรุงแบบการสอนวรรณกรรมไทยโดยใช้นวนิยายประยุกต์อิงหลักธรรมทางพุทธศาสนา ภาพรวมมีระดับความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 4.44$, $SD = 0.70$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นักศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุดเป็นลำดับที่หนึ่ง ($\bar{X} = 4.60$, $SD = 0.64$) รองลงมาได้แก่ด้านประโยชน์ที่ได้รับ นักศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 4.40$, $SD = 0.76$) และการวัดและประเมินผล นักศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 4.38$, $SD = 0.73$) ส่วนด้านที่นักศึกษามีความคิดเห็นลำดับสุดท้ายคือด้านเนื้อหา ($\bar{X} = 4.37$, $SD = 0.67$) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่านักศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$, $SD = 0.64$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับมากไปหาน้อย พบว่า ข้อ 6 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับเนื้อหารายวิชา นักศึกษามีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.93$, $SD = 0.26$) ลำดับถัดมาข้อ 2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีบรรยากาศที่สนุกสนานนักศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในลำดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.73$, $SD = 0.59$) ลำดับถัดมาข้อ 5 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักศึกษาได้เรียนรู้ร่วมกัน นักศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในลำดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.76$, $SD = 0.62$)

ลำดับถัดมาข้อ 3 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีการใช้สื่อประกอบที่หลากหลาย นักศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในลำดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$, $SD = 0.85$) และลำดับถัดมาข้อ 1 นักศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.47$, $SD = 0.74$) ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นระดับน้อยสุดคือ ข้อ 4 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักศึกษากล้าแสดงออก นักศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.27$, $SD = 0.80$)

ด้านประโยชน์ที่ได้รับ พบว่านักศึกษามีระดับความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 4.40$, $SD = 0.76$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ข้อ 3 มีความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์วรรณกรรมเพิ่มมากขึ้น นักศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุดเป็นลำดับที่หนึ่ง ($\bar{X} = 4.60$, $SD = 0.74$) รองลงมาได้แก่ ข้อ 5 สามารถนำความรู้ ข้อคิด ที่ได้จากการอ่านนวนิยายไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต นักศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 4.47$, $SD = 0.74$) และถัดมาคือข้อ 1 มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เพิ่มมากขึ้น และข้อ 6 การวิเคราะห์วรรณกรรมไทยโดยประยุกต์ใช้นวนิยายอิงหลักธรรมทางพุทธศาสนาทำให้นักศึกษาสามารถอ่านวรรณกรรมได้อย่างมีจุดมุ่งหมาย นักศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 4.40$, $SD = 0.74$) ส่วนด้านที่นักศึกษามีความคิดเห็นลำดับสุดท้ายคือข้อ 2 มีประสบการณ์ในการอ่านเพิ่มมากขึ้น และข้อ 4 มีความรู้ด้านหลักธรรมคำสอนทางพุทธศาสนา นักศึกษามีความคิดเห็นระดับมาก ($\bar{X} = 4.27$, $SD = 0.80$)

ด้านการวัดและประเมินผล พบว่านักศึกษามีระดับความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 4.38$, $SD = 0.73$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ข้อ 3 วัดและประเมินผลตามสภาพความเป็นจริง นักศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากเป็นลำดับที่หนึ่ง ($\bar{X} = 4.47$, $SD = 0.74$) รองลงมาได้แก่ ข้อ 1 การวัดและประเมินผลใช้เครื่องมือที่หลากหลาย นักศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 4.40$, $SD = 0.74$) ส่วนด้านที่นักศึกษามีความคิดเห็นลำดับสุดท้ายคือข้อ 2 เกณฑ์การวัดและประเมินผลถูกต้อง แม่นยำ มีความคิดเห็นระดับมาก ($\bar{X} = 4.27$, $SD = 0.70$)

ด้านเนื้อหา พบว่านักศึกษามีระดับความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 4.37$, $SD = 0.67$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ข้อ 4 วรรณกรรมนวนิยายมีสาระความรู้ที่เป็นประโยชน์กับนักศึกษา นักศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุดเป็นลำดับที่หนึ่ง ($\bar{X} = 4.60$, $SD = 0.74$) รองลงมาได้แก่ ข้อ 6 วรรณกรรมนวนิยายมีการใช้สำนวนโวหารที่งดงามสละสลวย นักศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 4.47$, $SD = 0.74$) ถัดมาคือข้อ 3 วรรณกรรมนวนิยายมีเนื้อหาเหมาะสมกับวัยของนักศึกษา นักศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 4.33$, $SD = 0.72$) และข้อ 1 วรรณกรรมนวนิยายแต่ละตอนที่ยกมามีความยาวเหมาะสม และข้อ 2 วรรณกรรมนวนิยายมีกลวิธีการดำเนินเรื่องน่าสนใจ นักศึกษามีความคิดเห็นระดับมาก ($\bar{X} = 4.27$, $SD = 0.80$) ส่วนด้านที่นักศึกษามีความคิดเห็นลำดับสุดท้ายคือข้อ 5 วรรณกรรมนวนิยายมีการใช้ภาษาที่ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ มีความคิดเห็นระดับมาก ($\bar{X} = 4.27$, $SD = 0.80$)

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์รายวิชา ED1029 วิเคราะห์วรรณกรรมไทยร่วมสมัยของนักศึกษาปริญญาบัณฑิต โดยใช้นวนิยายประยุกต์อิงหลักกรรมทางพุทธศาสนา เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) แบบแผนการวิจัยแบบหนึ่งกลุ่มสอบก่อนและหลังเรียน (One Group Pretest-Posttest Design) มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการวิเคราะห์วรรณกรรมไทยร่วมสมัยของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการสอนภาษาไทย ก่อนการจัดการเรียนรู้และหลังการจัดการเรียนรู้ ด้วยการปรับรูปแบบการสอนวรรณกรรมไทย โดยประยุกต์ใช้นวนิยายอิงหลักกรรมทางพุทธศาสนา 2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการสอนภาษาไทย ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ด้วยการปรับรูปแบบการสอนวรรณกรรมไทย โดยประยุกต์ใช้นวนิยายอิงหลักกรรมทางพุทธศาสนา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการสอนภาษาไทยที่กำลังศึกษาปีการศึกษา 2566 จำนวน 20 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องวิเคราะห์วรรณกรรมไทยร่วมสมัยของนักศึกษาปริญญาบัณฑิต โดยใช้นวนิยายอิงหลักกรรมทางพุทธศาสนา 2) แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการวิเคราะห์วรรณกรรมไทยร่วมสมัยของนักศึกษาปริญญาบัณฑิต โดยใช้นวนิยายอิงหลักกรรมทางพุทธศาสนา และ 3) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทยชั้นปีที่ 3 ที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้นวนิยายอิงหลักกรรมทางพุทธศาสนา ทั้งนี้ผู้วิจัยได้สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 ความสามารถด้านการวิเคราะห์วรรณกรรมไทยร่วมสมัยของนักศึกษาปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทยชั้นปีที่ 3 โดยใช้นวนิยายอิงหลักกรรมทางพุทธศาสนา หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

5.1.2 ความคิดเห็นของนักศึกษาปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทยชั้นปีที่ 3 ที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้นวนิยายอิงหลักกรรมทางพุทธศาสนาอยู่ในระดับมาก

5.2 อภิปรายผล

5.2.1 ความสามารถด้านการวิเคราะห์วรรณกรรมไทยร่วมสมัยของนักศึกษาปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทยชั้นปีที่ 3 โดยใช้นวนิยายประยุกต์อิงหลักกรรมทางพุทธศาสนา หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องจาก การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้นวนิยายอิงหลักกรรมทางพุทธศาสนา เป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้ฝึกกระบวนการการทำงานเป็นกลุ่มและการจับคู่ผ่านการศึกษาค้นคว้า การตั้งคำถาม การใช้นวนิยายอิงหลักกรรมทางพุทธศาสนา ผู้เรียนจะได้รับความรู้จากสถานการณ์ที่หลากหลาย เพื่อฝึกวิเคราะห์วรรณกรรมไทยร่วมสมัยผ่านนวนิยายอิงหลักกรรมทางพุทธศาสนา ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการตอบคำถาม การสรุปนวนิยายเรื่องที่อ่าน และศึกษาองค์ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับวรรณกรรมไทย ซึ่งผู้สอน

ต้องเตรียมสถานการณ์ที่คล้ายปัญหา หรือสถานการณ์ที่มีแรงคิดให้ผู้เรียนได้ฝึกคิด และเมื่อผู้เรียนได้ทำกิจกรรมกับเพื่อน ๆ ผู้เรียนมีความรู้สึกผ่อนคลาย ไม่กังวลมากเท่ากับการเรียนรู้คนเดียว การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกสามารถทำให้ผู้เรียนได้เป็นผู้รับสาร และส่งสาร ฝึกนำเสนอความคิดของตนเองในกลุ่ม และฝึกนำเสนอหน้าชั้นเรียน ดังเห็นได้จากขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้นวนิยายอิงหลักธรรมทางพุทธศาสนา ซึ่งผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นเปิดประสบการณ์ เป็นขั้นที่ผู้สอนกระตุ้นผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ให้เกิดแรงจูงใจในการเรียนโดยใช้การสนทนา การตั้งคำถามหรือนำเสนอสื่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง และทบทวนความรู้เดิมที่จำเป็นสำหรับความรู้ใหม่ แจ่มจุดประสงค์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนทราบ ผู้สอนได้จัดเตรียมสื่อการสอน เช่น ด้วยการใช้เอกสารการเรียนรู้ และใช้สื่อการสอน canva ประกอบ เพื่อกระตุ้นความสนใจรวมทั้งจุดประกายความคิดของผู้เรียนผ่านการซักถามซึ่งเนื้อหาที่ผู้สอนเตรียมจะเป็นเรื่องที่น่าสนใจ การเรียนการสอน และเข้าสู่การวิเคราะห์วรรณกรรมไทยร่วมสมัย โดยแผนการจัดการเรียนรู้ในขั้นที่ 1 ขั้นเปิดประสบการณ์ จากทั้ง 6 แผนการจัดการเรียนรู้ได้นำเสนอให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่หลากหลาย สอดคล้องกับการวิเคราะห์วรรณกรรมไทย เช่น การนำนวนิยายอิงหลักธรรมเข้ามามีบทบาทให้นักศึกษาอ่าน และแสดงความคิดเห็นก่อนนำเสนอบทบาทให้นักศึกษาได้วิเคราะห์เชื่อมโยงสู่ประเด็นต่าง ๆ ในการศึกษาวรรณกรรมไทยร่วมสมัย สะท้อนสิ่งที่อยู่รอบตัวผู้เรียนและนำไปสู่การประเมินค่า ซักชวนให้เชื่อผู้เรียนได้คิดจากสิ่งที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน จากนั้นให้ผู้เรียนได้ร่วมกันอภิปราย รับฟังเพื่อนคนอื่น ๆ ผู้สอนต้องเตรียมเนื้อหา และคาดคะเนคำตอบในสิ่งที่ผู้เรียนคิด และนำเสนอ เพื่อนำไปสู่การตั้งคำถามเชื่อมโยงในขั้นการนำเสนอสถานการณ์ในขั้นต่อไป สอดคล้องกับความคิดเห็นของบุหงา วัฒนะ (2546) ที่ได้กล่าว ว่าการเปิดประสบการณ์การเรียนรู้ผู้เรียนจะเกิดทักษะด้านการสื่อสารระหว่างกัน มีการพัฒนา กระบวนการคิดไปสู่ระดับที่สูงขึ้น สัญญา ภัทรากร (2552) กล่าวว่า การเรียนอย่างมีชีวิตชีวา ผู้เรียนนั้นจะมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ผู้เรียนจะมีความกระตือรือร้นในการแข่งขัน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของจิรภา อรรถพร (2554) ที่ได้ศึกษาผลการใช้รูปแบบการสอนเชิงรุกออนไลน์ระดับนิสิตปริญญาบัณฑิต ผลการทดลองพบว่า พฤติกรรมการเรียนรู้ของกลุ่มตัวอย่างสูงขึ้นในแต่ละสัปดาห์อย่างมีนัยยะสำคัญที่ระดับ 0.05 โดยขั้นการศึกษาค้นคว้า เป็นขั้นตอนเริ่มต้นที่จัดการเรียนการสอนที่กำหนดให้ผู้เรียนได้พูด และเขียนกับสิ่งที่มีการเชื่อมโยงกับประสบการณ์ในอดีตจะช่วยส่งผลต่อการคิดอย่างมีวิจารณญาณยิ่งขึ้น ซึ่งผลการวิจัยพบว่ารูปแบบการพัฒนาเมืองค์ประกอบจากบทบาทผู้สอน บทบาทผู้เรียน การจัดระบบ การจัดการเรียนรู้ เนื้อหาบทเรียน การสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การติดต่อสื่อสารทาง เทคโนโลยี กระบวนการส่งเสริมพฤติกรรมการเรียนรู้ การสะท้อนการเรียนรู้ของผู้เรียน และการวัด ประเมินผล

ขั้นที่ 2 ขั้นนำเสนอสถานการณ์ เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนนำเสนอสถานการณ์ที่ทำทลายความสามารถของผู้เรียน และสถานการณ์นั้นสามารถเปิดประสบการณ์ความรู้เชื่อมโยงประสบการณ์เดิม เป็นขั้นการสร้างกฎกติกาหรือเงื่อนไขการนำไปสู่การคิดต่อไป โดยขั้นนี้จะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนซักถามข้อสงสัย ซึ่งขั้นตอนนี้ความสำคัญอยู่ที่ผู้สอนต้องหาสื่อที่เป็นหลักการวิเคราะห์วรรณกรรมไทย เพื่อให้ผู้เรียนได้อ่านและทำความเข้าใจ พร้อมทั้งการตั้งคำถามให้ผู้เรียนได้คิด และตอบคำถามวิเคราะห์และประเมิน จากสิ่งที่ผู้เรียนจะได้รับ สถานการณ์การวิเคราะห์วรรณกรรมไทย และคำถามจากอาจารย์ ขั้นตอนนี้จะเชื่อมโยงมาจากการเปิดประสบการณ์จากสิ่งที่เคยพบ และการคาดคะเนสิ่ง

ที่นักศึกษาคิด ทำให้ผู้สอนรู้ว่าผู้เรียนวิเคราะห์ห้มุมกว้าง หรือมุมแคบ และให้เวลาผู้เรียนได้รับสถานการณ์ใหม่ให้ผู้เรียนจะได้เรียนรู้ สอดคล้องกับความคิดเห็นของจิรภา อรรถพร (2557) ที่กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้สอนจะมีบทบาทเป็นผู้ชี้แนะเตรียมเนื้อหาในการเรียนการสอน การเตรียมแผนการสอน คอยตอบข้อสงสัย คอยสังเกตการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับ Baldwin & Williams (1988) ที่นำเสนอว่า ชั้นที่ผู้สอนนำผู้เรียนเข้าสู่เนื้อหาโดยการสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการอยากเรียนรู้ และสอดคล้องกับการศึกษาของกับริเชษฐ์ บุญยง (2553) ได้กล่าวถึง ชั้นการนำเสนอสถานการณ์เชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้วิทยาศาสตร์โดยใช้ชุดกิจกรรม โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนฝึกจากสถานการณ์ที่ได้รับเมื่อผู้เรียนร่วมกันทำชุดกิจกรรม เกิดความเข้าใจเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุในระบบสุริยะ จึงได้ผลการจัดกิจกรรมเรียนรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ขั้นที่ 3 ขั้นระดมความคิดดำเนินกิจกรรม เป็นขั้นที่ผู้เรียนอ่านใบความรู้และนวนิยายอิงหลักธรรมทางพุทธศาสนาหรือรับสถานการณ์ข้อมูลมาแล้วร่วมกันลงมือคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่าสิ่งที่กำลังศึกษา อภิปรายภายในกลุ่ม โดยผู้เรียนสามารถอภิปรายสะท้อนผลความคิดของตนเองได้อย่างเต็มที่ ขั้นตอนนี้ต้องให้เวลาผู้เรียนได้อ่านสถานการณ์ที่ได้รับ ซึ่งสถานการณ์แต่ละแผนการจัดการเรียนรู้มีความแตกต่างกัน ได้แก่ การอ่านเนื้อหาเกี่ยวกับความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับวรรณกรรมไทย อ่านการแนวทางการวิเคราะห์วรรณกรรมไทย ทั้งด้านโครงเรื่อง แก่นเรื่อง ตัวละคร ฉากหรือสถานที่ สื่การเขียน เพื่อเป็นความรู้ในการวิเคราะห์วรรณกรรมไทย ขั้นตอนการอ่านแผนจัดการเรียนรู้เรื่องความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับวรรณกรรมไทย แผนจัดการเรียนรู้เรื่องการวิเคราะห์โครงเรื่องในวรรณกรรมไทย แผนจัดการเรียนรู้เรื่องการวิเคราะห์แก่นเรื่องในวรรณกรรมไทย แผนจัดการเรียนรู้เรื่องการวิเคราะห์ตัวละครในวรรณกรรมไทย แผนจัดการเรียนรู้เรื่องการวิเคราะห์ฉากหรือสถานที่ในวรรณกรรมไทย และแผนจัดการเรียนรู้เรื่องการวิเคราะห์สื่การเขียนของผู้แต่งในวรรณกรรมไทย สอดคล้องกับความคิดเห็นของบัญญัติ ชำนาญกิจ (2549) ที่กล่าวถึง การสร้างองค์ความรู้ของผู้เรียนมาจากการประมวลประสบการณ์ความคิดเห็นเพื่อเกิดความเข้าใจอย่างถ่องแท้ เกิดข้อสรุปองค์ความรู้ใหม่มีการตรวจสอบความคิดของตนเอง และปรับเปลี่ยนความคิดเมื่อเกิดการทำกิจกรรมกลุ่ม ซึ่งการเน้นผู้เรียนให้คิดทำให้ครูผู้สอนสามารถรู้ว่า ผู้เรียนเข้าใจมากน้อยเพียงใดผ่านการนำเสนอหน้าชั้นเรียน

ขั้นที่ 4 ขั้นสร้างองค์ความรู้ เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนออกมาแนะนำแนวคิดของตนเอง หรือแนวคิดของกลุ่ม จากนั้นผู้เรียนจะได้รับแนวคิดที่แต่ละกลุ่มร่วมกันนำเสนอ รวมทั้งได้แลกเปลี่ยนข้อแตกต่างเปรียบเทียบความเหมือนและต่างระหว่างกลุ่ม โดยทุกคนต้องมีส่วนร่วมภายในกลุ่มหรือคู่ของตนเอง โดยผู้สอนจะคอยสังเกตแนวคิดของนักศึกษา ขั้นตอนนี้ผู้เรียนได้รับสถานการณ์บทอ่านใบความรู้และนวนิยายอิงหลักธรรมทางพุทธศาสนาเพื่อวิเคราะห์ ประเมินค่า และตีความจากสิ่งที่อ่าน โดยใช้ความสามารถของตนเองเพื่อสรุปและตอบคำถามของอาจารย์ อีกทั้งผู้เรียนจะช่วยเพื่อนในกลุ่มสร้างความเข้าใจร่วมกัน เมื่อเข้าใจแล้วผู้เรียนจะร่วมกันส่งสารผ่านการเขียนและการพูดนำเสนอ อภิปรายสิ่งที่วิเคราะห์ ผู้เรียนได้รับฟังความคิดเห็นจากเพื่อนกลุ่มตนเองและกลุ่มของเพื่อน สอดคล้องกับแนวคิดของวินิตา สร้อยเพชรประภา (2557) ที่ศึกษาการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องคำภาษาต่างประเทศในภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบ

สืบเสาะหาความรู้ร่วมกับสื่อมัลติมีเดียแบบกลุ่ม ผลหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ขั้นที่ 5 ขั้นสะท้อนความคิด เป็นขั้นที่ผู้เรียนร่วมกันสรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการเรียน เพื่อสะท้อนความคิดหรือความรู้ที่ได้รับ และตรวจสอบคลาดเคลื่อนของข้อมูลในระหว่างการสรุป ผู้สอนกระตุ้นให้ผู้เรียนพูดหรือเขียนสรุปความรู้ และช่วยอำนวยความสะดวกในการเรียนโดยการสะท้อนความคิดของผู้เรียนมีการนำเสนอผ่านการพูดรายงานหน้าชั้นเรียน หรือการนำเสนอ จากนั้นอาจารย์ช่วยสรุปความคิดจากสิ่งที่ผู้เรียนแต่ละกลุ่มได้เรียนรู้ และเมื่อผู้เรียนฟังความคิดเห็นของอาจารย์แล้ว ผู้เรียนร่วมกันประเมินสิ่งที่ได้เรียนวันนี้ว่า การเรียนโดยนวนิยายอิงหลักธรรมทางพุทธศาสนานั้นมีผลดีในแต่ละด้านอย่างไรบ้าง ซึ่งประเมินผ่านแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการเรียนในครั้งนี้ สอดคล้องกับจิราภา อรรถพร (2557) ที่กล่าวถึง ขั้นนี้ว่าการสะท้อนความคิดของผู้เรียน เป็นการสะท้อนความรู้ทั้งหมดหลังจากได้ร่วมกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดความคิดรวบยอด อีกทั้งการประเมินผลการปรับพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนเพื่อดูผลสัมฤทธิ์พบว่า พฤติกรรมหลังการเรียนรู้อันดับขึ้นในแต่ละสัปดาห์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 อีกทั้ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชมสุภักดิ์ ครุฑทะและประภาภรณ์ มูลแสดง (2558) ที่ได้ศึกษา สภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวังของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนการสอนเชิงรุกด้านวิธีการสอน การให้นักศึกษาสะท้อนความคิดผ่านการอภิปราย การทำกรณีศึกษา มีการสอบถามจากแบบสัมภาษณ์ พบว่าคะแนนเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อสภาพที่เป็นจริงในการสอนเชิงรุกภาพรวมอยู่ในระดับมาก

5.2 ความคิดเห็นของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการสอนภาษาไทย ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ด้วยการปรับรูปแบบการสอนวรรณกรรมไทย โดยใช้นวนิยายอิงหลักธรรมทางพุทธศาสนา พบว่า ความคิดเห็นของนักศึกษาด้านวิชาการสอนภาษาไทยที่มีต่อมีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้นวนิยายอิงหลักธรรมทางพุทธศาสนา ภาพรวมมีระดับความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 4.44$, $SD = 0.70$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นักศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด เป็นลำดับที่หนึ่ง ($\bar{X} = 4.60$, $SD = 0.64$) รองลงมาได้แก่ด้านประโยชน์ที่ได้รับ นักศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 4.40$, $SD = 0.76$) และด้านการวัดและประเมินผล นักศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 4.38$, $SD = 0.73$) ส่วนด้านที่นักศึกษามีความคิดเห็นลำดับสุดท้ายคือ ด้านเนื้อหา ($\bar{X} = 4.37$, $SD = 0.67$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้นวนิยายอิงหลักธรรมทางพุทธศาสนา เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนมีบทบาทในการเรียนรู้ ซึ่งเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก สอดคล้องกับไชยยศ เรืองสุวรรณ (2546) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning เป็นการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้สูงสุด ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ และจัดระบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนได้เรียนรู้ความรับผิดชอบร่วมกัน การมีวินัยในการทำงาน และแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ เป็นกระบวนการสร้างสถานการณ์ให้ผู้เรียนอ่าน พูด ฟัง คิดอย่างลุ่มลึก เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนบูรณาการข้อมูล และหลักการสร้างความคิดรวบยอด เช่นเดียวกับความคิดของสัญญา ภัทรากร (2552) ที่กล่าวว่า ผู้เรียนมีการทำงานกลุ่ม ผู้เรียนมีส่วนร่วมเป็นการจัดการเรียนรู้อย่างมีชีวิตชีวา เพราะผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเข้าร่วมแข่งขัน กระตือรือร้นที่จะนำเสนอความคิด อีกทั้งผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในชั้นเรียน

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ Bonwell & Eison (1991) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุกเน้นให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติมากกว่าการฟังบรรยายเป็นการเน้นการวัดประเมินการคิดระดับสูงทำให้เห็นเจตคติและคุณค่าที่มีในตัวผู้เรียนได้

5.3 ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์รายวิชา ED1029 วิเคราะห์วรรณกรรมไทยร่วมสมัยของนักศึกษาปริญญาบัณฑิต โดยใช้นวนิยายประยุกต์อิงหลักธรรมทางพุทธศาสนา ผู้วิจัยมีข้อค้นพบและแนวคิดที่เป็นข้อเสนอแนะดังรายละเอียดต่อไปนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

5.3.1.1 ผู้สอนควรจัดเตรียมแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีส่วนกระตุ้นความคิด ความสนใจของนักศึกษาเปิดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เริ่มจากขั้นที่ 1 ขั้นเปิดประสบการณ์ผู้สอนควรวางแผน ค้นคว้าหาสื่อประกอบการสอนที่หลากหลายและสร้างสรรค์ก่อให้เกิดประเด็นที่ผู้เรียนสนใจเพื่อเชื่อมโยงประสบการณ์ และท้าทายความคิด และนำไปสู่ขั้นการเรียนรู้หลัก โดยขั้นตอนที่สำคัญของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้นวนิยายประยุกต์อิงหลักธรรมทางพุทธศาสนา คือ ขั้นการนำเสนอสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้อ่านสิ่งที่ผู้สอนเลือกมาให้ผู้เรียนอ่านต้องให้ผู้เรียนได้มีการฝึกคิด และสังเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ

5.3.1.2 ผู้สอนควรใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนได้คิด ได้แสดงความคิดเห็น เพื่อเชื่อมโยงสู่ประเด็นการวิเคราะห์ได้ตามสถานการณ์ และสังเคราะห์ความรู้เพื่อต่อยอดไปสู่การนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

5.3.2 ข้อเสนอแนะทั่วไป

5.3.2.1. ควรมีการนำแนวคิดด้านการใช้นวนิยายประยุกต์อิงหลักธรรมทางพุทธศาสนา ไปจัดกิจกรรมการเรียนรู้สาระต่าง ๆ ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ได้แก่ สาระที่ 4 หลักและการใช้ภาษาไทย และสาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

5.3.2.2. ควรมีการนำนวัตกรรมประเภทสื่อมาใช้ร่วมกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้ใช้นวนิยายประยุกต์อิงหลักธรรมทางพุทธศาสนา ได้แก่ ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบฝึกทักษะ บทเรียนโปรแกรม บทเรียนสำเร็จรูป เป็นต้น

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กระแสร มาลาภรณ์. (2530). *วรรณกรรมไทยปัจจุบัน*. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- กัญจน์ปภัสส์ สุวรรณวิหค (2558). "น้ำ" ในวรรณกรรมนิทานสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น (รัชกาลที่ 1-3). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- กันตภณ ชื่นกลิ่นธูป. (2564). *ศึกษาการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยการสอนแบบอริยสัจ 4 โดยใช้กรณีตัวอย่าง*. ปรียญมหาบัณฑิต ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- กิตติยา คุณารักษ์ และเพ็ญประภา เหล่าทะนนท์. (2565). คำบาลีสันสกฤตในกวีนิพนธ์ไทยเรื่อง “ณ ถูหนาว” ของ สาคร ชิตังกรณ์. *วารสารสังคมศาสตร์บูรณาการ*, 3(9), 73-83.
- กิตติยา คุณารักษ์ และมาโนช นันทพรหม. (2565). กลวิธีการประพันธ์และแนวคิดพุทธศาสนาในนวนิยายประยุกต์อิงหลักธรรม เรื่อง “รักอันตราย” นรรัตน์ รักดี. *วารสารศรีล้านช้างปริทรรศน์*. 8(1). มกราคม-มิถุนายน.
- กิตติยา คุณารักษ์ และประณิตา จันทระประพันธ์. (2566). หลักธรรมคำสอนทางพุทธศาสนาในนวนิยายประยุกต์อิงหลักธรรม เรื่อง “รักบรสิทธิ์” ของนรรัตน์ รักดี. *วารสารศรีล้านช้างปริทรรศน์*. 9(2). กรกฎาคม-ธันวาคม.
- กุหลาบ มัลลิกะมาส. (2517). *วรรณกรรมไทย*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- เกศินี เนาสุวรรณ. (2563). *การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้ใบกิจกรรมฝึกทักษะ รายวิชาการออกแบบและเทคโนโลยี ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสวัสดิ์รัตนากิมุข*. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตวันบุรี กระจบี.
- จรรยาวรรณ เทพศรีเมือง. (2560). *เอกสารประกอบการสอนวรรณกรรมไทยปัจจุบัน*. สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- จิตรลดา สุวัตติกุล. (2527). *วรรณกรรมไทยร่วมสมัย*. พิมพ์ครั้งที่ 2. นครปฐม: หมวดวิชาการสอนภาษาไทย ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- จิรนุช วงษ์อารักษ์. (2558). *ความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรของนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*. ปรียญนิพนธ์ กศ.ม. การบริหารและการจัดการการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ,
- จิรภา อรรถพร. (2557). การพัฒนารูปแบบการสอนเชิงรุกออนไลน์เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมการเรียนรู้ของนิสิตปริญญาบัณฑิต. *วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา*, 9(4), 122–136.
- จุฑามาศ สุขขำจรรยา. (2449). *การวิเคราะห์วรรณกรรมสำหรับเด็กของ ส. พุ่มสุวรรณ*. ปรียญการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- ฉัตรธิดา ศัพท์เสวี และสิริพัชร์ เจษฎาวิโรจน์. (2564). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยเรื่องการเขียนมาตราตัวสะกดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดราชปักข์ที่สอนโดยใช้หนังสือเสริมประสบการณ์. *วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์*. 8(1).
- ชมสุภักดิ์ ครุฑกะ. (2558). *สภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวังของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนเชิงรุก*. หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ทุนวิจัยคณะพัฒนาทรัพยากรมนุษย์.
- ชลธิชา หอมพุ่ม. (2557). *การพัฒนารูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้วิธีสัจสี่เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต*. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ชัยฤทธิ์ ศิลาคเดช. (2545). *คู่มือการเขียนแผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ*. กรุงเทพฯ: แม็ค.
- ไชยยศ เรืองสุวรรณ. (2533). *เทคโนโลยีการศึกษาและทฤษฎีการวิจัย*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ณัฐสิทธิ์ วงศ์ตลาด. (2544). *ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร สำนักงานศึกษาธิการอำเภอในจังหวัดอุดรธานี*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- ธนพร ดวงพรชกร. (2559). *การพัฒนาผลสัมฤทธิ์การเขียนสะกดคำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ด้วยการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ร่วมกับแบบฝึก*. ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ธวัช ปุณโณทก. (2527). *แนวทางศึกษาวรรณกรรมปัจจุบัน*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ธัญญา สังขพันธานนท์. (2539). *วรรณกรรมวิจารณ์*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์นาคร.
- นงลักษณ์ วานิช. (2545). *ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนของนักเรียนโรงเรียนพานิชการพลาญชัยร้อยเอ็ด*. วิทยานิพนธ์ปริญญาธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- นภลัย สุวรรณธาดา. (2542). *“ความรู้ทั่วไปทางวรรณคดี”*. เอกสารการสอนชุดวิชาภาษาไทย 4 วรรณคดีไทย หน่วยที่ 1-7 สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- นฤมล ตันติชาติ. (2556). *การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านวรรณกรรมภาษาอังกฤษด้วยวงจรวรรณกรรมเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศิลปากร*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. การสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- นาถนภา บริบูรณ์เกษตร. (2562). *การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนวรรณกรรมไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้วิธีสัจสี่*. ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- น้ำผึ้ง มีนิล. (2545). *ผลของการใช้เทคนิคผังกราฟฟิกในการเรียนการสอนวิชาโครงงานวิทยาศาสตร์กับคุณภาพชีวิต ที่มีต่อการใช้ระเบียบวิธีการทางวิทยาศาสตร์ และความสามารถในการทำโครงงานวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- นิตติ เอียวศรีวงศ์. (2553). *พุทธศาสนาในความเปลี่ยนแปลงของสังคมไทย*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิโกมลคีมทอง.
- นิตติมา คงสวัสดิ์. (2544). *ความพึงพอใจของนักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีต่อหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร
- นุริมาน สีอริ. (2563). *การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องเลขยกกำลัง โดยใช้แบบฝึกทักษะ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*. ปรินญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนวิทยาศาสตร์คณิตศาสตร์และคอมพิวเตอร์. มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- บัญชา ธรรมบุตร และคณะ. (2563). *การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และคิดแก้ปัญหาของนักศึกษา สาขาวิชาการสอนภาษาไทยชั้นปีที่ 1 ที่จัดการเรียนรู้ โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน*. สถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- บัญญัติ ชำนาญกิจ. (2549). *ทำไมจึงจำเป็นต้องจัดการเรียนรู้แบบใฝ่รู้ในระดับอุดมศึกษา*. วารสาร *การจัดการความรู้* : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์. 1(1), 1-7.
- บุญญาริน บุญบริรักษ์. (2558). “การพัฒนาแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจโดยกลวิธี โครงสร้างเรื่องเล่าผ่านนิทานภาพเคลื่อนไหว สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดสร้อยทอง สำนักงานเขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- บุญเหลือ เทพยสุวรรณ. (2518). *แนะแนวทางการศึกษาวิชาวรรณคดี*. กรุงเทพฯ: บัณฑิตการพิมพ์.
- บุหงา วัฒนนะ. (2546). *Active learning*. วารสารวิชาการ, 10(9), 30 -34.
- เบญจมาศ พลอินทร์ และเศรษฐ์ พลอินทร์. (2524). *วรรณคดีการละคร*. พิมพ์ลักษณ์. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ปนิดา ทองบุญชม. (2661). *หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาในนวนิยายเหนือธรรมชาติของชลนิล*. ปรินญาการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ปวีวัฒน์ คำเจริญ. (2543). *นวนิยายรูปแบบจดหมายของไทย*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พระณัฐวุฒิ มหาวิริโย (ก่อนจา) และคณะ. (2563). *ศึกษาเชิงวิเคราะห์หลักพุทธธรรมที่ปรากฏในธรรมนิยายเรื่องลีลาวดี*. วารสารพุทธศาสตร์ศึกษา. 11(2).
- พระไพรวัด มาลาวง และพระมหาดาวสยาม วชิรปัญญา. (2563). *วิเคราะห์หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่ปรากฏในวรรณกรรมลาวเรื่อง เสียวสะหวาด และอิทธิที่มีต่อวิถีชีวิตประชาชนลาว*. วารสารบัณฑิตศึกษามหาจุฬาลงกรณ์. 7(3).
- พระมหาชนบ สหายปัญญา และคณะ. (2562). *การวิเคราะห์วรรณกรรมลายลักษณ์ เรื่องทำวชมพูนับภาคใต้*. วารสารศรีนครินทร์วิโรฒวิจัยและพัฒนา (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์). 11(21).
- พระมหาเฉลิมชัย ชยเมธี. (2565). *การศึกษาเชิงวิเคราะห์คุณค่าวรรณกรรมและหลักพุทธธรรมที่ปรากฏในกวีนิพนธ์เรื่อง “สามัคคีเภทคำฉันท์”*. วารสารมหาจุฬาลงกรณ์. 9(3).

- พระมหาสมปурณ์ วุฑฒิกโร. (2548). *พุทธศาสนาเพื่อสังคม : กรณีศึกษาการตีความคัมภีร์ของ
เครื่องข่ายพุทธศาสนิกเพื่อสังคมนานาชาติ. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย.*
- พระมหาไฉ้ ธรรมเมธี (แช่ฉั่ว). (2563). การสังเคราะห์วรรณกรรมทางพระพุทธศาสนา 30 คัมภีร์
ธรรมที่คนไทยควรอ่าน. *วารสารวิจัยวิชาการ, 3(3).*
- พิมพ์วัลย์ พลหงส์. (2565). *ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์วรรณกรรมเรื่องลินไซเพื่อกำหนด
แนวความคิดในการสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี. 12(1).*
- ไพโรธ เลิศพิริยกุล. (2542). *วรรณกรรมปัจจุบัน. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช*
- รื่นฤทัย สัจจพันธุ์. (2549). *สุนทรียรสแห่งวรรณคดี. กรุงเทพฯ: ณ เพชร สำนักพิมพ์.*
- รื่นฤทัย สัจจพันธุ์. (2560). *อ่านวรรณกรรม Gen Z. กรุงเทพฯ: แสงดาว.*
- พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. (2556).
- วัชรรา เล่าเรียนดี. (2549). *เทคนิคการจัดการเรียนรู้สำหรับครูมืออาชีพ. นครปฐม: มหาวิทยาลัย
ศิลปากร.*
- วัชรรา เล่าเรียนดี. (2555). *การศึกษาปัญหาการนิเทศภายในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของ
ผู้บริหาร. นครปฐม : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์.*
- วรเชษฐ์ บุญยง. (2554). *การพัฒนาความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุในระบบสุริยะของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้ชุดกิจกรรมเทคนิคการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้
วิทยาศาสตร์ ATLAS. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.*
- วัชพร แยมอิม. (2564). *การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดวิเคราะห์
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยรูปแบบการเรียนรู้แบบสอบสวนโดยใช้กระบวนการ
กลุ่ม. หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา ภาควิชาหลักสูตร
และวิธีสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.*
- วินิตา สร้อยเพชรประภา. (2557). *ศึกษาการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง คำ
ภาษาต่างประเทศในภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้
แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย. ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชา
หลักสูตรและวิธีสอน มหาวิทยาลัยศิลปากร.*
- วิภา กงกะนันท์. (2533). *วรรณคดีศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.*
- สงวนศรี วิรัชชัย. (2527). *จิตวิทยาสังคมเพื่อการศึกษา. กรุงเทพฯ: ศึกษาพร.*
- สมฤดี พิพิธกุล. (2559). *ศึกษาเรื่องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงกับ
การพัฒนาเศรษฐกิจของไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้แผนจัดการเรียนรู้แบบกลุ่ม
ร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับสื่อประสม. ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตร
และการเรียนการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.*
- สมศักดิ์ สิ้นธุระเวชญ์. (2544). *กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.*
- สัญญา ภัทรากกร. (2552). *ผลการจัดการเรียนรู้อย่างมีชีวิตชีวาที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหา
และการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เรื่องความน่าจะเป็น.
วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครริ
นทรวิโรฒ.*

- สิทธิ พิณีจิวาดล และคณะ. (2515). *ความรู้ทั่วไปทางวรรณกรรมไทย*. พระนคร: ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สุจิตรา จรจิตร. (2547). *มนุษย์กับวรรณกรรม*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- สุประวีณ แสงอรุณเฉลิมสุข. (2560). *ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์การสร้างภาวะเหนือธรรมชาติใน นวนิยายชุดผ้าของพงศกร. การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 4 สถาบันวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร*.
- สุมาลี พลขุนทรัพย์. (2563). *นวนิยายข้ามภพข้ามชาติเรื่อง “พรหมลิขิต ของรอมแพงความเชื่อ เรื่องกรรมและกลวิธีการนำเสนอแนวคิดพุทธศาสนา”*. *วารสารช่อพะยอม มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*, 31(2).
- สุรเดช โชติอุดมพันธ์. (2559). *ทฤษฎีวรรณคดีวิจารณ์ตะวันตกในคริสต์ศตวรรษที่ 20*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรเดช โชติอุดมพันธ์. (2561). *วรรณกรรม : ประวัติศาสตร์เรื่องเล่าแห่งจินตนาการ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บุคคลเคป.
- สุรเดช โชติอุดมพันธ์. (2562). *The Spatial Turn : วิถีวิทยาการศึกษาพื้นที่ในวรรณกรรม*. กรุงเทพฯ: ศยาม, นสพ.
- สุริยะ หาญพิชัย. (2563). *การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้การเรียนรู้ด้วยกระบวนการกลุ่ม ในรายวิชาสถานการณโลกปัจจุบัน. วารสารลวงศรีมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี*. 4(1).
- หงส์สุนีย์ เอื้อรัตน์รักษา. (2536). *การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้รูปแบบการคิดแก้ปัญหาขนาดตามแนวคิดของทอร์แรนซ์*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).
- อภิลักษณ์ เกษมผลกุล. (2552). *ศึกษาเรื่องวรรณกรรมไทยพระพุทธรูปศาสนาในสมัยรัตนโกสินทร์: การจำแนกประเภทและความสำคัญ. วารสารศาสนาและวัฒนธรรม*. 3(2).
- อรรถพงษ์ ผิวเหลือ และคณะ. (2566). *การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชา ED1028 วิเคราะห์วรรณกรรมไทยร่วมสมัยของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการสอนภาษาไทย โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ RASEP Model ร่วมกับทักษะการคิดแก้ปัญหา. วารสารมณีเชษฐาราม วัดจอมมณี*, 5(6), 319-333.
- Baldwin, J. and Williams, H. (1988). *Active Learning: a Trainer's Guide*. England: Blakwell Education.
- Barrows, Howard S. and Tamblyn, Poblyn M. (1980). *Problem –Based Learning: An Approach to Medical Education*. New York: Springer Publishing Company.
- Bonwell, C. C; Eison, J. A. (1991). *Active Learning: Creative Excitement in the Classroom. ASHE-ERIC higher Education Reports*. Washington, D.C.: The George Washington University.
- Elliott, Roger. (1990). “Encouraging reader-response to Literature in ESL Situations.” *ELT Journal* 44, 3 (July): 191-198.
- Gerber, U. (1990). “Literary role play” *ELIT Journal* 44, 3 (July): 199-203.
- Maill, David S., and Teresa Dobson. (2001). “Reading Hypertext and the Experience Of Literature.” *Journal of Digital Information* 2, no.1: Regular Issue ; 1368-7506.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แผนการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาปริญญาบัณฑิต
สาขาวิชาการสอนภาษาไทยชั้นปีที่ 3

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับวรรณกรรมไทย เวลา 3 ชั่วโมง

นักศึกษาสาขาวิชาการสอนภาษาไทย ชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ผู้สอน อาจารย์กิตติยา คุณารักษ์

สอนวันที่..... เดือน.....พ.ศ.

1. สาระสำคัญ

วรรณกรรมไทย หมายถึง หนังสือหรืองานประพันธ์อันเป็นเครื่องมือสื่อสารที่สามารถแสดงออกถึงศิลปะอันประณีต การศึกษาหรือการอ่านวรรณกรรมจะทำให้ผู้อ่านมองสภาพสังคม วัฒนธรรม การเมือง และเศรษฐกิจ ที่บรรดานักเขียนได้บรรจุถ่ายทอดออกมาในแต่ละยุคสมัย แต่เนื่องจากในวงวรรณกรรมไทยมีศัพท์ที่มีความหมายใกล้เคียงกันอยู่หลายคำ เช่นคำว่า วรรณกรรม วรรณคดี วรรณศิลป์ วรรณกรรมไทยปัจจุบัน หรือวรรณกรรมไทยร่วมสมัย (จรรยาวรรณ เทศศรีเมือง: 2560)

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

- 2.1 บอกความหมายและความสำคัญของวรรณกรรมไทยได้
- 2.2 อภิปรายคำว่าวรรณกรรมไทยร่วมสมัยได้

3. สาระการเรียนรู้

3.1 ความรู้ (Knowledge)

- ความหมายและความสำคัญของวรรณกรรมไทย
- ความหมายของวรรณกรรมไทยร่วมสมัย

3.2 ทักษะกระบวนการ (Process)

- ทักษะการฟังและอ่าน เพื่อจับใจความสำคัญ
- ทักษะการเข้าใจความหมาย
- ทักษะการนำเสนอหน้าชั้นเรียน

3.3 เจตคติ (Attitude)

- มีบุคลิกพื้นฐานในการสื่อสาร

4. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 ขั้นเปิดประสบการณ์

อาจารย์กระตุ้นความสนใจของนักศึกษาจากการบรรยายประวัติความเป็นมาของวรรณกรรมไทย ด้วยการใช้ออกสสารการเรียนรู้ และใช้สื่อการสอน canva ประกอบ จากนั้นอาจารย์ใช้คำถามเพื่อเปิดประสบการณ์ของนักศึกษา จากคำถามดังนี้

2) อาจารย์ผู้สอนคอยกระตุ้นให้นักศึกษาพูด หรือเขียนสรุปความรู้จากการทำใบงานผลการเรียนรู้ นักศึกษาอ่านเอกสารการเรียนรู้แล้วตอบคำถาม คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์แสดงความรู้อย่างมีเหตุผล สามารถสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจได้

6. สื่อและแหล่งการเรียนรู้

1. เอกสารการเรียนรู้
2. สื่อการสอนดิจิทัล
3. ใบงาน

7. การวัดและการประเมินผล

สิ่งที่วัด	วิธีการวัด	เครื่องมือที่ใช้วัด	เกณฑ์การผ่าน
1) บอกรายละเอียด ประวัติความเป็นมาของวรรณกรรมไทยได้อย่างชัดเจน 2) นำเสนอและเขียนสรุปได้ 3) บอกความหมายความสำคัญ ประเภท และพัฒนาการของวรรณกรรมไทยได้	-สังเกตพฤติกรรมการเรียน -สังเกตการนำคิดวิเคราะห์ -ตรวจผลงานการเขียนใบงาน	-เกณฑ์การประเมิน : ผลงานการศึกษา ประวัติความเป็นมาของวรรณกรรมไทย	

เกณฑ์การประเมิน : ผลงานการศึกษาความรู้เกี่ยวกับวรรณกรรมไทย

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ				คะแนนรวม
	มาก 3 คะแนน	ปานกลาง 2 คะแนน	ระดับคุณภาพ	0 คะแนน	
1) บอกรายละเอียดประวัติความเป็นมาของวรรณกรรมไทยได้อย่างชัดเจน	เนื้อหาสรุปความคิดมีเหตุผลใจความสำคัญตรงประเด็นชัดเจน ประเมินผลการเรียนรู้ แสดงความรู้เหมาะสม ถูกต้องครบถ้วน	เนื้อหาสรุปความคิดมีเหตุผลใจความสำคัญขาดหาย 1-2ประเด็น มีการประเมินผลการเรียนรู้ เสนอความคิดเห็นได้มากกว่า 3 ประเด็น	เนื้อหาสรุปความคิดมีเหตุผลใจความสำคัญขาดหาย 3-4 ประเด็น เสนอความคิดเห็นได้ 1-2 ประเด็น	ไม่มีผลงาน	
2) นำเสนอและเขียนสรุปได้	นำเสนอสื่อสารแสดงความรู้ชัดเจน เขียนสรุปเรียบเรียง ลำดับความสำคัญของเนื้อหา ส่งสารให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจชัดเจน	พูดสื่อสารแสดงความรู้วากวน 1-2 บางประเด็น เขียนเรียบเรียง ลำดับความสำคัญของเนื้อหาได้ไม่ครบถ้วน สมบูรณ์ ส่งสารให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจ	พูดสื่อสารแสดงความรู้วากวน 3-4 ทำให้ผู้รับสารไม่เข้าใจเนื้อหา เขียนเรียบเรียงความสำคัญของเนื้อหาได้ไม่ครบถ้วน สมบูรณ์	ไม่มีผลงาน	
3) บอกความหมาย ความสำคัญ ประเภท และ พัฒนาการของวรรณกรรมไทยได้	สามารถบอกความสำคัญ ประเภท และ พัฒนาการของวรรณกรรมไทยได้ ถูกต้อง	สามารถบอกความสำคัญ ประเภท และ พัฒนาการของวรรณกรรมไทยได้เกือบถูกต้อง	ไม่สามารถบอกความสำคัญ ประเภท และ พัฒนาการของวรรณกรรมไทยได้	ไม่มีผลงาน	
รวม					

แบบประเมินผลความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับวรรณกรรมไทย

ที่	ชื่อ-นามสกุล	บอกรายละเอียด ประวัติความเป็นมาของวรรณกรรมไทยได้อย่างชัดเจน		นำเสนอและเขียนสรุป		บอกความสำคัญ ประเภท และพัฒนาการของวรรณกรรมไทย		รวม	ระดับคุณภาพ		หมายเหตุ
		3		3		3			ผ่าน	ไม่ผ่าน	
1											
2											
3											
4											
5											
6											
7											
8											
9											
10											

นักศึกษาที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 มีจำนวน คน คิดเป็นร้อยละ.....

นักศึกษาที่ไม่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 มีจำนวน คน คิดเป็นร้อยละ.....

นักศึกษาที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมมีจำนวนคน รวมทั้งสิ้น.....คน

ผู้ประเมิน.....

(.....)

เอกสารการเรียนรู้ เรื่อง ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับวรรณกรรมไทย

ความหมายของวรรณกรรม

วรรณกรรมเป็นเครื่องมือสื่อสารที่สามารถแสดงออกถึงศิลปะอันประณีต การศึกษาหรือการอ่านวรรณกรรมจะทำให้ผู้อ่านมองสภาพสังคม วัฒนธรรม การเมือง และเศรษฐกิจ ที่บรรดานักเขียนได้บรรจุถ่ายทอดออกมาในแต่ละยุคสมัย เนื่องจากในวงวรรณกรรมไทยมีศัพท์ที่มีความหมายใกล้เคียงกันอยู่หลายคำ เช่นคำว่า วรรณกรรม วรรณคดี วรรณศิลป์ วรรณกรรมไทยปัจจุบัน วรรณกรรมไทยร่วมสมัย (จรรยาวรรณ เทพศรีเมือง: 2560)

คำว่า วรรณกรรม มีปรากฏเป็นหลักฐานครั้งแรกในพระราชบัญญัติคุ้มครองศิลปะและวรรณกรรม พ.ศ. 2475 ต่อมาได้มีนักวิชาการนิยามความหมายไว้หลายท่าน

กุหลาบ มัลลิกะมาส (2519: 5) ได้ให้ความหมายของวรรณกรรมว่า คำนี้ใกล้เคียงกับคำว่า วรรณคดี แต่คำว่าวรรณกรรมนั้นหมายถึงสิ่งซึ่งเขียนขึ้นทั้งหมดไม่ว่าจะเป็นรูปใด หรือเพื่อความมุ่งหมายใด เช่น คำอธิบายวิธีใช้กล้องถ่ายรูป รวมทั้งใบปลิว หนังสือพิมพ์ นวนิยายก็ล้วนแล้วแต่เรียกว่า วรรณกรรมทั้งสิ้น วรรณกรรมจึงมีความหมายอย่างกว้าง วรรณกรรมที่แต่งดีได้รับยกย่องจากคนทั่วไป จึงจะเรียกว่า วรรณคดี คุณสมบัติที่ทำให้วรรณกรรมและวรรณคดีต่างก็คือ วรรณศิลป์ หรือ ศิลปะแห่งการเรียบเรียง

สิทธิ พินิจภูวดล (2520: 25) มีความเห็นในแนวเดียวกันโดยกล่าวว่า วรรณกรรม หมายถึงงานเขียนทุกชนิด และได้ขยายความเพิ่มเติมอีกว่า วรรณกรรมหมายถึงงานเขียนในรูปบทกวีนิพนธ์ ร้อยกรองและ ข้อเขียนทั้งหมดที่ใช้ภาษาร้อยแก้ว โดยมีเนื้อหาและความหมายประกอบด้วย ได้แก่ บทความ สารคดี นวนิยาย เรื่องสั้น เรียงความ บทละคร บทภาพยนตร์ บทโทรทัศน์ คอลัมน์ต่าง ๆ ในหนังสือพิมพ์ ตลอดจนข้อเขียนอื่น ๆ ซึ่งมีเนื้อหาและความหมายเป็นที่เข้าใจได้และสื่อความหมายได้ด้วย

ในการสัมมนาของชุมนุมวรรณศิลป์ 6 สถาบันอุดมศึกษา เมื่อ พ.ศ. 2518 ที่ประชุมได้กำหนดความหมายของวรรณกรรมไว้ว่า วรรณกรรม คือ งานสร้างสรรค์ทางศิลปะที่ใช้ภาษาเป็นสื่อกลาง ไม่ว่าจะมีความหมายแบบใดก็ตาม มีขอบเขตถึงงานเขียนทุกชนิด เช่น วรรณคดี นวนิยาย เรื่องสั้น บทความ รวมถึงวรรณกรรมที่เล่าสืบต่อกันมาด้วยปาก เช่น นิทานพื้นบ้าน บทเพลงพื้นบ้านต่าง ๆ (ธวัช ปุณโณทก, 2527: 2)

นอกจากความหมายกว้าง ๆ ดังกล่าวแล้ว ได้มีผู้ให้คำจำกัดความที่ชี้เฉพาะลงไปกว่า ไม่ว่าจะ เป็น จิตรลดา สุวดีกุล (2527: 1) ที่ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับคำว่าวรรณกรรมไว้ โดยสรุปว่าเป็นงานประพันธ์ที่มีคุณค่า อันเกิดจากศิลปะแห่งการใช้ถ้อยคำและมีจินตนาการสามารถโน้มน้าวให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์สะเทือนใจ และเกิดความเพลิดเพลินเป็นสำคัญ ทั้งยังสามารถแสดงให้เห็นบุคลิกของผู้ประพันธ์อีกด้วย กระแสร์ มาลาภรณ์ (2529: 3) ที่กล่าวว่า วรรณกรรม คือ ภาษาศิลป์ที่สร้างจินตนาการให้อารมณ์ ให้ความรู้และให้ความเพลิดเพลิน สอนคล้องกับแนวคิดของเอมอร์ จิตตะ

โสภณ (2521: 11) มีความเห็นเช่นเดียวกันว่าวรรณกรรมไม่ควรจะเป็นงานเขียนเฉย ๆ แต่ควรจะเป็นงานเขียนที่มีศิลปะปนอยู่ด้วย

สรุปได้ 2 ประเด็น คือ 1. วรรณกรรมหมายถึงงานเขียนทั่ว ๆ ไป เป็นงานที่ไม่จำเป็นต้องใช้ศิลปะหรือกลวิธีในการเขียนเพื่อโน้มน้าวให้ ผู้อ่านคล้อยตาม เช่น ตำรา เอกสารทางวิชาการ เป็นต้น 2. วรรณกรรมหมายถึงงานเขียนที่ต้องมีคุณค่าทางวรรณศิลป์จะเป็นงานเขียนประเภทใดก็ได้ แต่ต้องแต่งอย่างมีศิลปะ มีความประณีตงดงาม มีกลวิธีในการสร้างอารมณ์สะท้อนใจและทำให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์คล้อยตามได้ ซึ่งงานเขียนที่มีคุณค่าทางวรรณศิลป์ เช่น นวนิยาย เรื่องสั้น บทละคร บทความสารคดี และบทร้อยกรอง

ดังนั้น จะเห็นว่าวรรณกรรมมีความหมายกว้างกว่าวรรณคดี แต่ในที่นี้จะใช้คำว่าวรรณกรรม ในความครอบคลุมงานเขียนทุกชนิด ไม่จำกัดว่างานเขียนนั้น ๆ จะมีคุณค่าทางวรรณศิลป์มากน้อยเพียงใด

ความหมายของวรรณกรรมร่วมสมัย

ธวัช ปุณโณทก (2527) ได้ให้ความหมายของวรรณกรรมร่วมสมัยว่าหมายถึง วรรณกรรมที่ร่วมสมัยกับผู้อ่านผู้ศึกษา ค่านิยมแนวคิดทางด้านปรัชญาชีวิตและสังคมอันปรากฏอยู่ในวรรณกรรมเหล่านี้จึงร่วมแนวคิดเดียวกับผู้อ่านผู้ศึกษา ซึ่งเป็นมโนทัศน์ร่วมของคนส่วนข้างมากของสังคม ถึงแม้ว่าวรรณกรรมบางเรื่องอาจจะเกิดก่อนผู้อ่านในปัจจุบันก็ตาม แต่ก็อาจจะเรียกได้ว่าเป็นวรรณกรรมร่วมสมัย

สารานุกรมฝรั่งเศส ได้ให้ความหมายไว้สรุปได้ 3 ประเด็น

1. หมายความว่า อยู่ในสมัยเดียวกัน มีชีวิตอยู่ในสมัยเดียวกับบุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง
2. หมายความว่า เป็นของยุคสมัยปัจจุบัน มีชีวิตอยู่ในสมัยเดียวกับเราขณะนี้
3. "ประวัติศาสตร์ร่วมสมัย" หมายถึงเหตุการณ์ตอนที่เกี่ยวกับเรื่องราวในปัจจุบันนับตั้งแต่ ค.ศ. 1789 เป็นต้นมา

คำว่า ร่วมสมัย เป็นคำใช้คำประกอบคำอื่นเพื่อบอกลักษณะ เช่น เพลงร่วมสมัย ภาพเขียนร่วมสมัย ศิลปะร่วมสมัย วรรณกรรมร่วมสมัย กวีร่วมสมัย เป็นต้น ส่วนใหญ่ใช้กับงานศิลปะมากกว่าด้านวิทยาศาสตร์ เพื่อให้ความหมายของคำร่วมสมัยข้างต้นชัดเจนยิ่งขึ้น มีการอธิบายลักษณะของวรรณกรรมร่วมสมัยเป็น 2 ลักษณะ คือ ลักษณะทั่วไปและลักษณะพิเศษ

ลักษณะทั่วไป

1. ร่วมสมัยในเวลา ในความหมายนี้ วรรณกรรมสมัยเดียวกันทั้งหมดถือเป็นวรรณกรรมร่วมสมัย ส่วนกำหนดเวลาอาจเป็น 50 ปี หรือ 100 ปี หรือนับตามเวลาของการปกครอง ถ้าถือผู้เขียนเป็นเกณฑ์ก็หมายถึงผู้เขียนที่ยังมีชีวิตอยู่ หรือมีอยู่ในช่วงเวลาที่กำหนด วรรณกรรมที่ร่วมสมัยกันอาจมิใช่ในปัจจุบัน แต่เป็นสมัยเดียวกันในอดีตก็ได้ เช่น สามก๊กร่วมสมัยกับราชาธิราช ขุนช้างขุนแผนร่วมสมัยกับพระอภัยมณี เป็นต้น

2. ร่วมสมัยในเหตุการณ์ วรรณกรรมเกิดขึ้นในช่วงเหตุการณ์เดียวกัน ซึ่งในกรณีนี้มักใช้เหตุการณ์ทางการเมืองเป็นเครื่องกำหนด เช่น วรรณกรรมในยุคหัวเลี้ยวหัวต่อที่ไทยได้รับอิทธิพลจากต่างประเทศรัชกาลที่ 3-5 วรรณกรรมยุคได้รับอิทธิพลต่างประเทศหลังรัชกาลที่ 5 วรรณกรรมยุคการต่อต้านของนักศึกษาที่เรียกว่า เหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 เป็นต้น

3. ร่วมสมัยในรูปแบบ คือ ใช้รูปแบบเป็นเครื่องกำหนด เช่น ในระยะหนึ่งนิยมกลอนเปล่าที่เป็นบทประพันธ์คล้ายร้อยแก้ว วรรณรูปที่จัดวางคำเป็นรูปภาพต่าง ๆ หรือบทกวีที่ไม่เคร่งครัดฉันทลักษณ์ เป็นต้น ใครที่เขียนบทประพันธ์รูปแบบดังกล่าวก็จัดเป็นกวีร่วมสมัย

4. ร่วมสมัยในเนื้อหา คือ วรรณกรรมที่มีเนื้อหาเรื่องราวในสมัยเดียวกัน เช่น ในยุควิทยาศาสตร์ก้าวหน้า นิยมเขียนนิยายวิทยาศาสตร์ เรื่องอวกาศ เป็นต้น ใครที่เกิดในยุคนี้แต่ชอบเขียนเรื่องที่มีฉากและตัวละครอยู่ในสมัยเก่า เช่น นางนพมาศ ก็ไม่นับว่าเป็นนักเขียนร่วมสมัย ตามความหมายในข้อนี้

5. ร่วมสมัยในแนวคิด คือ วรรณกรรมที่มีแนวคิดเดียวกันตามความนิยม มักเน้นแนวคิดทางสังคมและการเมือง เช่น วรรณกรรมร่วมสมัยในยุคหนึ่งจะต้องเป็นประเภทรับใช้มวลชน คือการต่อต้านลัทธิทุนนิยม ยกย่องผู้ใช้แรงงาน และโจมตีวรรณกรรมประเภทรัก ๆ ใคร่ ๆ หรือเรื่องเกี่ยวกับสังคมผู้ดีว่าเป็นวรรณกรรม น้ำเน่า วรรณกรรมศักราช เป็นต้น

ลักษณะพิเศษ

1. ร่วมสมัยในความเป็นอมตะ หมายถึง วรรณกรรมที่มีได้เกิดในช่วงเวลาที่กำหนดไว้อาจต่างไวนานนับร้อยปีมาแล้ว แต่ยังมีผู้กล่าวถึงหรือนำมาเสนอใหม่ในรูปแบบอื่นให้เป็นที่รู้จักแพร่หลายกว่าเดิม เช่น เรื่องเงาะป่าที่นำมาสร้างเป็นภาพยนตร์ หรือบทกลอนของสุนทรภู่ เป็นเรื่องที่ถูกกลับมาได้รับความนิยมในปัจจุบัน 2. ร่วมสมัยในการเป็นมรดกทางวัฒนธรรม ในลักษณะนี้หมายถึง วรรณกรรมที่ได้รับความนิยมอย่างสูง และถือเป็นวรรณกรรมแบบฉบับ หรือที่เรียกว่าวรรณกรรมมรดก เป็นสมบัติทางวัฒนธรรมของชาติ ไม่ว่าจะต่างในสมัย รูปแบบ เนื้อหา และแนวคิดจะทันสมัยหรือไม่ก็ตาม เช่น ลิลิตพระลอ อิเหนา ขุนช้างขุนแผน เป็นต้น

ประเภทของวรรณกรรมไทย

นับแต่รัชกาลที่ 5 เป็นต้นมา อิทธิพลของวรรณกรรมตะวันตกส่งผลให้เกิดความเปลี่ยนแปลงกับวรรณกรรมไทยในหลายด้านด้วยกัน ด้านหนึ่งคือรูปแบบความนิยมเขียนร้อยกรองค่อย ๆ ลดลง ทั้งยังมีการเปลี่ยนแปลงการเขียนจากรูปแบบเก่ามาสู่รูปแบบใหม่ ๆ ส่วนร้อยแก้วได้รับความนิยมอย่างมากและขยายตัวจากการเขียนในรูปของนิทาน พงศาวดาร ประวัติศาสตร์ กฎหมายไปเป็นรูปแบบอื่น ๆ

1. วรรณกรรมประเภทร้อยแก้ว

1.1 สารคดี (Non Fiction) คือ วรรณกรรมที่มีเนื้อหาสาระที่มุ่งจะให้ความรู้ความคิด ความจริงบางประการแก่ผู้อ่าน อาจเขียนเชิงอธิบาย เชิงวิจารณ์ เชิงแนะนำสั่งสอน ผู้อ่านอาจได้รับความบันเทิงจากการอ่านด้วยแต่เป็นความบันเทิงด้านภูมิปัญญา

1.1.1 ความเรียง เป็นงานเขียนที่ถ่ายทอด ความรู้ ความคิด ซึ่งได้จาก ประสบการณ์ หรือการค้นคว้า ให้แก่มติเชิงปรัชญาเกี่ยวกับโลกและชีวิต บางครั้งมีผู้เรียกว่า “สารคดีวิชาการ”

1.1.2 บทความ เป็นงานเขียนที่แสดงความรู้ ความคิดเห็น หรือความรู้สึกของผู้เขียน ต่อสภาพแวดล้อมทางสังคมที่ดำรงชีวิตอยู่

1.1.3 สารคดีท่องเที่ยว เป็นงานเขียนที่ถ่ายทอดประสบการณ์จากการท่องเที่ยวสู่ผู้อ่าน โดยมุ่งให้ความรู้แก่ผู้อ่านและความเพลิดเพลิน

1.1.4 สารคดีชีวประวัติ เป็นงานเขียนที่กล่าวถึงประวัติชีวิตของบุคคลที่น่าสนใจและเป็นบทเรียนแก่ผู้อื่นได้

1.1.5 อนุทิน เป็นการจดบันทึกประจำวันเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตพร้อมความคิดเห็นของผู้จดบันทึก โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเตือนความจำ

1.1.6 จดหมายเหตุ เป็นบันทึกเหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์ของหน่วยงานส่วนราชการหรือองค์กร เพื่อเป็นหลักฐานเชิงประวัติ เป็นเหตุการณ์ของชาติหรือสถาบัน

1.2 บันเทิงคดี (Fiction) หรือเรื่องสมมุติ เป็นงานเขียนที่มุ่งให้ผู้อ่านได้รับความเพลิดเพลินเป็นหลัก ส่วนความรู้เป็นสิ่งสำคัญรองลงมา โดยมีจุดมุ่งหมายให้ความบันเทิงเป็นหลัก และให้ข้อคิดคตินิยม หรือสอนใจ ฯลฯ แก่ผู้อ่าน แบ่งเป็นประเภทย่อย ๆ ดังนี้

1.2.1 นวนิยาย (Novel) เป็นการผูกเรื่องราวเกี่ยวกับชีวิตและพฤติกรรมของมนุษย์ในลักษณะที่สมจริงและอาจเกิดขึ้นได้ในชีวิตจริง ในลักษณะจำลองสภาพชีวิตของสังคมส่วนใดส่วนหนึ่งที่มีจุดมุ่งหมายให้ความบันเทิงใจแก่ผู้อ่าน

1.2.2 เรื่องสั้น (Short Story) เป็นงานเขียนที่มีลักษณะเดียวกับนวนิยาย แต่มีขนาดสั้นกว่า จะเสนอพฤติกรรมหรือเหตุการณ์มาโดยมุมหนึ่งของชีวิต หรือเหตุการณ์หนึ่ง หรือช่วงชีวิตหนึ่งเท่านั้น เพื่อให้เกิดความสะเทือนใจแก่ผู้อ่าน

1.2.3 บทละคร (Drama) เป็นงานเขียนที่ผูกเรื่องราวขึ้นจากพฤติกรรมของมนุษย์เช่นเดียวกับนวนิยายและเรื่องสั้น แต่มีจุดมุ่งหมายในการเขียนต่างกัน บทละครเขียนขึ้นเพื่อนำไปแสดง ส่วนนวนิยายและเรื่องสั้นเขียนขึ้นเพื่ออ่านบทละครแบบใหม่นี้ยังต่างจากวรรณคดีการละครแสดงโดยเฉพาะ บทละครแบบใหม่นี้ครอบคลุมไปถึงบทละครวิทยุบทละครโทรทัศน์บทละครเวทีและทบภาพยนตร์

2. วรรณกรรมประเภทร้อยกรอง

2.1 ร้อยกรองตามฉันทลักษณ์เดิม

การเขียนร้อยกรองตามฉันทลักษณ์เดิม ประกอบด้วยคำประพันธ์ โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอนร้อย โดยเน้น "ข้อคิด" หรือ "ความคิด" มากขึ้น แต่ความนิยมในการตกแต่งถ้อยคำด้วยความประณีตบรรจง เพื่อความไพเราะอย่างกวีในยุคเดิมอาจลดลง และมีความสำคัญรองจากความคิด แม้ว่าจะมีกวีในปัจจุบันบางกลุ่มใช้ร้อยกรองรูปแบบเดิม แต่จะไม่เคร่งครัดในฉันทลักษณ์ตามแบบแผนมากนัก การใช้ถ้อยคำมีลักษณะกร้าวแกร่งมากขึ้น จนบางครั้งถึงขั้นก้าวร้าวก็มี

2.2 ร้อยกรองตามฉันทลักษณ์ที่กำหนดใหม่

ฉันทลักษณ์ที่กำหนดขึ้นใหม่ ส่วนใหญ่จะยึดหลักความเรียบง่าย ชัดเจนและมีกรอบเพียงเล็กน้อย ทั้งนี้เพื่อสื่อความคิดมากกว่าความไพเราะ ร้อยกรองรูปแบบใหม่นี้มีทั้งที่เป็น "กลอนเปล่า" หรือกลอนปลอดสัมผัส ไปจนถึงร้อยกรองแบบ "รูปธรรม" หรือ "วรรณรูป" ซึ่งมีวิธีการแต่งโดยการจัดวางถ้อยคำ หรือข้อความเป็นภาพ ซึ่งกวีกลุ่มนี้เชื่อว่าการสื่อความคิดโดยผ่าน "ภาพ" จะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจความคิดของผู้แต่งชัดเจนขึ้น

พัฒนาการของวรรณกรรมไทย

วรรณกรรมยุคบุกเบิกจนถึงเปลี่ยนแปลงการปกครอง

ตลอดระยะเวลาหลายสิบปีที่ผ่านมา วงการวรรณกรรมมีการเคลื่อนไหวอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยทางสังคมหลาย ๆ อย่าง ไม่ว่าจะเป็นการเมือง การปกครอง และเศรษฐกิจ ล้วนมีผลกระทบต่อวงการวรรณกรรมทั้งสิ้น ดังนั้นการแบ่งช่วงเวลาเพื่อศึกษาพัฒนาการนั้นจึงมีเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในแต่ละช่วงเวลาประกอบอยู่ด้วย โดยในช่วงแรกของพัฒนาการวรรณกรรมนี้จะกล่าวตั้งแต่ช่วงเริ่มวรรณกรรมไทยปัจจุบันกระทั่งถึงช่วงเปลี่ยนแปลงการปกครอง (จรรยาบรรณ เทพศรีเมือง: 2560)

ยุคหัวเลี้ยว (พ.ศ. 2387 - 2439) ที่มาของความคลี่คลายขยายตัวเป็นวรรณกรรมไทยปัจจุบัน วรรณกรรมในช่วงนี้อยู่ระหว่างปลายรัชกาลที่ 3 ถึงต้นรัชกาลที่ 5 อิทธิพลของตะวันตกเริ่มเข้ามามีบทบาทต่อวรรณกรรมไทยช่วงรัชกาลที่ 3 โดยเริ่มจาก หมอบรัดเลย์ ได้ตั้งโรงพิมพ์หนังสือไทยเป็นครั้งแรกใน พ.ศ. 2387 และตีพิมพ์หนังสือพิมพ์บางกอก รีคอเดอร์ ออกจำหน่าย ทำให้ผู้ที่สามารถซื้อหนังสือพิมพ์มาอ่านมีความตื่นตัวและสนใจที่จะอ่านข่าวสารต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ นับเป็นจุดเริ่มต้นสำคัญที่วรรณกรรมมีโอกาสแพร่หลายไปสู่ประชาชนในวงกว้าง

ยุคเริ่มแรก (พ.ศ. 2440 - 2468) ในรัชกาลที่ 6 บ้านเมืองหรือสภาพสังคมมีลักษณะสืบเนื่องมาจากสมัยรัชกาลที่ 5 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวจะทรงเป็นกษัตริย์ในระบอบสมบูรณาญาสิทธิราช แต่ในรัชสมัยของพระองค์นั้น สังคมไทยมีลักษณะเป็นประชาธิปไตยยิ่งกว่าสมัยที่ผ่านมา ดังจะเห็นได้จากทรงเปิดโอกาสให้มีการเขียนบทความในหนังสือพิมพ์วิพากษ์วิจารณ์ระบบการปกครอง การทำงานของข้าราชการ ตลอดจนโจมตีพระมหากษัตริย์และพระราชวงศ์ รวมถึงการเรียกร้องให้ใช้รัฐธรรมนูญในการปกครองประเทศได้อย่างเสรีภาพ

ยุครุ่งอรุณ (พ.ศ. 2469 - 2475) ที่มาของวรรณกรรมไทยปัจจุบันสมบูรณ์แบบ วรรณกรรมในช่วงนี้เริ่มตั้งแต่รัชกาลที่ 7 ขึ้นครองราชย์จนถึงปัจจุบันเปลี่ยนแปลงการปกครองใน พ.ศ. 2475 สภาพสังคมไทยในช่วงนี้ได้รับผลกระทบจากปัญหาเศรษฐกิจทั้งภายในและภายนอกประเทศ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจของประเทศด้วยการตัดทอนรายจ่ายส่วนพระองค์ ตัดงบประมาณของกระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ เกือบทุกกระทรวง นอกจากนี้ยังยุบรวมหน่วยงานและปลดข้าราชการออก (ตุลยาภ) รวมถึงลดเงินเดือนราชการทั้งพลเรือนและทหาร การดำเนินนโยบายดังกล่าวทำให้งบประมาณแผ่นดินในปี 2469 สมดุลขึ้น

วรรณกรรมยุคหลังเปลี่ยนแปลงการปกครองถึงปัจจุบัน

เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองเกิดขึ้นแล้วนั้น ย่อมมีผลกระทบต่อหลายสิ่งหลายอย่างในสังคม วรรณกรรมเป็นหนึ่งในบรรดาหลายสิ่งหลายอย่างที่มีความเปลี่ยนแปลง ความเปลี่ยนแปลงในยุคลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองนี้เกิดขึ้นทั้งในระดับผู้เขียน ผู้อ่านและผู้จัดจำหน่าย ซึ่งแบ่งออกเป็นยุคต่าง ๆ ดังนี้

ยุคศิลปะเพื่อชีวิตถึงสมัยชาตินิยม (พ.ศ. 2476 - 2488) หลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองแล้วชนชั้นกลางในสังคมไทยมีอำนาจควบคุมเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม วรรณกรรมส่วนใหญ่ในช่วงเวลานี้จึงสะท้อนภาพของชนชั้นกลางอย่างชัดเจน ทั้งสะท้อนภาพความคิดแบบเสรีนิยม เนื่องจากหลักประชาธิปไตยที่เกิดขึ้นหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองนั้นเน้นความเสมอภาคและเสรีภาพของ

ประชาชนเป็นหลัก งานวรรณกรรมแทบทุกชิ้นจะปรากฏภาพที่เกิดขึ้นในสังคม เช่น ความคิดเรื่อง ความเสมอภาคของคนในสังคม ความเสมอภาคระหว่างหญิง ชาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งตัวละครผู้หญิง เช่น ตัวละคร อนงค์ จากเรื่อง หนึ่งในร้อย ของ ดอกไม้สด ที่มีลักษณะของหญิงตามสมัยไม่ทิ้ง คุณสมบัติกุลสตรีไทย แต่ขณะเดียวกันก็มี บทบาทที่ตัดเทียมผู้ชาย มีความมั่นใจในตัวเองสมกับเป็นตัวละครที่เกิดในยุคเสรีภาพอย่างยิ่ง

ยุคกบฏสันติภาพ (พ.ศ. 2489 - 2500) ในยุคนี้ถือเป็นยุคหลักสงครามโลกครั้งที่ 2 นักเขียนในยุคนี้แบ่งเป็น 2 กลุ่มใหญ่ คือกลุ่มหนึ่งมีผลงานหนักไปทางเรื่องพาฝันในแนวต่าง ๆ เรียกว่า “ศิลปะเพื่อศิลปะ” นักเขียนในกลุ่มนี้ได้แก่ ก.สุรางคนางค์ ที่เปลี่ยนแนวการเขียนมาเป็นเรื่องรักแบบ พ่อแม่แม่จอน ส่วนอีกกลุ่มหนึ่งมีผลงานหนักไปทางเสนอข้อคิดเพื่อเปลี่ยนแปลงสังคมไปสู่เป้าหมาย เดิมที่วางไว้ก่อนเปลี่ยนแปลงการปกครอง นักเขียนในกลุ่มหลังนี้ได้แก่ ศรีบูรพา เขียนเรื่องจนกว่าจะ พบกันอีก และเรื่องแลไปข้างหน้า วรรณกรรมช่วงเวลานี้เป็นเรื่องที่หนักไปทางข้อคิดและอุดมการณ์ ทางการเมือง การเรียกร้องความเสมอภาคและเสรีภาพเพื่อเปลี่ยนแปลงสังคมไปสู่สภาพที่ดีขึ้น

ในปี พ.ศ. 2493 เกิดกลุ่มชมรมนักประพันธ์ที่มีกำลังสำคัญคือ วิลาศ มณีวัต และประหยัด ศ. นาคะนาท ชมรมนี้เน้นให้นักเขียนรับผิดชอบต่อผลงานมากยิ่งขึ้น แต่ต่อมาเกิดการกวาดล้างบ้านเมือง เรียกว่า “กบฏสันติภาพ” ทำให้ชมรมนี้ต้องสลายตัวไป ต่อมาในปี พ.ศ. 2495 ศรีบูรพา หรือ กุหลาบ สายประดิษฐ์ ได้รับมอบหมายให้เป็นหัวหน้า คณะกรรมการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของ หนังสือพิมพ์ไปเจรจากับ มจ.ประสพสุข สุขสวัสดิ์ นายกษมาคมหนังสือพิมพ์ แห่งประเทศไทยใน ขณะนั้น เพื่อขอร้องรัฐบาลให้ยกเลิกระบบเซ็นเซอร์และพระราชบัญญัติการพิมพ์ปี 2484 ทำให้ กุหลาบ สายประดิษฐ์ ถูกจับกุมตัวในข้อหา “ขบถภายในและภายนอกราชอาณาจักร” เหตุการณ์ใน ครั้งนี้ทำให้การวรรณกรรมเพื่อชีวิตชะงักตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา

ยุคมืดทางปัญญา (พ.ศ. 2501 - 2505) ช่วงเวลานี้มีเหตุการณ์สำคัญ คือการปฏิวัติ รัฐประหารของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ถึง 2 ครั้งในปี พ.ศ. 2500 - 2501 เหตุการณ์นี้นอกจากจะ ล้มเลิกสถาบันการเมืองที่มีอยู่อย่างสิ้นเชิงแล้ว ยังมีผลกระทบต่อวงการวรรณกรรมค่อนข้างมาก ทำ ให้นักเขียนกลุ่มก้าวหน้าหรือกลุ่มศิลปะเพื่อชีวิตที่เริ่มสร้างแนวใหม่หลังจากถูกจำกัดบทบาทในยุค ก่อนหน้านั้น ศรีบูรพาต้องลี้ภัยทางการเมืองไปอยู่ต่างประเทศ และไม่ได้กลับมาประเทศไทยอีกเลย กระทั่งเสียชีวิต ส่วนนักเขียนท่านอื่น ๆ เช่น เสนีย์ เสาวพงศ์ หันไปเอาดีทางรับราชการในกระทรวง การต่างประเทศและเลิกเขียนหนังสือ ลาว คำหอม เลิกเขียนหนังสือและเปลี่ยนอาชีพไปทำไร่ เมื่อ พิจารณาแล้วพบว่ายุคนี้ถือเป็นยุคมืดทางปัญญาอย่างแท้จริง นักเขียนบางคนเรียกยุคนี้ว่า “ยุคแห่ง ความเจ็บ” เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นส่งผลให้เนื้อหาวรรณกรรมในยุคนี้มีแนวโน้มไปทางประเทือง อารมณ์มากกว่าประเทืองปัญญา การพัฒนาหยุดชะงักต่อเนื่องเป็นเวลานาน ทั้งด้าน รูปแบบ แนวคิด และเนื้อหา

ยุคฉันทินิจมาหาความหมาย (พ.ศ. 2506 - 2515) ประเทศไทยก็เข้าสู่ยุคจอมพลถนอม กิตติ ขจร ผู้นำที่นำพาประเทศเข้าสู่เผด็จการอีกครั้ง ทำให้ประชาชน นักศึกษา เริ่มรวมพลังเคลื่อนไหวเพื่อ เรียกร้องความเป็นธรรมให้สังคม และเร่งรัดให้คณะปฏิวัติร่างรัฐธรรมนูญให้เสร็จสิ้น ผู้นำการประท้วง รัฐธรรมนูญในครั้งนี้ คือธีรยุทธ บุญมี จนกระทั่งเกิดเหตุการณ์นองเลือดขึ้นในวันที่ 14 ตุลาคม 2516 ที่เรียกว่า “วันมหาวิปโยค”

งานวรรณกรรมในช่วงนี้ส่วนใหญ่เกิดจากการรวมตัวของนักศึกษาศาสนาบ้านต่าง ๆ ต่อเนื่องจากการพิมพ์หนังสือเล่มละบาทในยุคก่อนนี้ เกิดชมรม “ปริทัศน์เสวนา” และเวทีแสดงความคิดเห็นแสดงความสามารถในการประพันธ์ของคนรุ่นใหม่ ที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของวรรณกรรมทั้งด้านรูปแบบ เนื้อหา และกลวิธีการเขียนแบบใหม่ๆ เช่น การเขียนแบบบรรยายกระแสนึก การเขียนประเภทกึ่งสัญลักษณ์เหนือจริง การเขียนแบบบรรยายความรู้สึกแล้วจบแบบหักมุม ดังที่ปรากฏในงานเขียน เช่น คนบนต้นไม้ ของ นิคม รวยวา ถนนสายที่นำไปสู่ความตาย ของ วิทยากร และเชียงกุล รถไฟเด็กเล่น ของ สุชาติ สวัสดิ์ศรี

ยุควรรณกรรมเพื่อประชาชน (พ.ศ. 2516 - ปัจจุบัน) หลังเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 เรียกได้ว่าเป็น “ยุคประชาธิปไตยเบ่งบาน” วงการวรรณกรรมคึกคักอยู่เพียงชั่วขณะ เพราะหลังจากนั้นไม่นานก็เกิดการปฏิรูปการปกครองในวันที่ 6 ตุลาคม 2519 รัฐบาลของนายธานินทร์ โกรวิเชียร ปกครองประเทศด้วยนโยบายขวา จัดออกคำสั่งห้ามประชาชนมีหนังสือต้องห้าม สภาพเช่นนี้ทำให้วงการวรรณกรรมซบเซาลงทันที จากนั้นเมื่อเกิดรัฐประหารอีกครั้งเมื่อวันที่ 20 ตุลาคม 2520 บรรยากาศในวงการ วรรณกรรมกลับมาสดใสอีกครั้ง นักเขียนรุ่นเก่าหายหน้าไปบ้างแต่ก็ยังเกิดนักเขียนรุ่นใหม่ ๆ เกิดขึ้นอีกหลายคน เช่น ชาติ กอบจิตติ, มาลา คำจันทร์, จำลอง ฝั่งชลจิตร, ประมวล มณีโรจน์ เป็นต้น การได้ประชาธิปไตยกลับคืนมาแม้เพียงครั้งก็มีผลทำให้วงการวรรณกรรมมีบรรยากาศที่ดีกว่าเดิม งานวรรณกรรมส่วนใหญ่มีเนื้อหาสะท้อนปัญหาสังคม และแสวงหาความยุติธรรมซึ่งเป็นที่ยอมรับของนักอ่านอย่างกว้างขวาง

ใบงานที่ 1

ชื่อกลุ่ม..... เลขที่.....

คำชี้แจง ให้นักศึกษาตอบคำถามเรื่อง ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับวรรณกรรมไทย

1. นักศึกษาอธิบายความหมายและความสำคัญของวรรณกรรม

.....

.....

.....

.....

2. นักศึกษาอธิบายเกี่ยวกับความหมายของวรรณกรรมร่วมสมัย

.....

.....

.....

.....

3. นักศึกษาระบุประเภทของวรรณกรรมไทย

.....

.....

.....

.....

4. นักศึกษาสรุปพัฒนาการของวรรณกรรมไทย

.....

.....

.....

.....

บันทึกผลการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้

.....
.....
.....
.....
.....

ผู้สอน

.....
.....
.....
.....
.....

ผู้เรียน

.....
.....
.....
.....
.....

ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะ

.....
.....
.....

ลงชื่อ..... ผู้สอน
(.....)
...../...../.....

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง การวิเคราะห์โครงเรื่องในวรรณกรรมไทย เวลา 3 ชั่วโมง

นักศึกษาสาขาวิชาการสอนภาษาไทย ชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ผู้สอน อาจารย์กิตติยา คุณารักษ์

สอนวันที่..... เดือน.....พ.ศ.

1. สาระสำคัญ

โครงเรื่อง (Plot) เป็นองค์ประกอบที่สำคัญและเป็นพื้นฐานของเรื่องเล่า ถ้าปราศจากโครงเรื่องก็จะมีเรื่องราวและตัวละคร ในการวิจารณ์วรรณกรรมประเภทเรื่องเล่าจึงมักเริ่มต้นจากการพิจารณาโครงเรื่องก่อนเสมอ เมื่อถูกถามว่าเรื่องที่อ่านนั้นเกี่ยวกับอะไร ผู้อ่านส่วนใหญ่มักจะตอบว่าเป็นเรื่องของบุคคลคนหนึ่ง หรือตัวละครตัวใดตัวหนึ่งที่ตกอยู่ในสถานการณ์บางอย่าง และตัวละครเหล่านั้นได้เผชิญหน้ากับอะไร และเผชิญหน้าโดยวิธีใด โครงเรื่องส่วนใหญ่มักจะประกอบด้วยองค์ประกอบสองส่วน คือ ความต้องการหรือความปรารถนาของตัวละครอย่างหนึ่งกับปัญหาหรืออุปสรรคที่ขัดขวางไม่ให้ตัวละครบรรลุจุดมุ่งหมายอย่างหนึ่ง (อุดม หนูทอง, 2523: 116)

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1 นักศึกษาบอกความหมาย ลักษณะ และโครงสร้างของโครงเรื่องในวรรณกรรมไทยร่วมสมัยได้

2.2 นักศึกษาบอกรูปแบบของการวิเคราะห์โครงเรื่องในวรรณกรรมไทยร่วมสมัยได้

2.2 นักศึกษาวิเคราะห์โครงเรื่องในนวนิยายประยุกต์อิงหลักกรรมเรื่องรักอันตราย

3. สาระการเรียนรู้

3.1 ความรู้ (Knowledge)

- ความหมาย ลักษณะ และโครงสร้างของโครงเรื่องในวรรณกรรมไทยร่วมสมัย
- รูปแบบของการวิเคราะห์โครงเรื่องในวรรณกรรมไทยร่วมสมัย
- การอ่านวรรณกรรมนวนิยายประยุกต์อิงหลักกรรมเรื่องรักอันตราย ของนรรัตน์ รักดี

3.2 ทักษะกระบวนการ (Process)

- ทักษะการฟังและอ่าน เพื่อจับใจความสำคัญ
- ทักษะการเข้าใจความหมาย
- ทักษะในการคิดวิเคราะห์
- ทักษะการนำเสนอหน้าชั้นเรียน

3.3 เจตคติ (Attitude)

- มีบุคลิกพื้นฐานในการสื่อสาร
- ไม่เรียนรู้
- มุ่งมั่นในการทำงาน

4. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 ขั้นเปิดประสบการณ์

อาจารย์กระตุ้นความสนใจของนักศึกษาจากการบรรยายความหมาย ลักษณะ และโครงสร้างของโครงเรื่องในวรรณกรรมไทย ด้วยการใช้สื่อการสอน canva ประกอบ จากนั้นอาจารย์ใช้คำถามเพื่อเปิดประสบการณ์ของนักศึกษา จากคำถามดังนี้

“นักศึกษาคิดว่าโครงเรื่องวรรณกรรมไทยความสำคัญอย่างไรบ้าง”

“นักศึกษาคิดว่าโครงเรื่องของวรรณกรรมไทยร่วมสมัยมีความน่าสนใจอย่างไร”

“นักศึกษาคิดว่าโครงเรื่องในวรรณกรรมไทยมีกี่ประเภท อะไรบ้าง”

ขั้นที่ 2 ขั้นนำเสนอสถานการณ์

จากที่นักศึกษาได้ช่วยกันแสดงความคิดเห็น อาจารย์เชื่อมโยงสู่ประเด็นการวิเคราะห์โครงเรื่องวรรณกรรมไทยร่วมสมัย โดยอาจารย์แจกเอกสารการเรียนรู้ที่ 1 การวิเคราะห์โครงเรื่องในวรรณกรรมไทย และเอกสารการเรียนรู้ที่ 2 เนื้อเรื่องนวนิยายประยุกต์อิงละครเรื่องรักอันตรรายของนรรัตน์ รักดี

- ความหมายของโครงเรื่องในวรรณกรรมไทยร่วมสมัย
- ลักษณะของโครงเรื่องในวรรณกรรมไทยร่วมสมัย
- โครงสร้างของโครงเรื่องในวรรณกรรมไทยร่วมสมัย
- รูปแบบของการวิเคราะห์โครงเรื่องในวรรณกรรมไทยร่วมสมัย
- การประเมินค่าโครงเรื่องในวรรณกรรมไทยร่วมสมัย
- นวนิยายประยุกต์อิงละครเรื่องรักอันตรราย ของนรรัตน์ รักดี

ขั้นที่ 3 ขั้นระดมความคิดดำเนินกิจกรรม

นักศึกษาจับคู่ ตามความสนใจ เมื่อนักศึกษาศึกษาเอกสารการเรียนรู้ที่ได้รับแล้ว นักศึกษาเข้าคู่ร่วมกันแสดงความรู้ ความคิด ร่วมกันวิเคราะห์ สังเคราะห์ พร้อมทั้งตอบคำถามตามใบงานที่กำหนด

ขั้นที่ 4 ขั้นสร้างองค์ความรู้

1) นักศึกษานำเสนอความคิดเห็นให้เพื่อนในกลุ่มเข้าใจ จากนั้นนักศึกษารับฟังความคิดเห็นของกลุ่มอื่น ๆ

2) อาจารย์ผู้สอนบันทึกความคิดเห็นที่สำคัญของแต่ละกลุ่มไว้ เพื่อดูความคิด วิจารณญาณในการตอบคำถามของนักศึกษา เพื่อเชื่อมโยงเข้าสู่การสรุป

ขั้นที่ 5 ขั้นสะท้อนความคิด

1) นักศึกษาแต่ละกลุ่มร่วมกันสรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาการวิเคราะห์โครงเรื่องในวรรณกรรมไทย รวมทั้งสังเคราะห์ความคิดเห็นของกลุ่มตนเองและกลุ่มเพื่อนๆ

2) อาจารย์ผู้สอนคอยกระตุ้นให้นักศึกษาพูด หรือเขียนสรุปความรู้จากการทำใบงานผลการเรียนรู้ นักศึกษาอ่านเอกสารการเรียนรู้แล้วตอบคำถาม คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ แสดงความรู้อย่างมีเหตุผล สามารถสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจได้

6. สื่อและแหล่งการเรียนรู้

1. เอกสารการเรียนรู้
2. สื่อการสอนดิจิทัล
3. ใบงาน

7. การวัดและการประเมินผล

สิ่งที่วัด	วิธีการวัด	เครื่องมือที่ใช้วัด	เกณฑ์การผ่าน
1) บอกความหมาย ลักษณะ โครงสร้าง และรูปแบบของโครงเรื่องในวรรณกรรมไทยร่วมสมัย ได้อย่างชัดเจน 2) นำเสนอและเขียนสรุปได้ 3) วิเคราะห์โครงเรื่อง และคุณค่าในนวนิยายประยุกต์อิงหลักธรรมเรื่องรักอันตราย	-สังเกตพฤติกรรมการเรียน -สังเกตการณ์ คิดวิเคราะห์ -ตรวจผลงานการเขียนใบงาน	-เกณฑ์การประเมิน : ผลงาน การศึกษา การวิเคราะห์โครงเรื่องในวรรณกรรมไทย : ผลการวิเคราะห์นวนิยายประยุกต์อิงหลักธรรมเรื่องรักอันตราย ของนรรัตน์รักดี	

เกณฑ์การประเมิน : ผลงานการวิเคราะห์โครงเรื่องในวรรณกรรมไทย

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ				คะแนนรวม
	มาก 3 คะแนน	ปานกลาง 2 คะแนน	ระดับคุณภาพ	0 คะแนน	
1) บอกความหมาย ลักษณะ โครงสร้าง และรูปแบบของ โครงเรื่องใน วรรณกรรมไทยร่วม สมัยได้	เนื้อหาสรุป ความคิดมีเหตุผล ใจความสำคัญ ตรงประเด็น ชัดเจน ประเมินผลการ เรียนรู้ แสดง ความรู้เหมาะสม ถูกต้องครบถ้วน	เนื้อหาสรุป ความคิดมีเหตุผล ใจความสำคัญ ขาดหาย 1-2 ประเด็น มีการ ประเมินผลการ เรียนรู้ เสนอ ความคิดได้ มากกว่า 3 ประเด็น	เนื้อหาสรุป ความคิดมีเหตุผล ใจความสำคัญ ขาดหาย 3 -4 ประเด็น เสนอ ความคิดได้ 1-2 ประเด็น	ไม่มี ผลงาน	
2) นำเสนอและ เขียนสรุปได้	นำเสนอสื่อสาร แสดงความรู้ ชัดเจน เขียนสรุป เรียบเรียง ลำดับ ความสำคัญของ เนื้อหา ส่งสารให้ ผู้อ่านเกิดความ เข้าใจชัดเจน	พูดสื่อสารแสดง ความรู้วากวน 1-2 บางประเด็น เขียนเรียบเรียง ลำดับความสำคัญ ของเนื้อหาได้ไม่ ครบถ้วนสมบูรณ์ ส่งสารให้ผู้อ่าน เกิดความเข้าใจ	พูดสื่อสารแสดง ความรู้วากวน 3-4 ทำให้ผู้รับสารไม่ เข้าใจเนื้อหา เขียนเรียบเรียง ความสำคัญของ เนื้อหาได้ไม่ ครบถ้วนสมบูรณ์	ไม่มี ผลงาน	
3) วิเคราะห์โครง เรื่อง และคุณค่า ในนวนิยาย ประยุกต์อิง หลักกรรมเรื่องรัก อันตราย ของนร รัตน์ รักดีได้	สามารถวิเคราะห์ โครงเรื่อง และ คุณค่าในนวนิยาย ประยุกต์อิง หลักกรรมเรื่องรัก อันตราย ของนร รัตน์ รักดีได้ ถูกต้องชัดเจน	สามารถวิเคราะห์ โครงเรื่อง และ คุณค่าในนวนิยาย ประยุกต์อิง หลักกรรมเรื่องรัก อันตราย ของนร รัตน์ รักดีได้เกือบ ถูกต้อง	ไม่สามารถ วิเคราะห์โครง เรื่อง และคุณค่า ในนวนิยาย ประยุกต์อิง หลักกรรมเรื่องรัก อันตราย ของนร รัตน์ รักดีได้	ไม่มี ผลงาน	
รวม					

แบบประเมินผลการวิเคราะห์โครงเรื่องในวรรณกรรมไทย

ที่	ชื่อ-นามสกุล	บอกความหมาย ลักษณะ โครงสร้าง และรูปแบบของโครงเรื่องในวรรณกรรมไทย		นำเสนอและเขียนสรุป	วิเคราะห์โครงเรื่อง และคุณค่าในนวนิยายเรื่องรักอันตราาย ของบรรทัดนี้ รักดีได้	รวม		ระดับคุณภาพ		หมายเหตุ
		3	3	3	15	ผ่าน	ไม่ผ่าน			
1										
2										
3										
4										
5										

นักศึกษาที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 มีจำนวน คน คิดเป็นร้อยละ.....
 นักศึกษาที่ไม่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 มีจำนวน คน คิดเป็นร้อยละ.....
 นักศึกษาที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมมีจำนวนคน รวมทั้งสิ้น.....คน

ผู้ประเมิน.....
 (.....)

เอกสารการเรียนรู้ที่ 1

เรื่อง การวิเคราะห์โครงเรื่องในวรรณกรรมไทย

ความหมายของโครงเรื่อง

โครงเรื่องเป็นองค์ประกอบที่สำคัญและเป็นพื้นฐานของเรื่องเล่า ถ้าปราศจากโครงเรื่องก็จะไม่มีเรื่องราวและตัวละคร ด้วยเหตุนี้ในการวิจารณ์วรรณกรรมประเภทเรื่องเล่าจึงมักเริ่มต้นจากการพิจารณาโครงเรื่องก่อนเสมอ นอกจากนี้โครงเรื่องยังเป็นองค์ประกอบที่ผู้อ่านสามารถทำความเข้าใจหรืออธิบายได้ง่ายที่สุด เมื่อถูกถามว่าเรื่องที่อ่านนั้นเกี่ยวกับอะไร ผู้อ่านส่วนใหญ่มักจะตอบว่าเป็นเรื่องของบุคคลคนหนึ่ง หรือตัวละครตัวใดตัวหนึ่งที่ตกอยู่ในสถานการณ์บางอย่าง และตัวละครเหล่านั้นได้เผชิญหน้ากับอะไร และเผชิญหน้าโดยวิธีใด โครงเรื่อง จึงหมายถึงลำดับของเหตุการณ์และสถานการณ์ที่ประกอบเข้าเป็นเรื่อง หรือในความหมายอย่างละเอียด โครงเรื่องคือ เหตุการณ์ทั้งหลายที่ผู้แต่งกำหนดขึ้นเพื่อให้เรื่องดำเนินไปตั้งแต่ต้นจนจบ โครงเรื่องส่วนใหญ่มักจะประกอบด้วยองค์ประกอบสองส่วน คือ ความต้องการหรือความปรารถนาของตัวละครอย่างหนึ่ง กับ ปัญหาหรืออุปสรรคที่ขัดขวางไม่ให้ตัวละครบรรลุจุดหมายอย่างหนึ่ง (อุดม หนูทอง 2523 : 116)

ลักษณะของโครงเรื่อง

โครงเรื่องมีพัฒนาการมาพร้อม ๆ กับการเล่าเรื่องของมนุษย์ ซึ่งนักวิจารณ์วรรณกรรมได้แบ่งโครงเรื่องออกเป็นสองลักษณะใหญ่ ๆ ตามพัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงของการเล่าเรื่อง คือ โครงเรื่องแบบเก่า และโครงเรื่องแบบใหม่

โครงเรื่องแบบเก่า คือโครงเรื่องที่มีแก่นความสำคัญของเหตุการณ์และการ ลำดับเหตุการณ์ โดยมีตัวละครเอกเป็นผู้เผชิญหน้ากับเหตุการณ์และปมปัญหาที่เป็นข้อขัดแย้ง โดยเฉพาะในช่วงที่เรียกว่าจุดวิกฤต (climax) ซึ่งตัวละครจะต้องตัดสินใจอย่างใดอย่างหนึ่ง ต่อจากนั้นเหตุการณ์ก็จะคลี่คลายไปสู่จุดจบ ซึ่งมักจะมีลักษณะที่ใกล้เคียงและตายตัวเหมือนกันแทบทุก ๆ เรื่อง ลักษณะของโครงเรื่องแบบนี้จะพบได้ในนวนิยายและเรื่องสั้นที่เขียนขึ้นต้นศตวรรษที่ 20 ดังเช่น เรื่องสั้นของ กีย์ เดอ โมปัสซังต์ ไอเซนรี เป็นต้น ในเมืองไทยเห็นได้จากเรื่องสั้นและ นวนิยายของนักเขียนช่วงก่อนปีพ.ศ. 2510 เช่น เรื่องสั้นของ มนัส จรรย์รงค์ และอาจินต์ ปัญจพรรค เป็นต้น

โครงเรื่องแบบใหม่ จะไม่เน้นความสำคัญและความสัมพันธ์ของลำดับเหตุการณ์ แต่เน้นที่พฤติกรรมและสภาพความรู้สึกนึกคิดของตัวละครเป็นสำคัญ บางครั้งเรียกโครงเรื่องในลักษณะนี้ว่า “โครงเรื่องแบบเปิด” (open plot) (ปริญา เกื้อหนุน, 2537 : 26) เพราะเป็นโครงเรื่องที่ไม่มีข้อยุติตายตัวเหมือนโครงเรื่องแบบเก่า ลักษณะของโครงเรื่องแบบใหม่จะเห็นได้จากงานเขียนของตะวันตกในยุคหลัง ๆ เช่น นวนิยายและเรื่องสั้นของ เจมส์ จอยซ์ เวอร์จิเนีย วูล์ฟ ในวรรณกรรมไทยเห็นได้จากเรื่องสั้นของนักเขียนในยุค “แสวงหา” เช่น วิทยากร เชียงกุล, สุชาติ สวัสดิ์ศรี, พิษณุ ศุภ, นิพนธ์ จิตรกรรม, สุวัฒน์ ศรีเชื้อ, สุวรรณี สุคนธา ฯลฯ ส่วนรุ่นใหม่ ๆ เช่น เสี้ยวจันทร์ แรมไพร หรือในงานเขียนเรื่องสั้นแนวทดลองของนักเขียนในรวมเรื่องสั้นชุด “ข้อการะเกด” ที่มี สุชาติ สวัสดิ์ศรี เป็นบรรณาธิการ

โครงสร้างของโครงเรื่อง

เนื่องจากโครงเรื่องแบบเก่า (Tradition plot) จะมีลักษณะที่ค่อนข้างตายตัวและมีแบบซ้ำ ๆ กันเสมอ ดังนั้นจึงอาจแบ่งโครงสร้างของโครงเรื่องแบบนี้ได้ว่ามักประกอบด้วย ตอนเริ่มเรื่อง ตอนกลาง และตอนจบ (Kenedy, 1983:8-10) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) ตอนเริ่มเรื่อง (beginning exposition) ถือว่าเป็นตอนที่สำคัญที่สุด เป็นส่วนที่จะสร้างความสนใจแก่ผู้อ่านให้อยากติดตามเรื่องต่อไป การเริ่มเรื่องอาจจะเริ่มด้วยการแนะนำตัวละครสถานที่ หรือเหตุการณ์สำคัญบางครั้งอาจเริ่มด้วยข้อขัดแย้ง หรือสถานการณ์ที่เป็นปัญหา เป็นการปูเรื่องให้ดำเนินต่อไป โดยปกติแล้วการเริ่มเรื่องอาจมีลักษณะต่อไปนี้

ก. เริ่มเรื่องแบบเรียงเหตุการณ์ตามปฏิทิน คือเรื่องจะดำเนินไปตามลำดับเหตุการณ์จากจุดเริ่มต้นไปตามลำดับ จนพบปัญหาหรือข้อขัดแย้งต่าง ๆ ทวีความเข้มข้นยิ่งขึ้น แล้วค่อยคลายเรื่องไปสู่จุดจบ

ข. เริ่มเรื่องโดยย้อนเหตุการณ์สลับไปมา เช่น เริ่มจากตอนกลาง หรือตอนปลายเรื่องหรือเริ่มโดยย้อนกลับไปกล่าวถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนจะถึงตอนเริ่มเรื่อง แล้วแต่จุดประสงค์ของผู้แต่ง เช่นเรื่อง “เขาชื่อกานต์” ของสุวรรณี สุคนธา เริ่มเรื่องจากตอนปลายของเรื่องคือ “การตายของหมอกานต์” จากนั้นจึงย้อนกลับไปสู่จุดเริ่มเรื่อง

2) ตอนดำเนินเรื่อง (rising action) เป็นขั้นตอนที่ดำเนินสืบต่อจากตอนเริ่มเรื่อง ซึ่งมักจะมีรายละเอียดที่สำคัญคือ ผู้แต่งจะค่อย ๆ ลำดับเหตุการณ์ให้มีปัญหาและความขัดแย้งของเรื่องเพิ่มขึ้น

ในเรื่องสั้น “จับตาย” ของมนัส จรรยาณ์ เปิดเรื่องโดยการแนะนำตัวละครคือ นักโทษในทัณฑนิคมเปิดฉากกลางป่าดงดิบของจังหวัดยะลา จากนั้นก็แนะนำตัวละครเอกคือ “สมพร” โดยปูพื้นนิสัย ใจคอ บุคลิกและความคิด เมื่อถึงตอนดำเนินเรื่องก็เริ่มเข้าสู่ปัญหาของสมพร คือ การมีความรักกับสาวชาวป่าชื่อ “ดาหวัน” มีอุปสรรคเพราะถูกแย่งรักจากผู้คุมหนุ่มนาม “ประสิทธิ์” ความขัดแย้งได้พัฒนากลายเป็นปัญหาและข้อขัดแย้งสูงสุดคือสมพรมีเรื่องกับประสิทธิ์จนถึงขั้นทำร้ายร่างกาย กลายเป็นจุดสำคัญหรือปมปัญหาที่ยุ่งยากมากขึ้น คือ สมพรต้องหนี และถูกตามล่า โดยคำสั่ง “จับตาย” จากตอนที่กล่าวถึง สมพร ดาหวัน และประสิทธิ์ มาจนถึงเหตุการณ์ตอนตามล่าเป็นการดำเนินเรื่องของเรื่องสั้นเรื่องนี้

3) จุดวิกฤตของเรื่อง (climax) บางครั้งเรียกว่า จุดสุดยอดของเรื่อง ซึ่งหมายถึงเหตุการณ์หรือความเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้น เมื่อความขัดแย้งได้พัฒนามาจนถึงจุดสูงสุดหรือถึง “ทางตัน” และเป็นเหตุให้เกิดผลบางอย่างที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ เช่นในเรื่องสั้น “จำปูน” ของเทพ เปารยะ มีจุดวิกฤตของเรื่องที่ชัดเจนมากคือตอนที่จำปูนหนีการคุมขังของพ่อหรือเจ้าแสร้งมาหาคนรักคือ “นายอำนาจ” ทั้งที่มีโซ่คล้องคอและเนื้อตัวเปลือยเปล่า ไม่มีผ้าพันกาย แต่เมื่อมาถึงที่พักของคนรักและเปิดประตูเข้าไปเธอพบว่านายอำนาจกลับนอนอยู่กับหญิงสาวอีกคนหนึ่ง ด้วยความผิดหวังเธอก็หนีผลจากไปอย่างรวดเร็ว เหตุการณ์ในตอนนี้เป็นจุดแตกหักและนำไปสู่การตายของเธอในที่สุด

4) จุดคลี่คลายของเรื่อง (falling action) เป็นตอนที่สืบต่อจากจุดวิกฤต กล่าวคือเมื่อเรื่องได้ผ่านจุดวิกฤตไปแล้ว ผู้แต่งจะค่อย ๆ คลายปมเรื่องต่าง ๆ ที่เคยสร้างปริศนาเอาไว้ เช่น ในเรื่อง “จำปูน” เช่นกัน เมื่อจำปูนผลจากไป นายอำนาจก็ออกตามหาและพบความจริงว่าจำปูนอุทิศสำหรับ

พอมาทิ้งที่ไม่มีเสื้อผ้าพันกายเพราะเก้าอี้รื้อนสั่งให้จับเธอแก้ผ้าเนื่องจากกลัวว่าจำปูนจะหนีได้สะดวก และแม้จะต้องผ่านคลองที่มีจระเข้ดูเธอก็ยังมาจนได้ แต่เมื่อนายอำเภวยุทธาความจริงว่าจำปูนเป็นคนดีทีเดียวและรักเขามากแค่ไหนก็สายเสียแล้ว เพราะมีคนพบศพจำปูนถูกจระเข้กินมีซากติดอยู่ที่ขอนไม้

5) ตอนจบเรื่อง (ending) นวนิยายส่วนมากมักจะจบลงเมื่อปัญหาต่าง ๆ ได้คลี่คลายไปแล้ว บางเรื่องอาจจบด้วยความสุขสมหวัง หรือจบด้วยความผิดหวัง บางเรื่องก็จบลงด้วยความคาดหวังไม่ถึง หรือไม่ก็ทิ้งความแปลกประหลาดใจให้กับผู้อ่าน หรือทิ้งปัญหาให้ผู้อ่านคิดต่อเอาเอง

การวิเคราะห์โครงเรื่อง

ขั้นแรก ควรจะสรุปถึงลักษณะตัวละครสำคัญและพฤติกรรมโดยย่อ รวมทั้งพิจารณาว่าโครงเรื่องมีความสัมพันธ์และสื่อความหมายต่อแก่นเรื่องอย่างไรบ้าง ซึ่งเป็นการปูพื้นฐานโดยคร่าว ๆ ในการทำความเข้าใจโครงเรื่องนั้นผู้วิจารณ์จะต้องไม่ลืมว่าโครงเรื่องแตกต่างกับเนื้อเรื่อง (story) กล่าวคือ โครงเรื่องจะตอบคำถามผู้อ่านเกี่ยวกับต้นเหตุ หรือสาเหตุของเหตุการณ์ แต่เนื้อเรื่องเป็นการบอกลำดับเหตุการณ์ในเรื่อง (ปริญญญา เกื้อหนุน, 2537 : 38) นั่นคือ คำถามที่ควรถามในการพิจารณาโครงเรื่องคือ ทำไมเหตุการณ์นั้นจึงเกิดขึ้น? หรือ เหตุการณ์นั้นเกิดขึ้นเพราะอะไร?

ขั้นต่อไป คือการวิเคราะห์ความขัดแย้ง เป็นตอนที่สำคัญที่สุดโดยผู้วิจารณ์ต้องชี้ให้เห็นความขัดแย้งหลักว่าเป็นความขัดแย้งในลักษณะใด เริ่มก่อตัวขึ้นได้อย่างไร ใครคือคู่ต่อสู้หรือฝ่ายตรงข้ามของตัวละครเอก ตัวละครเอกเข้าไปเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์หรือปัญหาข้อขัดแย้งได้อย่างไร เช่น จากอิทธิพลของเหตุการณ์ในอดีตหรือภูมิหลังของตัวละคร หรือไม่ก็อาจเกิดจากแรงจูงใจ ความมุ่งมั่น ความปรารถนา

นอกจากนี้แล้ว ควรพิจารณาถึงระดับความสำคัญของตัวละครในความขัดแย้งนั้นว่ามีความเข้มข้นมากน้อยเพียงใดจากนั้นจึงพิจารณาถึงพฤติกรรม หรือปฏิกิริยาของตัวละครที่มีต่อปัญหาหรือข้อขัดแย้งนั้นว่าเป็นไปอย่างไร เช่น ต่อสู้อย่างแข็งขัน หรือ ยอมจำนน และผลของการเผชิญหน้ากับความขัดแย้งนั้นลงเอยในลักษณะใด ประสบความสำเร็จหรือล้มเหลว แพ้หรือชนะ ในการวิเคราะห์จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้วิจารณ์จะต้องตอบปัญหาเหล่านี้

การประเมินค่าโครงเรื่อง

1) ความสมจริง

ความสมจริงในโครงเรื่องดูได้จากความน่าเชื่อถือ ความสมเหตุสมผลและเป็นไปได้ และไม่ได้หมายความว่าเรื่องที่ถูกแต่งนำเสนอต้องเป็นเรื่องที่ถ่ายทอดความเป็นจริงเสมอไป แต่อาจเป็นเรื่องที่สร้างขึ้นจากจินตนาการ หรือเขียนขึ้นมาโดยไม่มีผู้ใดเคยประสบเหตุการณ์ หรือสภาพเหล่านั้นมาก่อนก็ได้

2) ความน่าสนใจใครติดตาม

เช่น การสร้างปมปริศนาที่ชวนให้ผู้อ่านต้องการคำอธิบายหรือหาคำตอบ การเกริ่นหรือกล่าวเป็นนัยว่าจะเกิดอะไรขึ้นเพื่อทำให้อ่านคาดหวัง การจบเรื่องโดยคาดไม่ถึง ก็ล้วนแต่ทำให้เรื่องมีความน่าสนใจได้ทั้งสิ้น

3) ความความสัมพันธ์ระหว่างโครงเรื่องกับองค์ประกอบอื่น ๆ

เช่น โครงเรื่องช่วยเสริมให้แก่นเรื่องชัดเจนขึ้นหรือไม่
การสร้างฉากหรือบรรยากาศเป็นไปอย่างเหมาะสมหรือไม่
โครงเรื่องช่วยให้การดำเนินเรื่องเป็นไปอย่างราบรื่นหรือไม่

4) การสื่อความหมายถึงความเป็นจริงในชีวิตมนุษย์

เช่น โครงเรื่องที่ดีจะต้องเป็นการจำลองแบบอย่างชีวิตมนุษย์
มีความเป็นไปได้และสามารถนำมาเทียบเคียงกับชีวิตจริง ๆ ของมนุษย์

เอกสารการเรียนรู้ที่ 2

นวนิยายเรื่องรักอันตราย ของนรรัตน์ รักดี

(ยกตัวอย่างเนื้อเรื่องบางบท)

“คุณพ่อของแกท่านมีบุญได้เป็นมหาอุบาสกคู่พระทัยของพระราชินี เป็นตำแหน่งที่หาได้ยาก พลอยทำให้ลูกชายเป็นอุบาสกคนเก่งตามไปด้วย”

“เป็นบุญของชาวสาวัดถี้...” ภูมิภูชิชกล่าวอย่างยินดี

“ที่พระราชวังทรงล้อมใสในพระพุทธรูปศาสนา นำพาพสกนิกรเป็นชาวพุทธเกินครึ่ง มหา นครสาวัดถี้จึงร่มเย็นเป็นสุขด้วยร่มเงาแห่งพระพุทธรูปศาสนา อ้อ!... จุน ที่พระเชตุวันมหาวิหาร ของท่านอนาถปิณฑกเศรษฐีนะ เป็นลานบุญที่แน่นขนัดไปด้วยมหาชน ตลอดทั้งวันโดยเฉพาะ ตอนเช้า ๆ และตอนเย็น ๆ เป็นบรรยากาศที่ดีมาก ๆ มาลาคันธาที่หัดเถ มหาชน คัจฉติ... เพียงได้ไปเห็นก็เป็นบุญแล้ว” (นรรัตน์ รักดี, 2564: 25)

“ชีวิตเป็นของเรา!... พี่หมายความว่าสุขทุกข์ที่เราจะได้รับนั่นก็คือตัวเราจะได้รับไป ทั้งหมด ที่พี่พูดนี้ไม่ได้แนะนำให้เห็นแก่ตัวหรอกนะ ผู้ให้กำเนิดเราก็ควรนับถือท่าน แต่โดย ธรรมชาติ พ่อแม่เลี้ยงลูกท่านเลี้ยงได้เพียงแต่ตัว ส่วนหัวใจเลี้ยงไม่ได้ ฟังดูอาจจะเหมือนว่า เรา เห็นแก่ตัว แต่เรื่องที่ตัดสินใจผิด จะด้วยเหตุผลใด ๆ ก็ตาม ถ้าผลแห่งการตัดสินใจจนเราเลือก ทางเดินแล้วมีผลกระทบต่อจิตใจที่เราจะระทมทุกข์ตลอดชีวิต ผู้ให้กำเนิดท่านทราบความจริง อย่างนี้ ท่านก็ไม่ต้องการให้ลูกของท่านทุกข์ระทมขมขื่นตลอดชีวิตเป็นแน่... พ่อแม่เลี้ยงลูก มากี่ต้องการให้ลูกมีความสุข เมื่อลูกเลือกทางเดินที่เห็นว่าเป็นความสุขท่านก็ต้องยินยอม...” (นรรัตน์ รักดี, 2564: 30)

“เมื่อเราอยู่อย่างช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ทุกครัวเรือนจะมีผลผลิตทางเกษตรอย่าง พอเพียงและแบ่งปันกันได้ ไม่พูดถึงการซื้อขาย ยกเว้นพ่อค้าต่างเมืองที่จะมาเยี่ยมเป็นระยะ เป็นการซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าที่พอใจกันทั้งสองฝ่าย ตกลงจะได้มองเห็นตามสภาพที่เกิด ทางผ่านมาตามคามนิคมน้อยใหญ่ รู้สึกว่าท้องถิ่นตรงนี้จะพิเศษไปกว่านั้นอีก เพราะของเรามี ผลผลิตทางเกษตรที่ทำโดยหลักวิชาการตามทฤษฎี ทั้งคุณภาพและปริมาณจึงเหนือกว่า!...” ศิลาฤกษ์พูดอย่างสั่นไหวให้เห็นภาพพจน์ชัดเจน (นรรัตน์ รักดี, 2564: 51)

ใบงานที่ 1

ชื่อกลุ่ม..... เลขที่.....

คำชี้แจง ให้นักศึกษาตอบคำถามเรื่อง การวิเคราะห์โครงเรื่องในนวนิยายไทย

1. นักศึกษาอธิบายความหมายและความสำคัญของโครงเรื่องในวรรณกรรมไทย

.....

.....

.....

.....

2. นักศึกษาอภิปรายเกี่ยวกับลักษณะของโครงเรื่องในวรรณกรรมไทย

.....

.....

.....

.....

3. นักศึกษาระบุโครงสร้างของโครงเรื่องในวรรณกรรมไทย

.....

.....

.....

.....

4. นักศึกษาสรุปรูปแบบของการวิเคราะห์โครงเรื่องในวรรณกรรมไทยร่วมสมัย

.....

.....

.....

.....

ใบงานที่ 2

ชื่อกลุ่ม..... เลขที่.....

คำชี้แจง ให้นักศึกษาตอบคำถามเรื่อง การวิเคราะห์โครงเรื่องในนวนิยายประยุกต์อิงหลักกรรม เรื่องรักอันตราย ของนรรัตน์ รักดี

1. ลักษณะโครงเรื่องในนวนิยายเรื่องรักอันตรายเป็นแบบใด

.....

.....

.....

.....

2. โครงเรื่องในนวนิยายเรื่องรักอันตรายเป็นโครงสร้างแบบใด

.....

.....

.....

.....

3. โครงเรื่องในนวนิยายเรื่องรักอันตราย มีความสมจริง และมีความน่าสนใจใคร่ติดตามอย่างไร

.....

.....

.....

.....

4. โครงเรื่องในนวนิยายเรื่องรักอันตราย สื่อความหมายถึงความเป็นจริงในชีวิตมนุษย์อย่างไร

.....

.....

.....

.....

บันทึกผลการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้

.....
.....
.....
.....
.....

ผู้สอน

.....
.....
.....
.....
.....

ผู้เรียน

.....
.....
.....
.....
.....

ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะ

.....
.....
.....

ลงชื่อ..... ผู้สอน
(.....)
...../...../.....

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง การวิเคราะห์แก่นเรื่องในวรรณกรรมไทย เวลา 3 ชั่วโมง

นักศึกษาสาขาวิชาการสอนภาษาไทย ชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ผู้สอน อาจารย์กิตติยา คุณารักษ์

สอนวันที่..... เดือน.....พ.ศ.

1. สารสำคัญ

แก่นเรื่อง (Theme) บางครั้งเรียกว่า สารัตถะ หรือความคิดหลักของเรื่อง อุดม หนูทอง (2523 : 119) ให้ความหมายว่า เป็นสาระหรือสิ่งซึ่งผู้ประพันธ์หยั่งเห็น เชื่อถือหรือยึดถือ และประสงค์จะสื่อไปยังผู้อ่าน กุหลาบ มัลลิกะมาส (2529 : 107 - 108) ให้ความหมายว่าคือพรรณนาที่ผู้แต่งแสดงให้เห็นถึงธรรมชาติอย่างใดอย่างหนึ่ง (หรือหลายอย่าง) ของมนุษย์ (ชีวทัศน์) หรือทัศนที่ผู้แต่งมีต่อโลก (โลกทัศน์) แล้วนำมาแสดงให้ประจักษ์แก่ผู้อ่าน โดยใช้เนื้อเรื่องเป็นเครื่องสื่อสาร แก่นเรื่องจึงเป็นจุดมุ่งหมายอันเป็นแก่นกลาง หรือเป็นแนวคิดหลักของเรื่อง หรือเป็นสารที่ผู้แต่งต้องการสื่อมายังผู้อ่าน

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

- 2.1 นักศึกษาบอกความหมายและลักษณะของแก่นเรื่องในวรรณกรรมไทย
- 2.2 นักศึกษาบอกการวิเคราะห์แก่นเรื่องและการประเมินค่าแก่นเรื่องในวรรณกรรมไทย
- 2.3 นักศึกษาวิเคราะห์นวนิยายประยุกต์อิงหลักกรรมเรื่องรักอันตราย ของนรรัตน์ รักดี

3. สาระการเรียนรู้

3.1 ความรู้ (Knowledge)

- ความหมายและลักษณะของแก่นเรื่องในวรรณกรรมไทย
- วิเคราะห์ค้นหาแก่นเรื่องและการประเมินค่าแก่นเรื่องในวรรณกรรมไทย
- อ่านวรรณกรรมนวนิยายประยุกต์อิงหลักกรรมเรื่องรักอันตราย ของนรรัตน์ รักดี

3.2 ทักษะกระบวนการ (Process)

- ทักษะการฟังและอ่าน เพื่อจับใจความสำคัญ
- ทักษะการเข้าใจความหมาย
- ทักษะในการคิดวิเคราะห์
- ทักษะการนำเสนอหน้าชั้นเรียน

3.3 เจตคติ (Attitude)

- มีบุคลิกพื้นฐานในการสื่อสาร
- ไม่เรียนรู้
- มุ่งมั่นในการทำงาน

4. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 ขั้นเปิดประสบการณ์

อาจารย์กระตุ้นความสนใจของนักศึกษาจากการบรรยายความหมาย ลักษณะ และการประเมินค่าแก่นเรื่องในวรรณกรรมไทย ด้วยการใช้สื่อการสอน canva ประกอบ จากนั้นอาจารย์ใช้คำถามเพื่อเปิดประสบการณ์ของนักศึกษา จากคำถามดังนี้

“นักศึกษาคิดว่าแก่นเรื่องวรรณกรรมไทยมีความหมายและความสำคัญอย่างไรบ้าง”

“นักศึกษาคิดว่าการประเมินค่าแก่นเรื่องในวรรณกรรมไทยมีความน่าสนใจอย่างไร”

“นักศึกษาคิดว่าแก่นเรื่องกับโครงเรื่องในวรรณกรรมไทยเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร

ขั้นที่ 2 ขั้นนำเสนอสถานการณ์

จากที่นักศึกษาคิดช่วยกันแสดงความคิดเห็น อาจารย์เชื่อมโยงสู่ประเด็นการวิเคราะห์แก่นเรื่องในนวนิยายไทยร่วมสมัย โดยอาจารย์แจกเอกสารการเรียนรู้ที่ 1 การวิเคราะห์แก่นเรื่องในวรรณกรรมไทย และเอกสารการเรียนรู้ที่ 2 เนื้อเรื่องนวนิยายเรื่องรักอันตรายเป็นของนรรัตน์ รักดี ดังนี้

- ความหมายและลักษณะของแก่นเรื่องในวรรณกรรมไทย
- การวิเคราะห์ค้นหาแก่นเรื่องในวรรณกรรมไทย
- การประเมินค่าแก่นเรื่องในวรรณกรรมไทย
- นวนิยายประยุกต์อิงหลักกรรมเรื่องรักอันตรายเป็นของนรรัตน์ รักดี

ขั้นที่ 3 ขั้นระดมความคิดดำเนินกิจกรรม

นักศึกษาจับคู่ ตามความสนใจ เมื่อนักศึกษาศึกษาเอกสารการเรียนรู้ที่ได้รับแล้ว นักศึกษาร่วมกันแสดงความรู้ ความคิด ร่วมกันวิเคราะห์ สังเคราะห์ พร้อมทั้งตอบคำถามตามใบงานที่กำหนด

ขั้นที่ 4 ขั้นสร้างองค์ความรู้

1) นักศึกษานำเสนอความคิดเห็นให้เพื่อนในกลุ่มเข้าใจ จากนั้นนักศึกษารับฟังความคิดเห็นของกลุ่มอื่น ๆ

2) อาจารย์ผู้สอนบันทึกความคิดเห็นที่สำคัญของแต่ละกลุ่มไว้ เพื่อดูความคิดเห็นวิจารณ์ในการตอบคำถามของนักศึกษา เพื่อเชื่อมโยงเข้าสู่การสรุป

ขั้นที่ 5 ขั้นสะท้อนความคิด

1) นักศึกษาแต่ละกลุ่มร่วมกันสรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษารูปแบบการวิเคราะห์แก่นเรื่องในวรรณกรรมไทย และการนำแนวคิดที่ได้นำมาวิเคราะห์แก่นเรื่องในนวนิยายประยุกต์อิงหลักกรรมเรื่องรักอันตราย ของนรรัตน์ รักดี รวมทั้งสังเคราะห์ความคิดเห็นของกลุ่มตนเองและกลุ่มเพื่อนๆ

2) อาจารย์ผู้สอนคอยกระตุ้นให้นักศึกษาพูด หรือเขียนสรุปความรู้จากการทำใบงานผลการเรียนรู้ นักศึกษาอ่านเอกสารการเรียนรู้แล้วตอบคำถาม คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์แสดงความรู้อย่างมีเหตุผล สามารถสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจได้

6. สื่อและแหล่งการเรียนรู้

1. เอกสารการเรียนรู้
2. สื่อการสอนดิจิทัล
3. ใบงาน

7. การวัดและการประเมินผล

สิ่งที่วัด	วิธีการวัด	เครื่องมือที่ใช้วัด	เกณฑ์การผ่าน
1) บอกความหมาย ลักษณะ การค้นหาแก่นเรื่อง และการประเมินค่าแก่นเรื่องในวรรณกรรมไทยได้อย่างชัดเจน 2) นำเสนอและเขียนสรุปได้ 3) วิเคราะห์แก่นเรื่อง และคุณค่าในนวนิยายประยุกต์อิงหลักกรรมเรื่องรักอันตราย ของนรรัตน์ รักดีได้	-สังเกตพฤติกรรมการเรียน -สังเกตการณ์คิดวิเคราะห์ -ตรวจผลงานการเขียนใบงาน	-เกณฑ์การประเมิน : ผลงานการศึกษาการวิเคราะห์แก่นเรื่องในวรรณกรรมไทย : ผลการวิเคราะห์แก่นเรื่องในนวนิยายประยุกต์อิงหลักกรรมเรื่องรักอันตราย ของนรรัตน์ รักดี	

เกณฑ์การประเมิน : ผลงานการศึกษาการวิเคราะห์แก่นเรื่องในวรรณกรรมไทย

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ				คะแนนรวม
	มาก 3 คะแนน	ปานกลาง 2 คะแนน	ระดับคุณภาพ	0 คะแนน	
1) บอกความหมายลักษณะ การค้นหาแก่นเรื่อง และการประเมินค่าแก่นเรื่องในวรรณกรรมไทย	เนื้อหาสรุปความคิดมีเหตุผลใจความสำคัญตรงประเด็นชัดเจน ประเมินผลการเรียนรู้ แสดงความรู้เหมาะสมถูกต้องครบถ้วน	เนื้อหาสรุปความคิดมีเหตุผลใจความสำคัญขาดหาย 1-2 ประเด็น มีการประเมินผลการเรียนรู้ เสนอความคิดได้มากกว่า 3 ประเด็น	เนื้อหาสรุปความคิดมีเหตุผลใจความสำคัญขาดหาย 3-4 ประเด็น เสนอความคิดได้ 1-2 ประเด็น	ไม่มีผลงาน	
2) นำเสนอและเขียนสรุปได้	นำเสนอสื่อสารแสดงความรู้ชัดเจน เขียนสรุปเรียบเรียง ลำดับความสำคัญของเนื้อหา ส่งสารให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจชัดเจน	พูดสื่อสารแสดงความรู้กวาน 1-2 บางประเด็น เขียนเรียบเรียงลำดับความสำคัญของเนื้อหาได้ไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ ส่งสารให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจ	พูดสื่อสารแสดงความรู้กวาน 3-4 ทำให้ผู้รับสารไม่เข้าใจเนื้อหา เขียนเรียบเรียงความสำคัญของเนื้อหาได้ไม่ครบถ้วนสมบูรณ์	ไม่มีผลงาน	
3) วิเคราะห์แก่นเรื่อง และคุณค่าในนวนิยาย ประยุกต์อิงหลักธรรมเรื่องรักอันตราย ของนรรัตน์ รักดี	สามารถวิเคราะห์แก่นเรื่อง และคุณค่าในนวนิยายประยุกต์อิงหลักธรรมเรื่องรักอันตราย ของนรรัตน์ รักดีได้ถูกต้อง	สามารถวิเคราะห์แก่นเรื่อง และคุณค่าในนวนิยายประยุกต์อิงหลักธรรมเรื่องรักอันตราย ของนรรัตน์ รักดีได้เกือบถูกต้อง	ไม่สามารถวิเคราะห์แก่นเรื่อง และคุณค่าในนวนิยายประยุกต์อิงหลักธรรมเรื่องรักอันตราย ของนรรัตน์ รักดีได้	ไม่มีผลงาน	
รวม					

แบบประเมินผลการวิเคราะห์แก่นเรื่องในวรรณกรรมไทย

ที่	ชื่อ-นามสกุล	บอกความหมาย ลักษณะ การค้นหาแก่นเรื่อง และการประเมินแก่นเรื่องในวรรณกรรม		นำเสนอและเขียนสรุป		วิเคราะห์แก่นเรื่อง และคุณค่าในนวนิยาย ประยุกต์ใช้กิจกรรมเรื่องรักอันตราาย		รวม	ระดับคุณภาพ		หมายเหตุ
		3		3		3			ผ่าน	ไม่ผ่าน	
1											
2											
3											
4											
5											

นักศึกษาที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70

มีจำนวน คน คิดเป็นร้อยละ.....

นักศึกษาที่ไม่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70

มีจำนวน คน คิดเป็นร้อยละ.....

นักศึกษาที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมมีจำนวน

รวมทั้งสิ้น.....คน

ผู้ประเมิน.....

(.....)

เอกสารการเรียนรู้ที่ 1

เรื่อง การวิเคราะห์แก่นเรื่อง (Theme)

ความหมายของแก่นเรื่อง

แก่นเรื่อง (Theme) บางครั้งเรียกว่า สารัตถะ หรือความคิดหลักของเรื่อง อุดม หนูทอง (2523 : 119) ให้ความหมายว่า เป็นสาระหรือสัจจะที่ผู้ประพันธ์ยังเห็น เชื่อถือหรือยึดถือ และประสงค์จะสื่อไปยังผู้อ่าน กุหลาบ มัลลิกะมาส (2529 :107 - 108) ให้ความหมายว่าคือพรรณนาที่ผู้แต่งแสดงให้เห็นถึงธรรมชาติอย่างใดอย่างหนึ่ง (หรือหลายอย่าง) ของมนุษย์ (ชีวทัศน์) หรือทัศนที่ผู้แต่งมีต่อโลก (โลกทัศน์) แล้วนำมาแสดงให้ประจักษ์แก่ผู้อ่าน โดยใช้เนื้อเรื่องเป็นเครื่องสื่อสาร แก่นเรื่องจึงเป็นจุดมุ่งหมายอันเป็นแก่นกลาง หรือเป็นแนวคิดหลักของเรื่อง หรือเป็นสารที่ผู้แต่งต้องการสื่อมายังผู้อ่าน สรุปได้ว่า แก่นเรื่อง คือสาระสำคัญที่ผู้แต่งมีจุดประสงค์ต้องการสื่อมายังผู้อ่าน สาระสำคัญนั้นมักจะเกี่ยวกับความเป็นจริงของชีวิตเพื่อให้ผู้อ่านเกิดความหยั่งรู้ เข้าใจ และเป็นข้อคิดเตือนใจ

ลักษณะของแก่นเรื่อง

1. แก่นเรื่องมักจะปรากฏในเรื่องสั้นหรือนวนิยายที่มีจุดมุ่งหมาย

1.1. เรื่องที่ผู้เขียนพยายามเสนอหรือตีแผ่ให้เห็นความจริงในชีวิตมนุษย์ ซึ่งเป็นประสบการณ์ร่วม หรือไม่ก็เป็นภาวะอันเป็นธรรมชาติ ธรรมดาของมนุษย์ไม่ว่าจะเป็นอารมณ์ ความรู้สึก หรือการแสดงออก เช่น ความรัก ความเกลียดชัง ความปรารถนา ความโลภ ฯลฯ

1.2. เรื่องที่ผู้เขียนประดิษฐ์คิดแต่งขึ้น เพื่อพิสูจน์กฎเกณฑ์หรือทฤษฎีเกี่ยวกับชีวิต โดยการผูกเรื่องให้มีความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ เช่น โครงเรื่อง ตัวละคร ฉาก หรือ การเล่าเรื่อง เพื่อให้เรื่องดังกล่าวสื่อความหมายและเป็นตัวพิสูจน์ให้เห็นว่าทฤษฎีหรือสมมุติฐานนั้นเป็นความจริง หรือมีความเป็นไปได้ แนวคิดและทฤษฎีที่ผู้เขียนมุ่งเสนอแนวคิดเชิงปรัชญา

2. แก่นเรื่องอาจมีลักษณะคล้ายคำสอนทางศีลธรรม หรือหลักในการใช้ชีวิต แต่แก่นเรื่องไม่จำเป็นต้องเป็นเรื่องเกี่ยวกับคุณค่าทางศีลธรรมเสมอไป แก่นเรื่องกับศีลธรรมอาจแทนที่กันได้ หรือเป็นอันเดียวกันในบางครั้ง แต่ก็ไม่ใช่อธิบายที่แน่นอนตายตัว เพราะศีลธรรมมุ่งให้ข้อเตือนใจ แต่แก่นเรื่องไม่ได้มุ่งสอนหรือให้ข้อคิดเพียงอย่างเดียวหากแต่มุ่งให้ผู้อ่านได้ตระหนักรู้และเข้าใจชีวิตเป็นสำคัญ ดังนั้น ในการพิจารณาค้นหาแก่นเรื่องจึงไม่ควรตั้งคำถามว่า “เรื่องนี้สอนอะไร” แต่ควรถามว่า “เรื่องนี้แสดงอะไรให้เราเห็น” (Perrine, 1978 : 112)

3. บทสรุปเกี่ยวกับแก่นเรื่องมักจะเป็นประโยคบอกเล่า ที่รวบรวมเอาความคิดรวบยอด (Concept) เกี่ยวกับสาระสำคัญหรือความคิดอันเป็นศูนย์กลางของเรื่องเอาไว้ ความคิดรวบยอดดังกล่าว จะเกิดขึ้นภายหลังที่ผู้อ่านได้อ่านเรื่องจบลง หรือสรุปได้ในขณะที่อ่านเรื่อง เช่น

- มนุษย์ย่อมรักและหวงแหนศักดิ์ศรีของตัวเอง
- ความรักทำให้มนุษย์กระทำในสิ่งต่าง ๆ ได้โดยไม่กลัวแม้แต่ความตาย
- รักสามเส้าทำให้เกิดปัญหาเสมอ
- ระหว่างหน้าที่และมนุษยธรรม ทำให้คนเรายุ่งยากในการตัดสินใจ

- ลูกผู้ชายฆ่าได้ หยามไม่ได้

การวิเคราะห์และค้นหาแก่นเรื่อง

วิธีการง่าย ๆ ในการค้นหาแก่นเรื่องก็คือ การอ่านเรื่องนั้นอย่างระมัดระวัง พิจารณาตัวละครเอกและการกระทำของตัวละครในสถานการณ์ต่าง ๆ ตลอดจนดูน้ำเสียงของผู้แต่งและแง่มุมอื่น ๆ เช่น การใช้สัญลักษณ์ การอ่านควรกระทำหลาย ๆ ครั้ง และอ่านอย่างละเอียด จากวิธีการนี้จะช่วยให้ผู้อ่านค้นหาแก่นเรื่องได้

1) นำเสนอโดยผ่านการบอกเล่าโดยตรงของผู้เขียน

บ่อยครั้งที่ผู้เขียนมักจะแสดงทฤษฎีผ่านผู้พูดที่ไม่ปรากฏตัว ผู้พูดดังกล่าวอาจจะเป็นผู้เขียนเองหรือไม่ใช่ก็ได้ ซึ่งการแสดงทฤษฎีในลักษณะนี้ จะช่วยให้การค้นหาแก่นเรื่องทำได้ง่ายขึ้น แต่ผู้อ่านจะต้องพิจารณาความคิดเหล่านี้ให้รอบคอบมากที่สุด ก่อนจะสรุปว่านั่นคือแก่นเรื่องที่แท้จริง

2) นำเสนอโดยผ่านทฤษฎีของผู้เล่าเรื่อง

คำว่าผู้เล่าเรื่อง ในความหมายของวรรณกรรมประเภทเรื่องเล่า ไม่จำเป็นต้องเป็นผู้เขียนเสมอไป แต่ผู้เขียนอาจจะให้ตัวละครตัวใดตัวหนึ่งเป็นผู้เล่าเรื่อง โดยผู้อ่านจะสังเกตได้จากการใช้สรรพนามบุรุษต่าง ๆ เช่น การเล่าโดยสรรพนามบุรุษที่ 1 (ฉัน, ข้าพเจ้า, ผม) การเล่าโดยใช้สรรพนามบุรุษที่ 2 (คุณ, ท่าน) การเล่าโดยใช้สรรพนามบุรุษที่ 3 (เขา, หล่อน, เธอ) ซึ่งในบางครั้งผู้เขียนอาจฝากความคิดหรือทฤษฎีที่เป็นแก่นเรื่องผ่านคำพูด หรือการนึกคิดของผู้เล่าเรื่องออกมา

3) นำเสนอโดยผ่านการกระทำของตัวละคร

วิธีการนี้ ผู้เขียนอาจไม่แสดงแนวคิดออกมาตรง ๆ แต่จะให้ตัวละครแสดงพฤติกรรมและกระทำในสิ่งต่าง ๆ ตามสถานการณ์ที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งการกระทำหรือพฤติกรรมดังกล่าวนี้ จะเป็นแนวทางให้ผู้อ่านตีความและมองเห็นความคิดอันเป็นแก่นเรื่องได้ เช่นในเรื่องสั้น “หม้อที่ขุดไม่ออก” ของ อัญชัน ผู้เขียนกำหนดให้ตัวละครเอกที่เป็นภรรยาผู้เกรงใจสามี ภรรยาถูกกระทำครั้งแรกแล้วครั้งเล่า ซึ่งการกระทำนั้นทำให้ผู้อ่านสรุปและเห็นได้ว่า “ผู้หญิงถูกกดขี่และเอาเปรียบจากเพศชายเสมอ” อันเป็นแก่นเรื่องของเรื่องสั้นนี้

4) นำเสนอโดยผ่านภาษาอุปมา

นักเขียนบางคนจะใช้ภาษาในลักษณะของการอุปมา เปรียบเทียบ หรือใช้สัญลักษณ์เพื่อสื่อแก่นเรื่อง การอุปมาอาจจะอยู่ในบทสนทนา การบรรยาย หรือแม้แต่ในชื่อเรื่องเรื่องสั้น “หม้อ ที่ขุดไม่ออก” ของอัญชัน (หม้อที่ขุดไม่ออกแทนการกดขี่สตรีเพศที่ไม่เคยหมดสิ้นไปจากสังคม ที่ถือเพศชายเป็นใหญ่) นวนิยายเรื่อง “ปูนปิดทอง” ของ กฤษณา อโศกสิน (พระปูนที่ปิดด้วยทองคำเปลวหมายถึงพ่อแม่ที่ไม่รับผิดชอบในภาระหน้าที่และบทบาทของพ่อแม่ ทำให้ครอบครัวแตกร้างและลูก ๆ เป็นผู้รับกรรม)

การประเมินค่าแก่นเรื่อง

1) เกณฑ์เกี่ยวกับความสมจริง

ก. ความสมจริงตามความเป็นจริงภายนอก คือแก่นเรื่องที่ตีจะต้องมีความสมจริง มีเหตุผลและเป็นไปได้เมื่อเทียบกับความเป็นจริงภายนอก คือความจริงเกี่ยวกับชีวิตมนุษย์ หรือเป็นเรื่องที่สอดคล้องกับสามัญวิสัยของปุถุชน อันเป็นลักษณะที่เรียกว่า “ธรรมดาโลก”

ข. ความสมจริงภายในตัวเรื่อง เรื่องบางเรื่องผู้แต่งอาจจะมีจุดมุ่งหมายเพื่อเสนอหรือพิสูจน์ทฤษฎีแนวคิดเกี่ยวกับชีวิต การผูกเรื่องจึงสร้างองค์ประกอบต่าง ๆ ให้เป็นเหตุเป็นผล และสนับสนุนแนวคิดดังกล่าว ในการพิจารณาความสมจริงตามลักษณะนี้ ผู้วิจารณ์จะต้องสังเกตดูว่าแก่นเรื่องที่นำเสนอมีความสอดคล้องกับองค์ประกอบต่าง ๆ หรือไม่ หรือมีความเป็นไปได้มากน้อยเพียงใด

2) เกณฑ์เกี่ยวกับคุณค่า

แก่นเรื่องที่ดีไม่จำเป็นต้องมีคุณค่าในเชิงสั่งสอน หรือคุณค่าทางด้านศีลธรรมเสมอไปแต่ควรจะช่วยตีแผ่ เปิดเผยให้เห็นลักษณะและธรรมชาติของมนุษย์ตามความเป็นไปของสังคมและของโลกอย่างชัดเจน ทั้งยังช่วยให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจต่อสิ่งดังกล่าวได้กว้างขวางและลึกซึ้งยิ่งขึ้น นอกจากนี้แล้ว แก่นเรื่องที่ดีควรจะเป็นแนวคิดที่สร้างสรรค์ และยกระดับจิตใจของผู้อ่าน มากกว่าเป็นแนวคิดที่ฉูดฉาดให้จิตใจตกต่ำหรือท้อถอย

เอกสารการเรียนรู้ที่ 2

นวนิยายเรื่องรักอันตราย ของนรรัตน์ รักดี

(ยกตัวอย่างเนื้อเรื่องบางบท)

“ในที่สุดวิจารณ์ก็เดินระหกระเหินจนบรรลุถึงซานเมือง นี่คือสาวัดถัมทานคร เมืองหลวงแห่งแคว้นโกศลอันยิ่งใหญ่ ในบรรดาสิบหกแคว้นของชมพูทวีป พระราชาพระนามว่า ปัสเสนทิโกศล ผู้เป็นพระสหายใกล้ชิดเพราะมีความผูกพันด้านมเหสีกับพระเจ้าพิมพิสารเจ้าผู้ครองนครราชคฤห์แห่งแคว้นมคธพระราชาทั้งสองพระองค์ทรงเป็นองค์เอกอัครศาสนูปถัมภกบำรุงพระพุทธศาสนาให้เจริญรุ่งเรือง ทรงพระราชศรัทธายิ่งนักในพระพุทธศาสนา ทรงสร้างพระเวฬุวันมหาวิหารถวายเป็นพุทธบูชาในกรุงราชคฤห์ เป็นพระอารามแห่งแรกในพระพุทธศาสนา” (นรรัตน์ รักดี, 2564: 93)

“แกคงเคยได้ยินคำว่า กรรมย่อมจำแนกสัตว์โลกให้แตกต่างกัน กम्म สุตเต วิภชตี ลองคิดดู บุคคลสองคนเกิดวันเดียวกัน เวลาเดียวกัน สถานที่เดียวกัน เมื่อเจริญวัยขึ้นมาเขาทั้งสองยังแตกต่างกันได้ด้วยฐานะความเป็นอยู่ เอาให้เห็นชัดเจนเลยก็ได้ คือเกิดพร้อมกันวันนี้ เวลาเดียวกัน คือเวลาเข้าสถานที่เดียวกันคือโรงพยาบาล แต่เมื่อเติบโตขึ้นมา คนหนึ่งมีความสุขความเจริญเพราะเป็นลูกมหาเศรษฐี แต่อีกคนหนึ่งมีความทุกข์ยากลำบากเพราะเป็นลูกคนจน นั่นคือกรรมจำแนกให้แตกต่างกัน” วิจุลจักรพยักหน่านั่งฟังต่อเสียง ๆ

“เมื่อคนเราเกิดมาด้วยต้นทุนบุญกุศลที่แตกต่างกัน ความเหลื่อมล้ำระหว่างชนชั้นจึงเป็นปรากฏการณ์ปกติ แต่สิ่งที่เขาทั้งสองได้มาเหมือนกันคือความรัก ซึ่งไม่เลือกชั้นวรรณะเหมือนที่เขาบอกว่าความรักไม่มีพรมแดนนั้นไง”

“เราก็ทำทุกอย่างด้วยหลักการและเหตุผลนั่นแหละ!...” ภูมิภูชิขุพุดด้วยน้ำเสียงจริงจัง

“แต่ถ้ามันเหลือวิสัย ช่วยไม่ได้ก็ต้องปล่อยไป เพราะสัตว์โลกย่อมเป็นไปตามกรรม” (นรรัตน์ รักดี, 2564: 28-28)

ใบงานที่ 1

ชื่อ..... เลขที่.....

คำชี้แจง ให้นักศึกษาตอบคำถามเรื่อง การวิเคราะห์แก่นเรื่องในวรรณกรรมไทย

1. นักศึกษาอธิบายความหมายและลักษณะของแก่นเรื่องในวรรณกรรมไทย

.....

.....

.....

.....

2. นักศึกษาอภิปรายเกี่ยวกับการวิเคราะห์ค้นหาแก่นเรื่องในวรรณกรรมไทย

.....

.....

.....

.....

3. นักศึกษาระบุประเด็นการนำเสนอแก่นเรื่องในวรรณกรรมไทยด้วยวิธีต่าง ๆ

.....

.....

.....

.....

4. นักศึกษาสรุปการประเมินคุณค่าของแก่นเรื่องในวรรณกรรมไทย

.....

.....

.....

.....

ใบงานที่ 2

ชื่อ..... เลขที่.....

คำชี้แจง ให้นักศึกษาตอบคำถามเรื่อง การวิเคราะห์แก่นเรื่องในนวนิยายประยุกต์อิงหลักกรรม เรื่องรักอันตราย ของนรรัตน์ รักดี

1. ลักษณะแก่นเรื่องในนวนิยายเรื่องรักอันตรายมีจุดมุ่งหมายเพื่ออะไร

.....

.....

.....

.....

.....

2. แก่นเรื่องในนวนิยายเรื่องรักอันตรายมีลักษณะคล้ายคำสอนทางศีลธรรมหรือไม่

.....

.....

.....

.....

.....

3. แก่นเรื่องในนวนิยายเรื่องรักอันตรายนำเสนอโดยผ่านภาษาอุปมาอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

4. แก่นเรื่องในนวนิยายเรื่องรักอันตราย มีความสมจริงและมีคุณค่าอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

บันทึกผลการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้

.....
.....
.....
.....
.....

ผู้สอน

.....
.....
.....
.....
.....

ผู้เรียน

.....
.....
.....
.....
.....

ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะ

.....
.....
.....

ลงชื่อ..... ผู้สอน
(.....)
...../...../.....

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง การวิเคราะห์ฉากและสถานที่ในวรรณกรรมไทย เวลา 3 ชั่วโมง
 นักศึกษาสาขาวิชาการสอนภาษาไทย ชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ผู้สอน อาจารย์กิตติยา คุณารักษ์

สอนวันที่..... เดือน.....พ.ศ.

1. สาระสำคัญ

ฉากและสถานที่ในเรื่องเล่า มีความหมายกว้างขวางมาก กล่าวคือ มีทั้งสภาพแวดล้อมทางกายภาพ อารมณ์และสิ่งประดิษฐ์ต่าง ๆ ฉากอาจกล่าวถึงสถานที่ เวลา ทั้งในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต ฉากยังมีความหมายที่ลึกซึ้ง คือไม่ใช่เป็นแต่สิ่งแวดล้อมภายนอกของตัวละครเท่านั้น แต่ฉากยังมีความสัมพันธ์และความหมายต่อภาวะจิตใจของตัวละครอีกด้วย (ธัญญา สังขพันธานนท์ : 2539) เช่น ข้าวของเครื่องใช้บางอย่างของตัวละคร อาจหมายถึง สภาพจิตใจและตัวตนของผู้เป็นเจ้าของ สภาพทิวทัศน์และภูมิประเทศที่สวยงาม อาจมีนัยถึง ความสงบและความบริสุทธิ์ในจิตใจของตัวละคร และทางแยก อาจหมายถึง ภาวะการลังเลและการตัดสินใจเลือกบางสิ่งบางอย่าง

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

- 2.1 นักเรียนบอกความหมายและลักษณะของฉากและสถานที่ในวรรณกรรมไทย
- 2.2 นักเรียนบอกประเภทของฉากและการประเมินค่าในการใช้ฉากในวรรณกรรมไทย
- 2.3 นักศึกษาวิเคราะห์นวนิยายประยุกต์อิงหลักกรรมเรื่องรักอันตราย ของนรรัตน์ รักดี

3. สาระการเรียนรู้

3.1 ความรู้ (Knowledge)

- ความหมายและลักษณะของฉากและสถานที่ในวรรณกรรมไทย
- วิเคราะห์ประเภทของฉากและการประเมินค่าในการใช้ฉากในวรรณกรรมไทย
- อ่านวรรณกรรมนวนิยายประยุกต์อิงหลักกรรมเรื่องรักอันตราย ของนรรัตน์ รักดี

3.2 ทักษะกระบวนการ (Process)

- ทักษะการฟังและอ่าน เพื่อจับใจความสำคัญ
- ทักษะการเข้าใจความหมาย
- ทักษะในการคิดวิเคราะห์
- ทักษะการนำเสนอหน้าชั้นเรียน

3.3 เจตคติ (Attitude)

- มีบุคลิกพื้นฐานในการสื่อสาร
- ใฝ่เรียนรู้
- มุ่งมั่นในการทำงาน

4. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 ขั้นเปิดประสบการณ์

อาจารย์กระตุ้นความสนใจของนักศึกษาจากการบรรยายความหมาย ลักษณะ และ ประเภทของฉากและสถานที่ในวรรณกรรมไทย ด้วยการใช้สื่อการสอน canva ประกอบ จากนั้นอาจารย์ใช้คำถามเพื่อเปิดประสบการณ์ของนักศึกษา จากคำถามดังนี้

“นักศึกษาคิดว่าฉากและสถานที่ที่มีความสำคัญต่อวรรณกรรมไทยร่วมสมัยอย่างไรบ้าง”

“นักศึกษาคิดว่าฉากและสถานที่ในวรรณกรรมไทยร่วมสมัยมีความน่าสนใจอย่างไร”

“นักศึกษาคิดว่าฉากและสถานที่วรรณกรรมไทยมีกี่ประเภท อะไรบ้าง”

“นักศึกษาคิดว่าฉากในวรรณกรรมกับในละครโทรทัศน์เหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร”

ขั้นที่ 2 ขั้นนำเสนอสถานการณ์

จากที่นักศึกษาได้ช่วยกันแสดงความคิดเห็น อาจารย์เชื่อมโยงสู่ประเด็นการวิเคราะห์ฉากและสถานที่ในนวนิยายไทยร่วมสมัย โดยอาจารย์แจกเอกสารการเรียนรู้ที่ 1 การวิเคราะห์ฉากและสถานที่ในวรรณกรรมไทย และเอกสารการเรียนรู้ที่ 2 เนื้อเรื่องนวนิยายเรื่องรักอันตรายของนรรัตน์ รักดี ดังนี้

- ความหมายและลักษณะของฉากและสถานที่ในวรรณกรรมไทย
- ประเภทของฉากในวรรณกรรมไทย
- การประเมินค่าในการใช้ฉากในวรรณกรรมไทย
- นวนิยายประยุกต์อิงหลักกรรมเรื่องรักอันตราย ของนรรัตน์ รักดี

ขั้นที่ 3 ขั้นระดมความคิดดำเนินกิจกรรม

นักศึกษาจับคู่ ตามความสนใจ เมื่อนักศึกษาศึกษาเอกสารการเรียนรู้ที่ได้รับแล้ว นักศึกษาร่วมกันแสดงความรู้ ความคิด ร่วมกันวิเคราะห์ สังเคราะห์ พร้อมทั้งตอบคำถามตามใบงานที่กำหนด

ขั้นที่ 4 ขั้นสร้างองค์ความรู้

- 1) นักศึกษานำเสนอความคิดเห็นให้เพื่อนในกลุ่มเข้าใจ จากนั้นนักศึกษารับฟังความคิดเห็นของกลุ่มอื่น ๆ
- 2) อาจารย์ผู้สอนบันทึกความคิดเห็นที่สำคัญของแต่ละกลุ่มไว้ เพื่อดูความคิด วิเคราะห์ปัญหาในการตอบคำถามของนักศึกษา เพื่อเชื่อมโยงเข้าสู่การสรุป

ขั้นที่ 5 ขั้นสะท้อนความคิด

- 1) นักศึกษาแต่ละกลุ่มร่วมกันสรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาการประเมินค่าการใช้ฉลากในวรรณกรรมไทย และการนำแนวคิดที่ได้นำมาวิเคราะห์ฉากและสถานที่ในนวนิยาย ประยุกต์อิงหลักกรรมเรื่องรักอันตราย ของนรรัตน์ รักดี รวมทั้งสังเคราะห์ความคิดเห็นของกลุ่มตนเองและกลุ่มเพื่อน ๆ
- 2) อาจารย์ผู้สอนคอยกระตุ้นให้นักศึกษาพูด หรือเขียนสรุปความรู้จากการทำใบงานผลการเรียนรู้ นักศึกษาอ่านเอกสารการเรียนรู้แล้วตอบคำถาม คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ แสดงความรู้อย่างมีเหตุผล สามารถสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจได้

6. สื่อและแหล่งการเรียนรู้

1. เอกสารการเรียนรู้
2. สื่อการสอนดิจิทัล
3. ใบงาน

7. การวัดและการประเมินผล

สิ่งที่วัด	วิธีการวัด	เครื่องมือที่ใช้วัด	เกณฑ์การผ่าน
1) บอกความหมายและลักษณะของฉากและสถานที่ในวรรณกรรมไทยได้อย่างชัดเจน 2) นำเสนอและเขียนสรุปได้ 3) วิเคราะห์ฉากและประเมินค่าในการใช้ฉากในนวนิยายประยุกต์อิงหลักกรรมเรื่องรักอันตราย ของนรรัตน์ รักดีได้	-สังเกตพฤติกรรมการเรียน -สังเกตการณ์คิดวิเคราะห์ -ตรวจผลงานการเขียนใบงาน	-เกณฑ์การประเมิน : ผลงานการศึกษาการวิเคราะห์ฉากและสถานที่ในวรรณกรรมไทย : ผลการวิเคราะห์ฉากและสถานที่ในนวนิยายประยุกต์อิงหลักกรรมเรื่องรักอันตราย ของนรรัตน์ รักดี	

เกณฑ์การประเมิน : ผลงานการศึกษาการวิเคราะห์ฉากและสถานที่ในวรรณกรรมไทย

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ				คะแนนรวม
	มาก 3 คะแนน	ปานกลาง 2 คะแนน	ระดับคุณภาพ	0 คะแนน	
1) บอกรายละเอียด ความหมาย ลักษณะ และ ประเภทของฉาก และสถานที่ใน วรรณกรรมไทย ได้อย่างชัดเจน	เนื้อหาสรุป ความคิดมีเหตุผล ใจความสำคัญ ตรงประเด็น ชัดเจน ประเมินผลการ เรียนรู้ แสดง ความรู้เหมาะสม ถูกต้องครบถ้วน	เนื้อหาสรุป ความคิดมีเหตุผล ใจความสำคัญ ขาดหาย 1-2 ประเด็น มีการ ประเมินผลการ เรียนรู้ เสนอ ความคิดได้ มากกว่า 3 ประเด็น	เนื้อหาสรุป ความคิดมีเหตุผล ใจความสำคัญ ขาดหาย 3 -4 ประเด็น เสนอ ความคิดได้1-2 ประเด็น	ไม่มี ผลงาน	
2) นำเสนอและ เขียนสรุปได้	นำเสนอสื่อสาร แสดงความรู้ ชัดเจน เขียนสรุป เรียบเรียง ลำดับ ความสำคัญของ เนื้อหา ส่งสารให้ ผู้อ่านเกิดความ เข้าใจชัดเจน	พูดสื่อสารแสดง ความรู้กว้าง1-2 บางประเด็น เขียนเรียบเรียง ลำดับความสำคัญ ของเนื้อหาได้ไม่ ครบถ้วนสมบูรณ์ ส่งสารให้ผู้อ่าน เกิดความเข้าใจ	พูดสื่อสารแสดง ความรู้กว้าง 3-4 ทำให้ผู้รับสารไม่ เข้าใจเนื้อหา เขียนเรียบเรียง ความสำคัญของ เนื้อหาได้ไม่ ครบถ้วนสมบูรณ์	ไม่มี ผลงาน	
3) การประเมินค่า ในการใช้ฉากในนวน นิยายประยุกต์อิง หลักกรรมเรื่องรัก อันตรราย ของนร รัตน์ รักดี	สามารถบอก ประเภท คุณค่า ในการใช้ฉาก ในนวนิยาย ประยุกต์อิง หลักกรรมเรื่องรัก อันตรราย ของนร รัตน์ รักดีได้ ถูกต้อง	สามารถบอก ประเภท คุณค่า ในการใช้ฉาก ในนวนิยาย ประยุกต์อิง หลักกรรมเรื่องรัก อันตรราย ของนร รัตน์ รักดีได้เกือบ ถูกต้อง	ไม่สามารถบอก ประเภท คุณค่า ในการใช้ฉาก ในนวนิยาย ประยุกต์อิง หลักกรรมเรื่องรัก อันตรราย ของนร รัตน์ รักดี	ไม่มี ผลงาน	
	รวม				

แบบประเมินผลการวิเคราะห์ฉากและสถานที่ในวรรณกรรมไทย

ที่	ชื่อ-นามสกุล	บอกรายละเอียด ความหมาย ลักษณะ และ ประเภทของฉากและสถานที่ในวรรณกรรม		นำเสนอและเขียนสรุป		การประเมินค่าในการใช้ฉากในนวนิยายเรื่อง รักอันตราาย ของนรรัตน์ รัตติ		รวม	ระดับคุณภาพ		หมายเหตุ	
		3		3		3			15	ผ่าน		ไม่ผ่าน
1												
2												
3												
4												
5												
6												
7												
8												
9												
10												

นักศึกษาที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 มีจำนวน คน คิดเป็นร้อยละ.....

นักศึกษาที่ไม่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 มีจำนวน คน คิดเป็นร้อยละ.....

นักศึกษาที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมมีจำนวนคน รวมทั้งสิ้น.....คน

ผู้ประเมิน.....

(.....)

เอกสารการเรียนรู้ที่ 1

เรื่อง การวิเคราะห์ฉากหรือสถานที่ในวรรณกรรมไทย

ความหมายของฉากหรือสถานที่ (Setting)

ฉากหรือสถานที่ในเรื่องเล่า มีความหมายกว้างขวางมาก กล่าวคือ มีทั้งสภาพแวดล้อมทางกายภาพ อารมณ์และสิ่งประดิษฐ์ต่าง ๆ ฉากอาจกล่าวถึงสถานที่ เวลา ทั้งในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต ฉากยังมีความหมายที่ลึกซึ้ง คือไม่ใช่เป็นแต่สิ่งแวดล้อมภายนอกของตัวละครเท่านั้น แต่ฉากยังมีความสัมพันธ์และความหมายต่อภาวะจิตใจของตัวละครอีกด้วย (ธัญญา สังขพันธานนท์ : 2539) เช่น ข้าวของเครื่องใช้บางอย่างของตัวละคร อาจหมายถึง สภาพจิตใจและตัวตนของผู้เป็นเจ้าของ สภาพทิวทัศน์และภูมิประเทศที่สวยงาม อาจมีนัยถึง ความสงบและความบริสุทธิ์ในจิตใจของตัวละคร และทางแยก อาจหมายถึง ภาวะการลังเลและการตัดสินใจเลือกบางสิ่งบางอย่าง

ประเภทของฉาก

1) ฉากที่เป็นธรรมชาติ ได้แก่สภาพธรรมชาติที่แวดล้อมตัวละคร เช่น ทิวทัศน์ ทะเล ภูเขา ทุ่งโล่ง ป่าเปลี่ยว ฯลฯ รวมไปถึงการพรรณนา การตกแต่งภายในบ้านเรือน หรืออาคารต่าง ๆ ฉากประเภทนี้ เป็นฉากที่สำคัญที่สุดในงานเขียน เป็นทั้งสิ่งแวดล้อมภายนอกและภายในของตัวละคร มีพลังและมีผลต่อการกระทำและชีวิตความเป็นอยู่ของตัวละครด้วย

2) ฉากที่เป็นสิ่งประดิษฐ์ ได้แก่ อาคารบ้านเรือน วัตถุข้าวของเครื่องใช้ที่มนุษย์เป็นผู้ประดิษฐ์ขึ้นมา สิ่งประดิษฐ์อาจสะท้อนให้เห็นตัวตนของผู้สร้างหรือผู้เป็นเจ้าของด้วยเสมอ รวมทั้งอาจสะท้อนให้เห็นความเป็นระเบียบแบบแผนของสังคมบ้านเมือง เช่น

- รถยนต์ราคาแพง อาจบ่งบอกฐานะและรสนิยมของผู้ใช้
- กระจกหรือตาบหน้าโต๊ะในห้องทำงาน แสดงถึงความมีอำนาจและสถานภาพของเจ้าของ
- สลิมและชุมชนแออัด บอกถึงความไร้ระเบียบและความเสื่อมโทรมของสังคมเมือง

ในกรณีนี้จึงอาจสรุปได้ว่า ฉากที่เป็นสิ่งประดิษฐ์ในนวนิยายและเรื่องสั้น ได้ชี้ให้เห็นอำนาจที่เกื้อหนุนระหว่างคนกับค่านิยมในวัตถุสิ่งของที่ช่วยอำนวยความสะดวกและความสะดวกสบาย

3) ฉากที่เป็นช่วงเวลาหรือยุคสมัย ช่วงเวลาหรือยุคสมัยของการเกิดเหตุการณ์ในเรื่องเป็นส่วนประกอบที่สำคัญของเรื่องสั้นและนวนิยาย เพราะช่วงเวลาจะช่วยในการดำเนินเรื่อง รวมทั้งการพัฒนาเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตัวละครและสถานการณ์ต่าง ๆ ตลอดจนส่งผลกระทบต่อเหตุการณ์แต่ละเหตุการณ์

4) ฉากที่เป็นสภาพการดำเนินชีวิตของตัวละคร หมายถึงสภาพ แบบแผน หรือกิจวัตรในการดำเนินชีวิตของตัวละคร รวมถึงแบบแผนการดำเนินชีวิตของชุมชนและสังคม ฉากประเภทนี้จะช่วยย้ำภาพของเหตุการณ์และตัวละครให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

5) ฉากที่เป็นสภาพแวดล้อมเชิงนามธรรม สภาพแวดล้อมที่เป็นนามธรรม เช่น ศาสนา จารีต ประเพณี ค่านิยม ศีลธรรม รวมไปถึงสภาพอารมณ์และความรู้สึกของตัวละคร ที่มีผลต่อการแสดงพฤติกรรมของตัวละคร และทำให้ตัวละครแสดงปฏิกิริยาต่าง ๆ เช่น การขบถต่อจารีต ประเพณี การตกเป็นทาสของค่านิยมและความศรัทธาในศาสนา หรือแม้แต่การพรรณนาถึงสภาพจิตใจ และความรู้สึกของตัวละครในเหตุการณ์ โดยให้ความสัมพันธ์กับมิติของเวลา สถานที่ ซึ่งจะทำให้เหตุการณ์หรือสถานการณ์ต่าง ๆ ในเรื่องชัดเจนขึ้น

การวิเคราะห์และประเมินค่าการใช้ฉาก

สาระสำคัญของการศึกษาและการประเมินค่าการใช้ฉากในนวนิยายและเรื่องสั้น คือการวิเคราะห์รายละเอียดของฉากแต่ละตอน โดยพิจารณาว่าผู้แต่งให้รายละเอียดของฉากและบรรยากาศอย่างไรบ้าง เช่น เพื่อเน้นโครงเรื่อง แก่นเรื่อง หรือการกระทำของตัวละคร นอกจากนี้แล้วควรดูว่าผู้เขียนให้ความสำคัญของฉากหรือไม่เพียงไร ในบางครั้งฉากของเรื่องอาจไม่มีความหมายอะไรมากไปกว่าการให้ภาพร่างคร่าว ๆ ของสถานที่ที่เกิดเหตุการณ์ต่าง ๆ แต่บางครั้งฉากอาจมีความสำคัญและมีผลต่อการกระทำของตัวละคร

1) ฉากกับความน่าเชื่อถือ

จุดมุ่งหมายสำคัญประการหนึ่งของการใช้ฉากคือ เพื่อเน้นให้เรื่องมีความสมจริงมากขึ้นในเรื่องแนวสมจริงหรือสัจนิยม ฉากจะมีความสำคัญมากในแง่ของการสร้างความน่าเชื่อถือ ความสมจริงและความน่าเชื่อถือเกิดจากการบรรยายโดยให้รายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับสถานที่ และช่วงเวลาที่เกิดเหตุการณ์ในเรื่องในการประเมินค่าจึงพึงเล็งที่ความน่าเชื่อถือเป็นสำคัญ ว่าฉากในเรื่องนั้น ๆ มีความสมจริงมากน้อยเพียงไร นอกจากนี้แล้วควรพิจารณาว่าการให้รายละเอียดนั้นมีความถูกต้องใกล้เคียงกับความเป็นจริงหรือไม่

2) ฉากกับตัวละคร

ในการใช้ฉากบางครั้งอาจมีความหมายและสัมพันธ์กับตัวละคร ตามที่ผู้แต่งต้องการจะให้ เป็นเช่นผู้แต่งต้องการเน้นให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างสถานที่ สิ่งแวดล้อมและเวลา ว่ามีความเกี่ยวข้องและส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงความคิดหรือการกระทำของตัวละคร การวิเคราะห์ประเมินค่าฉากในแง่นี้ จึงควรจะเริ่มจากการศึกษาว่าฉากและสถานที่ในเรื่องมีอิทธิพลต่อตัวละครในด้านใดบ้าง เช่น ตัวละครมีความสุขหรือความทุกข์ในสถานที่ที่เขาอาศัยอยู่ และถ้ามี แล้วตัวละครได้แสดงความรู้สึกหรือมีความเห็นออกมาอย่างไรบ้าง ฉากมีอิทธิพลอย่างไรต่อการเปลี่ยนแปลงความคิด พฤติกรรม ทัศนคติ และการกระทำของตัวละคร

3) ฉากกับบรรยากาศในเรื่อง

ฉากและสถานที่มีผลอย่างยิ่งต่อการสร้างบรรยากาศ หรือ “อารมณ์” ของเรื่อง ผู้เขียนอาจใช้วิธีการหลายอย่างในการสร้างบรรยากาศในท้องเรื่อง เช่น การพรรณนาถึงความเงียบเหงาของสถานที่ การหยุดนิ่งของกระแสลม ความเงียบสงบของใบไม้ เพื่อให้บรรยากาศมีความเศร้า การกล่าวถึงสีที่ให้ความรู้สึกอบอุ่น เช่น สีแดง สีส้ม หรือสีเหลือง อาจทำให้เกิดบรรยากาศของความ

เอกสารการเรียนรู้ที่ 2 นวนิยายเรื่องรักอันตราย ของนรรัตน์ รักดี (ยกตัวอย่างเนื้อเรื่องบางบท)

“ที่นี่เป็นชนบท และเป็นปัจเจกชนบทด้วย การใช้ชีวิตความเป็นอยู่จึงต้องใกล้ชิดและสอดคล้องกับธรรมชาติ ดินฟ้าอากาศสิ่งแวดล้อมบริสุทธิ์สะอาดดีมาก เพื่อนบ้านทั่วไปทุกคนมีอัธยาศัยดีมาก ๆ ซื่อบริสุทธิ์ จริ่งใจต่อกัน รักกันเหมือนพี่เหมือนน้องทุกคนรอบครัวแทบจะเป็นญาติกันไปหมด” (นรรัตน์ รักดี, 2564: 45)

“ที่นี่ดินดีแหล่งน้ำอุดมสมบูรณ์ ดินฟ้าอากาศก็เอื้อต่อการทำเกษตรกรรม” ศิลาฤกษ์ หรือหินเล่าเสริม

“ดินจะสังเกตเห็นเลยว่า ชาวบ้านขยันกันทุกครัวเรือน ไม่ว่าจะเป็นผู้เฒ่าผู้แก่ หนุ่มสาวเด็ก ๆ เรียกว่าทุกเพศทุกวัยนั่นแหละ”

“ที่น่าชื่นชมอีกอย่างก็คือเรื่องน้ำใจ...และความใสซื่อ!..” เขตตฤณีหรือดินพูดซ้ำ ๆ

“อันนี้คือยอมรับในเรื่องคุณธรรมของพวกเรา สามัคคีมีน้ำใจ ให้ได้ทุกอย่างไม่ได้คิดเป็นค่าจ้างรางวัล” (นรรัตน์ รักดี, 2564: 50)

“ทุกชีวิตและทุกภาระกิจการงานดำเนินไปตามปกติ ชนบทแห่งนี้เป็นสถานที่น่ารื่นรมย์มาโดยธรรมชาติ ปัจจุบันได้เพิ่มสีสันความเจริญด้านเกษตรกรรมในโรงนาฟาร์มทฤษฎีใหม่ของกลุ่มหนุ่มสาว โครงการเศรษฐกิจพอเพียงปลูกพืชเลี้ยงสัตว์ขยายผลออกไปครอบคลุมทุกครัวเรือน พ่อค้าโคและกองเกวียนคาราวานจากต่างเมืองที่สัญจรผ่านมาพลอยได้รับผลประโยชน์ หลายขบวนหลายหมู่กองเกวียนได้อยู่พักซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้ากันอย่างคึกคัก ทำให้มีความคึกคักกันระหว่างผู้คนที่นี่มาจากเขตแคว้นต่าง ๆ ตลอดปี” (นรรัตน์ รักดี, 2564: 77)

“สาววัดถ้ำมหาราชเป็นเมืองแห่งพุทธศาสนา นับตั้งแต่ยุคปฐมโพธิกาล มัชฌิมโพธิกาล และปัจฉิมโพธิกาล ประชาชนเลื่อมใสศรัทธาพระธรรมคำสอนของพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าอย่างมั่นคง มีข้อความปรากฏจนเป็นที่รู้จักและกำหนดจดจำของชาวมหาราชอื่น ๆ ที่อยู่ในเขตแคว้นต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นคนพ่อค้าโคต่าง กองเกวียนคาราวานที่สัญจรมาด้วยภารกิจค้าขายสินค้า หรือคณะราชทูตมาในราชการ หรือประชาชนทั่วไปที่สัญจรมาเยี่ยมสาววัดถ้ำมหาราช คำกล่าวอันทำให้เกิดภาพพจน์ของความเป็นพุทธศาสนิกชนที่มั่นคงด้วยศรัทธาของชาวสาววัดถ้ำก็คือ สายณสมเย สาวตถิย์ งามสรวนตถาย เขตวนั มหาชโน มาลา คนธาพิทตเถ เทวสิกั คจจติ.” (นรรัตน์ รักดี, 2564: 104)

ใบงานที่ 1

ชื่อกลุ่ม..... เลขที่.....

คำชี้แจง ให้นักศึกษาตอบคำถามเรื่อง การวิเคราะห์ฉากและสถานที่ในวรรณกรรมไทย

1. นักศึกษาอธิบายความหมายและความสำคัญของฉากและสถานที่ในวรรณกรรมไทย

.....

.....

.....

.....

2. นักศึกษาอธิบายเกี่ยวกับลักษณะของฉากและสถานที่ในวรรณกรรมไทย

.....

.....

.....

.....

3. นักศึกษาระบุประเภทของฉากและสถานที่ในวรรณกรรมไทย

.....

.....

.....

.....

4. นักศึกษาสรุปการประเมินค่าการใช้ฉากในวรรณกรรมไทยร่วมสมัย

.....

.....

.....

.....

ใบงานที่ 2

ชื่อกลุ่ม..... เลขที่.....

คำชี้แจง ให้นักศึกษาตอบคำถามเรื่อง การวิเคราะห์ฉากและสถานที่ในนวนิยายประยุกต์อิง
หลักกรรม เรื่องรักอันตราย ของนรรัตน์ รักดี

1. ฉากและสถานที่ในนวนิยายเรื่องรักอันตรายปรากฏฉากประเภทอะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

2. ฉากและสถานที่ในนวนิยายเรื่องรักอันตรายมีความน่าเชื่อถือหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

3. ฉากและสถานที่ในนวนิยายเรื่องรักอันตรายมีความสัมพันธ์กับตัวละครอย่างไร

.....

.....

.....

.....

4. บรรยากาศในนวนิยายเรื่องรักอันตรายมีความสมจริงและมีคุณค่าอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

บันทึกผลการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้

.....
.....
.....
.....
.....

ผู้สอน

.....
.....
.....
.....
.....

ผู้เรียน

.....
.....
.....
.....
.....

ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะ

.....
.....
.....

ลงชื่อ..... ผู้สอน
(.....)
...../...../.....

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง การวิเคราะห์ตัวละครในวรรณกรรมไทย เวลา 3 ชั่วโมง

นักศึกษาสาขาวิชาการสอนภาษาไทย ชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ผู้สอน อาจารย์กิตติยา คุณารักษ์

สอนวันที่..... เดือน.....พ.ศ.

1. สาระสำคัญ

ตัวละคร (Character) ในวรรณกรรมมีอยู่สองระดับ คือ ระดับแรก ตัวละครคือบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่มีบทบาทในเรื่อง ระดับที่สอง คือคุณลักษณะของตัวละคร เช่น รูปร่าง หน้าตา หรือคุณสมบัติพิเศษทางศีลธรรม (perrine. 1978 :1491) ตัวละครในเรื่องเล่า หมายถึง ผู้ที่มีบทบาทในท้องเรื่อง หรือผู้เดินผ่านเนื้อเรื่องและเหตุการณ์ต่าง ๆ นั้นเอง อาจกล่าวได้ว่าตัวละครเป็นเจ้าของเรื่อง ทั้งนี้เพราะก่อนที่จะลงมือแต่งเรื่อง ผู้แต่งจะต้องคิดก่อนเสมอว่าจะเขียนเรื่องของใคร และใครคนนั้นประสบกับเหตุการณ์อะไรบ้าง (ธัญญา สังขพันธานนท์ : 2539)

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

- 2.1 นักศึกษาบอกความหมายและการนำเสนอตัวละครในวรรณกรรมไทย
- 2.2 นักศึกษาบอกประเภทและกลวิธีในการสร้างตัวละครในวรรณกรรมไทย
- 2.3 นักศึกษาวิเคราะห์นวนิยายประยุกต์อิงหลักกรรมเรื่องรักอันตราย ของนรรัตน์ รักดี

3. สาระการเรียนรู้

3.1 ความรู้ (Knowledge)

- ความหมายและการนำเสนอตัวละครในวรรณกรรมไทย
- ประเภทและกลวิธีในการสร้างตัวละครในวรรณกรรมไทย
- การประเมินค่าตัวละครในวรรณกรรมไทย
- วรรณกรรมนวนิยายประยุกต์อิงหลักกรรมเรื่องรักอันตราย ของนรรัตน์ รักดี

3.2 ทักษะกระบวนการ (Process)

- ทักษะการฟังและอ่าน เพื่อจับใจความสำคัญ
- ทักษะการเข้าใจความหมาย
- ทักษะในการคิดวิเคราะห์
- ทักษะการนำเสนอหน้าชั้นเรียน

3.3 เจตคติ (Attitude)

- มีบุคลิกพื้นฐานในการสื่อสาร
- ไม่เรียนรู้
- มุ่งมั่นในการทำงาน

4. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 ขั้นเปิดประสบการณ์

อาจารย์กระตุ้นความสนใจของนักศึกษาจากการบรรยายความหมาย ประเภท และกลวิธีการนำเสนอตัวละครในวรรณกรรมไทย ด้วยการใช้สื่อการสอน canva ประกอบ จากนั้นอาจารย์ใช้คำถามเพื่อเปิดประสบการณ์ของนักศึกษา จากคำถามดังนี้

2. ตัวละคร (Character)

2.1 ความหมาย

ความหมายของตัวละครในวรรณกรรมมีอยู่สองระดับคือ **ระดับแรก ตัวละครคือบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่มีบทบาทในเรื่อง ระดับที่สอง คือคุณลักษณะของตัวละคร** เช่น รูปร่าง หน้าตา หรือคุณสมบัติพิเศษทางศีลธรรม (perrine, 1978 :1491)

ตัวละครในเรื่องเล่า หมายถึง ผู้ที่มีบทบาทในท้องเรื่อง หรือผู้เดินผ่านเนื้อเรื่อง และเหตุการณ์ต่าง ๆ นั้นเอง อาจกล่าวได้ว่าตัวละครเป็นเจ้าของเรื่อง ทั้งนี้เพราะก่อนที่จะลงมือแต่งเรื่อง ผู้แต่งจะต้องคิดก่อนเสมอว่าจะเขียนเรื่องของใคร และใครคนนั้นประสพกับเหตุการณ์อะไรบ้าง

2. ตัวละครแบบกลม หรือตัวละครที่มีหลายลักษณะนิสัย

- 2.1. มีลักษณะนิสัย อารมณ์ ความรู้สึกหลากหลาย และเปลี่ยนแปลงพัฒนาไปตามสภาพแวดล้อม ความกดดันหรือแรงจูงใจต่าง ๆ
- 2.2. มีลักษณะคล้ายชีวิตจริงมาก
- 2.3. ตัวละครปรากฏในเรื่องแต่ละครั้งด้วยลักษณะที่แตกต่างไปจากเดิมหรือค่อย ๆ เปลี่ยนลักษณะที่แตกต่างไปจากเดิม
- 2.4. การนำเสนอตัวละครทำได้ยากและซับซ้อนกว่า

“นักศึกษาคิดว่าตัวละครสำคัญต่อวรรณกรรมอย่างไรบ้าง”

“นักศึกษาคิดว่ากลวิธีการนำเสนอตัวละครวรรณกรรมไทยมีความน่าสนใจอย่างไร”

“นักศึกษาคิดว่าตัวละครในวรรณกรรมกับในละครโทรทัศน์เหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร”

“นักศึกษาคิดว่าตัวละครในวรรณกรรมไทยมีกี่ประเภท อะไรบ้าง”

ขั้นที่ 2 ขั้นนำเสนอสถานการณ์

จากที่นักศึกษาได้ช่วยกันแสดงความคิดเห็น อาจารย์เชื่อมโยงสู่ประเด็นการวิเคราะห์ตัวละครในวรรณกรรมไทยร่วมสมัย โดยอาจารย์แจกเอกสารการเรียนรู้ที่ 1 การวิเคราะห์ตัวละครในวรรณกรรมไทย และเอกสารการเรียนรู้ที่ 2 เนื้อเรื่องนวนิยายเรื่องรักอันตราย ของนรรัตน์ รักดี ดังนี้

- ความหมายของตัวละครในวรรณกรรมไทย
- การนำเสนอตัวละครในวรรณกรรมไทย
- ประเภทของตัวละครในวรรณกรรมไทย

- กลวิธีในการสร้างตัวละครในวรรณกรรมไทย
- การประเมินค่าตัวละครในวรรณกรรมไทย
- นวนิยายประยุกต์อิงหลักกรรมเรื่องรักอันตราย ของนรรัตน์ รักดี

ขั้นที่ 3 ขั้นระดมความคิดดำเนินกิจกรรม

นักศึกษาจับคู่ ตามความสนใจ เมื่อนักศึกษาศึกษาเอกสารการเรียนรู้ที่ได้รับแล้ว นักศึกษาร่วมกันแสดงความรู้ ความคิด ร่วมกันวิเคราะห์ สังเคราะห์ พร้อมทั้งตอบคำถามตามใบงานที่กำหนด

ขั้นที่ 4 ขั้นสร้างองค์ความรู้

1) นักศึกษานำเสนอความคิดเห็นให้เพื่อนในกลุ่มเข้าใจ จากนั้นนักศึกษารับฟังความคิดเห็นของกลุ่มอื่น ๆ

2) อาจารย์ผู้สอนบันทึกความคิดเห็นที่สำคัญของแต่ละกลุ่มไว้ เพื่อดูความคิดเห็นในการตอบคำถามของนักศึกษา เพื่อเชื่อมโยงเข้าสู่การสรุป

ขั้นที่ 5 ขั้นสะท้อนความคิด

1) นักศึกษาแต่ละกลุ่มร่วมกันสรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาการวิเคราะห์ตัวละครในวรรณกรรมไทย และการนำแนวคิดที่ได้นำมาวิเคราะห์ตัวละครในนวนิยายประยุกต์อิงหลักกรรมเรื่องรักอันตราย ของนรรัตน์ รักดี รวมทั้งสังเคราะห์ความคิดเห็นของกลุ่มตนเองและกลุ่มเพื่อน ๆ

2) อาจารย์ผู้สอนคอยกระตุ้นให้นักศึกษาพูด หรือเขียนสรุปความรู้จากการทำใบงานผลการเรียนรู้ นักศึกษาอ่านเอกสารการเรียนรู้แล้วตอบคำถาม คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์แสดงความรู้อย่างมีเหตุผล สามารถสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจได้

6. สื่อและแหล่งการเรียนรู้

1. เอกสารการเรียนรู้
2. สื่อการสอนดิจิทัล
3. ใบงาน

7. การวัดและการประเมินผล

สิ่งที่วัด	วิธีการวัด	เครื่องมือที่ใช้วัด	เกณฑ์การผ่าน
1) บอกรายละเอียด ความหมาย และการนำเสนอตัวละครของวรรณกรรมไทยได้อย่างชัดเจน 2) นำเสนอและเขียนสรุปได้ 3) บอกประเภทและกลวิธีในการสร้างตัวละครในนวนิยายเรื่องรักอันตรายได้	-สังเกตพฤติกรรมการเรียน -สังเกตการนำคิดวิเคราะห์ -ตรวจผลงานการเขียนใบงาน	-เกณฑ์การประเมิน : ผลงานการศึกษา การวิเคราะห์ตัวละครในวรรณกรรมไทย : ผลงานการศึกษา การวิเคราะห์ตัวละครในนวนิยายเรื่องรักอันตราย	

เกณฑ์การประเมิน : ผลงานการศึกษาการวิเคราะห์ตัวละครในวรรณกรรมไทย

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ				คะแนนรวม
	มาก 3 คะแนน	ปานกลาง 2 คะแนน	ระดับคุณภาพ	0 คะแนน	
1) บอกรายละเอียดความหมายและการนำเสนอตัวละครของวรรณกรรมไทยได้อย่างชัดเจน	เนื้อหาสรุปความคิดมีเหตุผลใจความสำคัญตรงประเด็นชัดเจน ประเมินผลการเรียนรู้ แสดงความรู้เหมาะสมถูกต้องครบถ้วน	เนื้อหาสรุปความคิดมีเหตุผลใจความสำคัญ ขาดหาย 1-2 ประเด็น มีการประเมินผลการเรียนรู้ เสนอความคิดได้มากกว่า 3 ประเด็น	เนื้อหาสรุปความคิดมีเหตุผลใจความสำคัญ ขาดหาย 3-4 ประเด็น เสนอความคิดได้ 1-2 ประเด็น	ไม่มีผลงาน	
2) นำเสนอและเขียนสรุปได้	นำเสนอสื่อสารแสดงความรู้ชัดเจน เขียนสรุปเรียบเรียง ลำดับความสำคัญของเนื้อหา ส่งสารให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจชัดเจน	พูดสื่อสารแสดงความรู้กว่น 1-2 บางประเด็น เขียนเรียบเรียง ลำดับความสำคัญของเนื้อหาได้ไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ ส่งสารให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจ	พูดสื่อสารแสดงความรู้กว่น 3-4 ทำให้ผู้รับสารไม่เข้าใจเนื้อหา เขียนเรียบเรียง ความสำคัญของเนื้อหาได้ไม่ครบถ้วนสมบูรณ์	ไม่มีผลงาน	
3) บอกประเภทและกลวิธีในการสร้างตัวละครในนวนิยายเรื่องรักอันตราาย ของนรรัตน์ รักดีได้	สามารถบอกประเภทและกลวิธีในการสร้างตัวละครในนวนิยายเรื่องรักอันตราาย ของนรรัตน์ รักดี ได้ถูกต้อง	สามารถบอกประเภทและกลวิธีในการสร้างตัวละครในนวนิยายเรื่องรักอันตราาย ของนรรัตน์ รักดี ได้เกือบถูกต้อง	ไม่สามารถบอกประเภทและกลวิธีในการสร้างตัวละครในนวนิยายเรื่องรักอันตราาย ของนรรัตน์ รักดี	ไม่มีผลงาน	
รวม					

แบบประเมินผลการวิเคราะห์ตัวละครในวรรณกรรมไทย

ที่	ชื่อ-นามสกุล	บอกความหมายและการนำเสนอตัวละครของวรรณกรรมไทย		นำเสนอและเขียนสรุป		บอกประเภทและกลวิธีในการสร้างตัวละครในนวนิยายเรื่องรักอันตราาย		รวม	ระดับคุณภาพ		หมายเหตุ
		3		3		3			15	ผ่าน	
1											
2											
3											
4											
5											
6											
7											
8											
9											
10											

นักศึกษาที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 มีจำนวน คน คิดเป็นร้อยละ.....
 นักศึกษาที่ไม่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 มีจำนวน คน คิดเป็นร้อยละ.....
 นักศึกษาที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมมีจำนวนคน รวมทั้งสิ้น.....คน

ผู้ประเมิน.....
 (.....)

เอกสารการเรียนรู้ที่ 1

เรื่อง การวิเคราะห์ตัวละครในวรรณกรรม

ความหมายตัวละคร (Character)

ความหมายของตัวละครในวรรณกรรมมีอยู่สองระดับคือ ระดับแรก ตัวละครคือบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่มีบทบาทในเรื่อง ระดับที่สอง คือคุณลักษณะของตัวละคร เช่น รูปร่าง หน้าตา หรือคุณสมบัติพิเศษทางศีลธรรม (perrine. 1978 :1491) ตัวละครในเรื่องเล่า หมายถึง ผู้ที่มีบทบาทในเรื่อง หรือผู้เดินผ่านเนื้อเรื่องและเหตุการณ์ต่าง ๆ นั้นเอง อาจกล่าวได้ว่าตัวละครเป็นเจ้าของเรื่อง ทั้งนี้เพราะก่อนที่จะลงมือแต่งเรื่อง ผู้แต่งจะต้องคิดก่อนเสมอว่าจะเขียนเรื่องของใคร และใครคนนั้นประสบกับเหตุการณ์อะไรบ้าง (ธัญญา สังขพันธานนท์ : 2539)

การนำเสนอตัวละคร

1) การนำเสนอโดยตรง

1.1 รายละเอียดเชิงประวัติ ได้แก่ ชื่อ เพศ อายุ สถานภาพทางครอบครัว สังคม อาชีพ ประวัติย่อ ฯลฯ

1.2 ลักษณะทางกายภาพ ได้แก่ หน้าตา ท่าทาง รูปร่าง การแต่งกาย หรือบางครั้ง อาจจะเน้นลักษณะเด่นประจำตัวบางอย่างเป็นพิเศษ

1.3 ลักษณะทางจิตใจ ได้แก่ ความรู้สึกนึกคิด อุปนิสัยใจคอ วิธีคิดปรัชญาชีวิต หรือภาวะจิตใจของตัวละคร

1.4 วัตถุที่เกี่ยวข้องกับตัวละครอย่างมีนัยสัมพันธ์ ได้แก่ การกล่าวถึงข้าวของเครื่องใช้ ประจำตัวของตัวละครที่มีความหมายบ่งบอกสภาวะของตัวละครนั้น ๆ เช่น ไม้เท้ากับคนแก่ ยานพาหนะที่ทรุดโทรม เสื้อผ้าตัวโปรด ฯลฯ วัตถุเหล่านี้บางครั้งอาจแฝงสัญลักษณ์เอาไว้ด้วย

2) การนำเสนอโดยอ้อม

การนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับตัวละครนั้นจะไม่บรรยายโดยตรงไปตรงมาและไม่เป็นกิจจะลักษณะ แต่จะสอดแทรกอยู่ในการเล่าเหตุการณ์ต่าง ๆ โดยผู้อ่านจะรู้จักตัวละครผ่านทางพฤติกรรมที่แสดงออก การกระทำ คำพูด (ทั้งที่สนทนากับคนอื่น และที่คิดในใจ) หรือการบรรยายถึงกริยาอาการ สายตา หรืออวัจนภาษา ซึ่งผู้อ่านสามารถสรุปสถานภาพลักษณะทางกายและนิสัยใจคอของตัวละครได้

ประเภทของตัวละคร

1. ตัวละครแบบแบน หรือตัวละครแบบน้อยลักษณะนิสัย

1.1 มักจะมีลักษณะนิสัยคล้าย ๆ กันทุกตัว จนสามารถสรุปเป็นแบบที่แน่นอนได้ ตัวละครแบบนี้ไม่ค่อยสร้างความประทับใจแก่ผู้อ่าน

1.2 มีลักษณะไม่สมจริง หรือไม่เหมือนชีวิตคนจริง ๆ

1.3 การแนะนำตัวละครทำได้ง่ายกว่า

1.4 มีลักษณะคงที่ตลอดทั้งเรื่อง

2. ตัวละครแบบกลม หรือตัวละครที่มีหลายลักษณะนิสัย

2.1. มีลักษณะนิสัย อารมณ์ ความรู้สึกหลากหลาย และเปลี่ยนแปลงพัฒนาไปตามสภาพแวดล้อม ความกดดันหรือแรงจูงใจต่าง ๆ

2.2. มีลักษณะคล้ายชีวิตจริงมาก

2.3. ตัวละครปรากฏในเรื่องแต่ละครั้งด้วยลักษณะที่แตกต่างไปจากเดิมหรือค่อย ๆ เหยยลักษณะที่แตกต่างไปจากเดิม

2.4. การนำเสนอตัวละครทำได้ยากและซับซ้อนกว่า

การวิเคราะห์ตัวละคร

1) พิจารณากลวิธีในการสร้างตัวละคร

1.1. ผู้แตงนำเสนอตัวละครโดยวิธีใด (โดยตรงหรือโดยอ้อม) การให้ข้อมูลเกี่ยวกับตัวละครชัดเจนแจ่มแจ้งเพียงไร

1.2. การสร้างแรงจูงใจให้กับตัวละครมีเหตุผลเพียงพอหรือไม่ อะไรคือสิ่งที่กระตุ้นให้ตัวละครแสดงพฤติกรรมออกมาเช่น ความปรารถนา ความต้องการ การต่อสู้เพื่อการอยู่รอด การปกป้องตนเอง ฯลฯ ผู้วิจารณ์จะต้องวิเคราะห์ถึงแรงจูงใจนั้นว่าสมเหตุสมผลเพียงพอหรือไม่ อย่างไร

1.3. พิจารณาน้ำเสียงของผู้แตงที่มีต่อตัวละคร และแปลความหมายของน้ำเสียงนั้น ผู้แตงแต่ละคนจะแสดงน้ำเสียงต่อตัวละครของตัวเองในลักษณะต่างกัน เช่น ดุถูก เยาะเย้ย ถากถาง เวทนา สงสาร ชื่นชม

การประเมินค่าตัวละคร

1) พิจารณาว่าผู้แตงสร้างตัวละครได้สมจริงหรือไม่

อย่างน้อยตัวละครควรเป็นแบบจำลองชีวิตมนุษย์จริง ๆ ทั้งในด้านจิตใจและพฤติกรรม ตัวละครเป็นแบบตัวแบนหรือแบบตัวกลม หากเป็นตัวแบนถือว่ามีลักษณะที่ไม่ค่อยสมจริง ต้องค้นหาว่าผู้เขียนสร้างขึ้นด้วยเจตนาใด อาจให้เป็นตัวละครประเภทอุดมคติ เรามักจะพบว่าในวรรณกรรมประเภทยอดนิยมนั้นการสร้างตัวละคร มักจะเป็นแบบที่เรียกว่า “ภาพลักษณ์ตายตัว” (stereo type) เช่น เรื่องจะมีตัวเอกที่เก่งกล้าในทุกสถานการณ์ ตัวละครประเภทนางอิจฉาในเรื่องรักริษยา ก็จะเป็นตัวร้ายตลอดทั้งเรื่อง

2) การเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาการของตัวละครเป็นไปอย่างสมเหตุสมผลหรือไม่ หากผู้เขียนต้องการให้ตัวละครเปลี่ยนแปลง ก็ควรจะได้ปูพื้นฐานให้เห็นพัฒนาการของการเปลี่ยนแปลงอย่างชัดเจน คือต้องมีเหตุผลและความเป็นไปได้

3) การสร้างตัวละครช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจมนุษย์และสถานะอันเป็นสากลของมนุษย์ได้มากขึ้นแค่ไหน ต้องดูว่านักเขียนมีความชัดเจนหรือมีประสบการณ์เกี่ยวกับมนุษย์หรือไม่ ซึ่งตัวละครที่ตีนั้นจะต้องเป็นตัวแทนในการแปลความหมายเกี่ยวกับชีวิตให้แก่ผู้อ่านได้อย่างกว้างขวาง

เอกสารการเรียนรู้ที่ 2

นวนิยายเรื่องรักอันตราย ของนรรัตน์ รักดี

(ยกตัวอย่างเนื้อเรื่องบางบท)

“ชีวิตเป็นของเรา!...พีหมายความว่าสุขทุกข์ที่เราจะได้รับนั้นก็คือตัวเราจะได้รับไปทั้งหมด ที่พีพูดนี้ไม่ได้แนะนำให้เห็นแก่ตัวหรอกนะ ผู้ให้กำเนิดเราก็คควรนับถือท่าน แต่โดยธรรมชาติ พ่อแม่เลี้ยงลูกท่านเลี้ยงได้เพียงแต่ตัว ส่วนหัวใจเลี้ยงไม่ได้ ฟังดูอาจจะเหมือนว่า เราเห็นแก่ตัว แต่เรื่องที่ดีตสันใจผิด จะด้วยเหตุผลใด ๆ ก็ตาม ถ้าผลแห่งการตัดสินใจจนเราเลือกทางเดินแล้วมีผลกระทบต่ोजิตใจที่เราจะระทมทุกข์ตลอดชีวิต ผู้ให้กำเนิดท่านทราบความจริงอย่างนี้ ท่านก็จะไม่ต้องการให้ลูกของท่านทุกข์ระทมขมขื่นตลอดชีวิตเป็นแน่... พ่อแม่เลี้ยงลูกมากก็ต้องการให้ลูกมีความสุข เมื่อลูกเลือกทางเดินที่เห็นว่าเป็นความสุขท่านก็ต้องยินยอม...” (นรรัตน์ รักดี, 2564: 30)

“พวกเขามีนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียน!...” ศิลาฤกษ์พูดขึ้น “ชอบซักถาม เมื่อแนะนำเขา เขาจะทำด้วยความตั้งใจ มีนิสัยรักความก้าวหน้า ขยัน ซื่อสัตย์ ประหยัด อุตุน เป็นหลักธรรมในพุทธศาสนาเลยละ” “พวกเขามีความรู้ในพระพุทศาสนาพอสมควรทีเดียว มีศรัทธามั่นคงด้วย ว่าง ๆ พวกเขาจะนั่งคุยกันถึงเรื่องพระพุทศาสนา พูดถึงพุทจริยาและธรรมสากัจฉากันเป็นประจำ ถือว่าเป็นชาวพุทตันฉบับได้เลยครับ” “เพราะสังคมของชุมชนที่นี่ให้ความสำคัญ และกำลังตื่นตัวในการเผยแผ่พุทศาสนาของพระพุทเจ้าและสาวก ลัทธินิกายอื่นแทบว่าจะเจียบหายไปเลย” “พระธรรมสอนของพระพุทองค์เป็นอกาลิโก และเป็นโอปนยิโกที่ชาวพุทปฏิบัติตามแล้วได้ผลเป็นที่ประจักษ์...” เขตตฤมิกกล่าวขยายภูมิรู้” (นรรัตน์ รักดี, 2564: 70-71)

“ทั้งหมดทั้งมวลเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นแล้ว และเกิดขึ้นด้วยอำนาจแห่งกรรมจึงไม่มีใครช่วยใครได้ เพียงแต่แม่เมตตาไมตรีจิตให้ด้วยความเห็นใจสัตว์โลกที่ตกทุกข์ได้ยาก เวียนว่ายในกระแสแห่งกรรม เรื่องทั้งหมดที่เกิดขึ้นแล้ว และผ่านเลยไปแล้ว จะนำมาเปลี่ยนแปลงแก้ไขให้เหมือนเดิมอีกไม่ได้...เหมือนสายน้ำที่ไหลไปแล้ว ไม่ไหลกลับคืน!...” (นรรัตน์ รักดี, 2564: 107)

ใบงานที่ 1

ชื่อกลุ่ม..... เลขที่.....

คำชี้แจง ให้นักศึกษาตอบคำถามเรื่อง การวิเคราะห์ตัวละครในวรรณกรรมไทย

1. นักศึกษาอธิบายความหมายและการนำเสนอตัวละครในวรรณกรรมไทย

.....

.....

.....

.....

2. นักศึกษาอภิปรายเกี่ยวกับกลวิธีในการสร้างตัวละครในวรรณกรรมไทย

.....

.....

.....

.....

3. นักศึกษาระบุประเภทของตัวละครในวรรณกรรมไทย

.....

.....

.....

.....

4. นักศึกษาสรุปหลักการประเมินค่าตัวละครในวรรณกรรมไทย

.....

.....

.....

.....

ใบงานที่ 2

ชื่อกลุ่ม..... เลขที่.....

คำชี้แจง ให้นักศึกษาตอบคำถามเรื่อง การวิเคราะห์ตัวละครในนวนิยายประยุกต์อิงหลักกรรม เรื่องรักอันตราย ของนรรัตน์ รักดี

1. การนำเสนอตัวละครในนวนิยายเรื่องรักอันตรายเป็นรูปแบบใด

.....

.....

.....

.....

2. ตัวละครในนวนิยายเรื่องรักอันตรายเป็นประเภทใด

.....

.....

.....

.....

3. กลวิธีการสร้างแรงจูงใจให้กับตัวละครในนวนิยายเรื่องรักอันตรายมีเหตุผลเพียงพอหรือไม่

.....

.....

.....

.....

4. ในนวนิยายเรื่องรักอันตรายผู้แต่งสร้างตัวละครได้สมจริงหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

บันทึกผลการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้

.....
.....
.....
.....
.....

ผู้สอน

.....
.....
.....
.....
.....

ผู้เรียน

.....
.....
.....
.....
.....

ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะ

.....
.....
.....

ลงชื่อ..... ผู้สอน
(.....)
...../...../.....

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6

แผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง การวิเคราะห์ลีลาการเขียนของผู้แต่งในวรรณกรรมเวลา 3 ชั่วโมง
 นักศึกษาสาขาวิชาการสอนภาษาไทย ชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ผู้สอน อาจารย์กิตติยา คุณารักษ์

สอนวันที่..... เดือน.....พ.ศ.

1. สาระสำคัญ

ลีลาการเขียน หรือ ท่าทีของผู้แต่ง เป็นองค์ประกอบที่สำคัญอีกส่วนหนึ่งในนวนิยายและเรื่องสั้น ซึ่งหมายถึง การแสดงออกทางภาษาในการเขียนร้อยแก้วและร้อยกรอง อาจใช้คำว่า “ท่วงทำนองในการแสดงออก” หรือ “ท่วงทำนองการแต่ง” สามารถพิจารณาได้จากการวางลำดับเนื้อเรื่อง การเลือกใช้คำ ประโยค วรรคตอน หรือการแสดงแนวคิดอันเป็นลักษณะเฉพาะตน (ธัญญา สังขพันธานนท์ : 2539)

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

- 2.1 นักเรียนบอกความหมายลีลาการเขียนของผู้แต่งในวรรณกรรมไทย
- 2.2 นักเรียนบอกการวิเคราะห์และประเมินค่าลีลาการเขียนของผู้แต่งในวรรณกรรมไทย
- 2.3 นักศึกษาวิเคราะห์นวนิยายประยุกต์อิงหลักกรรมเรื่องรักอันตราย ของนรรัตน์ รักดี

3. สาระการเรียนรู้

3.1 ความรู้ (Knowledge)

- ความหมายลีลาการเขียนของผู้แต่งในวรรณกรรมไทย
- การวิเคราะห์และประเมินค่าลีลาการเขียนของผู้แต่งในวรรณกรรมไทย
- การวิเคราะห์น้ำเสียงหรือท่าทีของผู้แต่งในวรรณกรรมไทย
- วรรณกรรมนวนิยายประยุกต์อิงหลักกรรมเรื่องรักอันตราย ของนรรัตน์ รักดี

3.2 ทักษะกระบวนการ (Process)

- ทักษะการฟังและอ่าน เพื่อจับใจความสำคัญ
- ทักษะการเข้าใจความหมาย
- ทักษะในการคิดวิเคราะห์
- ทักษะการนำเสนอหน้าชั้นเรียน

3.3 เจตคติ (Attitude)

- มีบุคลิกพื้นฐานในการสื่อสาร
- ไม่เรียนรู้
- มุ่งมั่นในการทำงาน

4. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 ขั้นเปิดประสบการณ์

อาจารย์กระตุ้นความสนใจของนักศึกษาจากการบรรยายความหมาย การวิเคราะห์และประเมินค่าลีลาการเขียนของผู้แต่งในวรรณกรรมไทย ด้วยการใช้สื่อการสอน canva ประกอบ จากนั้นอาจารย์ใช้คำถามเพื่อเปิดประสบการณ์ของนักศึกษา จากคำถามดังนี้

“นักศึกษาคิดว่าลีลาการเขียนของผู้แต่งในวรรณกรรมไทยมีความสำคัญอย่างไรบ้าง”

“นักศึกษาคิดว่าการประเมินค่าลีลาการเขียนของผู้แต่งมีความน่าสนใจอย่างไร”

ขั้นที่ 2 ขั้นนำเสนอสถานการณ์

จากที่นักศึกษาได้ช่วยกันแสดงความคิดเห็น อาจารย์เชื่อมโยงสู่ประเด็นการวิเคราะห์แก่นเรื่องในนวนิยายไทยร่วมสมัย โดยอาจารย์แจกเอกสารการเรียนรู้ที่ 1 การวิเคราะห์แก่นเรื่องในวรรณกรรมไทย และเอกสารการเรียนรู้ที่ 2 เนื้อเรื่องนวนิยายเรื่องรักอันตราย ของนรรัตน์ รักดี ดังนี้

- ความหมายลีลาการเขียนของผู้แต่งในวรรณกรรมไทย
- การวิเคราะห์ประเมินค่าลีลาการเขียนของผู้แต่งในวรรณกรรมไทย
- การวิเคราะห์น้ำเสียงหรือท่าทีของผู้แต่งในวรรณกรรมไทย
- นวนิยายประยุกต์อิงหลักกรรมเรื่องรักอันตราย ของนรรัตน์ รักดี

ขั้นที่ 3 ขั้นระดมความคิดดำเนินกิจกรรม

นักศึกษาจับคู่ ตามความสนใจ เมื่อนักศึกษาศึกษาเอกสารการเรียนรู้ที่ได้รับแล้ว นักศึกษาร่วมกันแสดงความรู้ ความคิด ร่วมกันวิเคราะห์ สังเคราะห์ พร้อมทั้งตอบคำถามตามใบงานที่กำหนด

ขั้นที่ 4 ขั้นสร้างองค์ความรู้

1) นักศึกษานำเสนอความคิดเห็นให้เพื่อนในกลุ่มเข้าใจ จากนั้นนักศึกษารับฟังความคิดเห็นของกลุ่มอื่น ๆ

2) อาจารย์ผู้สอนบันทึกความคิดเห็นที่สำคัญของแต่ละกลุ่มไว้ เพื่อดูความคิดวิจารณ์ในการตอบคำถามของนักศึกษา เพื่อเชื่อมโยงเข้าสู่การสรุป

ขั้นที่ 5 ขั้นสะท้อนความคิด

1) นักศึกษาแต่ละกลุ่มร่วมกันสรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษารูปแบบการวิเคราะห์การวิเคราะห์ลีลาการเขียนของผู้แต่งในวรรณกรรมไทย และการนำแนวคิดที่ได้นำมาวิเคราะห์ลีลาการเขียนของผู้แต่งในวรรณกรรมนวนิยายประยุกต์อิงหลักธรรมเรื่องรักอันตราย ของนรรัตน์ รักดี รวมทั้งสังเคราะห์ความคิดเห็นของกลุ่มตนเองและกลุ่มเพื่อน ๆ

2) อาจารย์ผู้สอนคอยกระตุ้นให้นักศึกษาพูด หรือเขียนสรุปความรู้จากการทำใบงานผลการเรียนรู้ นักศึกษาอ่านเอกสารการเรียนรู้แล้วตอบคำถาม คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์แสดงความรู้อย่างมีเหตุผล สามารถสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจได้

6. สื่อและแหล่งการเรียนรู้

1. เอกสารการเรียนรู้
2. สื่อการสอนดิจิทัล
3. ใบงาน

7. การวัดและการประเมินผล

สิ่งที่วัด	วิธีการวัด	เครื่องมือที่ใช้วัด	เกณฑ์การผ่าน
1) บอกความหมาย การวิเคราะห์ประเมินค่าลีลาการเขียนของผู้แต่งของวรรณกรรมไทยได้อย่างชัดเจน 2) นำเสนอและเขียนสรุปได้ 3) บอกลีลาการเขียน การใช้น้ำเสียงหรือท่าทีของผู้แต่งในนวนิยายเรื่องรักอันตรายของนรรัตน์ รักดีได้	-สังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ -สังเกตการณ์คิดวิเคราะห์ -ตรวจผลงานการเขียนใบงาน	-เกณฑ์การประเมิน : ผลงานการศึกษาการวิเคราะห์ประเมินค่าลีลาการเขียนของผู้แต่งของวรรณกรรมไทย : ผลการศึกษาลีลาการเขียนการใช้ น้ำเสียงหรือท่าทีของผู้แต่งในนวนิยายเรื่องรักอันตราย ของ นรรัตน์ รักดี	

เกณฑ์การประเมิน : ผลงานการศึกษาการวิเคราะห์ลีลาการเขียนของผู้แต่งในวรรณกรรมไทย

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ				คะแนนรวม
	มาก 3 คะแนน	ปานกลาง 2 คะแนน	ระดับคุณภาพ	0 คะแนน	
1) บอกรายละเอียด ความหมาย การ วิเคราะห์ประเมิน ค่าลีลาการเขียน ของผู้แต่งของ วรรณกรรมไทยได้ อย่างชัดเจน	เนื้อหาสรุป ความคิดมีเหตุผล ใจความสำคัญ ตรงประเด็น ชัดเจน ประเมินผลการ เรียนรู้ แสดง ความรู้เหมาะสม ถูกต้องครบถ้วน	เนื้อหาสรุป ความคิดมีเหตุผล ใจความสำคัญ ขาดหาย 1-2 ประเด็น มีการ ประเมินผลการ เรียนรู้ เสนอ ความคิดได้ มากกว่า 3 ประเด็น	เนื้อหาสรุป ความคิดมีเหตุผล ใจความสำคัญ ขาดหาย 3 -4 ประเด็น เสนอ ความคิดได้1-2 ประเด็น	ไม่มี ผลงาน	
2) นำเสนอและ เขียนสรุปได้	นำเสนอสื่อสาร แสดงความรู้ ชัดเจน เขียนสรุป เรียบเรียง ลำดับ ความสำคัญของ เนื้อหา ส่งสารให้ ผู้อ่านเกิดความ เข้าใจชัดเจน	พูดสื่อสารแสดง ความรู้วากวน1-2 บางประเด็น เขียนเรียบเรียง ลำดับความสำคัญ ของเนื้อหาได้ไม่ ครบถ้วนสมบูรณ์ ส่งสารให้ผู้อ่าน เกิดความเข้าใจ	พูดสื่อสารแสดง ความรู้วากวน 3-4 ทำให้ผู้รับสารไม่ เข้าใจเนื้อหา เขียนเรียบเรียง ความสำคัญของ เนื้อหาได้ไม่ ครบถ้วนสมบูรณ์	ไม่มี ผลงาน	
3) บอกลีลาการ เขียนการใช้คำเสียง หรือท่าทีของผู้แต่ง ในนวนิยายเรื่องรัก อันตราย ของนร รัตน์ รักดีได้	สามารถบอกลีลา การเขียนการใช้ คำเสียงหรือท่าที ของผู้แต่งในน วนิยายเรื่องรัก อันตราย ของนร รัตน์ รักดีได้ ถูกต้อง	สามารถบอกลีลา การเขียนการใช้ คำเสียงหรือท่าที ของผู้แต่งในน วนิยายเรื่องรัก อันตราย ของนร รัตน์ รักดี ได้ เกือบถูกต้อง	ไม่สามารถบอก ลีลาการเขียนการ ใช้คำเสียงหรือ ท่าทีของผู้แต่ง ในนวนิยายเรื่อง รักอันตราย ของนรรัตน์ รักดี ได้	ไม่มี ผลงาน	
รวม					

แบบประเมินผลการวิเคราะห์ลีลาการเขียนของผู้แต่งในวรรณกรรมไทย

ที่	ชื่อ-นามสกุล	ความหมาย การวิเคราะห์ที่เป็นคำลีลา การเขียนของผู้แต่งของวรรณกรรมไทย		นำเสนอและเขียนสรุป		ลีลาการเขียนการใช้น้ำเสียงหรือท่าทีของผู้ แต่งในนวนิยายเรื่องรักอันตราย		รวม	ระดับคุณภาพ		หมายเหตุ
		3		3		3			ผ่าน	ไม่ ผ่าน	
1											
2											
3											
4											
5											
6											
7											
8											

นักศึกษาที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 มีจำนวน คน คิดเป็นร้อยละ.....

นักศึกษาที่ไม่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 มีจำนวน คน คิดเป็นร้อยละ.....

นักศึกษาที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมมีจำนวนคน รวมทั้งสิ้น.....คน

ผู้ประเมิน.....

(.....)

เอกสารการเรียนรู้ที่ 1

เรื่อง การวิเคราะห์ลีลาการเขียนของผู้แต่งในวรรณกรรมไทย

ความหมายลีลาการเขียนของผู้แต่ง

ลีลาการเขียน หรือ ท่าทีของผู้แต่ง เป็นองค์ประกอบที่สำคัญอีกส่วนหนึ่งในนวนิยายและเรื่องสั้น ซึ่งหมายถึง การแสดงออกทางภาษาในการเขียนร้อยแก้วและร้อยกรอง อาจใช้คำว่า “ท่วงทำนองในการแสดงออก” หรือ “ท่วงทำนองการแต่ง” สามารถพิจารณาได้จากการวางลำดับเนื้อเรื่อง การเลือกใช้คำ ประโยค วรรคตอน หรือการแสดงแนวคิดอันเป็นลักษณะเฉพาะตน (ธัญญา สังขพันธานนท์ : 2539)

การวิเคราะห์และประเมินค่าลีลาการเขียน

ในการวิเคราะห์และประเมินค่าลีลาการเขียนของนักเขียนแต่ละคน สามารถทำได้โดยการศึกษาลักษณะและองค์ประกอบของการใช้ภาษาดังนี้ (Kenedy, 1966: 60)

1. การใช้ถ้อยคำ

การใช้คำที่มีความหมายตรง ได้แก่ การใช้คำที่มีความหมายตรงตามพจนานุกรม การใช้คำประเภทนี้เข้าใจง่าย เพราะเป็นความหมายที่ทราบกันดีอยู่แล้ว สิ่งที่ต้องพิจารณาก็คือผู้เขียนใช้คำได้ตรงเหมาะสมแก่ เนื้อเรื่อง บรรยากาศ และตัวละครมากน้อยเพียงใด

การใช้คำที่มีความหมายแฝง หมายถึง คำ ๆ นั้น นอกจากจะมีความหมายตรงตามพจนานุกรมแล้ว ยังมีความหมายอย่างอื่นแฝงอยู่ด้วย เช่น คำว่า "กิน" ในความหมายตรง คือการเอาของเข้าปากแล้วเคี้ยวกลืน ส่วนความหมายแฝง อาจหมายถึงการโกงกินและฉ้อราษฎร์บังหลวง เป็นต้น

2. การใช้ความเปรียบ

ความเปรียบ หรือ ภาพพจน์ เป็นลักษณะของการใช้ถ้อยคำเพื่อสร้างพลังในการสื่อสาร ซึ่งผู้แต่งจงใจสร้างขึ้นให้แตกต่างไปจากโครงสร้างของความหมายหรือการเรียงลำดับคำของภาษาโดยปกติ ด้วยจุดประสงค์เพื่อสร้างพลังในการแสดงออกและสร้างจินตภาพแก่ผู้อ่าน (ดวงมน จิตร์จำนง, 2527: 161-162) หน้าที่ของผู้วิจารณ์คือการชี้ให้เห็นว่าผู้เขียนมีการใช้ความเปรียบในลักษณะใด และใช้ได้เหมาะสมเพียงใด การใช้ความเปรียบที่ควรพิจารณา เช่น

- การเปรียบเทียบหรืออุปมาอุปไมย
- การอุปลักษณ์
- การใช้สัญลักษณ์

3. การใช้ประโยค

ประโยคหรือวากยสัมพันธ์ คือการเรียบเรียงถ้อยคำที่ได้ใจความสมบูรณ์และมีผลต่อการสื่อความหมาย นับเป็นการใช้ภาษาในอีกลักษณะหนึ่งที่แสดงให้เห็นลีลาการเขียนได้เป็นอย่างดี นักเขียนบางคนนิยมใช้ประโยคสั้น ๆ ใจความเดียว แต่บางคนนิยมใช้ประโยคยาว และมีความขยายอย่างซับซ้อน หรือบางคนใช้ประโยคทั้งสองแบบผสมกัน *สิ่งที่ควรพิจารณาในการศึกษาลักษณะของประโยคในงานเขียนคือ ผู้เขียนมีแนวโน้มในการใช้รูปประโยคแบบใด ลักษณะประโยคดังกล่าวช่วยสร้างบรรยากาศและอารมณ์ของเรื่องได้มากน้อยแค่ไหน

การวิเคราะห์น้ำเสียงหรือท่าทีของผู้แต่ง

ในการวิเคราะห์น้ำเสียงหรือท่าทีของผู้แต่ง จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอ่านเรื่องอย่างละเอียด และระมัดระวัง และต้องแยกให้ออกว่าผู้แต่งมีทัศนคติหรือความคิดเห็นอย่างไร ดังที่ได้กล่าวแล้วว่า น้ำเสียงของผู้แต่งจะซ่อนอยู่ในลีลาการใช้ภาษาในเรื่อง การพิจารณาการใช้คำ ประโยค และความเปรียบ จะช่วยให้มองเห็นท่าทีของผู้แต่งได้ ดังนี้

1) ลักษณะการเล่าเรื่อง

การเล่าเรื่องในนวนิยายและเรื่องสั้นมีอยู่ 2 ลักษณะ คือ การเล่าเรื่องแบบภววิสัย คือการเล่าเรื่องที่คุณแต่งบรรยายเหตุการณ์ หรือพฤติกรรมของตัวละครตามสภาพที่เป็นจริงโดยปราศจากการสอดแทรกความคิดเห็น หรือการแสดงทรรศนะเชิงวิจารณ์ต่อเรื่องนั้น ๆ ลักษณะการเล่าเรื่องแบบนี้จึงไม่อาจมองเห็นหรือจับน้ำเสียงของผู้แต่งได้ นักเขียนจึงนิยมเล่าเรื่องแบบนี้

การเล่าเรื่องแบบอัตวิสัย ผู้แต่งมักสอดแทรกความคิดเห็น หรือ ความรู้สึกของตนแทรกลงไปด้วย ซึ่งอาจมีน้ำเสียงประชด แดกดัน หดหู่ หรือเห็นใจ

2) ลักษณะการสร้างบรรยากาศ

คือการสร้างบรรยากาศให้กลมกลืนไปกับเนื้อเรื่องและเหตุการณ์ต่าง ๆ เช่น ในตอนที่ตัวละครตกอยู่ในสภาพโศกเศร้า ผู้เขียนก็ควรสร้างบรรยากาศของเรื่องให้ดูเศร้าไปด้วย กุหลาบ มัลลิกะมาส (2528: 136) เห็นว่า การสร้างบรรยากาศให้กลมกลืนไปกับเนื้อเรื่องจะทำให้ ผู้อ่านมีอารมณ์ผันแปรตามไปด้วย หรือที่เรียกกันว่า "มีอารมณ์ร่วม" และจะช่วยให้มองเห็นท่าทีของผู้แต่งได้ชัดขึ้น

3) ลักษณะการใช้ภาษาเชิงประชด

คือการใช้ภาษาหรือความเปรียบที่มุ่งเน้นการสื่อความหมายตรงข้ามกับคำที่ใช้ (ปริญา เกื้อหนุน 2537 : 134) เช่น นำคำที่เป็นเชิงยกย่องมาใช้ตำหนิ นอกจากนี้แล้วยังหมายถึงสถานการณ์หรือการแสดงออก โดยนักเขียนได้สอดแทรกทัศนคติ และความรู้สึกนึกคิดซึ่งอยู่บนพื้นฐานของปรากฏการณ์บางอย่างที่ตรงกันข้ามหรือขัดแย้งกัน

เอกสารการเรียนรู้ที่ 2

นวนิยายเรื่องรักอันตราย ของนรรัตน์ รักดี

(ยกตัวอย่างเนื้อเรื่องบางบท)

“ผมเองก็นับว่าโชคที่ได้มาอยู่ที่นี้เป็นบุญของผมจริง ๆ” ตินณฑชาติพูดอย่างจริงจัง

“พี่ตินพูดเหมือนชาวพุทธที่รู้จักแห่งกรรม” วิรภูมิพูดขึ้นแล้วเสริมต่อไปว่า

“พุทธศาสนากำลังแพร่หลายเข้ามาสู่ชุมชนพุทธวิป สาวตถิ โกสัมพี ราชคฤห์ เป็นดินแดนพุทธภูมิไปแล้ว ในชุมชนของเราก็พลอยตื่นตัวไปด้วย เดียวนี้ถ้าใครไม่รู้เรื่องพระพุทธศาสนาถือว่าตกยุคไปแล้ว พวกเราน่าจะมีเวลาสนทนาเรื่องพระพุทธศาสนากันจริง ๆ สักที”

“เขาเรียกว่าสัมพันธ์กัน...” วรภาคพูดขึ้น “เป็นความคิดที่ดีเราจะโหนกระแสไปกับสังคม หลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าเป็น สวากขาตธรรม ทำให้พุทธศาสนิกชนร่มเย็นเป็นสุขเมื่อเข้าถึงธรรม” (นรรัตน์ รักดี, 2564: 65)

“พวกเขามีนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียน...” ศิลาฤกษ์พูดขึ้น “ชอบซักถาม เมื่อแนะนำเขา เขาจะทำได้ด้วยความตั้งใจ มีนิสัยรักความก้าวหน้า ขยัน ซื่อสัตย์ ประหยัด อุตุน เป็นหลักธรรมในพุทธศาสนาเลยละ” “พวกเขามีความรู้ในพระพุทธศาสนาพอสมควรทีเดียว มีศรัทธามั่นคงด้วย ว่าง ๆ พวกเขาจะนั่งคุยกันถึงเรื่องพระพุทธศาสนา พูดถึงพุทธจริยาและธรรมสาก็ฉากันเป็นประจำ ถือว่าเป็นชาวพุทธต้นฉบับได้เลยครับ” “เพราะสังคมของชุมชนที่นี่ให้ความสำคัญ และกำลังตื่นตัวในการเผยแผ่พุทธศาสนาของพระพุทธเจ้าและสาวก ลัทธินิกายอื่นแทบว่าจะเจียบหายไปเลย”

“พระธรรมสอนของพระพุทธองค์เป็นอกาลิโก และเป็นโอปนยิโกที่ชาวพุทธปฏิบัติตามแล้วได้ผลเป็นที่ประจักษ์...” เขตตภูมิกล่าวขยายภูมิรู้” (นรรัตน์ รักดี, 2564: 70-71)

“ทั้งหมดทั้งมวลเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นแล้ว และเกิดขึ้นด้วยอำนาจแห่งกรรมจึงไม่มีใครช่วยใครได้ เพียงแต่แม่เมตตาไมตรีจิตให้ด้วยความเห็นใจสัตว์โลกที่ตกทุกข์ได้ยาก เวียนว่ายในกระแสแห่งกรรม เรื่องทั้งหมดที่เกิดขึ้นแล้ว และผ่านเลยไปแล้ว จะนำมาเปลี่ยนแปลงแก้ไขให้เหมือนเดิมอีกไม่ได้...เหมือนสายน้ำที่ไหลไปแล้ว ไม่ไหลกลับคืน...” (นรรัตน์ รักดี, 2564: 107)

ใบงานที่ 1

ชื่อกลุ่ม..... เลขที่.....

คำชี้แจง ให้นักศึกษาตอบคำถามเรื่อง การวิเคราะห์ลีลาการเขียนของผู้แต่งในวรรณกรรมไทย

1. นักศึกษาอธิบายความหมายลีลาการเขียนของผู้แต่งในวรรณกรรมไทย

.....

.....

.....

.....

2. นักศึกษาอภิปรายเกี่ยวกับการประเมินค่าลีลาการเขียนของผู้แต่งในวรรณกรรมไทย

.....

.....

.....

.....

3. นักศึกษาอภิปรายการวิเคราะห์น้ำเสียงหรือท่าทีของผู้แต่งในวรรณกรรมไทย

.....

.....

.....

.....

4. นักศึกษาสรุปคำว่า “ความเปรียบเชิงประชด” ที่ผู้แต่งใช้ในวรรณกรรมไทย

.....

.....

.....

.....

ใบงานที่ 2

ชื่อกลุ่ม..... เลขที่.....

คำชี้แจง ให้นักศึกษาตอบคำถามเรื่อง การวิเคราะห์ลีลาการเขียนของผู้แต่งในนวนิยายประยุกต์อิงหลักกรรม เรื่องรักอันตราย ของนรรัตน์ รักดี

1. ลีลาการเขียนของผู้แต่งในนวนิยายเรื่องรักอันตรายมีการใช้ถ้อยคำแบบใด

.....

.....

.....

.....

.....

2. ลีลาการเขียนของผู้แต่งในนวนิยายเรื่องรักอันตรายใช้ความเปรียบและรูปประโยคแบบใด

.....

.....

.....

.....

.....

3. น้ำเสียงหรือท่าทีของผู้แต่งในนวนิยายเรื่องรักอันตรายเป็นการเล่าเรื่องแบบใด

.....

.....

.....

.....

.....

4. ในนวนิยายเรื่องรักอันตราย ผู้แต่งมีการใช้ความเปรียบเชิงประชดหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

บันทึกผลการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้

.....
.....
.....
.....
.....

ผู้สอน

.....
.....
.....
.....
.....

ผู้เรียน

.....
.....
.....
.....
.....

ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะ

.....
.....
.....

ลงชื่อ..... ผู้สอน
(.....)
...../...../.....

ภาคผนวก ข

แบบทดสอบความสามารถด้านการศึกษาวิเคราะห์วรรณกรรมไทยร่วมสมัย
ของนักศึกษาปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทยชั้นปีที่ 3

**แบบทดสอบความสามารถด้านการศึกษาวิเคราะห์วรรณกรรมไทยร่วมสมัย
ของนักศึกษาปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทยชั้นปีที่ 3**

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบ เป็นแบบปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ
2. ให้นักศึกษาเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. การสัมมนาของชุมนุมวรรณศิลป์ 6 สถาบันอุดมศึกษา ได้กำหนดความหมายของวรรณกรรมว่า คือ งานสร้างสรรค์ทางศิลปะที่ใช้ภาษาเป็นสื่อกลาง เช่น วรรณคดี นวนิยาย เรื่องสั้น บทความ รวมถึงวรรณกรรมที่เล่าสืบต่อกันมาด้วยปาก เช่น นิทานพื้นบ้าน บทเพลงพื้นบ้านต่าง ๆ การสัมมนานี้จัดขึ้นเมื่อ พ.ศ. ไต

- ก. พ.ศ. 2515
- ข. พ.ศ. 2516
- ค. พ.ศ. 2517
- ง. พ.ศ. 2518

2. สารานุกรมฝรั่งเศสได้สรุปความหมายของวรรณกรรมร่วมสมัยไว้กี่ประเด็น

- ก. 1 ประเด็น
- ข. 2 ประเด็น
- ค. 3 ประเด็น
- ง. 4 ประเด็น

3. คำว่า “ร่วมสมัย” เป็นคำใช้คำประกอบคำอื่นเพื่อบอกลักษณะ เช่น เพลงร่วมสมัย ภาพเขียนร่วมสมัย ศิลปะร่วมสมัย วรรณกรรมร่วมสมัย กวีร่วมสมัย เพื่อให้ความหมายของคำร่วมสมัยข้างต้นชัดเจนยิ่งขึ้น มีการอธิบายลักษณะของวรรณกรรมร่วมสมัยเป็นกี่ลักษณะ

- ก. 1 ลักษณะ
- ข. 2 ลักษณะ
- ค. 3 ลักษณะ
- ง. 4 ลักษณะ

4. นวนิยาย (Novel) เป็นการผูกเรื่องราวเกี่ยวกับชีวิตและพฤติกรรมของมนุษย์ในลักษณะที่สมจริงและอาจเกิดขึ้นได้ในชีวิตจริง และมีลักษณะจำลองสภาพชีวิตของสังคม จัดอยู่ในหมวดวรรณกรรมไทยประเภทใด

- ก. วรรณกรรมร้อยแก้วประเภทบันเทิงคดี (Fiction)
- ข. วรรณกรรมร้อยแก้วประเภทสารคดี (Non Fiction)
- ค. วรรณกรรมร้อยกรองประเภทฉันทลักษณ์เดิม
- ง. วรรณกรรมร้อยกรองประเภทฉันทลักษณ์ที่กำหนดใหม่

5. พัฒนาการของวรรณกรรมไทยแบ่งออกเป็นกี่ยุค

- ก. 1 ยุค
- ข. 2 ยุค
- ค. 3 ยุค
- ง. 4 ยุค

6. ข้อใดต่อไปนี้เป็นวีรกรรมยุคบุกเบิกจนถึงเปลี่ยนแปลงการปกครอง
 - ก. ยุครุ่งอรุณ (พ.ศ. 2469 - 2475)
 - ข. ยุคศิลปะเพื่อชีวิตถึงสมัยชาตินิยม (พ.ศ. 2476 - 2488)
 - ค. ยุคกบฏสันติภาพ (พ.ศ. 2489 - 2500)
 - ง. ยุคมีดทางปัญญา (พ.ศ. 2501 - 2505)
7. ข้อใดต่อไปนี้เป็นวีรกรรมยุคหลังเปลี่ยนแปลงการปกครองถึงปัจจุบัน
 - ก. ยุคศิลปะเพื่อชีวิตถึงสมัยชาตินิยม (พ.ศ. 2476 - 2488)
 - ข. ยุครุ่งอรุณ (พ.ศ. 2469 - 2475)
 - ค. ยุคเริ่มแรก (พ.ศ. 2440 - 2468)
 - ง. ยุคหัวเลี้ยว (พ.ศ. 2387 - 2439)
8. เหตุการณ์นองเลือดในวันที่ 14 ตุลาคม 2516 ที่เรียก “วันมหาวิปโยค” เกิดขึ้นในวรรณกรรมยุคใด
 - ก. ยุคกบฏสันติภาพ (พ.ศ. 2489 - 2500)
 - ข. ยุคมีดทางปัญญา (พ.ศ. 2501 - 2505)
 - ค. ยุคฉันทมาหาความหมาย (พ.ศ. 2506 - 2515)
 - ง. ยุควรรณกรรมเพื่อประชาชน (พ.ศ. 2516 - ปัจจุบัน)
9. “ยุคแห่งความเจ็บ” เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นส่งผลให้เนื้อหาวรรณกรรมในยุคนี้มีแนวโน้มไปทางประเทืองอารมณ์มากกว่าประเทืองปัญญา วรรณกรรมดังกล่าวเกิดขึ้นในยุคใด
 - ก. ยุคกบฏสันติภาพ (พ.ศ. 2489 - 2500)
 - ข. ยุคมีดทางปัญญา (พ.ศ. 2501 - 2505)
 - ค. ยุคฉันทมาหาความหมาย (พ.ศ. 2506 - 2515)
 - ง. ยุควรรณกรรมเพื่อประชาชน (พ.ศ. 2516 - ปัจจุบัน)
10. “โครงเรื่อง” มีความสำคัญต่อวรรณกรรมอย่างไร
 - ก. เป็นองค์ประกอบที่สำคัญและเป็นพื้นฐานของเรื่องเล่า
 - ข. เป็นผู้ที่มิบทบาทในท้องเรื่อง หรือผู้เดินผ่านเนื้อเรื่องและเหตุการณ์ต่าง ๆ
 - ค. เป็นกลวิธีในการนำเสนอเรื่อง ที่เรียกว่าพรรณนาและมุมมอง
 - ง. เป็นความสัมพันธ์และความหมายต่อภาวะจิตใจของตัวละคร
11. ลักษณะของโครงเรื่องในวรรณกรรมแบ่งออกเป็นกี่แบบ
 - ก. 1 แบบ
 - ข. 2 แบบ
 - ค. 3 แบบ
 - ง. 4 แบบ
12. โครงสร้างของโครงเรื่องในวรรณกรรม ตอนใดถือว่าเป็นที่สำคัญที่สุด
 - ก. ตอนเริ่มเรื่อง (beginning exposition)
 - ข. ตอนดำเนินเรื่อง (rising action)
 - ค. ตอนจุดวิกฤตของเรื่อง (climax)
 - ง. ตอนจบเรื่อง (ending)

13. การวิเคราะห์โครงเรื่องในวรรณกรรมมีกี่ชั้น
- 1 ชั้น
 - 2 ชั้น
 - 3 ชั้น
 - 4 ชั้น
14. โครงเรื่องในนวนิยายอิงหลักกรรมเรื่องรักอันตราย ของนรรัตน์ รักดี เป็นโครงเรื่องแบบใด
- โครงเรื่องแบบเก่า
 - โครงเรื่องแบบใหม่
 - โครงเรื่องแบบเปิด
 - ถูกทั้งข้อ ข. และ ค.
15. ตอนเริ่มเรื่องในนวนิยายประยุกต์อิงหลักกรรมเรื่องรักอันตราย ของนรรัตน์ รักดี เป็นแบบใด
- เริ่มเรื่องแบบเรียงเหตุการณ์ตามปฏิทิน
 - เริ่มเรื่องโดยย้อนเหตุการณ์กลับไปมา
 - เริ่มเรื่องจากตอนกลางเรื่อง
 - เริ่มเรื่องจากตอนปลายเรื่อง
16. โครงเรื่องในนวนิยายประยุกต์อิงหลักกรรมเรื่องรักอันตราย ของนรรัตน์ รักดี มีความสัมพันธ์และสื่อความหมายต่อแก่นเรื่องหรือไม่ อย่างไร
- มี คือเรื่องของการนำแนวคิดทางพุทธศาสนามาใช้
 - มี คือเรื่องของการรู้จักผิดชอบ ชั่วดี ของตัวละคร
 - ไม่มี
 - ถูกต้องทั้ง ก. และ ข.
17. โครงเรื่องในนวนิยายประยุกต์อิงหลักกรรมเรื่องรักอันตราย ของนรรัตน์ รักดี มีความสมจริงหรือไม่
- สมจริง เพราะเรื่องราวสมเหตุสมผลและเป็นไปได้
 - สมจริง เพราะเขียนขึ้นมาโดยเคยประสบเหตุการณ์
 - ไม่สมจริง เพราะผู้แต่งนำเสนอเรื่องที่ถ่ายทอดความเป็นจริงเท่านั้น
 - ไม่สมจริง เพราะผู้แต่งนำเสนอเรื่องที่สร้างขึ้นจากจินตนาการเท่านั้น
18. ข้อใดต่อไปนี้ไม่ใช่ลักษณะของแก่นเรื่องในวรรณกรรมร่วมสมัย
- แก่นเรื่องมักจะปรากฏในเรื่องสั้นหรือนวนิยายที่มีจุดมุ่งหมาย
 - แก่นเรื่องอาจมีลักษณะคล้ายคำสอนทางศีลธรรมหรือหลักในการใช้ชีวิต
 - บทสรุปเกี่ยวกับแก่นเรื่องมักจะเป็นประโยคบอกเล่า
 - บทสรุปของแก่นเรื่องมักเป็นกลวิธีในการนำเสนอเรื่องที่เรียกว่าทรศนะและมูมมอ
19. ข้อใดต่อไปนี้ไม่ใช่การวิเคราะห์และค้นหาแก่นเรื่องในวรรณกรรมร่วมสมัย
- นำเสนอโดยผ่านฉากหรือสถานที่
 - นำเสนอโดยผ่านการบอกเล่าโดยตรงของผู้เขียน
 - นำเสนอโดยผ่านทรศนะของผู้เล่าเรื่อง
 - นำเสนอโดยผ่านการกระทำของตัวละคร

20. ข้อใดต่อไปนี้เป็นไม่ใช่การประเมินค่าแก่นเรื่องในวรรณกรรมร่วมสมัย
- ความจริงตามความเป็นจริงภายนอก
 - ความจริงภายในตัวเรื่อง
 - แก่นเรื่องอาจเป็นแนวคิดที่ผู้แต่งให้จิตใจตกต่ำหรือทอดย
 - แก่นเรื่องควรจะเป็นแนวคิดที่สร้างสรรค์ ยกย่องจิตใจของผู้อ่าน
21. “ระหว่างหน้าที่และมนุษยธรรม ทำให้คนเรายุกยากในการตัดสินใจ” ข้อความนี้เป็นแก่นเรื่องลักษณะใด
- เรื่องของผู้เขียนพยายามเสนอหรือตีแผ่ให้เห็นความจริงในชีวิตมนุษย์
 - เรื่องของผู้เขียนประดิษฐ์คิดแต่งขึ้น เพื่อพิสูจน์กฎเกณฑ์หรือทฤษฎีเกี่ยวกับชีวิต
 - เรื่องของผู้เขียนเสนอคล้ายคำสอนทางศีลธรรม หรือหลักในการใช้ชีวิต
 - เรื่องของผู้เขียนสรุปสาระสำคัญหรือความคิดอันเป็นศูนย์กลางของเรื่องเอาไว้
22. แก่นเรื่องในนวนิยายประยุกต์อิงหลักธรรมเรื่องรักอันตราย ของนรรัตน์ รักดี มีจุดมุ่งหมายเพื่ออะไร
- เพื่อเสนอหรือตีแผ่ให้เห็นความจริง
 - เพื่อพิสูจน์กฎเกณฑ์หรือทฤษฎีเกี่ยวกับชีวิต
 - เพื่อเสนอคำสอนทางศีลธรรมหรือหลักในการใช้ชีวิต
 - เพื่อมุ่งเสนอแนวคิดเชิงปรัชญา
23. ภาวะอันเป็นธรรมชาติ ธรรมดาของมนุษย์ไม่ว่าจะเป็นอารมณ์ ความรู้สึก หรือการแสดงออก ข้อใดไม่ปรากฏในแก่นเรื่องของนวนิยายประยุกต์อิงหลักธรรมเรื่องรักอันตราย ของนรรัตน์ รักดี
- ความรัก
 - ความเกลียดชัง
 - ความปรารถนา
 - ความโลภ
24. ข้อใดต่อไปนี้เป็นไม่ใช่การผูกแก่นเรื่องให้สัมพันธ์กับองค์ประกอบต่าง ๆ ในนวนิยายประยุกต์อิงหลักธรรมเรื่องรักอันตราย ของนรรัตน์ รักดี
- โครงเรื่อง
 - ตัวละคร
 - สถานการณ์
 - การเล่าเรื่อง
25. ความจริงของชีวิตมนุษย์ หรือเรื่องที่สอดคล้องกับสามัญวิสัยของปุถุชน อันเป็นลักษณะที่เรียกว่า “ธรรมดาโลก” ปรากฏในแก่นเรื่องในนวนิยายประยุกต์อิงหลักธรรมเรื่องรักอันตราย ของนรรัตน์ รักดี ด้านใด
- ปรากฏด้านความรัก
 - ปรากฏด้านความกตัญญู
 - ถูกทั้งข้อ ก. และ ข.
 - ไม่ปรากฏ

26. ในการวิเคราะห์ฉากหรือสถานที่ในวรรณกรรมไทย สามารถแบ่งประเภทของฉากออกเป็นกี่ประเภท
- 5 ประเภท
 - 4 ประเภท
 - 3 ประเภท
 - 2 ประเภท
27. ข้อใดไม่ใช่การวิเคราะห์และประเมินค่าการใช้ฉากในวรรณกรรมไทย
- ฉากกับความน่าเชื่อถือ
 - ฉากกับตัวละคร
 - ฉากกับบรรยากาศในเรื่อง
 - ฉากกับความรัก
28. สลัมและชุมชนแออัด เป็นฉากประเภทใด
- ฉากที่เป็นธรรมชาติ
 - ฉากที่เป็นสิ่งประดิษฐ์
 - ฉากที่เป็นช่วงเวลาหรือยุคสมัย
 - ฉากที่เป็นสภาพการดำเนินชีวิตของตัวละคร
29. งาม้างหรือดาบหน้าโต๊ะในห้องทำงาน บ่งบอกอะไร
- ฐานะและรสนิยมของเจ้าของ
 - อำนาจและสถานภาพของเจ้าของ
 - ความเสื่อมโทรมของสังคมเมือง
 - ความเสื่อมโทรมของสังคมชนบท
30. นวนิยายประยุกต์อิงหลักธรรมเรื่องรักอันตราย ของนรรัตน์ รักดี ปรากฏฉากที่เมืองใด
- เมืองสาเกต
 - เมืองอโยธยา
 - เมืองสาวดี
 - เมืองเสตัพยา
31. ฉากใดไม่ปรากฏในนวนิยายประยุกต์อิงหลักธรรมเรื่องรักอันตราย ของนรรัตน์ รักดี
- ฉากที่เป็นสภาพการดำเนินชีวิตของตัวละคร
 - ฉากที่เป็นธรรมชาติในชนบท
 - ฉากที่เป็นสลัมและชุมชนแออัด
 - ฉากที่เป็นสภาพแวดล้อมเชิงนามธรรม
32. ฉากในนวนิยายประยุกต์อิงหลักธรรมเรื่องรักอันตราย ของนรรัตน์ รักดี มีความสมจริงหรือไม่
- ไม่สมจริง เพราะเป็นเรื่องของจินตนาการ
 - ไม่สมจริง เพราะเป็นเรื่องเขียนตามอารมณ์ผู้แต่ง
 - สมจริง เพราะช่วงเวลาที่เกิดเหตุการณ์มีความเป็นไปได้
 - สมจริง เพราะเป็นเรื่องราวที่อิงตามประวัติศาสตร์

33. ในนวนิยายประยุกต์อิงหลักธรรมเรื่องรักอันตรราย ของนรรัตน์ รักดี ส่วนใหญ่สร้างฉากลักษณะใด
- การพรรณนาถึงบรรยากาศของความสุข
 - การพรรณนาถึงความเจ็บเหงาของสถานที่
 - การพรรณนาถึงการหยุดนิ่งของกระแสลม
 - การพรรณนาถึงบรรยากาศของความเศร้า
34. ฉากในนวนิยายประยุกต์อิงหลักธรรมเรื่องรักอันตรราย ของนรรัตน์ รักดี มีฉากเกี่ยวกับโครงการใด
- โครงการกั้นน้ำช่วยพัฒนา
 - โครงการสาธารณกรมไทยสำหรับเยาวชน
 - โครงการเศรษฐกิจพอเพียง: เกษตรทฤษฎีใหม่
 - โครงการปลูกหญ้าแฝก
35. การนำเสนอตัวละคร (Character) ในวรรณกรรมไทยมีกี่รูปแบบ
- 1 รูปแบบ
 - 2 รูปแบบ
 - 3 รูปแบบ
 - 4 รูปแบบ
36. ข้อใดไม่ใช่การนำเสนอตัวละครแบบโดยตรงของวรรณกรรมไทย
- การบรรยายรายละเอียดเชิงประวัติ
 - การบรรยายลักษณะทางกายภาพ
 - การบรรยายลักษณะทางจิตใจ
 - การบรรยายสอดแทรกในการเล่าเหตุการณ์ต่าง ๆ
37. ประเภทของตัวละครในวรรณกรรมมีกี่ประเภท
- 1 ประเภท
 - 2 ประเภท
 - 3 ประเภท
 - 4 ประเภท
38. ในนวนิยายประยุกต์อิงหลักธรรมเรื่องรักอันตรราย ของนรรัตน์ รักดี ผู้แต่งสร้างตัวละครได้สมจริงหรือไม่
- สมจริง เพราะตัวละครมีลักษณะนิสัย อารมณ์ ความรู้สึก
 - สมจริง เพราะตัวละครมีลักษณะคล้ายชีวิตจริงมาก
 - ไม่สมจริง เพราะตัวละครมีลักษณะนิสัยคล้ายกันทุกตัว
 - ถูกทั้ง ข้อ ก. และ ข้อ ข.
39. ข้อใดไม่ใช่การวิเคราะห์น้ำเสียงหรือท่าทีของผู้แต่งในวรรณกรรมไทย
- ลักษณะการเล่าเรื่อง
 - ลักษณะการสร้างบรรยากาศ
 - ลักษณะการใช้ความเปรียบ
 - ลักษณะการใช้น้ำเสียงเชิงประชด

40. ข้อใดไม่ใช่การสร้างบรรยากาศในนวนิยายอิงหลักกรรมเรื่องรักอันตรราย ของนรรัตน์ รักดี
- ก. ตอนที่ตัวละครตกอยู่ในสภาพโศกเศร้า
 - ข. ตอนที่ตัวละครตกอยู่ในสภาพการตัดสินใจ
 - ค. ตอนที่ตัวละครตกอยู่ในสภาพแห่งความสุข
 - ง. ตอนที่ตัวละครตกอยู่ในห้วงความอิจฉาริษยา

ภาคผนวก ค

แบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาการสอน
ภาษาไทยชั้นปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้
นวนิยายประยุกต์อิงหลักธรรมทางพุทธศาสนา

แบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทยชั้นปีที่ 3
 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้นวนิยายประยุกต์อิงหลักธรรมทางพุทธศาสนา
 คำชี้แจง ให้นักศึกษาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างระดับความคิดเห็นของนักศึกษามากที่สุด ซึ่งมี
 เกณฑ์การประเมินดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง นักศึกษาพึงพอใจมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง นักศึกษาพึงพอใจมาก

ระดับ 3 หมายถึง นักศึกษาพึงพอใจปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง นักศึกษาพึงพอใจน้อย

ระดับ 1 หมายถึง นักศึกษาพึงพอใจน้อยที่สุด

รายการ	ระดับความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
1. ด้านเนื้อหา					
1.1 วรรณกรรมนวนิยายแต่ละตอนที่ยกมามีความยาวเหมาะสม					
1.2 วรรณกรรมนวนิยายมีกลวิธีการดำเนินเรื่องน่าสนใจ					
1.3 วรรณกรรมนวนิยายมีเนื้อหาเหมาะสมกับวัยของนักศึกษา					
1.4 วรรณกรรมนวนิยายมีสาระความรู้ที่เป็นประโยชน์กับนักศึกษา					
1.5 วรรณกรรมนวนิยายมีการใช้ภาษาที่ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์					
1.6 วรรณกรรมนวนิยายมีการใช้สำนวนโวหารที่งดงามสละสลวย					
2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้					
2.1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีลำดับขั้นตอนที่เหมาะสม					
2.2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีบรรยากาศที่สนุกสนาน					
2.3 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีการใช้สื่อประกอบที่หลากหลาย					
2.4 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักศึกษากล้าแสดงออก					
2.5 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักศึกษาได้เรียนรู้ร่วมกัน					
2.6 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับเนื้อหารายวิชา					
3. ด้านประโยชน์ที่ได้รับ					
3.1 นักศึกษามีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เพิ่มมากขึ้น					
3.2 นักศึกษามีประสบการณ์ในการอ่านเพิ่มมากขึ้น					
3.3 นักศึกษามีความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์วรรณกรรมเพิ่มมากขึ้น					
3.4 นักศึกษามีความรู้ด้านหลักธรรมคำสอนทางพุทธศาสนา					
3.5 นักศึกษาสามารถนำความรู้ ข้อคิด ที่ได้จากการอ่านนวนิยายไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต					
3.6 รูปแบบการวิเคราะห์วรรณกรรมไทยโดยประยุกต์ใช้นวนิยายอิงหลักธรรมทางพุทธศาสนาทำให้นักศึกษาสามารถอ่าน					

รายการ	ระดับความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
วรรณกรรมได้อย่างมีจุดมุ่งหมาย					
4. ด้านการวัดและประเมินผล					
4.1 การวัดและประเมินผลใช้เครื่องมือที่หลากหลาย					
4.2 เกณฑ์การวัดและประเมินผลมีความถูกต้อง แม่นยำ					
4.3 การวัดและประเมินผลตามสภาพความเป็นจริง					

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

ภาคผนวก ง

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือเพื่อการวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือเพื่อการวิจัย

1. พระมหาพิเชษฐ อดตานุรักษ์, ดร.

คุณวุฒิ

ศน.บ. (การสอนภาษาไทย)

ศษ.ม. (การสอนภาษาไทย)

พธ.ม. (การบริหารการศึกษา)

ศษ.ด. (การบริหารการศึกษา)

ตำแหน่งหน้าที่การงาน

หัวหน้าภาควิชาวิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

2. พระมหาศุภชัย สุญาโณ

คุณวุฒิ

ศน.บ. (การสอนภาษาอังกฤษ)

ศษ.ม. (การประเมินและวิจัยทางการศึกษา)

ตำแหน่งหน้าที่การงาน

อาจารย์โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

3. ดร.แมนมิตร อัจฉาญ

คุณวุฒิ

ศน.บ. (การสอนภาษาไทย)

วท.บ. (เทคโนโลยีสารสนเทศ)

ศษ.ม. (การสอนภาษาไทย)

ศษ.ด. (การบริหารการศึกษา)

ตำแหน่งหน้าที่การงาน

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

โรงเรียนบ้านกอกพิทยาคม สพป.กาฬสินธุ์ เขต 3

ภาคผนวก จ
หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญ

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน วิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีล้านช้าง โทร. ๐-๔๒๘๑-๔๖๑๖

ที่ อว ๗๔๑๘ (๒) / ๐๕๑

วันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือเพื่อการวิจัย (IOC)

นมัสการ พระมหาพิเชษฐ์ อดตานุกรชี่, ดร.

ด้วยนางสาวกิตติยา คุณารักษ์ และคณะ อยู่ระหว่างดำเนินการทำวิจัยเรื่อง “การพัฒนาผลสัมฤทธิ์รายวิชา ED1029 วิเคราะห์วรรณกรรมไทยร่วมสมัยของนักศึกษาปริญญาบัณฑิต โดยใช้นวนิยายประยุกต์อิงหลักธรรมทางพุทธศาสนา” ในกรณีจำเป็นต้องมีผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยให้ได้รับข้อมูลที่ถูกต้อง และเที่ยงตรงที่สุด

ในการนี้ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ และมีประสบการณ์เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือเพื่อการวิจัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงน้อมส่งการมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์

กป

(นางสาวกิตติยา คุณารักษ์)
หัวหน้าโครงการผู้วิจัย

- ยินดีในนามคณะกรรมการตรวจสอบเครื่องมือ
พระมหาพิเชษฐ์ อดตานุกรชี่

พระมหาพิเชษฐ์ อดตานุกรชี่
(พระมหาพิเชษฐ์ อดตานุกรชี่, ดร.)

หัวหน้าภาควิชาการศึกษา

๒๕ ม.ค. ๖๗

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย ๔๒๐๐๐
โทร. ๐-๔๒๘๓-๐๔๓๔

ที่ อว ๗๙๑๘๘/ว ๐๔๖

๒๔ มกราคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย (IOC)

เรียน พระมหาศุภชัย สุญาโณ

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนางสาวกิตติยา คุณารักษ์ และคณะ ได้ดำเนินการทำวิจัยเรื่อง "การพัฒนาผลสัมฤทธิ์รายวิชา ED1029 วิเคราะห์วรรณกรรมไทยร่วมสมัยของนักศึกษาปริญญาบัณฑิต โดยใช้นวนิยายประยุกต์อิงหลักธรรมทางพุทธศาสนา" ในการนี้จำเป็นต้องมีผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง และเที่ยงตรงที่สุด

ในการนี้ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ และมีประสบการณ์เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือเพื่อการวิจัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์

อ.ดร.ไพฑูริย์ / ๑๗ ก.พ.
พระมหาศุภชัย สุญาโณ
๒๕ ม.ค. ๖๗

ขอแสดงความนับถือ

(พระมหาวิเชียร ธมมาชีโร, ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

ผู้ประสานงาน: นางสาวกิตติยา คุณารักษ์ โทร. ๐๖๑-๑๖๙-๔๙๕๙
e-mail: kittiya.k1807@gmail.com

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย ๔๒๐๐๐
โทร. ๐-๔๒๔๓-๐๔๓๔

ที่ อว ๗๙๑๘/ว ๐๔๖

๒๕ มกราคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือเพื่อการวิจัย (IOC)
เจริญพร ดร.แมนมิตร อาญหาญ ครูโรงเรียนบ้านกอกวิทยาคม สปป.ก่าฬสินธุ์ เขต ๓
สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำนวน ๓ ชุด

ด้วยนางสาวกิตติยา คุณารักษ์ และคณะ อยู่ระหว่างดำเนินการทำวิจัยเรื่อง "การพัฒนาผลสัมฤทธิ์
รายวิชา ED1029 วิเคราะห์วรรณกรรมไทยร่วมสมัยของนักศึกษาปริญญาบัณฑิต โดยใช้นวนิยายประยุกต์อิง
หลักฐานทางพุทธศาสนา" ในกรณีนี้จำเป็นต้องมีผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในการ
วิจัยให้ได้รับข้อมูลที่ถูกต้อง และเที่ยงตรงที่สุด

ในการนี้ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มี
ความรู้ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ และมีประสบการณ์เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญ
ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือเพื่อการวิจัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอ
อนุโมทนามา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมหาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระมหาวิเชียร ธรรมวิโร, ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

ผู้ประสานงาน: นางสาวกิตติยา คุณารักษ์ โทร. ๐๖๑-๑๖๙-๔๙๕๙
e-mail: klittiya.k1807@gmail.com

อนันต์ วัฒนวิเศษ (คุณอนันต์ วัฒนวิเศษ)
๒๖/๐๑/๒๕๖๗

สแกนด้วย CamScanner

สแกนด้วย CamScanner

ภาคผนวก ฉ
หนังสือรับรองจริยธรรมในคน

ที่ จว. ๐๐๖๐/๒๕๖๗

เอกสารรับรองผลการพิจารณาจริยธรรมการทำวิจัยในคน
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

๑. ชื่อโครงการวิจัย

ชื่อเรื่อง: การพัฒนาผลสัมฤทธิ์รายวิชา ED 1029 วิเคราะห์วรรณกรรมไทยร่วมสมัยของนักศึกษา
ปริญญาบัณฑิตโดยใช้นวนิยายประยุกต์อิงหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา

TITLE: THE DEVELOPMENT OF LEARNING ACHIEVEMENT ON THE ANALYSIS OF ED 1029
CONTEMPORARY THAI LITERATURE COURSE WITH APPLICATION OF BUDDHIST PRINCIPLES

๒. ชื่อหัวหน้าโครงการวิจัย

นางสาวกิตติยา คุณารักษ์

๓. ผลการพิจารณาของคณะกรรมการจริยธรรมการทำวิจัยในคน มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

คณะกรรมการจริยธรรมการทำวิจัยในคน มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ในการประชุมครั้งที่
๑๒/๒๕๖๖ วันพฤหัสบดีที่ ๒๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๖ มติที่ ๖๔๕/๒๕๖๖ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า โครงการวิจัย
ดังกล่าวเป็นไปตามหลักการของจริยธรรมการทำวิจัยในคน โดยที่ผู้วิจัยเคารพสิทธิและศักดิ์ศรีในความเป็นมนุษย์
ไม่มีการล่วงละเมิดสิทธิ และไม่ก่อให้เกิดอันตรายแก่ตัวอย่างการวิจัย กลุ่มตัวอย่าง และผู้เข้าร่วมในโครงการวิจัย

จึงเห็นสมควรให้ดำเนินการวิจัยในขอบข่ายของโครงการวิจัยที่เสนอได้ ตั้งแต่วันที่ออกเอกสารรับรอง
ผลการพิจารณาการทำวิจัยในคนฉบับนี้ จนถึงวันที่ ๑๖ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๘

ออกให้ ณ วันที่ ๑๕ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๗

ลงนาม

(พระมหามหวินทร์ ปรีสุตตโม, ผศ.ดร.)

ประธานกรรมการ

คณะกรรมการจริยธรรมการทำวิจัยในคน

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ภาคผนวก ช
หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลการวิจัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน วิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีล้านช้าง โทร. ๐-๔๒๘๑-๓๐๒๘

ที่ อว.๗๙๑๘(๒)/๗๑๘ วันที่ 21 ธันวาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขออนุญาตแจกและเก็บแบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

นมัสการ รองอธิการบดี วิทยาเขตศรีล้านช้าง

ด้วยในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้จัดสรรเงินงบประมาณอุดหนุน ทุนวิจัยพัฒนาการเรียนการสอน ให้บัณฑิตวิทยาลัย คณะ วิทยาเขต และวิทยาลัย โครงการละ 100,000 บาท (หนึ่งแสนบาทถ้วน) เพื่อให้อาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอนในหลักสูตรสาขาวิชาต่าง ๆ ได้มีผลงานวิจัยในสาขาวิชาที่รับผิดชอบและทำการสอนตามที่ คณะกรรมการวิจัย สถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ในการประชุมคณะกรรมการวิจัยของสถาบันวิจัยญาณสังวร ครั้งที่ ๕/๒๕๖๕ เมื่อวันที่ ๒๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ ได้มีมติอนุมัติให้ดำเนินการโครงการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน เรื่อง “การพัฒนาผลสัมฤทธิ์รายวิชา ED1029 วิเคราะห์วรรณกรรมไทยร่วมสมัยของนักศึกษาปริญญาบัณฑิต โดยประยุกต์ใช้นวนิยายอิงหลักธรรมทางพุทธศาสนา” ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๕ ปรากฏรายละเอียดตามสำเนาที่ ๑๗๗/๒๕๖๕ นั้น

ในการนี้ ดิฉัน นางสาวกิตติยา คุณารักษ์ อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย ได้ทำการวิจัยเรื่องดังกล่าว จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ใช้สถานที่วิทยาเขตศรีล้านช้างในการทำวิจัย พร้อมแจกและเก็บแบบสอบถามเป็นข้อมูลการวิจัย เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการวิจัยในขั้นตอนต่อไป

จึงนมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุมัติ

กิตติยา

(นางสาวกิตติยา คุณารักษ์)
หัวหน้าโครงการวิจัย

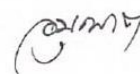
ทราบเรื่อง รองอธิการบดี

- ไม่ทราบ
 ทราบ
 ไม่ทราบ

รองอธิการบดี วิทยาเขตศรีล้านช้าง

๒๑ ธ.ค. ๖๖

๒๑ ธ.ค. ๖๖

ประวัตินักวิจัย

1. ชื่อ นางสาวกิตติยา นามสกุล คุณารักษ์

ตำแหน่ง: อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

ประวัติการศึกษา:

ปริญญาตรี ศศ.บ. (ภาษาไทย) (เกียรตินิยมอันดับ 2)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม 2558

ปริญญาโท ศศ.ม. (ภาษาไทย) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม 2564

ประวัติการทำงาน:

- อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัย
มหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จังหวัดเลย

ผลงานทางวิชาการ:

กิตติยา คุณารักษ์, ประณิตา จันทระประพันธ์และพระรชต กตปุ โย (มาตรสอน). (2564).
อำนาจผี บารมีพุทธ: พื้นที่ความเชื่อเชิงอุดมการณ์ทางศาสนาในนวนิยายจินตนิยม
เรื่อง “มิติที่สาม”. วารสารบัณฑิตสาเกตปริทรรศน์, 6(2), 118-130. (TCI 2).

กิตติยา คุณารักษ์, พรพิมล เพ็ญประภา. (2564). กลวิธีทางภาษาในการประกอบสร้างพื้นที่
ศักดิ์สิทธิ์ในนวนิยายสังคมนิยมมหัศจรรย์ เรื่อง “นางพญาอสรพิษ”. วารสารศรีล้าน
ช้างปริทรรศน์, 7(2), 201-214. (TCI 2).

กิตติยา คุณารักษ์ และมาโนช นันทพรหม. (2565). กลวิธีการประพันธ์และแนวคิดพุทธ
ศาสนาในนวนิยายประยุกต์อิงหลักธรรม เรื่อง “รักอันตราย” นรรัตน์ รักดี. วารสาร
ศรีล้านช้างปริทรรศน์. 8(1). 119-131. (TCI 2).

กิตติยา คุณารักษ์, ประณิตา จันทระประพันธ์, และปัญญา ธรรมบุตร. (2565). คำบาลี
สันสกฤตในนิทานท้องถิ่นอีสานเรื่อง “ตำนานผาแดง-นางไอ่”. วารสารวิชาการ
สถาบันพัฒนาพระวิทยากร, 5(3), 233-242. (TCI 2).

กิตติยา คุณารักษ์, ประณิตา จันทระประพันธ์และมาโนช นันทพรหม. (2566). การใช้
วรรณศิลป์ในนิทานท้องถิ่นอีสาน เรื่อง “ตำนานผาแดง-นางไอ่”. วารสาร
สังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย. 6(2). (TCI 2).

กิตติยา คุณารักษ์, เพ็ญประภา เหล่าทะนนท์. (2566). คำบาลีสันสกฤตในกวีนิพนธ์ไทยเรื่อง
“ณ ฤคชนาว” ของ สาคร ชิตังกรณ์. วารสารสังคมศาสตร์บูรณาการ. 3(9). (TCI 2).

ประวัตินักวิจัย

2. ชื่อ นายบัญชา นามสกุล ธรรมบุตร

ตำแหน่ง: อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

ประวัติการศึกษา:

ปริญญาตรี ศาสนศาสตรบัณฑิต (ศน.บ.) การสอนภาษาไทย
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ปริญญาโท ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.) การสอนภาษาไทย
มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ประวัติการทำงาน:

- อาจารย์พิเศษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ส่วนกลาง
- อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน จ.ขอนแก่น

ผลงานทางวิชาการ:

พระครูปลัดสุวรรณ์ แสงมะโน, พระปลัดวสันต์ ธีรวโร, **บัญชา ธรรมบุตร**, แสงอาทิตย์ ไทยมิตร, พระพจน์นันท กุมพล. พระพุทธเจ้าชนะมารในปรัชญา 5 กระบวนทัศน์. วารสารพุทธมัคค์ ศูนย์วิจัยธรรมศึกษา สำนักเรียนวัดอาวุธวิกสิตาราม ปีที่ 5 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2563) หน้า 51-60

อรรถพงษ์ ผิวเหลือง, พระบวร ปวรธมโม, **บัญชา ธรรมบุตร**, แมนมิตร อาจหาญ. (2565). การจัดการเรียนรู้แบบเน้นภาระงาน:แนวคิดเพื่อพัฒนาการอ่านและการเขียนภาษาไทย. วารสารบัณฑิตศึกษามหาจุฬาลงกรณ์, ปีที่9 (ฉบับที่1 มกราคม-มีนาคม 2565), หน้า24- 36.

บัญชา ธรรมบุตร, คชา ปราณีตพลกรัง, พระมหาโชคชัย ฐิตชโย. การจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐาน. วารสารวิชาการพระพุทธศาสนาเขตลุ่มแม่น้ำโขง, หน้า 54-69 ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 ประจำเดือนพฤษภาคม - สิงหาคม 2562.

อัครเดช นีละ โยธิน, **บัญชา ธรรมบุตร**, คชา ปราณีตพลกรัง. อกาลิโก. วารสารวิชาการพระพุทธศาสนาเขตลุ่มแม่น้ำโขง, หน้า 38-48 ปีที่ 2 ฉบับที่ 2 ประจำเดือนกันยายน - ธันวาคม 2561

ประวัตินักวิจัย

3. ชื่อ นางสาวประณิตา นามสกุล จันทระประพันธ์

ตำแหน่ง:อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

ประวัติการศึกษา:

ปริญญาตรี ศศ.บ. (ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร)
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี 2557

ปริญญาโท ศศ.ม. (ภาษาไทย) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม 2562

ประวัติการทำงาน:

- อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัย
มหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จังหวัดเลย

ผลงานทางวิชาการ:

กิตติยา คุณารักษ์, **ประณิตา จันทระประพันธ์** และพระรชต กตปุ โญ (มาตรฐาน). (2564).
อำนาจผี บารมีพุทธ: พื้นที่ความเชื่อเชิงอุดมการณ์ทางศาสนาในนวนิยายจินตนิยม
เรื่อง “มิตินี่สาม”. วารสารบัณฑิตสาเกตปริทรรศน์, 6(2), 118-130. (TCI 2).

กิตติยา คุณารักษ์, **ประณิตา จันทระประพันธ์**, และบัญชา ธรรมบุตร. (2565). คำบาลี
สันสกฤตในนิทานท้องถิ่นอีสานเรื่อง “ตำนานผาแดง-นางไอ่”. วารสารวิชาการ
สถาบันพัฒนาพระวิทยากร, 5(3), 233-242. (TCI 2).

กิตติยา คุณารักษ์, **ประณิตา จันทระประพันธ์** และมาโนช นันทพรหม. (2566). การใช้
วรรณศิลป์ในนิทานท้องถิ่นอีสาน เรื่อง “ตำนานผาแดง-นางไอ่”. วารสาร
สังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย. 6(2). (TCI 2).

อ้อมทิพย์ มาลีลัย และ**ประณิตา จันทระประพันธ์**. (2563). กลวิธีทางภาษาในการสร้างความ
ซับซ้อนในเพลงมุกตลกอีสาน "จอนฟอน". มนุษย์กับสังคม, 5(2), 65-82.

เพ็ญประภา เหล่าทะนนท์ และ**ประณิตา จันทระประพันธ์**. (2565). กลวิธีการนำเสนอความ
เป็นจีนในนวนิยายเรื่อง “ไข่น้ำมูน”. วารสารศึกษาศาสตร์ มมร, 10(2), 100-109.

ประวัตินักวิจัย

4. ชื่อ นายมานิช นามสกุล นันทพรหม

ตำแหน่ง: อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

ประวัติการศึกษา:

ปริญญาตรี	ประกาศนียบัตรวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย 2554 ศน.บ. (การสอนภาษาอังกฤษ) มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย 2554 พธ.บ. (การสอนภาษาไทย) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย 2561
ปริญญาโท	ค.ม. (วิจัยและประเมินผลทางการศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย 2559

ประวัติการทำงาน:

- อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัย
มหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จังหวัดเลย

ผลงานวิชาการ:

- อุทัย แฟงพนม, วสันต์ เกษงาม, และมานิช นันทพรหม. (2566) “เรื่องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์
วิชาประวัติศาสตร์ โดยรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบความคิดสร้างสรรค์ สำหรับ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/1 โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 50 ตำบลโนน
สมบูรณ์
อำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น, วารสารสันตยาภิวัฒน์ วัฒนธรรม, 1(6), 32-
43.
- กิตติยา คุณารักษ์ และมานิช นันทพรหม. (2565). กลวิธีการประพันธ์และแนวคิดพุทธ
ศาสนาในนวนิยายประยุกต์อิงหลักธรรม เรื่อง “รักอันตราย” นรรัตน์ รักดี. วารสาร
ศรีล้านช้างปริทรรศน์. 8(1). 119-131. (TCI 2).
- กิตติยา คุณารักษ์, ประณิตา จันทระประพันธ์และมานิช นันทพรหม. (2566). การใช้
วรรณศิลป์ในนิทานท้องถิ่นอีสาน เรื่อง “ตำนานผาแดง-นางไอ่”. วารสาร
สังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย. 6(2). (TCI 2).
- อาทิตย์ แวงโส, กิตติพัฒน์ ทาวงศ์ษา, และมานิช นันทพรหม. (2564). เรื่องเล่าเชิงนิเวศกับ
การสร้างภูมิทัศน์วัฒนธรรมในชุมชนจังหวัดบึงกาฬ. วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์,
6(3), 1021-1032. TCI2.

ประวัตินักวิจัย

5. ชื่อ นางสาวพรพิมล นามสกุล เพ็งประภา

ตำแหน่ง: อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

ประวัติการศึกษา:

ปริญญาตรี ศศ.บ. (ภาษาไทย) (เกียรตินิยมอันดับ 2)
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม 2557

ปริญญาโท ศศ.ม. (ภาษาไทย) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม 2562

ประวัติการทำงาน:

- อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัย
มหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จังหวัดเลย

ผลงานทางวิชาการ:

พรพิมล เพ็งประภา, กิตติยา คุณารักษ์. (2563). เรื่องเล่าพระพุทธรูปเจ้าผจญมารในสี่อรุณ
สมัย: การสืบทอดขนบวรรณคดีคำสอน. วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์, 5(2), 765-
778. (TCI 2).

กิตติยา คุณารักษ์, พรพิมล เพ็งประภา. (2564). กลวิธีทางภาษาในการประกอบสร้างพื้นที่
ศักดิ์สิทธิ์ในนวนิยายสังนิยมนมหัสจรรย์ เรื่อง “นางพญาอสรพิษ”. วารสารศรีล้าน
ช้างปริทรรศน์, 7(2), 201-214. (TCI 2).

พรพิมล เพ็งประภา และธนวัฒน์ ชาวโพธิ์. (2565). ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการ
สอนรูปแบบออนไลน์ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรี
ล้านช้าง.วารสารวิจัยศรีล้านช้าง, 2(5), 45-52.

คมกฤษณ์ วรเดชนัยนา และพรพิมล เพ็งประภา. (2564). พีช : อนุภาคในวรรณกรรมนิทาน
อีสานกับการศึกษาความหมายเชิงวัฒนธรรม. วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร, 41(1)
41-52.